Necunoscuta de la Wildfell Hall

*

ANNE BRONTË

Editura Equinox
2011

Anne Brontë

Necunoscuta de la Wildfell Hall

Roman

*

Traducere de Andrei Bantaş

Anne Brontë
The Tenant of Wildfell Hall
Ed. Smith Elder et co. London, 1884

Editura Eminescu
1974

CAPITOLUL I

TREBUIE SA TE PORT CU MINE îndărăt până către toamna anului 1827.

După cum ştii prea bine, tatăl meu era un fel de boiernaş din comitatul X ; şi, după dorinţa-i adeseori exprimată cu hotărâre, am mers pe urmele lui ocupându-mă de proprietatea noastră, fără prea multă bucurie în această privinţă, întrucât ambiţia mă îndemna către ţeluri mai înalte, iar îngâmfarea mă făcea să cred că dacă nu ascult de glasul ei îmi îngrop talantul[1] sau, cum se zice, îmi ascund lumina sub obroc. Maică-mea făcuse tot ce-i stătuse în putinţă pentru a mă convinge că sunt în stare de realizări mai mari; dar taică-meu, care era de părere că ambiţia e calea cea mai sigură spre dezastru, iar schimbarea nu poate însemna altceva decât distrugere, refuza cu îndârjire să plece urechea la orice plan privind îmbunătăţirea situaţiei mele sau a semenilor mei. El mă asigura că toate vorbele de acest fel nu sunt decât fleacuri şi, până şi pe patul de moarte, ultimele lui cuvinte au fost rugămintea fierbinte de a nu mă abate de la datina străbună, de a-mi alege calea

[1] Aluzie la o parabolă biblică (n. tr.).

pe care o urmase şi el, şi înaintea lui, bunicul, de a mă lepăda de năzuinţele-mi deşarte purtându-mi cinstit paşii prin lume, fără să mă uit nici în dreapta, nici în stânga, precum şi de a face în aşa fel încât să las copiilor mei pogoanele strămoşeşti cel puţin la fel de înfloritoare cum le-am moştenit eu de la el.

Mă rog ! La urma urmei, un fermier cinstit şi harnic e unul dintre cei mai folositori membri ai societăţii ; şi dacă îmi închin talentele cultivării proprietăţii mele şi propăşirii agriculturii în general, voi face în felul acesta să profite nu numai rudele mele apropiate şi cei ce depind de mine, dar, în oarecare măsură, şi omenirea toată ; aşadar, se va spune că n-am făcut degeaba umbră pământului.

Cu capul plin de asemenea gânduri, mă străduiam să mă mângâi, în timp ce mă întorceam puţin cam obosit de pe ogor într-o seară rece, umedă şi înnorată de pe la sfârşitul lunii octombrie. Dar licărirea unui foc jucăuş întrezărit prin fereastra salonaşului a fost mai de folos pentru a mă înviora şi pentru a mă dojeni pentru nemulţumirile mele ingrate, decât toate cugetările înţelepte şi hotărârile cuminţi pe care încercasem să le încropesc în mintea mea ; pentru că pe atunci — nu uita — eram destul de tânăr — n-aveam decât douăzeci şi patru de ani — şi nu ajunsesem încă să am nici pe jumătate stăpânirea de sine pe care am dobândit-o acum — oricât de mică ar fi ea.

Şi totuşi, n-aveam voie să intru în acest liman al fericirii până ce nu-mi schimbam cizmele pline de noroi cu o pereche de pantofi curaţi şi surtucul meu de purtare, cu o haină mai onorabilă — şi până ce nu mă făceam, în general, prezentabil pentru a mă putea înfăţişa dinaintea unei societăţi cuviincioase ; deoarece maică-mea, în ciuda bunătăţii şi blândeţii ei, era nemaipomenit de pedantă în anumite privinţe.

Urcând spre camera mea, am fost întâmpinat pe scări de o fetişcană drăguţă şi curăţită de nouăsprezece ani, cu o siluetă frumoasă deşi cam plinuţă, cu faţa rotundă, cu obrajii rumeni şi înfloritori, cu cârlionţi bogaţi şi strălucitori şi cu ochişori negri şi tare veseli. Cred că nu mai e nevoie să spun că era vorba de sora mea Rose. Ştiu că încă şi acum e o matroană destul de chipeşă şi, fără îndoială, cu nimic mai puţin atrăgătoare — în ochii tăi — decât în ziua fericită în care ai văzut-o prima oară. Pe atunci nimic nu-mi putea spune că ea, peste numai câţiva ani va deveni soţia unui om pe care nu-1 cunoşteam deloc, dar care era menit să-mi devină după aceea un prieten mai apropiat chiar decât îmi era ea — şi în orice caz mai drag decât flăcăiandrul acela prost-crescut de şaptesprezece ani care m-a apucat de guler pe coridor, când coboram, şi era cât pe-aci să mă răstoarne. Drept pedeapsă pentru obrăznicia lui a primit o lovitură răsunătoare peste scăfârlia care n-a suferit însă prea mult de pe urma acestei molestări, întrucât, în afară de faptul că era neobişnuit de tare, mai era şi apărată de o tufă îmbelşugată de bucle scurte şi roşcate, despre care mama spunea că seamănă cu frunzele ruginii ale toamnei.

Intrând împreună în salonaş, am găsit-o pe această distinsă doamnă aşezată în fotoliul ei de lângă foc şi împletind de zor, aşa cum îi stătea în obicei, ori de câte ori nu avea altceva de făcut. Măturase frumos căminul şi făcuse focul, care-şi înălţa acum flăcările semeţe pentru primirea noastră. Servitoarea tocmai adusese tava cu

ceaiul; iar Rose scotea zaharniţa şi cutia de ceai dintr-o despărţitură a bufetului negru de stejar masiv care strălucea ca abanosul lustruit în lumina plăcută ce învăluia în amurg salonaşul.

— Ei ! Uite-i pe amândoi, strigă mama, întorcând ochii spre noi, dar fără a întrerupe măcar o clipă mişcarea neîncetată a degetelor ei îndemânatice şi a andrelelor strălucitoare. Aşa, acuma închideţi uşa şi apropiaţi-vă de foc, până ce ne umple Rose ceştile ; sunt convinsă că vă e tare foame. Ei, dar ia spuneţi-mi ce-aţi făcut toată ziua ; tare îmi place să ştiu cu ce mi s-au îndeletnicit copiii.

— Eu m-am ocupat de mânzul cel sur, ca să-1 învăţ să meargă la pas — şi n-a fost deloc o treabă uşoară. Apoi am dat porunci pentru aratul ultimei mirişti de grâu — fiindcă argatul cel tânăr habar n-are să se descurce singur. Şi pe urmă am alcătuit un plan cuprinzător şi de mare folos pentru a seca şi iriga lunca mereu supusă inundaţiilor.

— Ei vezi ce băiat bun am ?! Dar tu, Fergus ? Tu ce-ai făcut ?

— Am fugărit viezurele.

Şi apoi începu să ne relateze în tot amănuntul această distracţie, precum şi dovezile respective de vitejie pe care le dăduseră pe rând viezurele şi câinii. Maică-mea se prefăcea că ascultă cu multă atenţie şi-i privea faţa — foarte animată în acele momente — cu o admiraţie maternă care mie mi se păru cam exagerată faţă de obiectul asupra căruia se revărsa.

— Ar fi timpul să te mai ocupi şi de altceva, Fergus, i-am spus, de îndată ce o pauză de o clipă în naraţiunea lui mi-a permis să plasez şi eu un cuvânt.

— Dar ce-aş putea să fac ? mi-a răspuns el. Maică-mea nu mă lasă nici să mă îmbarc ca marinar, nici să intru în armată. Iar eu sunt hotărât să nu fac nimic altceva — decât cel mult să devin o asemenea pacoste pentru voi toţi încât până la urmă să ziceţi mersi dacă scăpaţi de mine în orice condiţii.

Mama îi mângâie, cu blândeţe, buclele scurte şi cam rebele. Fergus mârâi şi îşi luă un aer posomorât, după care ne aşezarăm cu toţii la locurile noastre în jurul mesei, dând în sfârşit ascultare repetatelor insistenţe ale Rosei.

— Ei, acum, beţi-vă ceaiul, zise ea, iar eu o să vă povestesc la rândul meu ce-am făcut. Am fost în vizită la familia Wilson. Şi zău, Gilbert, e mare păcat că n-ai venit şi tu cu mine, pentru că am întâlnit-o acolo pe Eliza Millward !

— Mă rog, şi ce-i cu asta ?

— A, nimic ! N-am să-ţi vorbesc despre ea ; am să spun doar atât : că e fată plăcută şi amuzantă când e bine dispusă şi că n-aş avea nimic împotrivă să pot s-o numesc...

— Ssst, sst, draga mea ! Fratelui tău nici prin cap nu-i trece o asemenea idee ! şopti cu multă seriozitate mama, ridicând un deget.

— Mă rog, reluă Rose. Voiam să vă împărtăşesc o veste însemnată pe care am aflat-o acolo — de când m-am întors ard de nerăbdare să v-o dezvălui. Ştiţi şi voi că acum vreo lună s-a răspândit zvonul că cineva o să preia conacul Wildfell Hall — şi... şi ce credeţi ? Chiar e locuit de-adevăratelea de mai bine de-o săptămână ! Şi noi care habar n-am avut!

— Cu neputinţă ! strigă mama.

— Aiurea !!! ţipă Fergus.

— Ba da, aşa e ! E locuit de o doamnă singură !

— Dumnezeule mare, scumpa mea ! Bine, dar clădirca e o ruină !

— Doamna cu pricina a pus să i se repare vreo două-trei odăi ca să poată sta în ele ; şi locuieşte acolo, singură-singurică — n-are decât o bătrână care o serveşte, şi-atâta tot!

— Vai de mine ! Păi asta-i strică tot hazul — eu trăgeam nădejde să spui că e vreo vrăjitoare ! strigă Fergus tăindu-şi o felie groasă de pâine şi ungând-o cu unt.

— Ah, ce prostii spui, Fergus ! Dar zi şi tu mamă, nu-i aşa că e ciudat ?

— Ciudat ? Aproape că nici nu-mi vine să cred !

— Ba poţi foarte bine să crezi, pentru că Jane Wilson a şi văzut-o. S-a dus la ea în vizită împreună cu maică-sa care de când a auzit că se află o persoană străină prin vecinătate, bineînţeles că a stat ca pe ghimpi până când n-a văzut-o şi până nu i-a smuls toate amănuntele despre viaţa ei. Se numeşte doamna Graham şi e îmbrăcată în negru — nu în doliu mare de văduvă, ci în doliu mic — dar e foarte tânără după cât zic ele — să aibă cel mult douăzeci şi cinci ori douăzeci şi şase de ani, — numai că e tare rezervată ! S-au străduit ele din răsputeri să descopere ce-i cu ea, de unde vine, cine este. Dar nici doamna Wilson cu atacurile ei îndrăzneţe, ba chiar obraznice, nici Jane Wilson cu diplomaţia ei abilă, n-au izbutit să smulgă nici cel mai mic răspuns satisfăcător. Sau măcar vreo observaţie întâmplătoare ori cine ştie ce vorbă în stare a le mai potoli curiozitatea ori a arunca cea mai slabă rază de lumină asupra istoriei vieţii ei, asupra situaţiei sau rubedeniilor sale. Mai mult decât atât, nici nu s-a arătat cine ştie ce politicoasă cu ele, doar cât cere buna-cuviinţă, şi se vedea bine că a fost mai încântată când le-a zis : „La revedere" decât când le-a urat : „Bine aţi venit". Dar Eliza Millward zice că tatăl ei are de gând s-o viziteze în curând pe văduvă şi să-i ofere sfaturile şi păstorirea lui, temându-se foarte că are mare nevoie de ele, întrucât — deşi lumea ştie că a venit în ţinutul nostru la începutul săptămânii trecute — duminică nu şi-a făcut apariţia la biserică. Iar ea — adică Eliza — ţine morţiş să-l însoţească, şi cu siguranţă că va izbuti să smulgă cât de cât unele informaţii de la doamna Graham — că doar tu, Gilbert, ştii că Eliza nu dă greş niciodată când îşi pune ceva în gând. Şi, mămico, cred că şi noi ar trebui să-i facem cândva o vizită ; îţi dai seama că e de datoria noastră.

— Bineînţeles, draga mea. Biata femeie ! Vai ce singură trebuie să se simtă !

— Dar vă rog foarte mult să vă grăbiţi ! Şi să nu uitaţi cumva să-mi raportaţi cât zahăr îşi pune în ceai şi ce fel de boneţele şi şorţuleţe poartă şi toate celelalte amănunte, pentru că pur şi simplu nici nu ştiu cum am să pot să trăiesc până când voi afla aceste lucruri — zise pe un ton foarte grav Fergus.

Dar dacă el nădăjduise cumva ca replica să-i fie salutată drept o manifestare de virtuozitate în domeniul umorului, eşecul lui fu vizibil, întrucât nimeni nu râse. Numai că asta nu-l descumpăni şi nici nu-l dezamăgi prea mult; de îndată ce luă o nouă îmbucătură de pâine cu unt şi se pregătea să mai soarbă din ceai, deveni atât de conştient de spiritul de care dăduse dovadă, încât forţa irezistibilă a umorului

său îl obligă să sară de la masă şi să ţâşnească din odaie înecându-se şi horcăind. Peste câteva minute îl auzirăm cu toţii ţipând de-ţi lua urechile, din grădină.

Cât despre mine, mi-era tare foame, aşa că m-am mulţumit să-mi iau în tăcere ceaiul, şunca şi pâinea prăjită, în timp ce mama şi soră-mea sporovăiau înainte, conti- nuând să discute situaţia evidentă sau neevidentă şi istoria probabilă sau improbabilă a misterioasei doamne. Trebuie să mărturisesc însă că în urma păţaniei fratelui meu, am ridicat de vreo două ori ceaşca până la buze, dar am lăsat-o imediat jos fără să îndrăznesc să-i sorb conţinutul, ca nu cumva să-mi pătez demnitatea printr-o explozie asemănătoare cu a lui Fergus.

A doua zi maică-mea şi cu Rose se grăbiră să aducă omagiul lor frumoasei sihastre ; dar se întoarseră fără să fi fost mai bine informate decât la plecare. Totuşi, maică-mea declară că nu regretă călătoria făcută, întrucât dacă ea însăşi nu fusese cu nimic mai câştigată, în schimb se măgulea cu gândul că reuşise să aducă un oarecare folos doamnei Graham, ceea ce i se părea un lucru mult mai important : îi dăduse câteva sfaturi bune care, spera ea, n-aveau să fie irosite în vânt; deoarece doamna Graham, măcar că nu spusese mai nimic interesant, şi avea un aer oarecum încăpăţânat, părea capabilă să cugete cu înţelepciune. Atâta doar că mama nu ştia unde putuse să-şi trăiască viaţa această biată femeie, de vreme ce dovedea o lamentabilă necunoaştere a unei sumedenii de lucruri, fără să aibă în schimb înţelepciunea ca măcar să se ruşineze de ignoranţa ei.

— La ce fel de lucruri te referi, mamă ? am întrebat-o eu.

— La treburile gospodăriei, şi la toate micile fineţi culinare, şi altele asemenea, pe care orice doamnă trebuie să le cunoască bine, indiferent dacă i se va cere sau nu vreodată să le aplice în practică. Dar eu oricum i-am furnizat câteva informaţii utile, precum şi nişte reţete excelente, a căror valoare ea evident n-a fost în stare s-o aprecieze, căci m-a rugat să nu mă deranjez deoarece duce o viaţă atât de simplă şi de modestă încât e sigură că n-o să le poată folosi niciodată. „N-are importanţă, draga mea, i-am spus eu, sunt lucruri pe care orice femeie bine trebuie să le ştie. Şi pe urmă, chiar dacă acum eşti singură, n-ai să rămâi întotdeauna astfel. Ai fost măritată şi probabil — aş putea spune mai degrabă cu siguranţă — te vei mărita din nou." „În privinţa asta vă înşelaţi, doamnă, mi-a răspuns ea cu oarecare semeţie ; sunt convinsă că nu mă voi recăsători niciodată." Dar eu i-am spus că n-o pot crede întrucât am o experienţă mult mai mare de viaţă.

— Bănuiesc — am zis eu, — că trebuie să fie vreo tânără văduvă romantică, venită aici să-şi sfârşească zilele în singurătate şi să-l jelească în taină pe răposat. Dar toate astea n-au să ţină prea multă vreme.

— Nu, nici eu nu cred, îmi dădu dreptate Rose, pentru că, în fond, nici nu părea chiar atât de neconsolată. Şi pe urmă e şi extraordinar de drăguţă — aş zice chiar de o frumuseţe impresionantă. Trebuie neapărat s-o vezi şi tu, Gilbert; ai să zici că e perfecţiunea întruchipată, deşi ar fi greu, oricât te-ai strădui, să descoperi o asemănare între ea şi Eliza Millward.

— Păi bine, îmi pot foarte uşor închipui multe figuri mai frumoase decât a Elizei, dar nu şi mai încântătoare. Recunosc că nu prea poate ridica pretenţii de

perfecţiune ; dar pe de altă parte, susţin că dacă ar fi mai aproape de desăvârşire, ar fi mai puţin interesantă.

— Şi atunci tu îi preferi defectele faţă de perfecţiunile altora, nu ?

— Chiar aşa, dacă mama îmi îngăduie s-o spun.

— Vai, dragul meu Gilbert, ce prostii vorbeşti ! Dar sunt sigură că nu crezi ceea ce spui. Nici nu poate fi vorba de aşa ceva, zise mama ridicându-se şi părăsind repede încăperea, sub pretextul unor treburi domestice, pentru a scăpa de obiecţiile care-mi stăteau mie pe buze.

După aceea Rose îmi făcu favoarea de a-mi mai împărtăşi alte câteva amănunte referitoare la doamna Graham. Înfăţişarea, manierele, îmbrăcămintea ei, până şi mobila din camera în care locuia îmi fură descrise, chiar cu mai multă claritate şi precizie decât doream eu. Dar întrucât nu ascultam cu prea multă atenţie, n-aş izbuti să repet toate aceste amănunte, chiar dacă m-aş strădui.

A doua zi era sâmbătă. Duminică toată lumea se întreba dacă frumoasa necunoscută va dovedi că i-au fost de folos mustrările blânde ale preotului şi va veni la biserică. Mărturisesc că şi eu mi-am îndreptat privirile cu oarecare interes către vechea strană a familiei, aparţinând conacului Wildfell, unde pernele şi tapiseria altădată de culoare stacojie — dar acum ieşite de soare — nu mai fuseseră călcate şi nici reînoite de atâţia ani, iar blazoanele sinistre, cu chenarele lor lugubre, de pânză neagră, decolorată, de pe peretele de deasupra păreau să se încrunte sever la lume.

În strană am văzut o siluetă înaltă de adevărată doamnă, îmbrăcată în negru. Faţa ei era întoarsă spre mine şi avea în ea un ce anume, care, de îndată ce mi-a sărit în ochi, mi-a ţintuit privirile. Avea părul negru ca pana corbului, desfăşurat în zulufi lungi şi mătăsoşi — o coafură cam neobişnuită pe vremea aceea, deşi întotdeauna avea ceva graţios şi venea bine ; obrajii ei erau frumoşi, dar palizi ; ochii nu i-am putut vedea, întrucât fiind aplecaţi asupra cărţii de rugăciuni, erau ascunşi de pleoapele lăsate şi de genele lungi şi negre ; dar sprâncenele care-i umbreau erau expresive şi cu un contur remarcabil. Fruntea era înaltă, de intelectuală, iar nasul acvilin. În general nu puteai aduce nici o obiecţie trăsăturilor ei, — atâta doar că obrajii erau cam supţi şi ochii puţin duşi în fundul capului, iar buzele, deşi de o formă rafinată, erau cam prea subţiri, cam prea strânse şi păreau să trădeze (sau cei puţin aşa mi s-a părut) o fire nici prea blândă, nici prea prietenoasă.

Aşadar, în inima mea mi-am zis : „Frumoasă doamnă, mă tem că aş prefera să te admir de la această depărtare decât să împart cu dumneata un cămin".

Tocmai atunci s-a întâmplat să-şi ridice ochii şi mi-a întâlnit privirile ; m-am hotărât să nu întorc capul şi ea s-a aplecat din nou asupra cărţii, dar cu o expresie greu de definit, de dispreţ calm, care pe mine m-a scos pur şi simplu din sărite.

„Mă socoate un căţeluş obraznic, m-am gândit. Hm ! O să-şi schimbe ea curând părerea, dacă mi se va părea că merită să-mi dau osteneala în această privinţă."

Apoi mi-a trecut însă prin minte că asemenea gânduri sunt cu totul nepotrivite pentru un locaş de rugăciune şi că purtarea mea e departe de a fi pe potriva situaţiei. Dar înainte de a-mi îndrepta gândurile către serviciul religios, mi-am aruncat privirile prin biserică pentru a vedea dacă mă observase cineva. Nu, toţi cei care nu se uitau în cărţile de rugăciune se uitau la doamna nou-venită — inclusiv mama şi sora mea, precum şi doamna Wilson cu fiica ei. Şi până şi Eliza Millward trăgea, şiret, cu coada ochiului spre ea. Eliza mi-a aruncat o privire, a făcut o mică strâmbătură de mironosiţă, a roşit şi şi-a plecat cuviincios capul spre cartea de rugăciuni, străduindu-se să-şi recapete înfăţişarea serioasă.

Dar iată-mă din nou păcătuind ; numai că de data asta mi s-a atras atenţia asupra greşelii mele printr-un ghiont pe care mi l-a dat brusc obraznicul meu frăţior. Pe moment n-am putut să răspund la acest afront decât călcându-l pe picior şi amânând restul răzbunării până când vom fi ieşit din biserică.

Şi acum, Halford, înainte de a încheia această scrisoare, am să-ţi spun cine era Eliza Millward : era fiica mai mică a preotului, o făptură mărunţică şi cât se poate de atrăgătoare ; eu nu eram deloc insensibil la farmecele ei, şi ea ştia acest lucru, deşi nu ajunsesem niciodată să i-l spun direct şi nici nu aveam intenţia precisă de a o face, întrucât maică-mea (care susţinea că pe o rază de douăzeci de mile de jur împrejur nu există nici o femeie destul de bună pentru mine) nu se împăca deloc cu gândul ca eu s-o iau de nevastă pe această fetişcană ştearsă, care pe lângă nenumărate alte lipsuri, îl mai avea şi pe acela de a nu poseda nici măcar douăzeci de lire. Eliza era mică de stat şi durdulie, feţişoara îi era cât un pumn, şi cam la fel de rotunjoară ca şi a surorii mele, cu care semăna oarecum şi la ten — cu toate că al ei era mai delicat şi nu chiar aşa de trandafiriu. Avea nasul cam obraznic şi trăsăturile în general neregulate ; cu una cu alta, era mai degrabă încântătoare decât frumoasă. Dar ochii ei — de acest element remarcabil nu trebuie să uit, pentru că tocmai în ei consta principala atracţie a Elizei — cel puţin în ceea ce priveşte aspectul exterior; ochii ei erau prelungi şi înguşti cu irisul negru sau în orice caz căprui-închis. Expresia lor era foarte diferită, mereu schimbătoare, dar întotdeauna fie răutăcioasă — într-un mod aş zice aproape diabolic — fie vrăjindu-te irezistibil, iar adeseori având amândouă aceste particularităţi deodată. Glasul îi era blând şi copilăros, pasul uşor şi moale ca al unei pisici; dar cel mai mult semăna cu o pisicuţă drăguţă şi jucăuşă prin felul ei de a fi — sau în orice caz asta se întâmpla cel mai des — pentru că o dată era şmecheră şi obrăznicuţă, o dată sfioasă şi prefăcută, aşa cum îi dicta caracterul ei dulce.

Sora ei, Mary, era cu câţiva ani mai mare, cam cu o palmă mai înaltă şi mult mai masivă şi mai grosolană la trup. Era o fată simplă, liniştită şi înţeleaptă care o îngrijise cu multă răbdare pe mama lor în tot timpul bolii îndelungate şi apăsătoare de pe urma căreia nu se mai sculase niciodată ; iar de atunci Mary fusese menajera şi roaba familiei. Se bucura de încrederea şi preţuirea tatălui ei, de dragostea şi simpatia tuturor câinilor, pisicilor, copiilor şi săracilor, dar era întotdeauna jignită, înjosită şi nebăgată în seamă de toţi ceilalţi oameni.

Cât despre reverendul Michael Millward, era un bătrânel înalt şi grav, care-şi punea pălăria cu borul lat în aşa fel încât îi acoperea faţa lătăreaţă, patrată şi cu trăsături masive. Purta întotdeauna în mână bastonul gros şi îşi strângea picioarele zdravene în pantaloni strâmţi de călărie, cât şi în ghetre — pe care la ocazii mari le înlocuia cu ciorapi lungi de mătase neagră. Era un om cu principii foarte rigide, plin de prejudecăţi şi deprins să-şi respecte obiceiurile, lipsit de îngăduinţă faţă de orice abatere de la dogma stabilită. În toate acţiunile pornea de la convingerea fermă că opiniile lui sunt de-a pururi juste şi oricine nu le împărtăşeşte trebuie să fie ori jalnic de ignorant, ori plin de orbire răuvoitoare.

În copilărie mă deprinsesem să-l privesc cu un sentiment de teamă amestecată cu respect — sentiment pe care abia în ultima vreme am reuşit să mi-l mai înfrâng, în oarecare măsură, pentru că deşi avea o bunătate părintească pentru cei ce se purtau frumos, era partizanul unei discipline stricte şi adeseori ne certase cu asprime pentru greşelile şi poznele noastre tinereşti. Şi, mai mult decât atât, în vremea aceea, ori de câte ori venea în vizită la părinţii noştri, trebuia să ne ridicăm în picioare dinaintea lui şi să-i spunem catehismul sau să repetăm vreun cântec cum ar fi fost *Ce face mica, harnica albină.* Sau — lucrul cel mai neplăcut cu putinţă — trebuia să-i răspundem la întrebări privitoare la ultima lui predică şi la punctele principale ale acestei cuvântări — pe care din nefericire noi nu izbuteam niciodată să le ţinem minte. Uneori vrednicul domn îi reproşa mamei că e mult prea îngăduitoare cu fiii ei şi în sprijinul acestei afirmaţii făcea referiri la personaje biblice ca Eli sau David şi Avesalom, lucru care o amăra cumplit ; şi oricât de mult îl respecta ea şi oricât de frumoasă părere avea despre spusele lui, odată am auzit-o exclamând totuşi :

— Ce n-aş da să aibă şi el un fiu ! Atunci nu s-ar mai grăbi atâta să împartă sfaturi altora. Ar vedea şi el ce înseamnă să ai de strunit doi băieţi.

Reverendul avea o grijă lăudabilă pentru sănătatea sa trupească — se scula şi se culca devreme, făcea întotdeauna o plimbare înainte de micul dejun, era foarte preocupat să poarte haine groase şi să se schimbe imediat dacă-l prindea ploaia. Şi nimeni nu-şi amintea să-l fi auzit vreodată ţinând o predică înainte de a fi înghiţit mai întâi un ou crud — măcar că era înzestrat de natură cu plămâni buni şi cu un glas puternic; în general se arăta extrem de atent în privinţa mâncării şi băuturii deşi nu exagera prin cumpătare. De fapt avea o dietă a lui proprie întrucât dispreţuia din inimă ceaiul şi alte asemenea licori apoase, ţinând în schimb mult mai mult la băuturile de malţ, la ouăle cu şuncă, la afumături şi alte mâncăruri picante, care se dovedeau foarte potrivite pentru aparatul lui digestiv. De aceea el le socotea bune şi sănătoase pentru toată lumea şi le recomanda cu încredere chiar şi celor mai firavi convalescenţi sau bolnavi de stomac, cărora în caz că reţetele lui nu le aduceau binefacerile făgăduite, le spunea că asta se datoreşte lipsei lor de perseverenţă. Dacă ei se plângeau cumva de rezultatele neplăcute la care ajunseseră, erau asiguraţi că toate acestea nu sunt decât închipuri.

Am să spun doar câteva cuvinte despre alte două persoane pe care le-am pomenit în treacăt, şi apoi am să închei această lungă scrisoare. E vorba de doamna

Wilson şi de fiica ei. Doamna era văduva unui fermier înstărit, o femeie cu ochelari de cal, dar mare amatoare de bârfă, cu toată vârsta ei înaintată, aşa că nu merită să vorbesc prea mult despre ea. Avea doi fii — Robert, care deprinsese toate apucăturile oamenilor de la ţară, şi Richard, un tânăr retras din fire, cu obiceiuri de cărturar, care studia clasicii cu ajutorul reverendului, pregătindu-se să intre la colegiu pentru a îmbrăţişa apoi cariera preoţească.

Sora lor, Jane, era o domnişoară cu multe însuşiri frumoase şi cu şi mai multă ambiţie. Conform propriei ei dorinţe, primise o educaţie corespunzătoare la un pension, mai aleasă decât îi fusese hărăzită până atunci oricărui alt membru al familiei. Spoiala şi lustrul se lipiseră bine de ea şi fata învăţase în mare măsură manierele elegante, scăpase cu totul de accentul ei provincial şi se putea lăuda că are mai multe deprinderi şi însuşiri alese decât fiicele preotului. În afară de asta, mai era şi considerată o frumuseţe ; dar nici o clipă n-a putut să mă numere şi pe mine printre admiratorii ei. Avea vreo douăzeci şi şase de ani, era năltuţă şi foarte subţirică şi avea părul castaniu, dar bătând mai mult într-un roşu strălucitor; tenul ei era remarcabil de frumos şi de luminos, iar căpşorul cu o bărbie micuţă şi delicată era aşezat pe un gât foarte lung. Avea buzele subţiri şi roşii, ochii căprui, limpezi, ageri şi pătrunzători. Din nefericire însă, era o fiinţă total lipsită de poezie şi de sentiment. Avea — sau ar fi putut să aibă — mulţi peţitori şi adoratori pe potriva rangului ei, dar îi respingea sau îi alunga cu dispreţ pe toţi ; numai un gentleman adevărat ar fi putut să fie la înălţimea gusturilor ei rafinate şi numai un bogătaş ar fi putut să-i satisfacă ambiţiile nemăsurate. Un gentleman exista, şi în ultima vreme el o înconjurase în mod vizibil cu tot felul de atenţii, iar lumea, şoptea ici şi colo că planurile fetei sunt foarte strâns legate de inima, numele şi averea lui. Acest gentleman era domnul Lawrence, fiul boierului a cărui familie sălăşluise la Wildfell Hall, dar care părăsise locul cu vreo cincisprezece ani în urmă în favoarea unui conac mai modern şi mai confortabil din parohia învecinată.

Şi acum, Halford, îmi iau rămas bun de la tine pentru moment. Asta e prima rată a datoriei mele faţă de tine. Dacă îţi convine o plată de acest fel, te rog să-mi spui, şi am să-ţi trimit şi restul când voi avea răgaz ; dacă însă preferi să rămâi creditorul meu decât să-ţi umfli punga cu nişte monezi atât de greoaie şi de neplăcute la înfăţişare, — atunci iarăşi te rog să mi-o spui şi am să-ţi iert lipsa de gust şi cu multă bucurie am să-mi păstrez comoara numai pentru mine.

Al tău, cel dintotdeauna,
Gilbert Markham.

CAPITOLUL II

OBSERV CU BUCURIE, NEPREŢUITUL meu prieten, că norii nemulţumirii tale au trecut; mă bucur din nou de razele de lumină ale chipului tău şi văd că doreşti să merg mai departe cu povestirea mea; aşadar, o vei primi fără alte farafastâcuri.

Cred că ultima zi pomenită de mine era o anumită duminică de la sfârşitul lunii octombrie a anului 1827. În marţea care a urmat, am pornit cu câinele şi puşca să văd dacă pot vâna ceva pe domeniul de la Linden-Car; dar întrucât nu mi-a ieşit nimic în cale, mi-am întors arma împotriva uliilor şi corbilor, reproşând acestor păsări hrăpăreţe că mă lipsiseră de un vânat ca lumea. În acest scop am părăsit drumurile mai umblate, văile împădurite, ogoarele şi luncile şi am luat-o în sus pe urcuşul abrupt de la Wildfell, cea mai sălbatică şi mai semeaţă culme din împrejurimi. Pe măsură ce o urci, gardurile vii se împuţinează şi se micşorează lăsând în cele din urmă locul unor garduri de piatră aspră, unele din ele înverzite de viţă sau muşchi. Acelaşi lucru se întâmplă şi cu copacii înalţi care cedează pasul lariţelor şi brazilor scoţieni sau tufelor izolate de porumbari. Terenul, accidentat şi bolovănos, deci cu totul nepotrivit pentru arătură, era lăsat în cea mai mare parte să slujească drept păşune oilor şi vitelor. Numai că pământul era sărac, un strat subţire care abia dacă acoperea stâncile cenuşii ce scoteau capul ici-colo de sub movilele ierboase. Pe sub ziduri creşteau afine şi tufe de iarbă neagră — relicve ale unei vegetaţii şi mai sălbatice — iar în multe ţarcuri şi ocoale bălăriile şi rugina uzurpau supremaţia ierbii, devenită din ce în ce mai rară. Dar toate acestea se aflau în afara proprietăţii mele.

Aproape de vârful acestui deal, cam la vreo două mile de Linden-Car, se înălţa Wildfell Hall, un conac demodat din epoca elisabetană. Era construit din piatră cenuşie, întunecată şi avea o înfăţişare venerabilă şi pitorească, dacă era vorba numai să-l priveşti ; însă fără doar şi poate trebuie să fi fost destul de rece şi sumbru ca locuinţă, cu ferestruicile zăbrelite săpate în zidurile groase de piatră, cu răsuflătorile mâncate de vreme şi cu aşezarea lui mult prea însingurată şi neadăpostită. Era ocrotit de vitregia vânturilor şi ploilor doar de un pâlc de brazi scoţieni, şi aceştia ciuntiţi pe jumătate de vijelii şi arătând la fel de sumbri şi de severi ca şi conacul în sine. Îndărătul acestuia se întindeau câteva ogoare părăsite, apoi se înălţa vârful colinei îmbrăcat în ierburi sălbatice de culori întunecate. În faţa lui se afla o grădină (înconjurată de ziduri de piatră şi cu intrarea printr-o poartă de fier cu stâlpi de granit cenuşiu deasupra cărora se înălţau nişte globuri masive din acelaşi material — asemănătoare celor ce împodobeau acoperişul şi frontoanele casei). Odinioară grădina fusese împodobită cu plante şi flori rezistente care puteau să îndure clima neprielnică şi să crească pe un pământ atât de neprietenos, precum şi cu copaci şi arbuşti care se arătau cât mai supuşi foarfecelor chinuitoare ale grădinarului, căpătând formele pe care dorea el să le dea. Acum însă, fiind lăsată atâţia ani în paragină, înţelenită şi neîngrijită, pradă bălăriilor şi ierburilor, gerurilor şi vânturilor, ploii şi secetei, grădina avea o înfăţişare cu totul ieşită din comun. Perdelele verzi de lemn câinesc care se întindeau pe ambele laturi ale aleii principale se ofiliseră în cea mai mare parte, iar restul crescuseră de-a valma şi cum dădea Dumnezeu. Vechea lebădă din lemn de soc aşezată lângă răzuitoarea de la

intrare îşi pierduse gâtul şi jumătate din trup; tufele crenelate de laur din mijlocul grădinii, războinicul uriaş care străjuia o parte a intrării şi leul care o păzea de cealaltă parte, ajunseseră la forme atât de fantastice încât nu mai semănau cu nici o fiinţă şi cu nici un lucru de pe pământ, din cer sau din apele subpământene. Dar pentru imaginaţia mea tinerească ele căpătaseră cu toatele chipuri necurate care se potriveau pe deplin cu oştile de strigoi şi cu legendele întunecate spuse de bătrâna noastră doică despre această locuinţă bântuită de stafii şi despre oamenii care stătuseră în ea şi o părăsiseră.

Când am ajuns în preajma conacului izbutisem să ucid un uliu şi doi corbi aşa că — renunţând la alte victorii vânătoreşti — am mers mai departe cu pas domol, cu intenţia de a mă mai uita la vechea clădire pentru a vedea ce schimbări i-a adus noua ei locatară. Nu voiam sa mă duc chiar prin faţă pentru a mă holba prin deschizătura porţii. M-am oprit lângă zidul grădinii, am privit şi n-am văzut nici o schimbare — decât la una din aripi unde ferestrele sparte şi acoperişul stricat fuseseră reparate şi de unde o trâmbă subţire de fum ieşea încolăcindu-se din mănunchiul de hornuri.

În timp ce stăteam astfel, rezemându-mă în puşcă şi cu ochii înălţaţi spre frontoanele întunecate, căzut într-o visare tihnită şi plăsmuind în minte o ţesătură de închipuiri năstruşnice în care se amestecau deopotrivă amintirile de demult şi frumuseţea tinerei sihastre aflătoare acum îndărătul acestor ziduri — am auzit un foşnet şi nişte zgomote uşoare înăuntrul grădinii. Întorcând capul în direcţia de unde veneau aceste sunete am dat cu ochii de o mânuţă ridicată deasupra zidului. Era agăţată de creasta lui; şi apoi s-a mai înălţat încă o mânuţă, ca să se apuce mai bine, după care s-a ivit o frunte albă, încununată de cârlionţi aproape blonzi, doi ochi albaştri ca marea şi un năsuc mititel de culoarea fildeşului.

Ochii albaştri nu mă băgară în seamă, dar începură să scânteieze de bucurie 1a vederea lui Sancho, frumosul meu setter bălţat care alerga de colo până colo amuşi- nând pământul. Copilaşul îşi înălţă faţa peste zid şi strigă cu glas tare câinele. Bunul animal se opri, ridică ochii şi dădu din coadă dar nu-i făcu şi alte avansuri. Copilaşul (un băieţel care părea să aibă vreo cinci ani) se căţără sus pe zid şi continuă să strige. Constatând însă că nu are nici un succes, luă pare-se hotărârea, ca şi Mahomed, de a se duce el la munte, de vreme ce muntele nu voia să vină la el, şi încercă să sară dincoace. Însă un bătrân cireş pădureţ de lângă el îşi întinse peste zid unul din braţele uscate şi noduroase şi-1 apucă de hăinuţă. Străduindu-se să se elibereze, băieţelul îşi pierdu echilibrul şi căzu — dar nu până la pământ ; creanga copacului îl ţinea suspendat în aer. Avu loc o luptă mocnită, apoi izbucni un strigăt pătrunzător ; numai că, în mai puţin de o clipă, îmi lăsasem puşca pe iarbă şi izbutisem să-1 prind în braţe pe micuţ.

L-am şters la ochi cu haina, i-am spus să nu se sperie, că n-are nimic şi l-am chemat pe Sancho să-i mai aline necazul. Băieţelul tocmai întindea mânuţă ca să mângâie câinele pe gât şi începea să zâmbească printre lacrimi când am auzit în spatele meu scârţâitul porţii de fier, un foşnet de veşminte femeieşti şi iat-o pe

doamna Graham repezindu-se către mine — fără nimic la gât şi cu pletele negre fluturându-i în vânt.

— Dă-mi te rog, copilaşul ! zise ea cu glas aproape şoptit, dar pe un ton de o vehemenţă surprinzătoare.

Apucându-l pe băieţel îl smulse din braţele mele, de parcă atingerea mea i-ar fi putut aduce cine ştie ce molipsire cumplită. Apoi rămase dreaptă în faţa mea ţinând strâns copilul de braţ şi de umăr. Mă fixa cu ochii ei mari, negri şi luminoşi ; era palidă, îşi pierduse răsuflarea şi tremura agitată.

— Doamnă, dar nu-i făceam nici un rău copilului, i-am zis eu, neştiind prea bine dacă să mă arăt uimit sau mai degrabă supărat. Tocmai căzuse de pe zidul de colo şi eu am avut norocul să-l pot prinde în braţe când atârna cu capul în jos, pe creanga copacului, şi astfel am putut să împiedic cine ştie ce nenorocire.

— Vă rog să mă iertaţi, domnule, se bâlbâi ea.

Se linişti deodată — pare-se că lumina raţiunii risipi norii care-i învăluiau mintea — şi împurpurându-se uşor la faţă îmi spuse:

— Nu v-am cunoscut... şi am crezut...

Se aplecă pentru a-şi săruta copilul şi-l strânse cu multă dragoste în braţe.

— Probabil v-aţi temut că am de gând să vă răpesc băiatul.

Ea îl mângâie pe creştet, râzând puţin jenată şi apoi răspunse :

— Nu ştiam că a încercat să se caţere pe zid. Pe urmă adăugă destul de brusc : Bănuiesc că am plăcerea să mă adresez domnului Markham, nu ?

I-am făcut o plecăciune politicoasă, dar am avut îndrăzneala s-o întreb de unde ştie cine sunt.

— Sora dumneavoastră a trecut acum câteva zile pe aici împreună cu doamna Markham.

— Şi există o asemănare atât de puternică între noi ? am întrebat-o oarecum surprins şi nu chiar atât de măgulit cum ar fi trebuit să fiu de această idee.

— Mi se pare că semănaţi la ochi şi la ten, răspunse ea scrutându-mi faţa cu oarecare îndoială. Şi dacă nu mă înşel, cred că v-am văzut duminică la biserică.

Am zâmbit.

Fie în zâmbetul acela, fie în amintirile pe care i le-a stârnit, trebuie să fi fost ceva deosebit de neplăcut tru ea, întrucât dintr-o dată şi-a reluat înfăţişarea semeaţă care te îngheţa şi care mă tulburase atât de tare atunci, la biserică, zămislind gânduri imorale în mintea mea — un aer de dispreţ antipatic adoptat atât de uşor, fără cea mai mică deformare a vreunei trăsături, încât, asta părea să fie expresia firească a feţei ei, lucru care mă supăra cu atât mai tare, cu cât nu puteam crede să fie o simplă afectare.

— La revedere, domnule Markham.

Şi fără vreo altă vorbă sau privire s-a retras împreună cu copilul în grădină ; iar eu m-am întors acasă, supărat şi nemulţumit — nu prea ştiu să-ţi spun de ce, aşa că nici n-am să încerc s-o fac.

Am zăbovit doar cât să-mi pun la o parte puşca şi cornul cu pulbere şi să dau câteva porunci necesare unuia dintre argaţi, după care mi-am făcut din nou apariţia

la casa parohială ca datorită tovărăşiei şi conversaţiei Elizei Millward să mă liniştesc şi să-mi mângâi spiritul tulburat.

Am găsit-o, ca de obicei, ocupată cu nu ştiu ce broderie fină (mania lânurilor de Berlin nu începuse încă) în timp ce sora ei, aşezată în colţul dinspre cămin, cu pisica pe genunchi, cârpea un vraf de ciorapi.

— Mary, Mary! Pune-i repede deoparte ! se grăbi Eliza să-i spună tocmai când intram eu în odaie.

— Nici în ruptul capului! sună răspunsul flegmatic al lui Mary, iar apariţia mea întrerupse discuţia.

— Vai, ce ghinion ai, domnule Markham ! glăsui sora mai mică aruncându-mi una din ocheadele ei viclene. Tata tocmai a plecat prin parohie şi e greu de crezut să se întoarcă în mai puţin de un ceas.

— Nu-i nimic, o să-mi convină de minune să petrec vreo câteva minute cu fiicele lui, dacă ele mi-o vor îngădui, i-am răspuns eu trăgându-mi un scaun lângă foc şi aşezându-mă acolo fără să mai aştept să fiu poftit.

— Mă rog, dacă ai să fii foarte cuminte şi amuzant, n-o să avem nimic împotrivă.

— V-aş ruga să-mi acordaţi permisiunea fără nici un fel de condiţii, fiindcă n-am venit aici ca să aduc bucurie, ci ca s-o primesc, i-am răspuns.

Totuşi, m-am gândit că ar fi mai mult decât înţelept să fac şi eu un mic efort pentru ca societatea mea să fie agreabilă ; s-ar zice că micile mele strădanii au fost destul de izbutite, pentru că niciodată n-am văzut-o pe domnişoara Eliza mai bine dispusă. Într-adevăr, se părea că amândoi suntem încântaţi unul de celălalt şi reuşim să întreţinem o conversaţie voioasă şi însufleţită, deşi destul de superficială. Era aproape un *téte-à-téte*, întrucât domnişoara Millward cea mare aproape că n-a deschis gura decât din când în când pentru a corecta vreo afirmaţie nesăbuită sau vreo expresie exagerată a surorii ei şi o dată pentru a o ruga să-i ridice ghemul de aţă care se rostogolise sub masă. Dar bineînţeles că lucrul acesta l-am făcut eu, aşa cum cerea datoria.

— Mulţumesc, domnule Markham, mi-a spus ea când i l-am înmânat. Mi l-aş fi ridicat şi singură, dar n-am vrut să deranjez pisica.

— Mary, draga mea, asta n-o să te scuze în ochii domnului Markham, i-a replicat Eliza. După câte cred, el urăşte din inimă pisicile precum şi fetele bătrâne — aşa cum fac toţi ceilalţi gentlemani. Oare mă înşel, domnule Markham ?

— Mi se pare firesc din partea sexului nostru neprietenos să antipatizeze pisicile, tocmai pentru că dumneavoastră femeile, le copleşiţi cu atâtea mângâieri, i-am răspuns.

— Vai, Domnul să le aibă în pază, drăgălaşele de ele ! strigă Eliza într-un acces brusc de entuziasm, întorcându-se către sora ei şi revărsând un potop de mângâieri asupra animalului ei favorit.

— Ah, potoleşte-te, Eliza ! îi spuse domnişoara Millward cea mare pe un ton destul de aspru şi împingând-o enervată într-o parte.

Venise timpul să plec ; oricât de tare m-aş fi grăbit, tot aveam să întârzii la ceai, şi mama era un adevărat model de ordine şi de punctualitate.

Se vedea bine că frumoasa mea prietenă nu se bucură deloc că trebuie să-şi ia rămas bun de la mine. La despărţire i-am strâns cu tandreţe mânuţa, iar ea m-a răsplătit cu unul din cele mai dulci zâmbete şi cu cea mai fermecătoare privire de care era în stare. M-am întors acasă foarte fericit, cu inima plină de satisfacţie pentru propria mea persoană şi arhiplină de dragoste pentru Eliza.

CAPITOLUL III

DOUA ZILE MAI TÂRZIU, DOAMNA Graham veni în vizită la Linden-Car, contrar aşteptărilor Rosei, care era de părere că misterioasa locatară de la Wildfell Hall va nesocoti regulile obişnuite ale vieţii civilizate. Părerea ei fusese sprijinită de doamnele din familia Wilson supărate că doamna Graham nu le întorsese vizita nici lor şi nici familiei Millward. Acum însă pricina acestei scăpări căpătă o explicaţie, care totuşi n-o satisfăcu pe Rose. Doamna Graham îşi adusese cu ea copilaşul şi când maică-mea îşi exprimă surprinderea că băieţelul poate merge pe jos atât de mult, ea răspunse :

— Într-adevăr e un drum destul de lung pentru el, dar n-aveam cum face altfel : trebuia ori să-l iau cu mine, ori să renunţ la această vizită, pentru că nu-l las niciodată singur. Şi cred, doamnă Markham, că va trebui să vă rog din suflet să prezentaţi scuzele mele familiei Millward şi doamnei Wilson, când le veţi vedea, întrucât mă tem că nu-mi pot permite plăcerea de a le face o vizită până când micuţul meu Arthur nu va fi în stare să mă însoţească.

— Bine, dar aveţi o servitoare ; nu l-aţi putea lăsa în grija ei ? întrebă Rose.

— Ea are destule treburi de făcut, şi pe urmă e prea bătrână ca să alerge după un copil, iar el la rândul lui e prea zglobiu ca să se ţină de fustele unei femei în vârstă.

— Bine, dar pentru a veni la biserică l-aţi lăsat totuşi acasă.

— Da, o dată ; dar nu l-aş fi lăsat nici în ruptul capului pentru vreun alt scop ; şi cred că în viitor va trebui ori să fac în aşa fel încât să-l iau cu mine, ori să rămân acasă.

— Dar ce, e chiar aşa de neastâmpărat ? întrebă maică-mea profund uimită.

— Nu, răspunse doamna zâmbind trist şi mângâind părul buclat al băieţelului aşezat pe un taburet la picioarele ei, dar el e singura mea comoară, iar eu sunt singurul lui prieten, aşa că nu ne place să ne despărţim.

— Bine, draga mea, dar asta mi se pare o dragoste exagerată, zise maică-mea, deprinsă a spune întotdeauna lucrurilor pe nume. Ar trebui să încerci să curmi această iubire nesăbuită pentru a-ţi salva fiul de la pieire şi pentru a te salva pe dumneata de ridicol.

— Pieire, doamnă Markham ?!

— Da, înseamnă că-l răsfeţi mult prea tare. Chiar şi la vârsta lui şi încă n-ar trebui ca băieţelul să fie veşnic legat de fustele maică-si ; ba chiar ar trebui să-1 deprinzi să-i fie ruşine de asta.

— Doamnă Markham, vă rog din suflet să nu mai spuneţi asemenea lucruri, sau cel puţin nu în prezenţa lui. Nădăjduiesc din adâncul inimii că fiul meu nu se va ruşina niciodată să-şi iubească mama ! replică doamna Graham cu o vehemenţă şi o gravitate care ne făcură pe toţi cei de faţă să tresărim uimiţi.

Maică-mea încercă s-o mai liniştească şi să mai dreagă lucrurile printr-o explicaţie; dar doamna Graham dădu să se înţeleagă că după părerea ei se spuseseră destule în această privinţă, aşa că schimbă brusc subiectul.

„Exact cum bănuiam, mi-am zis în sinea mea. Doamna nu are o fire dintre cele mai blânde, în ciuda chipului ei dulce şi palid şi a frunţii semeţe ce pare să poarte deopotrivă pecetea meditaţiei şi a suferinţei."

În tot acest răstimp rămăsesem aşezat la o masă din partea cealaltă a camerei, lăsând impresia că sunt cufundat în cercetarea unei colecţii din *Revista Fermierului* pe care întâmplător o citeam în momentul când sosise doamna Graham în vizită ; nevoind să mă arăt prea politicos, la intrarea ei i-am făcut doar o plecăciune şi apoi mi-am reluat îndeletnicirea.

Într-un târziu însă mi-am dat seama că se apropie de mine cineva, cu paşi uşori, înceţi şi şovăitori. Era micuţul Arthur, atras în mod irezistibil de Sancho, care dormea la picioarele mele. Ridicând capul l-am văzut oprit la vreo doi metri depărtare, privind melancolic la câine, eu ochişorii săi de un albastru fermecător de limpede ; rămăsese ţintuit locului nu atât din pricina fricii faţă de animal, cât din pricina sfioşeniei care-l împiedica să se apropie de stăpânul acestuia. Dar o mică încurajare îi înfrânse şovăiala şi-l făcu să înainteze. Deşi sfios din fire, copilul nu era deloc sălbatic. Peste o clipă, îngenunchie pe covor, şi-şi încolăci braţele în jurul gâtului lui Sancho. Nu mult după aceea micuţul mi se aşează pe genunchi şi începu să privească plin de interes la diferitele poze de cai, vite, porci şi ferme-model cuprinse în revistele din faţa mea. Din când în când îi aruncam câte o privire maică-si ca să văd în ce măsură se bucură de această proaspătă intimitate ; şi, din expresia neliniştită a ochilor ei, mi-am dat seama că pentru un motiv sau altul era îngrijorată că băieţelul se află acolo.

— Arthur, vino încoace, i-a zis ea în cele din urmă. Îl deranjezi pe domnul Markham care vrea să citească.

— Câtuşi de puţin, doamnă Graham ; vă rog lăsaţi-l la mine. Mă distrez şi eu la fel de bine ca şi el, am rugat-o eu.

Şi totuşi, pe muteşte, prin senine şi priviri, ea îl chemă la dânsa.

— Nu, mămico, zise copilul. Lasă-mă să mă uit întâi la pozele astea şi după aceea am să vin şi am să-ţi povestesc tot ce-am văzut.

—- Luni e sărbătoare, ziua focurilor de artificii[2], aşa că o să dăm o mică petrecere, zise maică-mea. Şi sper, doamnă Graham, că nu vei refuza să faci parte

[2] Sărbătoarea tradiţională a englezilor în amintirea „Complotului prafului de puşcă" din 5 noiembrie 1605.

dintre invitaţi. Ştii, poţi să-ţi aduci şi băieţelul — sper că vom găsi mijloacele de a-l distra şi pe el. Şi atunci, fără doar şi poate, vei avea ocazia să le prezinţi personal scuze familiilor Millward şi Wilson, pentru că nu mă îndoiesc că vor veni aici cu toţii.

— Mulţumesc foarte mult, dar eu nu merg niciodată la petreceri.

— Vai de mine, dar o să fie pur şi simplu o întrunire de familie — n-o să stăm târziu şi n-o să fim decât noi şi familiile Millward şi Wilson — pe cei mai mulţi dintre ei îi şi cunoşti — iar domnul Lawrence, e proprietarul dumitale, cu care cred că ar trebui să faci cunoştinţă.

— Îl cunosc într-o oarecare măsură — dar vă rog din suflet să mă scuzaţi de data asta. Ştiţi, acum serile sunt cam umede, se întunecă devreme şi mă tem că Arthur e prea firav ca să risc să-l expun fără teama de a i se întâmpla ceva. Va trebui să amânăm plăcerea de a ne bucura de ospitalitatea dumneavoastră până când zilele vor fi iarăşi mai lungi şi serile mai călduroase.

În momentul acela, la un semn discret din partea maică-mi, Rose scoase o carafă cu vin, pahare şi chec din bufet şi din servanta de stejar, tratându-i cum se cuvine pe musafiri. Amândoi mâncară chec, dar refuzară cu încăpăţânare vinul, în ciuda încercărilor amabile ale gazdei lor de a-i sili să guste din el. În spccial Arthur se ferea de licoarea rubinie de parcă ar fi fost înspăimântat şi dezgustat şi era cât pe-aci să izbucnească în plâns când fu îndemnat să bea.

— Nu-i nimic, Arthur, zise mama lui. Doamna Markham socoate că ţi-ar face bine, pentru că eşti obosit după drum ; dar n-o să te silească să bei! Părerea mea este că nici n-ai nevoie de vin ! Doamna Graham adăugă : Nu poate suferi nici măcar să vadă vinul şi mirosul lui aproape că-i face rău. Mă deprinsesem să-l silesc să înghită o gură de vin sau de rachiu slab cu apă în chip de doctorie când era bolnav, şi de fapt mi-am dat toată osteneala ca să-l fac să le urască.

Toată lumea râse, afară de tânăra văduvă şi de fiul ei.

— Vai, doamnă Graham, zise maică-mea ştergându-şi ochii albaştri de lacrimile ce o năpădiseră din cauza râsului, vai de mine, dar mă uimeşti pur şi simplu ! Zău că te credeam mai înţeleaptă. Bietul copilaş o să fie un molatic mai cumplit decât pâinea muiată în lapte ! Gândeşte-te numai ce bărbat o să iasă din el dacă stărui să-l creşti în...

— Ba mie mi se pare un plan excelent, o întrerupse doamna Graham cu o seriozitate netulburată. Prin acest mijloc sper să-l salvez cel puţin de o patimă înjositoare. Aş da nu ştiu ce să pot să-l feresc pe băiat şi de primejdiile tuturor celorlalte.

— Dar prin asemenea mijloace — m-am amestecat eu în discuţie — n-o să ajungeţi niciodată să-l faceţi virtuos. La urma urmei, ce înseamnă virtutea, doamnă Graham ? E oare faptul că te arăţi capabil şi doritor să te împotriveşti ispitei sau faptul că n-ai nici un fel de ispită căreia să i te împotriveşti ? Cine e un bărbat puternic ? Cel care înfrânge mari piedici şi săvârşeşte lucruri de mirare chiar dacă pentru asta trebuie să asude din greu şi e istovit după aceea ? Sau cel care şade toată ziua pe scaun fără a îndeplini altă muncă mai obositoare decât aceea de a aţâţa focul cu vătraiul şi a duce mâncarea la gură? Dacă vreţi ca fiul dumneavoastră

să treacă prin lume cu cinste, nu trebuie să încercaţi să-i curăţaţi calea de bolovani, ci mai degrabă să-1 învăţaţi să păşească fără şovăire peste ei — nu trebuie să stăruiţi să-1 duceţi dumneavoastră de mână ci mai degrabă să-1 lăsaţi să înveţe să meargă singur.

— Am să-1 duc de mână, domnule Markham, până când va avea puterea să meargă singur ; şi am să-i curăţ din cale toţi bolovanii pe care-i voi putea da la o parte, am să-1 învăţ să-i ocolească pe ceilalţi — sau să păşească fără şovăire peste ei, aşa cum spuneţi dumneavoastră. Şi asta fiindcă după ce voi fi luptat din toate puterile ca să-i netezesc calea, încă îi va rămâne destul de făcut pentru a-şi dovedi toată îndemânarea, seriozitatea şi prudenţa. E foarte frumos şi uşor să vorbeşti despre nobila împotrivire şi despre încercările la care e supusă virtutea; dar la cincizeci, sau cinci sute de bărbaţi care au cedat ispitei, arătaţi-mi măcar unul care a avut tăria să-i reziste. Şi de ce să pornesc eu de la idea că fiul meu va fi o fiinţă aleasă, unul dintr-o mie ? De ce să nu mă pregătesc mai degrabă pentru viitorul cel mai întunecat, şi să nu mă tem că va semăna cu... cu restul omenirii, dacă nu-mi iau toate măsurile de pază pentru a împiedica un atare lucru ?

— Văd că sunteţi foarte amabilă cu noi toţi, am remarcat eu.

— Nu ştiu nimic despre dumneavoastră — vorbesc despre cei pe care-i cunosc cu adevărat — şi când văd întreaga omenire (cu foarte puţine şi rare excepţii) îm- pleticindu-se şi bâjbâind pe poteca vieţii, căzând în toate capcanele şi rupându-şi picioarele la orice piedică ivită în cale, de ce să nu folosesc toate mijloacele pe care le posed pentru a-1 face să străbată un drum lin, neted şi ferit de primejdii ?

— Da, dar mijlocul cel mai sigur va fi să vă străduiţi să-1 întăriţi pe el împotriva ispitelor, şi nu să le îndepărtaţi pe acestea din calea lui.

— Voi face şi una şi alta, domnule Markham. Numai Dumnezeu ştie câte ispite se vor ivi, care să se năpustească asupra lui atât dinăuntru cât şi din afară după ce voi fi făcut tot ce-mi stă în putinţă pentru ca viciul să-i apară cât mai puţin atrăgător, cu atât mai mult cu cât din fire pare să nu-1 sufere. De fapt eu însămi de prea puţine ori m-am simţit îmboldită către ceea ce lumea numeşte viciu, şi totuşi ispita m-a încercat. Şi multe pătimiri, de altă natură, mi-au fost hărăzite, fapte care în multe împrejurări mi-au cerut mai multă băgare de seamă şi tărie pentru a le ţine piept, decât am putut eu să găsesc în firea mea când a fost să le stau împotrivă. Şi sunt convinsă că acest lucru îl vor recunoaşte majoritatea celorlalţi oameni care sunt deprinşi să cugete şi doritori să lupte împotriva stricăciunii din firea lor.

— Da, zise maică-mea, neînţelegând decât pe jumătate încotro bate doamna Graham ; dar nu cred că e bine să judeci un băiat după calapodul dumitale ; şi pe urmă, draga mea doamnă Graham, dă-mi voie, te rog, să te previn din timp împotriva greşelii — aş putea zice împotriva greşelii fatale — de a lua în întregime asupra dumitale educaţia copilului. Pentru că eşti pricepută în unele privinţe şi bine informată, îţi închipui probabil că poţi face faţă pe deplin acestei sarcini ; dar de fapt lucrurile sunt departe de a sta astfel; şi dacă stărui în această încercare, te rog să mă crezi că te vei căi amarnic după ce vei fi stricat totul.

— Bănuiesc deci că ar trebui să-1 trimit la şcoală ca să înveţe să dispreţuiască autoritatea şi iubirea mamei lui, nu ? zise doamna cu un zâmbet puţin amar.

— A, nu ! Dacă vrei ca un băiat să-şi dispreţuiască mama, atunci ţine-1 acasă şi iroseşte-ţi viaţa alintându-1 tot timpul şi fiind roaba hachiţelor şi trăsnăilor lui.

— Sunt întrutotul de acord cu dumneavoastră, doamnă Markham ; însă nimic nu poate fi mai străin principilor şi obiceiurilor mele decât o asemenea slăbiciune vinovată.

— Bine, însă vrei să-1 tratezi ca pe o fetiţă — şi să-i strici caracterul, făcându-1 moale ca o domnişoară răzgâiată — zău că aşa se va întâmpla, doamnă Graham, indiferent ce crezi dumneata acum. Dar lasă că am să-1 pun eu pe reverendul Millward să-ţi vorbească puţin în privinţa asta ; el o să-ţi deschidă ochii asupra urmărilor ce te aşteaptă ; o să-ţi spună cum şi în ce fel trebuie să te porţi, şi câte şi mai câte ; şi n-am nici cea mai mică îndoială că în câteva minute va fi în stare să te convingă.

— N-are rost să-1 necăjiţi pe preot, zise doamna Graham aruncându-mi o privire (probabil că eu zâmbeam la gândul încrederii neţărmurite a mamei în acest vrednic gentleman). Domnul Markham aici de faţă socoate că puterea lui de convingere este cel puţin la fel ele mare ca a domnului Millward. Ei bine, domnule Markham, dumneata care susţii că un băiat nu trebuie să fie ocrotit de rele ci trimis să se războiască singur şi neajutorat cu ele, că nu trebuie învăţat să ocolească nici una din capcanele vieţii, ci să dea buzna voiniceşte în ele sau peste ele, după cum va voi întâmplarea — să caute primejdia mai degrabă decât s-o ocolească şi să-şi hrănească virtutea cu ispite — ei bine, oare dumneata...

— Vă rog să mă iertaţi, doamnă Graham, dar am impresia că aţi luat-o cam prea repede. Eu n-am spus deocamdată că un băiat ar trebui învăţat să se năpustească în capcanele vieţii şi nici măcar că ar trebui să caute anume ispitele doar pentru a-şi pune la încercare virtutea învingându-le. Am spus doar că e mai bine să vă înarmaţi şi să vă întăriţi eroul decât să-1 dezarmaţi şi să-1 slăbiţi pe duşman. Pentru că dacă ar fi să cultivaţi puieţi de stejar într-o seră, înconjurându-i cu toată grija şi băgarea de seamă zi şi noapte şi ocrotindu-i până şi de cea mai slabă suflare de vânt, ar fi greu să vă aşteptaţi să devină vreodată copaci zdraveni ca cei care au crescut pe coasta muntelui, pradă tuturor stihiilor dezlănţuite şi fără cea mai mică apărare de furia furtunii.

— Fie cum zici dumneata ; dar oare ai folosi acelaşi fel de a gândi şi dacă ar fi vorba de o fată ?

— Bineînţeles că nu.

— Nu, ai avea grijă să fie crescută cu multă blândeţe şi gingăşie, ca o plantă de seră, ai învăţa-o să depindă de alţii şi să se agaţe de ei pentru îndrumări şi sprijin, şi ai păzi-o cât mai mult cu putinţă în aşa fel încât nici măcar să nu audă că există rău pe lume. Dar vrei să fii atât de bun şi să-mi spui şi mie de ce faci această deosebire ? O fi oare pentru că o crezi lipsită de virtute ?

— Doamne fereşte !

— Bine, dar dumneata afirmi că virtutea nu înfloreşte decât udată cu fierea ademenitoare a ispitei ; şi eşti de părere că o femeie trebuie expusă cât mai puţin ispitei şi ferită cât mai mult de cunoaşterea păcatelor sau a oricărui alt lucru legat de ea. Asta înseamnă că o socoţi fie atât de stricată din fire, fie atât de slabă de minte încât nu e în stare să se împotrivească ispitei ; şi chiar dacă ea ar fi curată şi nevinovată, atâta vreme cât e ţinută în frâu şi în neştiinţă, totuşi, fiind lipsită de adevărata virtute, a o învăţa ce înseamnă să păcătuieşti, înseamnă a o preface dintr-o dată într-o păcătoasă. Şi — ai aerul să spui — cu cât mai întinse vor fi cunoştinţele ei, cu atât mai mari vor fi libertăţile pe care şi le va lua, cu atât mai profundă va fi decăderea ei. Pe când sexul dumneavoastră, mult mai nobil — nu-i aşa ? — are o înclinare firească spre bine şi e apărat de o putere mai mare de împotrivire la rău care, cu cât este pusă mai mult la încercare prin diverse experienţe şi primejdii, cu atât sporeşte mai mult...

— Domnul mi-e martor că nu aşa gândesc ! am întrerupt-o eu în cele din urmă.

— Ei bine, atunci înseamnă că după părerea dumitale amândoi sunt slabi şi înclinaţi să calce strâmb, dar pe când cea mai mică greşeală, până şi cea mai neînsemnată pângărire o va distruge pe fată, caracterul băiatului va fi întărit şi înfrumuseţat — creşterea lui fiind întregită aşa cum se cuvine printr-o slabă cunoaştere a lucrurilor interzise. Pentru el o asemenea experienţă (ca să folosesc o metaforă banală) va fi ca furtuna pentru stejar, care deşi s-ar putea să-i împrăştie frunzele şi să-i rupă rămurelele fragede, va sluji doar să-i înfigă mai adânc rădăcinile şi să întărească şi să strângă mai puternic fibrele copacului. Dumneata ai vrea ca noi să ne încurajăm fiii să încerce toate lucrurile pe propria lor piele, pe când fiicele noastre n-ar trebui nici măcar să înveţe din experienţa altora. Mie, în schimb, mi-ar părea mai bine ca atât fiii cât şi fiicele noastre să câştige din cele păţite de alţii şi de pe urma învăţămintelor unei înţelepciuni mai înalte, pentru ca să ştie dinainte să respingă răul şi să aleagă binele şi să nu aibă nevoie de nici un fel de dovezi adevărate pentru a simţi pe pielea lor neajunsurile păcatului. Eu n-aş trimite în lumea largă o biată fată neînarmată împotriva duşmanilor ei şi necunoscătoare a capcanelor ce i se pot ivi în cale la tot pasul. Şi nici n-aş supraveghea-o şi n-aş păzi-o în aşa de mare măsură încât, lipsită de demnitate proprie şi de ştiinţa de a se bizui pe ea însăşi, să ajungă până acolo, încât să-şi piardă puterea sau voinţa de a se supraveghea şi de a se feri singură. Iar în ceea ce-1 priveşte pe fiul meu — dacă aş socoti că, ajuns băiat mare, ar deveni ceea ce numiţi dumneavoastră un om trecut prin ciur şi prin dârmon — un bărbat care „a cunoscut viaţa" şi care se făleşte cu experienţa lui, chiar dacă ar profita de ea până într-atâta încât în cele din urmă să se liniştească, să devină un om aşezat, un membru folositor şi respectat al societăţii — aş prefera să moară chiar mâine. Aş fi de o mie ele ori mai bucuroasă dacă s-ar întâmpla aşa ! repetă ea pe tonul cel mai serios, strângându-şi la piept odorul şi sărutându-1 pătimaş pe frunte.

Băiatul îşi părăsise noul tovarăş şi se afla de o vreme lângă genunchii mamei lui, cu ochii ridicaţi spre faţa ei şi-i asculta cu o uimire mută discursul de neînţeles pentru el.

— Ei, mă rog, mă rog, cred că aşa se cuvine —- ca dumneavoastră, doamnele, să aveţi totdeauna ultimul cuvânt! am replicat eu, observând-o că se ridică şi că se pregăteşte să-şi ia rămas bun de la maică-mea.

— Dumneata eşti liber să rosteşti oricât de multe cuvinte — numai că eu nu mai pot rămâne să le ascult.

— Ba nu, aşa se întâmplă de obicei: dumneavoastră ascultaţi argumentele numai atât cât vă vine la socoteală, iar restul cuvintelor n-au decât să se irosească în vânt.

— Dacă dumneata ţii aşa de mult să mai vorbim despre acest subiect, răspunse doamna Graham dând mâna cu Rose, va trebui să-ţi aduci sora la mine într-o zi frumoasă şi atunci am să ascult cu oricât de multă răbdare vei dori dumneata tot ceea ce vei avea chef să spui. Prefer să-mi ţii dumneata o predică mai degrabă decât preotul, pentru că în felul ăsta aş avea mai puţine remuşcări spunându-ţi la sfârşit, că-mi păstrez propria părere exact aşa cum am avut-o din capul locului — lucru ce sunt convinsă că s-ar întâmpla indiferent care dintre dumneavoastră doi mi-ar împărtăşi cu mărinimie logica lui.

— Da, bineînţeles, i-am răspuns eu hotărât să mă arăt la fel de dezagreabil ca şi ea. Pentru că atunci când o doamnă consimte să asculte o argumentaţie care merge împotriva propriilor ei opinii, e întotdeauna hotărâtă din capul locului să i se împotrivească - să asculte numai cu urechile trupului, ţinându-le pe cele ale minţii astupate cu multă hotărâre împotriva celor mai puternice raţionamente.

— La revedere, domnule Markham, zise frumoasa mea adversară cu un zâmbet compătimitor.

Necatadicsind să-mi mai răspundă în vreun fel, se înclină uşor, dar tocmai când dădea să se retragă, fiul ei — cu o îndrăzneală copilărească — o opri locului exclamând:

— Mămico, dar n-ai dat mâna cu domnul Markham !

Ea se întoarse râzând şi-mi întinse raîna. I-am strâns-o mai mult cu pică decât cu amabilitate, supărat de faptul că mă nedreptăţise în permanenţă, încă de când mijiseră zorile cunoştinţei noastre. Era evident că fără a şti nimic despre adevăratele mele principii şi trăsături de caracter avea o prejudecată împotriva mea şi părea înclinată să-mi arate că, până şi în privinţele cele mai neînsemnate, părerile ei despre mine erau mult mai prejos decât opinia pe care o aveam eu despre propria mea persoană. Sigur că eram cam ţâfnos din fire, căci altfel probabil că nu m-aş fi simţit atât de profund atins. Pe lângă asta poate că fusesem şi răsfăţat într-o oarecare măsură de mama şi de sora mea şi de alte câteva doamne pe care le cunoşteam. Şi totuşi, nu-s câtuşi de puţin un marţafoi înfumurat — de lucrul ăsta sunt absolut convins, indiferent dacă şi tu gândeşti sau nu la fel.

CAPITOLUL IV

PETRECEREA NOASTRA DIN 5 NO- iembrie s-a desfăşurat cum nu se poate mai bine, în ciuda refuzului doamnei Graham de a o onora cu prezenţa ei. De fapt, e probabil că dacă ar fi fost ea ele faţă, între noi ar fi domnit mai puţină cordialitate, libertate şi veselie decât au existat fără ea.

Mama a fost ca de obicei voioasă şi vorbăreaţă, activă şi bine intenţionată, singura ei greşeală fiind că se dădea peste cap într-un chip prea vizibil pentru a-i face fericiţi pe oaspeţi, drept care i-a silit pe vreo câţiva dintre ei la eforturi cu totul neplăcute firii lor — obligânclu-i să mănânce sau să bea sau să se aşeze lângă focul din cămin sau să vorbească atunci când ei preferau să tacă. Dar în orice caz, cu toţii au îndurat cu bine aceste încercări, întrucât se aflau într-o dispoziţie sărbătorească.

Preotul Millward a fost de-a dreptul impresionant cu vorbele lui ca din carte şi rostite apăsat, cu glumele-i cu tâlc, cu anecdotele pompoase şi discursurile de adevărat oracol, împărtăşite cu mărinimie, spre înălţarea sufletească a întregii societăţi în general şi în special pentru cea a admirativei doamne Markham, a politicosului domn Law- rence, a serioasei Mary Millward, a liniştitului Richard Wilson şi a prozaicului Robert — aceştia fiind cei mai atenţi ascultători ai lui.

Doamna Wilson a strălucit mai mult ca oricând, cu comorile ei ele noutăţi proaspete şi de bârfeli vechi, înşirate laolaltă cu întrebări şi observaţii banale şi cu sentinţe adeseori repetate, rostite pare-se doar cu scopul de a refuza inepuizabilelor ei organe ale vorbirii până şi cea mai scurtă clipă de odihnă. Îşi adusese cu ea şi lucrul de mână şi îţi lăsa impresia că limba ei făcuse o prinsoare cu degetele încercând să le întreacă prin mişcarea sa iute şi fără contenire.

Fiica ei Jane a fost, bineînţeles, cât a putut să fie de graţioasă şi de elegantă, de spirituală şi de seducătoare — întrucât trebuia să strălucească mai tare decât toate aceste doamne şi să-i farmece pe toţi gentlemanii — ca să nu mai vorbim de faptul că era de faţă şi domnul Lawrence pe care trebuia în mod special să-1 captiveze şi cucerească. Micile ei artificii pentru realizarea acestei cuceriri erau prea subtile şi greu de sesizat ca să-mi atragă atenţia. Dar mi s-a părut că posedă o anumită afectare rafinată a superiorităţii şi o preocupare neplăcută pentru propria ei persoană, într-o măsură care-i umbrea toate calităţile. După plecarea ei, Rose mi-a prezentat un adevărat spectacol reproducându-mi diferitele priviri, cuvinte şi gesturi ale lui Jane, cu un amestec de isteţime şi asprime care m-a făcut să mă minunez deopotrivă de artificialitatea duduii respective şi de spiritul de observaţie al surorii mele, până într-atâta încât să mă întreb dacă nu cumva şi-a pus şi ea ochii pe moşier. Dar n-ai nici o grijă, Halford, lucrurile nu stăteau aşa.

Richard Wilson, fratele mai mic al lui Jane, a stat într-un colţ, părând să fie destul de bine dispus, dar tăcut şi sfios, dorind pe de o parte să treacă neobservat, iar pe de altă parte să audă şi să observe cât mai multe. Şi deşi ai fi zis că se simte oarecum ca peştele pe uscat, ar fi fost destul de fericit, după cum îi cerea felul său

liniştit de a fi, numai dacă maică-mea ar fi avut tactul să-1 lase în pace ; dar aşa cum greşea ea din bunăvoinţă, îl copleşea neîncetat cu atenţiile ei — îndesându-1 cu tot felul de mâncăruri întrucât avea impresia că e prea timid ca să se servească singur şi forţându-1 să-şi strige, din capătul celălalt al camerei, răspunsurile monosilabice la numeroasele întrebări şi replici prin care se străduia zadarnic să-1 atragă în discuţie.

Rose m-a informat că băiatul nu ne-ar fi onorat nici în ruptul capului cu prezenţa lui dacă nu l-ar fi pisat atâta sora lui, Jane, care ţinea morţiş să-i arate domnului Lawrence că are cel puţin un frate mai binecrescut şi mai fin decât Robert. Tot atâta osteneală îşi dăduse ea să-1 ţină de o parte pe acest vrednic gentleman ; dar el afirmase că nu vede nici un motiv să scape prilejul de a mai schimba o glumă cu Markham şi cu bătrâna (de fapt maică-mea nu era chiar aşa de în vârstă), cu frumoasa domnişoară Rose, precum şi cu preotul, ca şi cu ceilalţi ; şi fără doar şi poate că Robert avea de fapt şi dreptul s-o facă. Aşa că a vorbit de una şi de alta cu mama şi cu Rose, a discutat cu preotul despre treburile parohiei, cu mine chestiuni de agricultură şi cu amândoi a făcut politică.

Mary Millward a fost şi ea o figurantă — fiind însă mai puţin chinuită de cruzimea amabilităţilor mamei decât a fost Richard Wilson, întrucât avea un fel sigur şi hotărât de a da răspunsuri scurte şi de a refuza lucrurile, şi întrucât lumea o bănuia a fi mai degrabă posacă decât neîncrezătoare. Oricum vor fi stat lucrurile, în orice caz ea n-a adus prea multă desfătare societăţii — după cum nu pare nici să se fi bucurat prea mult de ea. Eliza mi-a spus că Mary a venit numai în urma stăruinţelor tatălui lor care-şi băgase în cap ideia fixă că Mary îşi închină prea mult timp treburilor casei, neglijînd nevinovatele prilejuri de destindere şi distracţie potrivite pentru vârsta şi sexul ei. În general mie mi se părea o fată destul de plăcută şi simpatică. O dată sau de două ori a arătat chiar că ştie să şi râdă, fiind stârnită de spiritul sau purtarea amuzantă a cine ştie cărui individ mai binecuvântat de soartă dintre noi. În asemenea cazuri am băgat de seamă că ea încerca să-i întâlnească privirile lui Richard Wilson care era aşezat exact în faţa ei. Întrucât băiatul studia sub îndrumarea tatălui ei, Mary îl cunoştea în oarecare măsură şi cred că în ciucâa faptului că amândoi erau cam retraşi din fire, se stabilise între ei un sentiment de camaraderie şi înţelegere sufletească.

Eliza mea a fost cum nu se poate mai fermecătoare, cochetă fără afectare, dorind să atragă atenţia celor de faţă, dar mai presus de toate atenţia mea. Încântarea ei când mă aflam prin preajmă, stând jos sau în picioare lângă ea, şoptindu-i ceva la ureche sau strângându-i mina în timpul dansului, i se citea uşor în strălucirea obrajilor şi în agitaţia pieptului, oricât ar fi încercat ea să le ascundă prin vorbe şi gesturi îndrăzneţe, chiar impertinente. Dar cred că ar fi mai bine să-mi ţin gura, pentru că dacă mă laud cu aceste lucruri acum, va trebui să roşesc mai târziu.

Să continui, aşadar, cu descrierea diferiţilor participanţi la petrecerea noastră :

Rose a fost simplă şi naturală, ca de obicei, plină de voioşie şi neastâmpăr.

Fergus a fost obraznic şi aiurit ; dar obrăznicia şi nesăbuinţa lui slujeau la distracţia celorlalţi, care râdeau din toate băierile inimii, chiar dacă asta nu-1 făcea câtuşi de puţin să crească în ochii lor.

Şi, în sfârşit (pentru că am să fac abstracţie de propria mea persoană), domnul Lawrence s-a purtat ca un adevărat gentleman, neatingând pe nimeni nici măcar cu o floare, fiind politicos cu preotul şi cu doamnele, în special cu gazda şi cu fiica ei, precum şi cu domnişoara Wilson — săracul de el, câtă nechibzuinţă din partea lui! N-avea destul gust ca s-o prefere pe Eliza Milhvard. Eram în relaţii destul de prieteneşti cu domnul Lawrence. Fiind foarte rezervat din fire şi părăsind doar rareori casa izolată în care se născuse şi unde trăise în singurătate de la moartea lui taică-său, nu avusese nici prilejul şi nici înclinaţia de a lega multe cunoştinţe ; dintre toţi oamenii cu care avusese de a face, eu (judecând după rezultate) păream să-i fiu tovarăşul cel mai agreabil. Nu numai că mă dovedisem a-i fi pe plac, dar şi mie îmi era destul de agreabil acest domn, cu toate că era prea rece, prea sfios şi prea închis în sine, ca să-mi câştige pe de-a-ntregul simpatia. Candoarea şi francheţea, când erau cu totul ferite de grosolănie, erau lucruri pe care le admira la alţii, dar nu izbutea să le dobândească şi el. Muţenia desăvârşită pe care o dovedea ori de câte ori era vorba de propriile sale treburi şi preocupări, era de fapt destul de supărătoare şi îţi cam tăia elanul; dar eu i-o iertam din convingerea că la originea ei nu se aflau atâta mândria şi lipsa de încredere în prietenii lui, cât o oarecare delicateţe morbidă şi o anume lipsă de curaj de care el îşi dădea seama, fiind însă lipsit de energia necesară pentru a le înfrânge. Inima lui era ca o mimoză sensibilă care se deschide o clipă sub razele soarelui, dar se închide în sine şi se ofileşte la cea mai mică atingere a degetului cuiva sau la cea mai uşoară adiere de vânt. În linii mari vorbind, relaţiile dintre noi constau mai degrabă dintr-un fel de atracţie ce-o simţeam unul pentru altul, decât dintr-o prietenie profundă şi solidă, ca aceea care s-a născut apoi între mine şi tine, Halford. Pe tine (chiar dacă din când în când te arăţi cam ursuz) nu te pot asemui decât cu o haină veche, fără cusur ca ţesătură, dar uşoară şi lejeră, care s-a mulat perfect pe trupul celui ce-o poartă şi pe care el o poate folosi cum doreşte, fără să se teamă c-o mototoleşte. În schimb, domnul Lawrence era ca o haină nouă, îngrijită şi admirabil croită, dar atât de strâmtă la coate încât ţi-ar fi fost frică să nu-i rupi cusăturile dacă ţi-ai fi mişcat în voie braţele, şi atât de netedă şi de aspectuoasă, încât nu-ţi venea să rişti s-o expui nici măcar unei singure picături de ploaie.

Curând după sosirea oaspeţilor, maică-mea pomeni de doamna Graham, îşi arătă regretul că nu se află şi ea acolo ca să-i cunoască, şi le explică familiilor Millward şi Wilson motivele pe care le invocase scuzându-se că nu le întorsese vizita, sperând că ei o vor ierta, întrucât ea — mama — era convinsă că doamna nu avusese câtuşi de puţin intenţia de a fi nepoliticoasă şi s-ar bucura oricând să-i vadă.

— E o doamnă tare ciudată, domnule Lawrence, adăugă mama. Nu prea izbutim să-i dăm de rost — dar sunt convinsă că dumneata o să ne poţi spune câte

ceva despre ea pentru că, la urma urmei, e chiriaşa dumitale şi ne-a zis că te cunoaşte într-o oarecare măsură.

Toţi ochii se întoarseră către domnul Lawrence. Mie mi se păru că fără nici un motiv el se arătă mult prea stânjenit când mama i se adresă astfel.

— Cine, eu, doamnă Markham ? răspunse el. Greşiţi, eu n-o... adică... vreau să spun, bineînţeles că am văzut-o, dar în orice caz sunt ultima persoană căreia ar trebui să vă adresaţi pentru informaţii referitoare la doamna Graham.

Apoi se întoarse imediat către Rose şi o rugă să facă plăcere societăţii onorând-o cu un cântec sau cu o melodie interpretată la pian.

— Ba nu, răspunse Rose, trebuie s-o rugaţi pe domnişoara Wilson. Ea ne depăşeşte pe toţi atât în ceea ce priveşte vocea, cât şi cântatul la pian.

Domnişoara Wilson făcu mofturi cu oarecare cochetărie.

— Lasă că o să fie ea prea bucuroasă să vă cânte, zise Fergus, dacă dumneata, domnule Lawrence, o să ai bunătatea să stai lângă ea şi să-i întorci foile.

— Vai, dar o să fie o adevărată încântare pentru mine, domnişoară Wilson. Chiar îmi îngăduiţi s-o fac ?

Ea îşi înclină gâtul lung şi zâmbi, dându-i voie s-o conducă până la pian, după care se instală şi cântă o bucată după alta în cel mai bun stil al ei, acompaniindu-se singură. Între timp, domnul Lawrence rămase răbdător în picioare, sprijinindu-se cu o mână de speteaza scaunului ei, iar cu cealaltă întorcându-i notele. Poate că şi el era la fel de încântat de interpretarea domnişoarei Wilson, cum era şi ea. Într-un fel muzica nu era deloc rea ; pe de altă parte nici n-aş putea spune că m-a mişcat profund. Execuţia era corectă şi abilă, dar sentimentul lipsea aproape cu desăvârşire.

Se pare însă că discuţia despre doamna Graham nu fusese închisă.

— Nu, doamnă Markham, vin n-am să iau, zise reverendul Millward când se servi această băutură. În schimb am să beau puţină bere de casă de-a dumneavoastră. Întotdeauna am preferat-o tuturor băuturilor.

Măgulită de acest compliment, maică-mea sună clopoţelul şi o cană de porţelan cu cea mai bună bere a noastră fu îndată adusă şi aşezată dinaintea vrednicului gentleman care ştia atât de bine să-i preţuiască calităţile.

— Ei vezi, asta e ! strigă el, îndreptând şuvoiul, cu multă îndemânare, din cană în pahar, în aşa fel încât să facă multă spumă fără să se verse măcar o picătură.

După ce o examină o clipă în dreptul unei lumânări, sorbi o înghiţitură bună, apoi plescăi din buze, răsuflă adânc şi-şi umplu la loc paharul sub privirile mamei, pline de cea mai profundă mulţumire.

— Nimic nu se poate compara cu asta, doamnă Markham ! zise preotul. Eu am susţinut întotdeauna că berea dumneavoastră de casă e mai bună decât orice altceva.

— Vai ce tare mă bucur că vă place, părinte ! Întotdeauna supraveghez personal pregătirea ei, ca şi pregătirea brânzei şi a untului ; eu aşa zic : dacă tot faci un lucru, măcar să fie bine făcut.

— Aveţi perfectă dreptate, doamnă Markham.

— Pe de altă parte, părinte, vi se pare că e un păcat să bei din când în când puţin vin sau o duşcă de rachiu ? întrebă mama întinzându-i un pahar de punch fumegând doamnei Wilson care afirma că vinul îi cade greu la stomac. (Totodată fiul ei Robert îşi umplea ochi paharul cu aceeaşi băutură.)

— Câtuşi de puţin ! răspunse oracolul, dând din cap ca Jupiter. Toate lucrurile sunt numai binecuvântări şi binefaceri, cu condiţia să ştim să ne bucurăm de ele.

— Dar doamna Graham e de cu totul altă părere. Ia staţi numai să ascultaţi ce ne-a spus deunăzi — v-am zis cu că o să vă povestesc.

Şi maică-mea delectă societatea cu o relatare amănunţită a ideilor şi comportării greşite ale doamnei respective cu privire la băutură, încheind cu cuvintele :

— Ei, nu vi se pare că e o greşeală ?

— O greşeală ? repetă preotul cu un aer neobişnuit de solemn. O crimă aş zice, o crimă ! Nu numai că înseamnă că-şi bate joc de copil, dar e vorba şi de dispreţ faţă de darurile providenţei, pe care îl învaţă să le calce în picioare.

Apoi preotul intră în multe amănunte în legătură cu toate acestea şi explică, pe îndelete, că o asemenea purtare este nu numai lipsită de cap, dar şi că reprezintă o adevărată hulire a lui Dumnezeu. Maică-mea îl urmări cu cel mai adânc respect; şi până şi doamna Wilson se hotărî să-şi lase limba să se odihnească o clipă şi-1 ascultă în tăcere, sorbindu-şi punchul cu un aer plin de îngăduinţă. Domnul Lawrence şedea cu cotul pe masă, jucându-se neglijent cu paharul de vin pe jumătate gol şi zâmbind pe sub mustaţă.

— Dar nu vi se pare, părinte Millward — sugeră el când în sfârşit gentlemanul respectiv făcu o pauză în discursul lui — că atunci când se întâmplă ca un copil să fie înclinat din fire către necumpătare — de exemplu, din vina părinţilor sau strămoşilor lui — sunt recomandabile anumite precauţii ? (Fie vorba între noi, toată lumea era convinsă că tatăl domnului Lawrence şi-a scurtat viaţa datorită lipsei de cumpătare.)

— Unele precauţii, poate ; însă domnul meu, cumpătarea e una şi abstinenţa e cu totul altceva.

— Bine, dar am auzit că la unele persoane cumpătarea — adică moderaţia — e aproape cu neputinţă. Şi dacă abstinenţa o fi un rău (lucru pe care unii oameni îl pun la îndoială), nimeni nu va nega că lipsa de cumpătare este un rău şi mai mare. Unii părinţi le-au interzis cu desăvârşire copiilor lor să guste băuturi care li se urcă la cap ; dar autoritatea părinţilor nu poate dăinui de-a pururi. Şi pe urmă copiii sunt din firea lor înclinaţi să tânjească după lucrurile interzise. Şi într-un asemenea caz e foarte probabil ca un copil să fie tare curios să guste şi să cunoască efectele lucrurilor care au fost atât de mult lăudate şi cu care alţii s-au desfătat, pe când lui însuşi îi sunt atât de aspru oprite. Curiozitatea i-ar fi în general satisfăcută cu primul prilej potrivit; şi odată înfrântă opreliştea, urmările pot fi foarte grave. Nu am pretenţia să mă pricep sau să dau sentinţe, în asemenea treburi, dar mie mi se pare că acest plan al doamnei Graham, aşa cum îl descrieţi dumneavoastră, doamnă

Markham, oi-icât de extraordinar ar părea, nu e lipsit de unele avantaje : pentru că vedeţi aici cum copilul e izbăvit dintr-o dată de ispită ; nu are nici un fel de curiozitate ascunsă şi nici lucruri neştiute după care să tânjească în taină ; cunoaşte licorile ademenitoare în măsura în care doreşte s-o facă ; e total scârbit de ele fără să fi suferit de pe urma efectelor lor.

— Şi asta vi se pare drept, domnule ? Nu v-am dovedit oare cât de greşit este şi cât de potrivnic *Sfintei Scripturi*, precum şi cugetării înţelepte, să înveţi un copil să se uite cu dispreţ şi dezgust la binefacerile providenţei, în loc să le folosească aşa cum se cuvine ?

— Bine, s-ar putea ca sfinţia voastră să considere că şi picăturile de laudanum sunt o binefacere a providenţei, răspunse domnul Lawrence zâmbind. Şi totuşi veţi cădea, probabil, de acord că cei mai mulţi dintre noi ar face mai bine să se abţină de la consumarea lor, chiar şi într-o cantitate moderată. Dar — adăugă el — nu vreau ca şi dumneavoastră să-mi urmaţi metafora prea îndeaproape — drept care îmi voi bea până la fund paharul.

—- Şi sper că-1 veţi umple la loc, domnule Lawrence, zise maică-mea împingând sticla către el.

Domnul Lawrence refuză cu multă politeţe, şi îndepărtându-şi puţin scaunul de masă se aplecă spre mine (eu eram aproape de el, şezând pe canapea, lângă Eliza Millward) şi mă întrebă cu un aer degajat dacă o cunosc pe doamna Graham.

— Da, am întâlnit-o de vreo două ori.

— Şi ce părere ai despre ea ?

— N-aş zice că-mi place prea mult. Ca înfăţişare e chipeşă — sau mai degrabă ar trebui să spun, distinsă şi interesantă — dar nu e câtuşi de puţin prietenoasă. După impresia mea, e o femeie care cade foarte uşor pradă prejudecăţilor şi e gata să şi le păstreze cu orice preţ până în pânzele albe, răsucind toate lucrurile în aşa fel încât să intre în tiparele propriilor ei idei preconcepute. E prea rigidă, prea aspră, prea aprigă pentru gusturile mele.

Domnul Lawrence nu mi-a răspuns nimic, şi-a plecat ochii în jos şi şi-a muşcat buzele. Curând după aceea s-a ridicat şi s-a îndreptat către domnişoara Wilson, fiind după cât îmi închipui, pe cât de dezgustat de mine pe atât de atras de ea. În momentul acela n-am prea băgat în seamă faptul, dar mai apoi împrejurările m-au făcut să-mi amintesc amănuntul, ca şi alte fleacuri de acelaşi fel, dacă nu mă înşel atunci când... dar, stai să nu anticipez.

Am încheiat seara cu un dans — vrednicul nostru pastor nesocotind că ar fi fost cine ştie ce grozăvie să asiste la o asemenea petrecere, deşi tocmisem unul din lăutarii satului să ne acompanieze zbenguielile cu scripca lui. Însă Mary Millward a refuzat cu încăpăţânare să participe la danţul nostru ; la fel şi Richard Wilson, cu toate că maică- mea 1-a rugat insistent s-o facă, ba chiar s-a oferit să-i servească drept parteneră.

În orice caz ne-am descurcat destul de bine şi fără el. Cu o singură echipă de cadril şi cu mai multe contradanţuri am ţinut-o tot aşa până destul de târziu. În cele din urmă, l-am rugat pe lăutarul nostru să cânte un vals ; tocmai începusem s-o port

pe Eliza în vârtejul acestui dans încântător, în timp ce Lawrence cu Jane Wilson şi Fergus cu Rose îmi ţineau isonul, când reverendul Millward a intervenit strigând :

— Nu, nu, aşa ceva nu îngădui ! Haideţi, s-a făcut ora plecării.

— Vai, nu, tăticule ! s-a rugat Eliza.

— E timpul, fata mea, e timpul ! Trebuie cumpătare în toate lucrurile, nu uita !

Drept răzbunare, însă, am urmat-o pe Eliza pe coridorul întunecos, unde, sub pretext că o ajut să-şi pună şalul, i-am furat o sărutare, chiar în spatele lui taică-său, în timp ce acesta îşi înfăşură gâtul şi bărbia în faldurile unui fular gros. Dar vai ! Întorcându-mă, am dat cu ochii de maică-mea care era la un pas înapoia mea. Drept urmare, nici nu plecaseră bine musafirii că am şi fost supus unor mustrări foarte aspre, care au pus stavilă galopului avântat al inimii mele şi au încheiat seara într-un mod foarte neplăcut.

— Scumpul meu, Gilbert, mi-a zis ea, îmi pare rău ca faci asemenea lucruri ! Ştii bine cât de mult ţin la situaţia şi viitorul tău, cât de mult te iubesc şi te preţuiesc, mai presus de orice pe lume, cât de mult aş dori să te văd aşezat, cum se cuvine, în viaţă — şi cât de tare m-ar amărî dacă te-aş şti însurat cu fata aceea sau cu oricare alta de prin împrejurimi. Să mă bată Dumnezeu dacă înţeleg ce găseşti la ea ! Şi nu mă gândesc numai la lipsa averii — câtuşi de puţin — dar mie mi se pare că-i lipseşte şi frumuseţea, şi deşteptăciunea, şi bunătatea, şi orice altă calitate care ar fi de dorit. Dacă ai şti tu însuţi, aşa cum ştiu eu, cât preţuieşti de fapt, nici prin cap nu ţi-ar trece un asemenea lucru. Mai zăboveşte niţel şi ai să vezi ! Dacă vei fi legat de ea, te vei căi o viaţă întreagă când te vei uita în jur şi vei vedea câte fiinţe cărora ea nu le ajunge nici la degetul cel mic, se află pe lumea asta. Ascultă-mă pe mine, că aşa o să se întâmple.

—- Bine, mamă, te rog, taci ! Nu-mi place să mi se ţină predici. Crede-mă că n-am să mă căsătoresc deocamdată, ţi-o spun sincer. Pe de altă parte, sfinte Doamne ! N-am şi eu dreptul să mă bucur puţin de viaţă ?

— Ba da, băiatul meu drag, dar nu în felul ăsta. Zău, n-ar trebui să faci asemenea lucruri. Ar însemna că-i faci un rău fetei dacă ea ar fi aşa cum ar trebui să fie ; dar eu te asigur că e cea mai prefăcută obrăznicătură ce s-a pomenit vreodată pe lume ; şi până să deschizi bine ochii, ai să te şi trezeşti prins în mrejele ei. Şi dacă o iei de nevastă Gilbert, să ştii că mă omori cu zile ! Şi cu asta basta !

— Lasă mamă, nu mai plânge pentru atâta lucru — i-am spus eu, căci lacrimile începuseră să-i curgă şuvoi. Uite, sărutarea asta o s-o şteargă pe cea pe care i-am dat-o Elizei. N-o mai ponegri pe fată şi liniştează-te, fiindcă-ţi promit că niciodată... Vreau să spun, îţi promit că am să mă gândesc bine înainte de a face vreun pas important pe care tu îl dezaprobi în mod serios.

Şi zicând acestea, mi-am aprins lumânarea şi m-am dus la culcare, cu sufletul mult mai liniştit.

CAPITOLUL V

CAM PE LA SFÂRŞITUL LUNII, cedând într-un târziu insistenţelor foarte viguroase ale Rosei, am însoţit-o într-o vizită la Wildfell Hall. Spre marea noastră surprindere am fost poftiţi într-o încăpere unde primul lucru de care am dat cu ochii a fost un şevalet. Alături era o masă plină de pânze pentru pictat, borcane cu vopsele şi lacuri, palete, peneluri, uleiuri şi altele asemenea. Da perete erau rezemate mai multe schiţe aflate în diferite stadii de lucru şi câteva tablouri terminate — majoritatea peisaje şi portrete.

— Mă vad silită să vă primesc în atelierul meu, zise doamna Graham, pentru că astăzi nu s-a făcut focul în camera de zi şi e cam frig ca să vă poftesc într-o încăpere în care căminul e gol.

Descotorosind două scaune de uneltele şi materialele de pictură care uzurpaseră aceste locuri, ne invită să şedem şi ea se instală din nou lângă şevalet, nu chiar cu faţa la el, dar aruncând din timp în timp câte o privire la tablou în cursul conversaţiei şi mai trăgând câte o trăsătură de penel de parcă i-ar fi fost imposibil să-şi abată întru totul atenţia de la ocupaţia ei pentru a şi-o concentra asupra vizitatorilor. Tabloul reprezenta conacul Wildfell, văzut în zorii zilei dinspre câmpia de la poalele dealului, desprinzându-se întunecat şi falnic de pe un cer limpede, albastru-argintiu, cu câteva dungi roşietice pe marginea zării. Totul era desenat şi colorat aidoma ca-n viaţă, subiectul fiind tratat cu deosebită eleganţă şi după toate canoanele artei.

— Văd, doamnă Graham, că puneţi tot sufletul în opera dumneavoastră, am remarcat eu. Nu pot decât să vă rog s-o continuaţi, pentru că dacă veţi lăsa ca venirea noastră să vă întrerupă, ne vom vedea siliţi să ne socotim nişte intruşi cu totul nedoriţi.

— Vai, dar deloc ! a replicat ea tresărind şi aruncându-şi penelul pe masă de parcă ar fi fost trezită deodată la îndatoririle politeţei. Nu sunt chiar atât de asaltată de musafiri încât să nu pot să acord bucuroasă câteva minute puţinelor persoane care mă onorează cu prezenţa lor.

— Văd că aproape v-aţi terminat tabloul, i-am spus eu apropiindu-mă ca să-1 observ mai bine şi cercetându-1 cu mult mai multă admiraţie şi încântare decât ţineam să-mi arăt pe faţă. Am impresia că mai aveţi de pus doar tuşele finale în primul plan. Dar de ce l-aţi botezat Conacul Fernley din comitatul Cumberland, în loc de Wildfell Hall din comitatul X ? am întrebat-o eu referindu-mă la numele pe care-1 înscrisese cu litere mici în partea de jos a pânzei.

Dar mi-am dat seama imediat că zicând acestea fusesem prea îndrăzneţ, pentru că ea s-a îmbujorat la faţă, neştiind ce să spună. Totuşi, după o pauză de o clipă, cu un fel de sinceritate desperată, mi-a mărturisit:

— Pentru că am pe lumea asta prieteni — sau cel puţin cunoştinţe — care n-aş vrea să afle unde mi-am găsit locaş de taină ; şi întrucât s-ar putea să le cadă sub ochi tabloul şi s-ar putea să-mi recunoască maniera de a picta în ciuda

iniţialelor false cu care m-am semnat, din prevedere am botezat şi conacul cu un alt nume pentru a-i pune pe o urmă greşită în cazul când ar încerca să mă caute.

— Va să zică n-aveţi intenţia de a păstra tabloul ? am întrebat-o cu ţinând morţiş să spun ceva pentru a schimba subiectul.

— Nu ; nu-mi dă mâna să pictez pentru propria mea plăcere sau distracţie.

— Mama îşi trimite toate tablourile la Londra, s-a amestecat Arthur în conversaţie. Şi cineva de acolo i le vinde şi ne trimite banii.

Aruncându-mi privirile pe celelalte pânze am remarcat o schiţă frumoasă cu Lindenhope văzut din vârful dealului ; o altă imagine a vechiului conac încălzindu-se în aburul însorit al unei după-amieze liniştite de vară şi un mic portret simplu, doar foarte sugestiv al unui copil trist şi gânditor, cu o expresie de regret tăcut, dar profund, ţinând în mână un buchet de flori veştede şi având drept fundal nişte coline joase şi câmpii întunecoase de toamnă şi un cer noros, posomorât.

— După cum vedeţi, duc o lipsă cruntă de subiecte, zise frumoasa pictoriţă. Odată am zugrăvit bătrânul conac pe o noapte cu lună şi bănuiesc că va trebui să-1 înfăţişez altădată într-o zi de iarnă cu zăpadă şi apoi iarăşi într-o seară cu nori întunecoşi — pentru că realitatea este să nu prea am altceva de pictat. Mi s-a spus că undeva prin împrejurimi aveţi o vedere splendidă spre mare. E adevărat ? Se poate merge pe jos până acolo ?

— Da, dacă n-aveţi nimic împotrivă să străbateţi o distanţă de patru mile, sau cam aşa ceva — aproape opt mile dus şi-ntors — şi încă pe un drum destul de prost şi obositor.

— Şi în ce direcţie se află ?

Am căutat s-o lămuresc cât m-am priceput mai bine şi tocmai mă pornisem să-i descriu diferitele drumuri, alei şi câmpuri ce trebuiau străbătute pentru a ajunge acolo, porţiunile drepte şi cotiturile la dreapta şi la stânga, cîncl ea m-a întrerupt spunând :

— Stai, stai ! Nu-mi spune toate astea acum. Până când voi avea nevoie de îndrumările dumitale am să uit tot ce mi-ai zis. N-am intenţia să mă duc acolo până la primăvară. Poate că atunci am să te deranjez. Deocamdată avem iarna înaintea noastră şi...

S-a oprit deodată înăbuşindu-şi o exclamaţie şi a sărit de pe scaun spunând : „Scuzaţi-mă o clipă", după care a ieşit repede din odaie, închizind uşa îndărătul ei.

Fiind curios să văd ce a făcut-o să tresară şi să se tulbure în aşa hal, am privit spre fereastră —- întrucât ea din întâmplare îşi îndreptase ochii într-acolo cu o clipă înainte, şi abia am apucat să zăresc pulpana mantalei unui bărbat dispărând îndărătul unui tufiş mare, de ilice, aflat între fereastră şi arcada de la intrare.

— E prietenul mamei, ne-a informat Arthur.

Eu m-am uitat la Rose şi ea la mine.

— N-o înţeleg deloc pe doamna asta, mi-a şoptit Rose.

Copilul a privit-o cu un aer surprins şi grav. Rose a început imediat să-i vorbească despre tot felul de lucruri indiferente în timp ce eu mă distram privind la tablouri. Într-un colţ întunecat se afla unul pe oare nu-1 remarcasem, înfăţişa un

copilaş aşezat în iarbă cu un maldăr de flori pe genunchi. Trăsăturile delicate şi ochii mari, albaştrii, care zâmbeau pe sub buclele castanii căzute mult pe fruntea lui aplecată asupra comorii din poală, semănau destul de tare cu cele ale domnişorului din faţa mea ca să mă facă să înţeleg că e un protret al lui Arthur Graham în fragedă copilărie.

Luându-l în mână ca să-1 aduc la lumină am descoperit un alt tablou în spatele lui, întors cu faţa la perete. M-am aventurat să-1 ridic şi pe acesta. Înfăţişa un bărbat în floarea tinereţii -— chipul lui era destul de frumos şi portretul nu era deloc rău ; dar, dacă va fi fost executat de aceeaşi mână ca şi restul pânzelor, asta se întâmplase, fără doar şi poate, cu mulţi ani în urmă. Lucrul era dovedit de o mult mai mare grijă şi atenţie pentru detalii, de o mult mai mică prospeţime a coloritului şi libertate în maniera de tratare — adică tocmai calităţile care mă încântaseră şi mă surprinseseră la celelalte tablouri. Totuşi, l-am cercetat cu mult interes. Trăsăturile şi expresia purtau pecetea unei individualităţi foarte bine definite, ceea ce te făcea să crezi că asemănarea cu originalul era remarcabilă. Ochii albaştri, limpezi, se aţinteau asupra privitorului cu un fel de ghiduşie ascunsă — aproape că te aşteptai să-i vezi clipindu-ţi şiret ; buzele — prea groase ca să nu sugereze o fire amatoare de plăceri — păreau pe punctul de a se lumina într-un zâmbet ; obrajii, de o culoare caldă, erau împodobiţi de nişte favoriţi roşietici foarte deşi şi stufoşi ; iar părul castaniu-aprins revărsându-se în adevăraţi ciorchini de bucle bogate încălcau în prea mare măsură drepturile frunţii şi păreau să sugereze că purtătorul lor era mai mândru de frumuseţea decât de intelectul lui — şi poate că de fapt avea şi dreptate s-o facă ; şi totuşi, înfăţişarea lui era departe de a fi aceea a unui zevzec.

Cred că nu ţineam nici de două minute în mână portretul, când s-a întors frumoasa pictoriţă.

— Era doar o persoană care venise să se intereseze de tablouri, ne-a spus ea în chip de scuze pentru plecarea ei bruscă. L-am rugat să mai aştepte.

— Mă tem că s-ar putea interpreta drept un gest de mare cutezanţă, i-am spus eu, faptul că mi-am permis să privesc o pânză pe care pictorul a întors-o cu faţa la perete ; dar, dacă-mi daţi voie, v-aş întreba...

— E într-adevăr un gest de mare cutezanţă, domnul meu, aşa că te-aş ruga să nu pui nici un fel de întrebări în această privinţă, întrucât curiozitatea nu-ţi va fi satisfăcută, mi-a răspuns ea încercând să ascundă cu un zâmbet asprimea reproşului ei.

Şi totuşi, din felul cum se îmbujorase şi cum îi scânteiau ochii, mi-am dat seama că am supărat-o foarte tare.

— Nu voiam decât să întreb dacă tot dumneavoastră aţi pictat şi acest tablou, i-am răspuns eu, şi i-am cedat pânza după care întinsese mâinile.

M-am posomorât la rândul meu, pentru că mi-a luat-o fără pic de politeţe şi punând-o repede la loc, în colţul acela întunecos, cu faţa la perete, a aşezat celălalt tablou, peste ea ca mai înainte. După aceea s-a întors către mine şi a râs.

Dar eu n-aveam deloc chef de glume. Cu un aer nepăsător m-am îndreptat spre fereastră şi am rămas cu privirile aţintite asupra grădinii în paragină, lăsând-o

câteva minute să stea de vorbă cu Rose. Apoi, spunându-i surorii mele că e timpul să plecăm, i-am strâns mâna domnişorului, i-am făcut o plecăciune glacială doamnei şi am pornit către uşă. Dar, după ce şi-a luat rămas bun de la Rose, doamna Graham mi-a întins mâna spunându-mi cu glas suav şi cu un zâmbet care nu era câtuşi de puţin dezagreabil :

— Fie ca soarele să nu apună până nu-ţi trece mânia, domnule Markham. Îmi cer iertare dacă te-am ofensat prin bruscheţea mea.

Bineînţeles că atunci când o doamnă catadicseşte să se scuze, e cu neputinţă să mai rămâi supărat; aşa că ne-am despărţit în termeni buni. De data asta i-am strâns mâna cu deplină cordialitate şi fără pică.

CAPITOLUL IV

ÎN URMĂTOARELE PATRU LUNI n-am mai intrat în casa doamnei Graham, şi nici ea într-a noastră. Dar doamnele continuau să vorbească despre ea, şi relaţiile dintre noi făceau şi ele progrese, deşi nu prea repezi. Cât despre flecăreala lor, eu îi dădeam prea puţină atenţie (vreau să spun când venea vorba de frumoasa sihastră) şi singurele noutăţi cu care m-am ales din povestirile lor au fost că într-o zi rece dar frumoasă, doamna Graham se aventurase să-şi ducă băieţelul până la casa parohială, unde din nefericire n-a găsit pe nimeni decât pe domnişoara

48

Millward cea mare. Cu toate acestea stătuse multă vreme acolo şi după câte se zice, cele două femei găsiseră o mulţime de lucruri să-şi spună, şi se despărţiseră cu dorinţa împărtăşită de a se revedea. Mary Millward iubea copiii, iar mamelor drăgăstoase le plac persoanele care ştiu să le aprecieze cum se cuvine odorul.

Uneori am văzut-o şi eu pe doamna Graham, nu numai când venea la biserică, ci şi când ieşea pe coline cu băieţelul, fie făcând o plimbare lungă, fără ţintă, fie — în zilele deosebit de frumoase — rătăcind alene pe bărăganul ierbos sau pe păşunile bătute de vânturi din jurul vechiului conac — ea cu o carte în mână, iar fiul ei zbenguindu-se pe lângă ea. Când se ivea vreun prilej de acest fel, dacă dădeam cu ochii de ea în plimbările mele solitare — fie pe jos, fie călare — sau atunci când aveam vreo treabă legată de bunul mers al moşiei, de obicei potriveam lucrurile în aşa fel încât să-i ies în cale sau s-o ajung din urmă; căci îmi plăcea destul de mult s-o văd pe doamna Graham şi să-i vorbesc şi, fără doar şi poate, mă încânta conversaţia cu micul ei însoţitor, descoperind — de îndată ce s-a spart gheaţa sfioşeniei lui — că e un băieţel foarte prietenos, inteligent şi amuzant. Curând ne-am împrietenit la cataramă — deşi n-aş putea spune în ce măsură o bucura asta pe maică-sa. La început am avut o bănuială că ea ar cam dori să pună stavile în calea intimităţii ce se năştea între noi — să stingă, parcă, flacăra prieteniei noastre. Dar dându-şi în cele din urmă seama, în ciuda prejudecăţilor ei împotriva mea că nu

sunt deloc un individ primejdios, ci dimpotrivă, că sunt bine intenţionat şi că întâlnirile cu mine şi cu câinile meu îi fac mult mai multă bucurie fiului ei decât ar fi avut altfel posibilitatea să cunoască, ea încetă să se mai împotrivească şi chiar mă saluta cu un zâmbet când mă vedea apropiindu-mă.

Cât despre Arthur, el îmi striga : „Bine ai venit" de la mare depărtare şi, ţâşnind de lângă maică-sa, alerga o bucată bună ca să-mi iasă în întâmpinare. Dacă se întâmpla să fiu călare, Arthur avea asigurată o plimbare la trap ori la galop ; sau, dacă vreunul din caii de povară nu era prea departe, îi făceam plăcerea de a-1 instala pe spinarea unuia dintre ei şi de a-1 plimba astfel, ceea ce-i plăcea la fel de mult. Dar maică-sa ne însoţea întotdeauna şi mergea cum putea alături de el — pe cât cred nu atâta pentru că s-ar fi temut de vreo primejdie de vătămare sau mai ştiu eu ce, cât ca să aibă grijă să nu-i bag cine ştie ce idei nepotrivite în mintea lui de copil, deoarece îl păzea întotdeauna cu străşnicie şi nu-i dădea niciodată voie să plece din preajma ei. Ceea ce o încânta cel mai tare era să-1 vadă zbenguindu-se şi alergând cu Sancho, în timp ce eu mergeam alături de ea ; asta nu atâta din plăcerea de a se afla în prezenţa mea (deşi uneori îmi mai făceam unele iluzii de asemenea natură), cât ca să-1 vadă pe fiul ei cum se bucură de aceste activităţi şi jocuri — înviorătoare pentru trupuşorul său firav — şi de care avea parte mult prea rar din pricina lipsei unor tovarăşi potriviţi pentru anii lui. De asemenea, poate că o bucura destul de mult faptul că eu mă aflam lângă ea şi nu lângă el şi deci eram incapabil să-i dăunez băieţelului în vreun fel, direct sau indirect, intenţionat sau nu, — ceea ce în orice caz însemna că n-aveam de ce să-i mulţumesc doamnei.

Uneori sunt însă convins că doamna era oarecum încântată de conversaţia cu mine. Într-o dimineaţă însorită de februarie, în cursul unei plimbări de douăzeci de minute pe bărăgan, ea îşi lăsă la o parte asprimea şi rezerva obişnuită şi începu o discuţie adevărată cu mine. Vorbi cu atât de multă elocinţă şi profunzime de gândire şi de sentimente despre un subiect care, din fericire, coincidea cu propriile mele idei — şi pe deasupra având şi o înfăţişare atât de frumoasă — încât m-am întors acasă fermecat. Pe drum, m-am trezit gândindu-mă, că, la urma urmei, ar fi poate mai bine pentru un bărbat să-şi petreacă zilele cu o asemenea femeie decât cu Eliza Millward ; iar apoi — figurat vorbind — am roşit pentru propria mea nestatornicie.

Intrând în hol am găsit-o acolo pe Eliza singură cu Rose. Surpriza n-a fost în general chiar atât de agreabilă cum ar fi trebuit să fie. Am flecărit laolaltă multă vreme, dar mi s-a părut că Eliza este cam frivolă şi chiar puţin insipidă în comparaţie cu mult mai matura şi serioasa doamnă Graham. Vai, Doamne ! ce ţi-e şi cu constanţa oamenilor !

„Şi totuşi, m-am gândit eu, n-ar trebui să mă însor cu Eliza de vreme ce mama se împotriveşte cu atâta străşnicie, şi nici pe fată nu s-ar cuveni s-o amăgesc dându-i iluzii cum că aş avea de gând să fac aşa ceva. Acuma, dacă dispoziţia mea din momentul de faţă va mai continua, îmi va fi mai uşor să-mi eliberez afecţiunile de dominaţia ei blândă şi totuşi necruţătoare. Şi cu toate că şi împotriva doamnei Graham s-ar putea ridica tot atâtea obiecţii, mi-ar fi poate îngăduit, ca şi doctorilor,

să vindec un rău mai mare prin altul mai mic, pentru că nu mă voi îndrăgosti serios de tânăra văduvă, — sau cel puţin aşa cred — şi nici ea de mine — lucrul acesta este mai mult ca sigur. Dar dacă voi găsi puţină bucurie în prezenţa ei, nu văd de ce nu mi s-ar îngădui s-o caut; şi dacă steaua divinităţii ei va fi destul de luminoasă ca să întunece luciul Elizei, cu atât mai bine, deşi nu prea îndrăznesc să-mi fac planuri în această privinţă."

De atunci încolo n-am mai lăsat să treacă vreo zi frumoasă fără o vizită la conacul Wildfell, cam pe la ceasul când ştiam că noua mea cunoştinţă îşi părăseşte de obicei sihăstria. Dar de multe ori s-a întâmplat să fiu dezamăgit în speranţele mele privitoare la o nouă întrevedere ; atât de schimbătoare se dovedea doamna Graham în privinţa momentului când ieşea din casă şi a locurilor către care se îndrepta, atât de efemere erau întâlnirile întâmplătoare pe care izbuteam să le obţin, încât aproape începusem să cred că ea îşi dă tot atâta osteneală să mă evite câtă îmi dădeam eu s-o găsesc. Numai că presupunerea mi-era mult prea nesuferită ca s-o păstrez măcar o clipă după ce găseam vreun motiv acceptabil pentru a o putea înlătura.

Într-o după-amiază liniştită şi senină din martie, pe când supravegheam îngrijirea pajiştei şi repararea unui gard din vale, am văzut-o lângă pârâu, pe doamna Graham cu un bloc de desen în mână şi absorbită de arta ei favorită, în timp ce Arthur îşi umplea timpul făurind baraje şi diguri în apa puţin adâncă şi plină de bolovani a pârâului. Nu prea aveam cu ce să mă distrez şi un prilej atât de rar nu trebuia pierdut. Aşadar, lăsând baltă şi pajiştea şi gardul, m-am îndreptat repede într-acolo. Dar n-am putut să ajung înaintea lui Sancho care, de îndată ce şi-a zărit tânărul prieten, a străbătut glonţ distanţa respectivă şi s-a năpustit asupra băieţelului cu o bucurie atât de impetuoasă, încât 1-a răsturnat în mijlocul apei. Din fericire bolovanii l-au împiedicat să se ude prea tare şi, pe de altă parte, nu erau nici atât de colţuroşi încât să-1 rănească. Mai degrabă întâmplarea cu ghinion 1-a făcut să râdă prin neprevăzutul ei.

Doamna Graham studia elementele distinctive ale diferitelor soiuri de copaci încă dezgoliţi de frigul iernii, şi copia cu trăsături viguroase, însă nu lipsite de delicateţe, ramificaţiile lor diverse. Nu s-a arătat prea vorbăreaţă, dar eu am rămas în picioare lângă ea, urmărindu-i mişcările creionului ; era o plăcere să-1 vezi călăuzit cu atâta indemânare de degetele acestea frumoase şi graţioase. N-a trecut însă multă vreme până când îndemânarea ei a început să fie stânjenită, degetele au început să şovăie, să tremure uşor, şi să greşească trăsăturile, iar apoi deodată s-au oprit. Doamna şi-a ridicat râzând faţa spre mine şi mi-a spus că schiţa ei nu profită prea mult de supravegherea mea.

— Bine, atunci am să stau de vorbă cu Arthur până când terminaţi, i-am spus eu.

— Domnule Markham, aş vrea să călăresc puţin, dacă mă lasă mama, a zis copilaşul.

— Dar pe ce, fiul mşu ?

— Cred că trebuie să fie vreun cal acolo, pe câmp, a răspuns băiatul, arătând spre iapa murgă, voinică, ce trăgea maşina de netezit iarba.

— Nu, nu, Arthur, e prea departe, s-a împotrivit maică-sa.

Dar eu am făgăduit să-1 aduc înapoi nevătămat după ce vom face un tur-două pe pajişte. Văzând expresia nerăbdătoare a copilului, doamna Graham a zâmbit şi 1-a lăsat. Era prima dată când îmi dădea voie să-1 îndepărtez cât de cât de lângă ea.

Cocoţat pe animalul ce părea atât de mare faţă de el şi pornind solemn în sus şi în jos pe pantele câmpului întins, Arthur era adevărata întruchipare a mulţumirii şi încântării voioase şi tăcute. Dar curând netezirea pajiştei s-a terminat şi când l-am dat jos pe viteazul călăreţ şi l-am depus din nou în braţele mamei lui, ea păru puţin nemulţumită că-1 ţinusem atâta vreme. Îşi închisese carnetul de schiţe şi probabil că aştepta cu nerăbdare întoarcerea lui.

Era timpul să se ducă acasă, a spus ea, şi a vrut să-şi ia rămas bun de la mine, dar eu nu eram dispus nici în ruptul capului s-o părăsesc : am însoţit-o până la jumătatea colinei. A devenit mai sociabilă, aşa că am început şi eu să fiu mai vesel, însă ajungând într-un loc de unde se vedea sumbrul conac bătrân, s-a oprit locului şi s-a întors către mine în timp ce vorbea, de parca ar fi vrut să-mi dea de înţeles să nu merg mai departe şi să ne încheiem conversaţia acolo, să mă facă să-mi iau rămas bun şi să mă îndepărtez. De fapt era şi timpul s-o fac pentru că „înserarea senină şi rece se lăsa repede", soarele asfinţise şi luna cocoşată începea în mod vizibil să lumineze cerul de un cenuşiu palid. Însă pe mine mă ţinea locului un sentiment vecin cu compătimirea. Îmi venea greu s-o las să stea într-un cămin atât de singuratic şi de lipsit de bucurii. Am ridicat ochii către conac. Se încrunta tăcut şi sumbru la noi. În ferestrele de jos ale unei aripi licărea o luminiţă roşietică, dar toate celelalte ferestre erau întunecate şi multe din ele îşi arătau găurile negre ca nişte peşteri, lipsite de geamuri şi chiar şi de cercevele.

— Nu vi se pare un sălaş prea pustiu ? am întrebat-o eu după un moment de contemplare tăcută.

— Uneori da, mi-a răspuns ea. În serile de iarnă când Arthur e culcat în pătuţul lui şi eu şed acolo, singură, şi ascult vântul aspru care geme în jurul meu şi urlă prin camerele vechi şi ruinate, nici un fel de cărţi sau alte îndeletniciri nu pot alunga gândurile întristătoare şi temerile care mă năpădesc. Dar ştiu bine că e o nechibzuinţă să mă las pradă unor asemenea slăbiciuni. Dacă Rachel e mulţumită cu asemenea viaţă, de ce n-aş fi - şi eu ? De fapt nici n-am cuvinte să-mi arăt recunoştinţa pentru că mi se acordă un asemenea azil — atâta vreme cât sunt lăsată să mă adăpostesc în el.

Ultima frază a fost rostită aproape în şoaptă, de parcă nu mi-ar fi fost adresată mie, ci mai degrabă ei înseşi. Apoi doamna Graham mi-a spus noapte bună şi s-a retras.

Abia făcusem câţiva paşi spre casă când am dat cu ochii de domnul Lawrence urcând pe căluţul lui sur poteca aspră ce traversa culmea dealului. M-am

abătut puţin din drumul meu ea să-i vorbesc, pentru că trecuse multă vreme de când nu ne mai întâlnisem.

— Cu cine vorbeai adineauri, cu doamna Graham ? m-a întrebat el curând după ce ne-am dat bineţe.

— Da.

— Hm ! Aşa mi s-a părut şi mie.

S-a uitat gânditor la coama calului ca şi cum ar fi avut un motiv serios de nemulţumire, fie din pricina ei fie din altă pricină.

— Ei, şi ce-i cu asta ?

— A, nimic ! mi-a replicat el. Numai că, după câte ştiam, ţi-era antipatică, a adăugat el liniştit, strâmbându-şi buzele de o frumuseţe clasică într-un zâmbet uşor sarcastic.

— Şi chiar de-ar fi fost aşa —- ce, e oare cu neputinţă ca un om să se mai răzgândească după ce cunoaşte mai bine pe cineva ?

— Da, bineînţeles, mi-a răspuns el descâlcind cu multă grijă nişte şuviţe încurcate din coama bogată a iepei lui brumării.

Apoi, întorcându-se deodată spre mine şi aţintindu-şi ochii căprui şi sfioşi asupra mea, cu o privire neabătută şi pătrunzătoare, a adăugat :

— Va să zică ţi-ai schimbat părerea ?

— N-aş putea spune cu precizie ! Nu ; cred că de fapt am aceeaşi opinie despre ea ca şi mai înainte — numai uşor îmbunătăţită.

— Aha !

Privind în jur, a căutat să schimbe vorba şi ridicând ochii la lună a făcut un comentariu referitor la frumuseţea serii respective. Dar eu nu i-am răspuns întrucât mi s-a părut că n-are legătură cu subiectul.

— Lawrence — l-am întrebat eu privindu-1 calm, drept în ochi —- eşti îndrăgostit de doamna Graham ?

În loc să fie profund ofensat de această întrebare, aşa cum mă cam temeam că se va întâmpla, prima tresărire de surprindere la auzul întrebării îndrăzneţe a fost urmată de un chiot de râs de parcă ideea respectivă l-ar fi amuzat extraordinar.

— Eu îndrăgostit de ea ? repetă el. De unde ţi-a venit un asemenea gând năstruşnic ?

— Faptul că te interesează progresul relaţiilor mele cu doamna şi schimbarea părerilor mele privitoare la ea mi-a sugerat gândul că s-ar putea să fii gelos.

Lawrence râse iarăşi :

— Gelos ? Nu ! Dar credeam că te vei însura cu Eliza Millward.

— Atunci ai crezut greşit pentru că n-am să mă însor nici cu una, nici cu cealaltă — după câte ştiu.

— Atunci cred că ar fi mai bine să le laşi în pace.

— Dar dumneata ai de gând să te însori cu Jane Wilson ?

Se îmbujoră la faţă şi se juca iar cu coama iepei, dar răspunse:

— Nu, cred că nu.

— Atunci ai face mai bine s-o laşi în pace.

Ar fi putut să-mi răspundă : „Nu mă lasă ea pe mine în pace", însă aproape un minut n-a zis nimic, făcând o mutră caraghioasă, după care a încercat din nou să schimbe cursul conversaţiei ; şi de data asta am lăsat să treacă de la mine. La urma urmei îndurase destul. Încă un cuvânt rostit în privinţa subiectului respectiv ar fi putut să fie la fel ca ultima picătură care revarsă paharul.

Am întârziat la ceai ; dar mama avusese bunătatea să ţină ceainicul şi brioşele la cald, pe poliţa căminului, şi cu toate că m-a dojenit puţin n-a făcut cine ştie ce mofturi până să-mi accepte scuzele. Iar când eu m-am plâns că ceaiul şi-a pierdut aroma, a vărsat restul în căldarea de lături şi a rugat-o pe Rose să umple ceainicul şi să-1 pună din nou la fiert, serviciu pe care ea 1-a îndeplinit cu multă zarvă şi însoţindu-1 cu anumite comentarii demne de menţionat :

— Ei, poftim ! Dacă ar fi fost vorba de mine, rămâneam fără pic de ceai ; şi chiar dacă ar fi fost vorba de Fergus şi încă ar fi trebuit să se mulţumească numai cu ceea ce a rămas şi pe deasupra i s-ar fi spus să se arate recunoscător fiindcă şi aşa e prea bun pentru el. Dar pentru tine — pentru tine niciodată nu ne dăm destul peste cap. Aşa se întâmplă întotdeauna — dacă e ceva deosebit de bun la masă, mama îmi face cu ochiul şi dă din cap către mine ca să mă abţin şi dacă nu ţin seamă de semnele ei îmi şopteşte : „Rose, nu mânca aşa de mult din bucata aceea, că lui Gilbert o să-i placă fără îndoială s-o aibă la cină". Sigur, eu una nu însemn nimic ! În hol mi se spune : „Haide, Rose, strânge-ţi lucrurile ca să fie camera curată şi aranjată pentru când or veni băieţii ; şi ai grijă să nu se stingă focul; lui Gilbert îi place să aibă un foc zdravăn în cămin". La bucătărie iarăşi : „Fă cât mai mare plăcinta aceea, Rose; sunt convinsă că băieţilor o să le fie foame. Şi nu mai pune atâta piper în ea fiindcă sunt sigură că n-o să le placă". Sau : „Rose, nu mai turna atâtea mirodenii în budincă, doar ştii că lui Gilbert îi place mai simplă", sau : „Ai grijă să nu te zgâreeşti la stafidele pentru chec, că doar ştii că lui Fergus îi plac grozav". Dacă eu îi răspund : „Bine mamă, dar aşa şi făceam", mi se răspunde că nu trebuie să mă gândesc numai la mine : „Ştii, Rose, în toate chestiunile casnice, trebuie să ţinem seamă numai de două lucruri : în primul rând de ceea ce se cuvine să fie făcut, şi în al doilea rând, de ceea ce este mai agreabil pentru bărbaţii din casă — doamnele trebuie să se mulţumească cu orice".

— Şi asta e o învăţătură foarte bună, i-a luat mama vorba din gură. Cel puţin sunt sigură că aşa gândcşte Gilbert.

— În orice caz e o învăţătură convenabilă, cel puţin pentru noi, i-am răspuns eu. Dar ştii, mamă, dacă ai ţine cu adevărat să-mi faci pe plac, ar trebui să te gândeşti ceva mai mult şi la liniştea, comoditatea şi bucuriile tale, oricum, mai mult decât o faci; cât despre Rose nu mă îndoiesc că ea îşi poartă singură de grijă ; şi ori de câte ori face un sacrificiu sau săvârşeşte un act remarcabil de devotament, nu scapă în nici un caz prilejul să mă informeze cu privire la proporţiile lui. Aş putea să decad într-atâta încât să ajung în starea cea mai grosolană de automulţumire şi de nepăsare faţă de nevoile celorlalţi, din simpla obişnuinţă de a mi se purta mereu de grijă şi de a mi se satisface imediat sau chiar dinainte toate nevoile, fiind lăsat într-o totală neştiinţă cu privire la ceea ce se face de dragul meu — dacă Rose nu m-ar

mai lumina — din când în când în această privinţă. Aşa că aş primi toate amabilităţile şi toată bunătatea voastră ca pe un lucru de la sine înţeles şi n-aş ajunge niciodată să ştiu cât de mult vă datorez.

— A ! Şi nici nu vei şti vreodată, Gilbert, până când nu te vei căsători. Abia-atunci, când vei da peste vreo fată înfumurată şi neserioasă ca Eliza Millward, căreia să nu-i pese de nimic decât de propriile ei bucurii şi avantaje imediate, sau peste vreo femeie încăpăţânată şi lipsită de călăuzire înţeleaptă, ca doamna Graham, care nu-şi cunoaşte îndatoririle cele mai de seamă şi se arată deşteaptă numai în lucrurile care ar trebui s-o preocupe cel mai puţin — atunci abia îţi vei da seama de diferenţă.

— Şi asta o să-mi slujească foarte bine, mamă. Doar n-am fost adus pe lume numai ca să pun' la grea încercare marile calităţi, posibilităţi şi sentimentele frumoase ale altora, nu-i aşa ? — ci mai degrabă ca să-mi manifest eu faţă de ceilalaţi însuşirile şi sentimentele. Şi când mă voi căsători sper să găsesc mai multă încântare în a-mi face soţia să ducă un trai lesnicios şi fericit decât ca ea să-mi aranjeze astfel viaţa ; aş prefera să dau de la mine mai degrabă decât să primesc.

— Vai de mine, dragul meu, dar astea-s prostii nesăbuite. Vorbeşti ca un băieţandru necopt ! Foarte curând te vei plictisi să-ţi alinţi nevasta şi să-i faci pe plac, oricât de fermecătoare ar fi ea, şi atunci va veni adevărata încercare.

-— Ei bine, înseamnă că va trebui să purtăm fiecare povara celuilalt.

— Atunci va trebui să vă cunoaşteţi fiecare locul cuvenit. Tu îţi vei face treburile, iar ea dacă va fi demnă de tine, îşi va vedea de ale ei. Dar este sarcina ta să-ţi urmăreşti propriile tale bucurii şi sarcina ei să-ţi facă fie pe plac. Sunt sigură că bietul şi scumpul tău tată a fost cel mai bun soţ de pe pământ, dar după ce au trecut primele cinci-şase luni de căsnicie, cred că mă puteam mai degrabă aştepta să-1 văd zburând prin văzduh decât deranjându-se cât de cât pentru plăcerile mele. Întotdeauna spunea că sunt o soţie bună şi eu îmi făceam datoria. Şi el şi-o făcea pe-a lui — Dumnezeu să-1 ierte ! — şi era serios şi punctual şi rareori găsea ceva de cârtit fără motiv, întotdeauna îmi cinstea şi-mi lăuda cum se cuvine bucatele gătite de mine şi nici nu le strica întârziind la masă. Şi astea-s cam toate lucrurile la care se poate aştepta o femeie de la un bărbat.

Aşa o fi oare, Halford ? Oare la asta se limitează virtuţile tale domestice ? Şi oare fericita soţioară a ta nu cere nimic mai mult ?

CAPITOLUL VII

LA PUŢINE ZILE DUPĂ ACEASTA înlâmplare, într-o dimineaţă blândă şi însorită — când simţeai pământul moale sub tălpi, căci ultima zăpadă se topise de curând lăsând ici-colo câte o dungă subţire să mai zăbovească pe iarba verde ce tocmai dăduse colţul pe sub gardurile vii, fragedele primule îşi scoseseră capetele de sub

frunzişul umed şi întunecos, iar în văzduh ciocârlia cânta despre vară şi nădejde, şi dragoste, şi toate celelalte lucruri cereşti — tocmai ieşisem pe coasta dealului împărtăşindu-mă din toate aceste bucurii ale vieţii şi îngrijindu-mă de bunăstarea mieluşeilor mei şi a mamelor lor, când, întorcând capul am dat cu ochii de trei persoane ce veneau dinspre vale. Erau Eliza Millward, Fergus şi Rose. Drept care am traversat câmpul ca să le ies în întâmpinare şi cum mi s-a spus că se duc la Wildfell Hall m-am declarat imediat doritor să-i însoţesc ; i-am oferit braţul Elizei — care 1-a acceptat bucuroasă în locul celui al fratelui meu — şi i-am spus acestuia că poate să se întoarcă acasă, întrucât le voi ţine eu tovărăşie doamnelor.

— Ba, rogu-te să mă ierţi ! exclamă el. Doamnele mă întovărăşeau pe mine şi nu eu pe ele. Voi aţi avut cu toţii prilejul s-o vedeţi măcar o dată pe această minunată necunoscută, numai eu nu, aşa că n-am mai putut să-mi mai îndur neştiinţa şi fie ce-o fi, trebuie să-mi astâmpăr şi eu curiozitatea. Am rugat-o deci pe Rose să vină cu mine la conac şi să mă prezinte de îndată doamnei. Rose s-a jurat că n-o va face dacă nu vine şi domnişoara Eliza. De aceea am alergat până la casa parohială şi am adus-o. Am venit tot drumul, braţ la braţ, ca o pereche de îndrăgostiţi — şi acuma te apuci tu să mi-o sufli şi, colac peste pupăză, vrei să-mi răpeşti şi foloasele trudei mele şi bucuria vizitei, întoarce-te la vitele şi lanurile tale, mocofane ! Tu nu eşti o companie potrivită pentru doamne şi gentlemeni ca noi care nu avem nimic altceva de făcut decât să ne băgăm nasul prin casele vecinilor şi să iscodim prin cotloanele lor ascunse, să le adulmecăm secretele şi să-i forfecăm pe îndelete — dacă nu sunt cumva forfecaţi. Tu nu poţi să înţelegi asemenea surse rafinate de bucurie.

— Dar ce, nu puteţi merge amândoi ? propuse Eliza, neţânând seama de partea a doua a discursului fratelui meu.

— Da, sigur, să meargă amândoi ! strigă Rose. Cu cât suntem mai mulţi cu atât vom fi mai voioşi — şi sunt sigură că vom avea nevoie de toată voioşia pe care o putem duce cu noi pentru a înveseli încăperea aceea mare, întunecoasă şi mohorâtă, cu ferestruicile ei cu zăbrele şi cu mobila veche şi ponosită — dacă nu cumva doamna Graham nu ne-o primi iar în atelierul ei.

Aşa că am mers mai departe, trupa întreagă. Servitoarea bătrână şi stafidită, care ne-a deschis uşa, ne-a poftit într-o cameră exact ca cea descrisă mie de Rose ca scenă a primei ei întâlniri cu doamna Graham. Era o încăpere destul de spaţioasă şi înaltă, dar căpătând prea puţină lumină de la ferestrele de modă veche ; tavanul, lambriurile şi deeoraţiunile căminului erau din stejar negru şi sumbru — acestea din urmă sculptate foarte complicat, dar nu cu cine ştie ce mult gust; mesele şi scaunele aveau cam aceeaşi înfăţişare, ca şi biblioteca veche aşezată de o parte a căminului şi plină de o adunătură pestriţă de cărţi, şi pianul demodat aflat de partea cealaltă.

Gazda era aşezată într-un jilţ rigid, cu speteaza înaltă, având într-o parte o măsuţă rotundă cu sertăraş şi cu coşuleţul de lucru, iar de partea cealaltă pe băieţelul ei care stătea cu cotul pe genunchii mamă-si şi-i citea neaşteptat de curgător dintr-un volumaş aşezat în poala ei. Ea îşi odihnea o mână pe umărul lui şi

se juca alene cu buclele lungi şi cârlionţate ce cădeau pe gâtul ivoriu al băieţelului. Mi s-au părut a forma un contrast încântător cu toate obiectele înconjurătoare ; dar bineînţeles că la intrarea noastră şi-au schimbat imediat poziţia. Nu m-am putut bucura de această privelişte decât în scurtul răgaz cât Rachel a ţinut uşa deschisă până să intrăm noi în odaie.

N-aş putea zice că doamna Graham a fost deosebit de încântată să ne vadă. Politeţea ei calmă şi tăcută avea ceva indescriptibil de glacial. Dar nu i-am vorbit prea mult. Aşezându-mă lângă fereastră, puţin înapoia cercului format de ceilalţi, l-am chemat pe Arthur la mine şi împreună cu el şi cu Sancho ne-am distrat destul de plăcut în timp ce cele două domnişoare o tot momeau pe mama lui cu fel de fel de vorbe de clacă ; Fergus şedea în partea opusă, cu picioarele încrucişate şi cu mâinile în buzunarele de la pantaloni. Se lăsa pe spate şi privea îndelung când în tavan, când drept în ochii gazdei (într-un fel care aproape că mă făcea să-1 dau în brânci afară din odaie), când fluierând *sotto* voce un crâmpei dintr-o arie la modă, când întrerupând conversaţia sau umplând vreo pauză din ea (după cum era cazul) cu cine ştie ce întrebare sau replică impertinentă. La un moment dat spuse :

— Sunt de-a dreptul uimit, doamnă Graham, cum aţi putut alege o clădire atât de dărâmată şi de părăginită ca să locuiţi în ea. Dacă tot n-aţi avut bani să ocupaţi întreaga casă şi să puneţi s-o repare, de ce n-aţi luat pur şi simplu o vilişoară sau o căsuţă curată ?

— Poate că am fost prea mândră ca s-o fac, domnule Fergus, răspunse ea zâmbind. Sau poate că am făcut o pasiune pentru această clădire romantică şi demodată. Dar realitatea este că are multe avantaje faţă de o vilişoară. În primul rând, vedeţi, odăile sunt mai mari şi mai aerisite. În al doilea rând, încăperile neocupate, pentru care nu plătesc chirie, pot sluji drept debara dacă am ce să pun în ele. În plus, sunt şi foarte utile pentru băieţelul meu care are loc destul de alergat prin ele în zilele ploioase când nu poate ieşi afară. Şi pe urmă mai e şi grădina în care el se poate juca, iar eu pot lucra. Vedeţi că am şi adus unele mici ameliorări, continuă ea întorcându-se spre fereastră, în colţul acela am aranjat un strat de legume. Câţiva ghiocei şi primule au şi înflorit şi iată şi un şofrănel care tocmai se deschide sub razele soarelui.

— Dar pe de altă parte, cum puteţi îndura o asemenea situaţie — cei mai apropiaţi vecini să se afle la cel puţin două mile şi să nu vedeţi pe nimeni trecând, să nu vă intre nimeni în curte sau în casă ? Rose ar înnebuni, pur şi simplu, într-o asemenea locuinţă. Ea nici nu poate concepe viaţa dacă nu vede cinci-şase rochii sau bonete noi în fiecare zi, ca să nu mai vorbim de feţele celor ce le poartă. Iar dumneavoastră sunteţi în stare să şedeţi toată ziulica la ferestrele astea şi să nu daţi cu ochii de nimic altceva decât cel mult de vreo babă care-şi duce ouăle la piaţă.

— Mă tem că izolarea acestei case a fost tocmai unul din principalele ei avantaje. Mie nu-mi face plăcere să privesc oamenii care trec pe sub ferestre. Şi pe urmă prefer să am linişte.

— A, asta e ca şi cum aţi spune că aţi dori ca noi toţi, să ne vedem de treabă şi să vă lăsăm în pace.

— Nu, ceea ce-mi displace e să am prea multe cunoştinţe ; dar dacă am o mână de prieteni, fireşte că mă bucur să-i văd din când în când. Nimeni nu poate fi fericit într-o singurătate veşnică. Aşadar, domnule Fergus, dacă îţi face plăcere să intri în casa mea în calitate de prieten, te voi face să te simţi cât mai bine ; dacă nu, trebuie să mărturisesc că aş prefera să te ţii cât mai departe.

Apoi doamna Graham se întoarse şi se adresă Rosei sau Elizei.

— Dar, doamnă Graham — reluă Fergus după vreo cinci minute — venind încoace, tocmai ne certam între noi asupra unei chestiuni pe care fără îndoială dumneavoastră ne-o puteţi lămuri pe dată întrucât vă priveşte. Şi de fapt noi de multe ori avem discuţii referitoare la dumneavoastră ; fiindcă unii dintre noi nu găsesc nimic mai bun de făcut decât să pălăvrăgească despre treburile vecinilor noştri, iar noi, plantele de grădină ale pământului acestuia, ne cunoaştem de atâta vreme şi am vorbit unul cu altul atât de des, încât ne-am plictisit până în gât de jocul ăsta. De aceea, un necunoscut care vine printre noi reprezintă un adaos nepreţuit la sursele noastre epuizate de distracţie. Ei bine, chestiunea sau chestiunile pe care sunteţi rugată să le lămuriţi...

— Ţine-ţi gura, Fergus ! strigă Rose, înfrigurată de spaimă şi de mânie.

— Ba te rog să mă crezi că n-am să mi-o ţin. Chestiunile în care sunteţi rugată să aduceţi lumină sunt următoarele : în primul rând, în privinţa originei, familiei şi domiciliului dumneavoastră anterior. Unii susţin că sunteţi străină de ţara noastră, iar alţii că sunteţi englezoaică ; unii zic că v-aţi născut în nordul Angliei, iar alţii în sud ; unii zic...

— Ei bine, domnule Fergus, am să-ţi spun. Sunt englezoaică — şi nu văd de ce ar trebui cineva să se îndoiască de lucrul ăsta — şi m-am născut la ţară, nici în extremitatea nordică a fericitei noastre insule, nici în cea sudică ; şi mai toată viaţa mi-am petrecut-o la ţară. Şi acum sper că eşti mulţumit, pentru că nu sunt dispusă să mai răspund şi la alte întrebări.

— Afară doar de...

— Nu, nu, nici o altă întrebare ! râse ea şi părăsindu-şi pe dată scaunul îşi căută un refugiu la fereastra lângă care eram aşezat şi, ajunsă la capătul răbdării, pentru a scăpa de insistenţele fratelui meu, se strădui să mă atragă şi pe mine în conversaţie.

— Domnule Markham, zise ea — şi felul ei pripit de a vorbi precum şi obrajii îmbujoraţi îi trădau foarte limpede neliniştea — ai uitat de frumoasa privelişte marină despre care discutam acum câtăva vreme ? Cred că va trebui totuşi să te deranjez ca să-mi descrii drumul cel mai scurt către lacul respectiv, fiindcă dacă mai ţine vremea frumoasă, aş putea, eventual, să mă duc până acolo şi să fac nişte schiţe. Am epuizat toate celelalte subiecte pentru tablouri şi ard de nerăbdare să admir peisajul acela.

Tocmai mă pregăteam să-i împlinesc dorinţa, dar Rose nu mă lăsă să vorbesc mai departe.

— Vai, Gilbert, te rog nu-i spune! strigă ea. Trebuie să meargă cu noi. Bănuiesc că vă gândiţi la golful X, nu-i aşa, doamnă Graham ? E un drum destul de lung, mult prea lung ca să-1 faceţi pe jos. Cel puţin pentru Arthur nici vorbă nu poate fi de aşa ceva. Dar ne gândeam să facem un picnic într-o zi frumoasă ca să vedem peisajul. Şi dacă aveţi bunăvoinţa să aşteptaţi până când vremea va fi mai statornică, vă asigur că o să fie o încântare pentru toţi să vă avem printre noi.

Biata doamnă Graham păru speriată şi încercă să găsească un motiv ca să dea înapoi, dar Rose, fie înduioşată de viaţa ei singuratică, fie ţinând morţiş să cultive relaţiile cu ea, era hotărâtă s-o ducă acolo şi nu vru să ţină seamă de nici una din obiecţiile ei. Îi spuse că o să fie un grup restrâns, alcătuit numai din prieteni şi că cea mai frumoasă privelişte era cea de pe faleza Y, aflată la o depărtare de cel puţin cinci mile.

— Domnii pot foarte bine să facă drumul pe propriile lor picioare, continuă Rose, dar doamnele vor merge cu schimbul în trăsură sau pe jos. Pentru că o să luăm landoul nostru cu ponei în care o să fie destul loc pentru micuţul Arthur şi pentru trei doamne, precum şi pentru uneltele dumneavoastră de pictură şi proviziile noastre.

Aşadar, în cele din urmă, propunerea fu acceptată. După încă nişte discuţii privitoare la data excursiei proiectate şi la câteva detalii ale ei, ne ridicarăm şi ne lua- răm rămas bun.

Dar asta se întâmpla destul de devreme, eram abia în martie. Trecu un aprilie rece şi umed, precum şi două săptămâni din mai, până să ne putem aventura în expediţia noastră cu destule speranţe de a gusta acea încântare pe care o căutam noi de pe urma unui peisaj plăcut, a societăţii agreabile, a soarelui bun, a veseliei şi a mişcării, fără neajunsul drumurilor proaste, al vânturilor reci sau al norilor ameninţători. Aşadar, într-o dimineaţă încântătoare ne adunarăm forţele şi o pornirăm. Grupul era alcătuit din doamna şi domnişorul Graham, din Mary şi Eliza Millward, din Jane şi Richard Wilson şi din Rose, Fergus şi Gilbert Markham.

Domnul Lawrence fusese şi el invitat să ne însoţească, dar dintr-o pricină pe care nu ne-a comunicat-o refuzase să fie alături de noi. Mă dusesem chiar eu să-i cer această favoare. Când i-am spus despre ce e vorba a manifestat oarecare şovăială şi n-a întrebat cine merge. Când am pomenit-o printre ceilalţi pe domnişoara Wilson a părut să încline în mare măsură să meargă, dar când am rostit numele doamnei Graham, socotind că ar putea fi o atracţie în plus, se pare că a avut tocmai efectul contrar şi el a refuzat categoric ; ca să fiu sincer, hotărârea aceasta mai mult m-a bucurat decât m-a supărat, deşi n-aş şti să-ţi spun de ce.

Am ajuns la destinaţia noastră aproape de amiază. Doamna Graham a străbătut pe jos toată distanţa până la faleză ; şi micuţul Arthur a mers alături de noi cea mai mare parte a drumului, pentru că acum era mult mai voinic şi mai plin de viaţă decât când venise prima dată în ţinutul nostru, iar pe de altă parte nu-i plăcea să stea în trăsură cu nişte persoane necunoscute în timp ce toţi cei patru prieteni ai lui, mămica, Sancho, domnul Markham şi domnişoara Millward mergeau

pe jos, rămânând mult în urmă sau luând-o peste câmpuri şi tăind de-a dreptul pe scurtături.

Păstrez o amintire foarte plăcută a acelei plimbări pe drumul tare, alb şi însorit, umbrit ici-oolo de copaci de un verde strălucitor şi împodobit de pajişti smălţate de garduri vii cu flori ce îmbălsămau aerul cu mirosul lor minunat, sau tăind de-a curmezişul câmpurile plăcute la vedere, printre florile înmiresmate şi verdeaţa strălucitoare a încântătoarei luni a lui florar. E drept, n-o aveam pe Eliza alături; dar ea se afla împreună cu prietenii ei în trăsura micuţă cu ponei şi sunt convins că era la fel de fericită ca şi mine. Şi chiar când noi cei pedeştri, după ce părăseam şoseaua, traversând câmpurile pe o scurtătură, vedeam în depărtare micul echipaj dispărând printre arcadele şi frunzişul verde al copacilor, nu uram aceşti arbori pentru că-mi furau vederea boneţelei şi a şalului şi nici nu simţeam că toate aceste obiecte aflate între noi mă despărţeau de fericirea mea. Ca să spun adevărul, eram mult prea încântat în tovărăşia doamnei Graham pentru a regreta absenţa Elizei Millward.

E drept că doamna Graham se arătă la început supărător ele nesociabilă — părând înclinată să nu vorbească decât cu Mary Millward şi cu Arthur. Ea şi cu Mary mergeau mai tot timpul împreună, avându-l pe copilaş între ele ; dar ori de câte ori lăţimea drumului o permitea, eu mă ţineam pe lângă ea, iar Richard Wilson trecea în partea cealaltă, alături de domnişoara Millward, în timp ce Fergus rătăcea încoace şi încolo după cum îi trăsnea prin cap. De la o vreme doamna Graham deveni mai prietenoasă şi într-un târziu am izbutit să-i absorb aproape în întregime atenţia şi atunci am fost într-adevăr fericit, pentru că ori de câte ori catadicsea să angajeze o conversaţie îmi făcea plăcere s-o ascult. Când părerile şi impresiile ei se potriveau cu ale mele, ceea ce mă încânta era faptul că avea extrem de mult bun simţ, gusturi şi simţăminte foarte alese ; când nu se potriveau cu ale mele, ceea ce-mi stârnea încântarea era îndrăzneala de om dintr-o bucată cu care-şi mărturisea sau îşi apăra deosebirea de opinii. Chiar când mă supăra prin vorbele sau privirile ei aspre şi prin concluziile ei intolerante în privinţa mea, avea darul să mă facă şi mai nemulţumit de mine însumi pentru că-i produsesem o impresie atât de proastă şi mai doritor să-mi apăr caracterul şi înclinaţiile în ochii ei şi dacă era posibil, să-i câştig stima.

În cele din urmă plimbarea noastră luă sfârşit. Panta repede şi culmile îndrăzneţe ale colinelor ne răpiseră o vreme perspectiva ; dar ajungând în vârful acelui urcuş greu şi privind în jos — înaintea noastră se făcea o deschizătură -— marea albastră ne umplu privirile ca o explozie ! Era de un albastru închis, aproape violet şi nu avea calmul morţii, ci era acoperită de vălurele scânteietoare — mici pete albe care clipoceau pe sânul ei, şi pe care ochii cei mai ageri abia le puteau deosebi de micuţii pescăruşi ce se zbenguiau deasupra cu aripile albe scânteind în soare. Nu se vedeau decât vreo două bărci şi acelea aflate la mare distanţă.

M-am uitat la doamna Graham ca să-mi dau seama ce impresie îi produce această privelişte admirabilă. Nu spunea nimic ; dar stătea nemişcată şi cu ochii aţintiţi asupra mării, cu o expresie care mă asigura că nu e cătuşi de puţin

dezamăgită. În treacăt fie zis —- avea ochi foarte frumoşi — nu ştiu dacă ţi-am mai spus până acum, dar erau plini de însufleţire, mari, limpezi şi aproape negri - de un cenuşiu foarte întunecat. Dinspre mare bătea o briză răcoroasă şi înviorătoare, blândă, pură şi sănătoasă ; făcea să-i fluture buclele revărsate pe umeri şi dădea o culoare mai vie buzelor şi obrajilor ei de obicei mult prea palizi. Simţea influenţa asta binefăcătoare şi la fel şi eu — mă furnica prin tot trupul, dar nu îndrăzneam să-i dau glas atâta vreme cât doamna Graham rămânea tăcută. S-a văzut bine o undă de bucurie potolită pe faţa ei care se aprinse până aproape de un zâmbet de încântare, fericire şi înţelegere în clipa în care ochii noştri s-au întâlnit. Niciodată nu avusese o înfăţişare mai încântătoare ; niciodată inima mea nu se lipise cu atâta căldură de ea ca acum. Dacă am mai fi fost lăsaţi încă două minute singuri, acolo, n-aş mai fi putut răspunde de consecinţe. Dar din fericire pentru prudenţa mea şi poate chiar pentru posibilitatea mea de a mă bucura de restul zilei, am fost curând chemaţi la o gustare aleasă. Rose, ajutată de domnişoara Wilson şi de Eliza, care, împărţind cu ea locul din trăsură, sosiseră împreună cu puţin înaintea celorlalţi, pregătiseră bucatele şi aşternuseră masa pe un tăpşan mai ridicat ce dădea spre mare, adăpostit de arşiţa soarelui de un colţ de stâncă şi de nişte copaci pletoşi.

Doamna Graham se aşeză la o oarecare depărtare de mine. Vecinul meu cel mai apropiat era Eliza. În felul ei drăguţ şi lipsit de ostentaţie se străduia să fie agreabilă şi fără îndoială, era la fel de atrăgătoare şi de plină de vino-ncoace ca întotdeauna, dacă eu aş mai fi fost în stare să-mi dau seama de acest lucru. Dar curând inima mea începu din nou să se îndrepte cu căldură către ea. Şi am fost cu toţii veseli şi fericiţi împreună — în măsura în care puteam fi conştient de acest lucru — în tot cursul acelei mese amicale şi prelungite.

La sfârşitul picnicului, Rose îl chemă pe Fergus s-o ajute, să strângă resturile, tacâmurile, vesela şi toate celelalte şi să le pună la loc în coşuri. Doamna Graham îşi luă scăunelul pliant şi uneltele de pictoriţă. După ce o rugă pe domnişoara Millward cea mare să aibă grijă de odoraşul ei, iar acestuia îi porunci să nu se îndepărteze cumva de noul lui paznic, ne părăsi şi porni de-a lungul colinei abrupte şi stâncoase către o înălţime mai semeaţă şi mai prăpăstioasă aflată la o oarecare depărtare. Aceasta oferea o privelişte şi mai frumoasă aşa că prefera să-şi facă schiţa de acolo, deşi unele dintre- domnişoare îi spuseră că e un loc înspăimântător şi o sfătuiră să nu se aventureze.

După plecarea doamnei Graham mi se păru că orice amuzament a dispărut — deşi e greu de spus în ce măsură contribuise ea la veselia grupului. De pe buzele ei nu scăpaseră nici un fel de glume şi foarte puţine hohote de râs ; dar zâmbetul ei îmi însufleţise propria mea voioşie şi vreo observaţie isteaţa sau vreo vorbă de spirit de-a ei îmi ascuţise pe nesimţite mintea şi făcuse să fie interesant tot ce ziceau sau făceau ceilalţi. Până şi conversaţia aaea cu Eliza fusese înviorată de prezenţa ei, deşi fără ştirea mea ; iar acum, când ea plecase, prostiile Elizei încetaseră să mă mai distreze— ba mai mult decât atât, începură să-mi apese sufletul, iar eu nu mai aveam chef s-o amuz. Mă simţeam atras irezistibil către acel punct îndepărtat unde se instalase fumoasa pictoriţă care trudea de una singură. N-am încercat să mă

împotrivesc prea multă vreme acestui imbold. În timp ce micuţa mea vecină schimba câteva vorbe cu domnişoara Wilson m-am ridicat şi am şters-o hoţeşte. Din câţiva paşi mari şi iuţi am ajuns la locul unde era aşezată — pe o buză îngustă de stâncă, chiar la marginea falezei care cobora într-o pantă abruptă şi prăpăstioasă până la ţărmul stâncos.

Doamna Graham nu m-a auzit venind ; umbra mea căzând pe hârtia ei de desen a făcut-o să tresară ca de pa urma unui şoc ; a întors repede capul — oricare altă femeie pe care o cunoşteam ar fi ţipat din pricina unei asemenea spaime neaşteptate.

— O ! Nu ştiam că eşti dumneata. De ce m-ai speriat aşa ? m-a întrebat ea cam înţepată. Nu pot să sufăr să mă ia cineva aşa, prin surprindere.

— Păi, dar cine aţi crezut că e ? am întrebat-o eu. Dacă aş fi ştiut că sunteţi atât de sperioasă aş fi fost mai precaut; însă...

— Lasă, nu-i nimic. De ce-ai venit ? Vin şi ceilalţi ?

— Nu : pe colţul ăsta îngust de stâncă n-ar putea să încapă toţi.

— Asta mă bucură, pentru că m-am plictisit de conversaţie.

— Mă rog, atunci n-am să vorbesc. Am să stau doar şi am să mă uit cum desenaţi.

-— Ah, dar ştii bine că nu-mi place lucrul ăsta.

— Atunci am să mă mulţumesc să admir minunăţia priveliştii.

La asta n-a făcut nici o obiecţie şi un timp şi-a văzut în tăcere de desenul ei. Dar eu nu m-am putut abţine ca, din când în când, să-mi abat ochii de la peisajul splendid aşternut la picioarele noastre, spre mâna albă şi elegantă care ţinea creionul, spre gâtul graţios şi buclele lucioase, corbii, aplecate asupra hârtiei.

„Ei acuma — m-am gândit eu — dacă aş avea un creion şi o bucăţică de hârtie, aş putea face o schiţă mai frumoasă decât a ei, cu condiţia să am darul de a reproduce în mod fidel ceea ce se află dinaintea mea."

Dar cu toate că natura îmi refuza această bucurie, am fost foarte mulţumit să şed acolo lângă ea fără să scot o vorbă.

— Tot acolo eşti, domnule Markham ? zise ea într-un târziu întorcându-se către mine, pentru că mă aflam aşezat puţin îndărătul ei, pe o bucată de muşchi. De ce nu te duci să te distrezi împreună cu prietenii dumitale ?

— Deoarece ca şi dumneavoastră, m-am plictisit de ei. Şi o să mă pot sătura de ei mâine sau în oricare altă zi de aici înainte. Pe când pe dumneavoastră s-ar putea să nu am plăcerea de a vă revedea cine ştie câtă vreme.

— Ce făcea Arthur când ai plecat de acolo ?

— Era cu domnişoara Mary Millward acolo unde l-aţi lăsat — era bine, dar nădăjduia că mamă-sa nu va mai zăbovi multă vreme departe de el. Apropo, văd că nu mi l-aţi încredinţat mie — am protestat eu — deşi aveam onoarea de a-1 cunoaşte de mult mai multă vreme. E drept însă că domnişoara Mary Millward are arta de a-i potoli şi de a-i distra pe copii — am adăugat cu un aer neglijent — chiar dacă n-o fi bună la nimic altceva.

—- Domnişoara Millward are multe calităţi remarcabile pe care e greu ca persoane ca dumneata să le observe sau să le aprecieze. Vrei să-i spui lui Arthur că mă întorc la el în câteva minute ?

— Dacă aşa stau lucrurile voi aştepta, cu permisiunea dumneavoastră, până când vor trece aceste minute, şi atunci vă voi putea ajuta să coborâţi poteca asta dificilă.

— Mulţumesc, însă în asemenea împrejurări mă descurc întotdeauna cel mai bine fără ajutorul nimănui.

— Cel puţin vă pot duce scăunelul şi blocul de schiţe.

Această favoare nu mi-a refuzat-o ; dar eram destul de ofensat de dorinţa ei evidentă de a scăpa de mine şi începeam să mă căiesc de faptul că fusesem atât de insistent, când ea mă consolă oarecum făcând apel la gustul şi la judecata mea în privinţa unor îndoieli legate de desenul ei. Din fericire, opinia mea s-a bucurat de aprobarea ei şi îmbunătăţirea pe care am sugerat-o a fost adoptată fără şovăială.

— Adeseori am dorit zadarnic — mi-a spus ea — să am posibilitatea de a recurge la judecata altcuiva când nu puteam să mă încred destul în îndrumările propriilor mei ochi şi ale mintii mele, întrucât după contemplarea îndelungată a unui singur obiect şi ochii şi mintea ajung să nu-şi mai poată forma o idee corespunzătoare în privinţa lui.

— Acesta este unul din numeroasele rele la care ne expune o viaţă solitară, i-am răspuns.

— Adevărat, a confirmat ea, după care s-a aşternut din nou tăcerea între noi.

Peste vreo două minute însă, ea a declarat că şi-a terminat schiţa şi şi-a închis blocul de desen.

Întorcându-ne la locul unde ne luasem gustarea, i-am găsit plecaţi aproape pe toţi, cu excepţia lui Mary Millward, Richard Wilson şi Arthur Graham. Domnişorul Arthur dormea dus cu capul aşezat în poala lui Mary. Celălalt domn stătea alături de ea ţinând în mână o ediţie de buzunar din opera cine ştie cărui clasic. El nu se ducea nicăieri fără vreo carte căreia îi consacra orice moment de răgaz ; i se părea timp pierdut orice clipă care nu era închinată studiului sau muncii fizice necesare vieţii. Nici măcar acum nu era în stare să se lase în voia bucuriei pe care i-o aduceau aerul acela curat şi lumina binefăcătoare a soarelui — priveliştea încântătoare şi sunetele acelea alinătoare, muzica valurilor şi adierea blândă, agitând copacii care-l ocroteau. Nici măcar având alături o persoană de sex feminin (mă rog, recunosc, nu una foarte atrăgătoare) — el nu putea să nu-şi scoată cartea şi să profite cât mai mult de timp pe când îşi digera masa cumpătată şi-şi odihnea picioarele obosite, nedeprinse cu eforturi atât de mari.

Ceda totuşi câte o clipă ca să schimbe când şi când o vorbă sau o privire cu persoana de lângă el, care nu părea deloc supărată de purtarea lui ; trăsăturile ei, destul de comune de altfel, aveau o expresie de bucurie şi de seninătate neobişnuită, şi când am sosit noi acolo ea îi cerceta faţa palidă şi gânditoare cu un aer foarte mulţumit şi binevoitor.

Călătoria spre casă n-a mai fost nici pe departe la fel de agreabilă pentru mine ca prima parte a zilei, pentru că de data asta doamna Graham a mers în trăsură, iar Eliza Millward m-a însoţit pe jos. Observase preferinţa mea pentru tânăra văduvă şi, evident, se simţea neglijată. Nu şi-a exprimat supărarea prin reproşuri aspre, prin sarcasm săgetător, printr-o tăcere semnificativă sau posomorându-se la faţă : oricare dintre acestea sau toate la un loc le-aş fi putut îndura destul de uşor sau aş fi putut trece râzând peste ele. În schimb şi-o manifesta printr-un fel de melancolie blândă, o tristeţe delicată şi plină de reproşuri care mă lovea în adâncul inimii. Am încercat s-o mai înveselesc, şi după cât se pare am reuşit în oarecare măsură înainte de sfârşitul plimbării. Dar chiar când o făceam, conştiinţa mă ţinea de rău, ştiind că mai curând sau mai târziu legătura dintre noi va trebui ruptă şi că procedând astfel nu făceam decât să hrănesc speranţe false şi să amân ziua de jale.

Când landoul se apropie de Wildfell Hall atâta cât îi permitea drumul, tânăra văduvă şi cu fiul ei coborâră, lăsând Rosei locul de pe capră ; eu am convins-o pe Eliza să ia locul Rosei. După ce am instalat-o confortabil înăuntru, spunându-i să se păzească de răcoarea înserării şi urându-i tandru noapte bună, am simţit o mare uşurare şi m-am grăbit să-mi ofer serviciile doamnei Graham spre a-i duce uneltele la deal. Ea însă luându-şi blocul şi scăunelul la subţioară a insistat să-şi ia pe loc rămas bun de la mine ca şi de la restul grupului. De data aceasta mi-a refuzat ajutorul oferit într-un fel atât de blând şi de prietenos încât aproape că am iertat-o.

CAPITOLUL VII

TRECUSERĂ SASE SĂPTĂMÂNI. ERA o dimineaţă splendidă de pe la sfârşitul lui iunie. Mai tot fânul fusese cosit, deşi ultima săptămână fusese foarte neprielnică ; acum, când sosise, în sfârşit, vremea frumoasă, hotărât să profit cât mai mult de ea, am strâns toţi muncitorii pe fâneaţă, lucrând şi eu de zor în mijlocul lor, cu haina scoasă şi cu o pălărie mare şi uşoară de pai pe cap. Ridicam braţe întregi de iarbă jilavă şi înmiresmată şi o scuturam în cele patru vânturi, aflându-mă în capul unui şir mărişor de slugi şi de argaţi. Intenţionam să trudesc astfel de dimineaţă până seară cu tot atâta zel şi sârguinţă ca oricare dintre ei — pe de o parte ca să trag foloase de pe urma propriilor mele eforturi, iar pe de alta, ca să-i însufleţesc pe muncitori prin exemplul meu -— când iată ! Hotărârea mea a fost dată peste cap într-o clipă prin simplul fapt că fratele meu a venit alergând la mine şi mi-a pus în mână un pacheţel sosit chiar atunci de la Londra, pe care-1 aşteptam de o vreme destul de îndelungată. Am rupt învelitoarea şi am descoperit o elegantă ediţie de buzunar din *Marmion*[3].

[3] Poem istoric în şase cânturi de Walter Scott (1771—1832) (n.tr.)

— Cam ghicesc eu pentru cine e cartea asta, a comentat Fergus care a rămas să mă privească în timp ce eu cercetam bucuros volumul. Sigur că e pentru domnişoara Eliza.

A rostit aceste vorbe pe un ton şi cu un aer atât de atotştiutor, încât m-am bucurat să-l pot contrazice.

— Greşeşti, dragul meu, i-am spus. Şi ridicându-mi de jos haina, am pus volumul într-unul din buzunarele ei, apoi am îmbrăcat-o. Ei acum, corcitură trândavă, — am continuat eu —, vino încoace şi fii măcar o dată de folos. Scoate-ţi surtucul şi ia-mi locul aici, pe câmp, până când mă întorc.

— Până când te întorci ? Dar unde te duci, rogu-te ?

— Asta nu te priveşte. Te priveşte numai faptul că mă duc. Iar de întors mă întorc, cel mai târziu, la masă.

— Oho ! Şi zi aşa, până atunci va să zică trebuie să trudesc ? Şi pe lângă toate să-i mai ţin şi pe toţi oamenii ăştia la muncă ? Mă rog, mă rog ! O dată pot să mă supun şi eu, dar să nu se mai repete ! Haideţi, flăcăi, daţi-i zor ! Acuma am venit eu să vă ajut şi vai de capul aceluia — sau aceleia — dintre voi care se opreşte măcar o clipă, fie ca să se uite în jur, fie ca să se scarpine în cap sau să-şi sufle nasul. Nici un pretext nu-i va fi de folos. Nu ne trebuie altceva decât muncă, muncă şi iar muncă, să trudeşti în sudoarea frunţii etc., etc.

Lăsându-l să le ţină oamenilor asemenea discursuri sforăitoare şi aspre, mai mult spre distracţia decât spre înălţarea lor sufletească, m-am întors acasă şi după ce mi-am potrivit puţin ţinuta am pornit în grabă către Wildfell Hall, cu cartea în buzunar, deoarece era destinată rafturilor doamnei Graham.

„Cum, va să zică între voi lucrurile au mers atât de departe încât aţi ajuns să vă faceţi şi să primiţi cadouri ?"

Nu, nu chiar aşa, prietene ; era prima încercare ce-o făceam în această direcţie şi eram extrem de nerăbdător să văd cum o să iasă.

De la excursia la golful X ne mai întâlnisem de câteva ori şi constatasem că doamna nu e potrivnică tovărăşiei mele, cu condiţia să-mi limitez discuţia la unele chestiuni abstracte sau la unele subiecte de interes comun. De îndată ce abordam latura sentimentală sau pe cea a complimentelor, ori aveam o atitudine mai tandră, mă trezeam pedepsit printr-o schimbare imediată a purtării sale, şi sortit s-o găsesc mai rece şi mai distantă — dacă nu cumva pe de-a-ntregul inaccesibilă — data următoare când îi căutam tovărăşia. Dar această împrejurare nu mă dezamăgea cine ştie ce, pentru că o atribuiam nu atât unei antipatii faţă de persoana mea, cât unei hotărâri categorice, potrivnice unui nou măritiş — hotărâre luată încă înainte de a mă cunoaşte pe mine, fie dintr-un exces de afecţiune pentru răposatul ei soţ, fie pentru că se săturase deopotrivă şi de el şi de căsnicie. La început e drept că părea să-i facă plăcere să-mi rănească vanitatea şi să-mi zdrobească îndrăzneaţă încredere în mine — retezându-i necruţătoare, fiecare mugur ce avea curajul să apară. Apoi, mărturisesc, am fost profund rănit, deşi în acelaşi timp şi îmboldit să caut o cale de a mă răzbuna. Dar în ultima vreme, constatând mai presus de orice îndoială că nu sunt un filfizon cu mintea seacă, aşa cum mă bănuise la început a fi,

îmi respinsese modestele mele avansuri într-o manieră cu totul diferită. Era un fel de nemulţumire gravă, aproape tristă, pe care în curând am învăţat să evit cu grijă să i-o mai trezesc.

„Mai întâi să-mi consolidez poziţia de amic — mă gândeam eu — ca protector şi tovarăş de joacă al fiului ei şi ca prieten serios, de nădejde şi sincer pentru ea, iar apoi, după ce voi reuşi să-i devin destul de necesar pentru a o linişti şi pentru a se bucura de viaţă (şi sunt convins că acest lucru îl pot face) o să vedem ce se va mai putea realiza în continuare."

Aşadar, stăteam de vorbă despre pictură, poezie, muzică, teologie, geologie şi filozofie. De vreo două ori i-am împrumutat câte o carte şi o dată a făcut şi ea acelaşi lucru pentru mine. O întâlneam cât de des puteam în plimbările ei ; mă duceam la ea acasă cât de des îndrăzneam. Primul meu pretext pentru a-i încălca sanctuarul a fost să-i aduc lui Arthur un căţeluş cu picioarele scurte şi cu mersul legănat — fiul lui Sancho — care 1-a încântat cum nu se poate mai mult pe copil şi prin urmare n-a putut să nu-i facă bucurie mamei. Al doilea pretext a fost să aduc băieţelului o carte pe care — cunoscând exigenţa deosebită a mamei lui o alesesem cu multă grijă şi o supusesem aprobării ei înainte de a i-o oferi lui Arthur. Apoi i-am dus ei nişte plante pentru grădină — în numele surorii mele — după ce mai întâi am convins-o pe Rose să i le trimită. De fiecare dată mă interesam de tabloul pe care-l picta după schiţa făcută pe faleză, aşa că ea mă primea în atelier şi-mi cerea părerea sau sfatul în legătură cu progresele realizate.

Ultima dată o vizitasem ca să-i înapoiez cartea pe care mi-o împrumutase ; şi atunci s-a întâmplat ca discutând în treacăt despre poezia lui Sir Walter Scott, ea să-şi exprime dorinţa de a citi poemul *Marmion*, iar eu să-mi bag în cap ideea îndrăzneaţă de a i-1 face cadou. Drept care, de cum m-am întors acasă, am şi trimis după volumaşul cu pricina. Şi totuşi mai era nevoie de o scuză oarecare pentru a-i încălca sihăstria. Aşadar, m-am înarmat cu o zgardă de marochin albastru pentru căţeluşul lui Arthur. Şi după oferirea şi acceptarea acesteia, cu mai multă bucurie şi recunoştinţă din partea primitorului decât merita valoarea darului sau motivul egoist al donatorului, am îndrăznit s-o rog pe doamna Graham să-mi permită să mai privesc o dată tabloul dacă se mai afla încă acolo.

— Cu plăcere ! Poftim înăuntru, mi-a zis ea (pentru că-i întâlnisem în grădină). E terminat şi înrămat, gata pentru expediere ; dar te rog să-mi spui şi părerea dumitale şi dacă poţi să sugerezi vreo îmbunătăţire ea va fi... luată în seamă aşa cum se cuvine.

Tabloul era uimitor de frumos ; era exact peisajul respectiv, transpus pe pânză ca printr-o vrajă. Dar eu mi-am exprimat aprobarea în termeni rezervaţi şi în foarte puţine cuvinte, ca nu cumva s-o supăr. În schimb, ea mi-a studiat, cu atenţie, expresia feţei şi fără doar şi poate mândria ei de artist a fost satisfăcută când mi-a citit în ochi admiraţia sinceră. Dar, în timp ce priveam, mă gândeam la carte şi mă tot întrebam cum să i-o dăruiesc. Curajul mi-a pierit; şi totuşi m-am hotărât să nu fiu chiar aşa de prost încât să plec fără să fi făcut măcar încercarea respectivă. N-avea rost să aştept un alt prilej mai potrivit şi nici să încerc să alcătuiesc un discurs

ocazional. Cu cât mai simplu şi mai firesc vor decurge lucrurile, cu atât mai bine, socoteam eu ; aşadar, pur şi simplu am privit pe fereastră pentru a-mi aduna curajul şi apoi am scos la iveală cartea, m-am întors şi i-am dat-o în mână cu această scurtă explicaţie :

— Doamnă Graham, aţi dorit să citiţi *Marmion*. Iată cartea dacă aveţi bunătatea s-o acceptaţi.

A roşit o clipă — poate din ruşine şi compătimire faţă de un stil atât de stângaci de a face un cadou. A cercetat volumul pe amândouă părţile cu un aer grav. L-a răsfoit în tăcere, îmbinându-şi sprâncenele, cufundată într-o cugetare profundă. Apoi a închis cartea şi întorcându-şi privirile de la ea la mine, m-a întrebat calmă cât costă — şi eu am simţit că mi se urcă tot sângele în obraz.

— Mi-ar părea rău să te ofensez, domnule Markham, dar dacă nu plătesc cartea, n-o pot primi, mi-a zis ea şi a pus-o pe masă.

— De ce nu puteţi ?

— Pentru că... A făcut o pauză şi a coborât privirile spre covor.

— De ce nu puteţi ? am repetat eu atât de iritat încât am făcut-o să-şi ridice ochii şi să mă privească drept în faţă.

— Pentru că nu-mi place să-mi asum obligaţii de care nu mă pot plăti niciodată. Şi aşa îţi sunt destul de îndatorată pentru bunătatea pe care i-o arăţi fiului meu; dar afecţiunea lui plină de recunoştinţă şi propriile dumitale sentimente frumoase constituie fără îndoială o răsplată pentru asta.

— Copilării ! am exclamat eu.

Şi-a întors din nou ochii către mine cu un aer de surprindere gravă care a avut efectul unui reproş, indiferent dacă aceasta fusese sau nu intenţia ei.

— Va să zică nu vreţi să primiţi cartea ? am întrebat-o cu mult mai multă blândeţe decât avusesem până atunci în glas.

— O voi primi cu bucurie dacă-mi vei permite s-o plătesc.

I-am spus exact preţul, precum şi costul transportului, pe tonul cel mai calm pe care am putut să-l adopt — de fapt mă stăpâneam cu greu, pentru că îmi venea să plâng din pricina dezamăgirii şi jignirii.

Ea şi-a scos punga şi a numărat liniştită banii, dar a ezitat să mi-i pună în mână. Privindu-mă atent a spus cu un glas dulce menit să mă mai împace :

— Domnule Markham, dumneata te socoţi ofensat şi aş vrea să te pot face să înţelegi că... eu...

— Vă înţeleg perfect, i-am spus. Socotiţi că dacă aţi accepta acum de la mine fleacul acesta, mai târziu mi-aş lua cine ştie ce libertăţi pornind de la asta. Dar vă înşelaţi : dacă îmi veţi face favoarea să-1 primiţi, vă rog să mă credeţi că nu-mi voi clădi nici un fel de speranţe pe această temelie şi nu voi considera acest fapt drept un precedent pentru hatâruri viitoare. E o copilărie să vorbiţi de obligaţii când trebuie să vă daţi seama că într-un asemenea caz numai eu vă rămân obligat, iar dumneavoastră îmi faceţi o favoare.

— Ei bine, atunci am să te cred pe cuvânt, mi-a răspuns ea cu cel mai angelic zâmbet cu putinţă, punând banii la loc, în pungă. Numai să ţii minte !

— Am să ţin minte ceea ce-am spus ; dar vă rog să nu-mi pedepsiţi îndrăzneala retrăgându-mi întrutotul prietenia, sau aşteptându-vă de la mine să-mi manifest căinţa pentru această îndrăzneală fiind mai distant decât până acum, i-am zis eu şi i-am întins mâna ca să-mi iau rămas bun, întrucât eram prea emoţionat ca să mai pot sta.

— Perfect ! Atunci să rămânem cum am fost, mi-a răspuns ea dându-mi mâna cu francheţe.

Şi în timp ce i-o ţineam în mâna mea, cu mare greutate m-am stăpânit să nu i-o sărut — ceea ce ar fi fost o nebunie echivalentă cu sinuciderea. Şi aşa mă arătasem destul de îndrăzneţ şi această ofrandă era cât pe-aci să dea lovitura de graţie speranţelor mele.

Cu inima şi mintea infierbâatate m-am întors repede spre casă, aproape alergând, neţinând seamă de arşiţa soarelui de la amiază, negândindu-mă la nimic altceva decât la persoana pe care tocmai o părăsisem — regretând doar că e atât de inaccesibilă şi că eu mă arătasem atât de pripit şi lipsit de tact — înfricoşat de aerul ei cumplit de hotărât şi de incapacitatea mea de a-l învinge — nesperând nimic altceva decât... Dar stai, nu vreau să te plictisesc cu zbuciumul nădejdilor şi temerilor mele, cu gravele mele gânduri şi hotărâri.

CAPITOLUL IX

DEŞI S-AR PUTEA SPUNE CA ÎNTRE timp mă vindecasem aproape pe deplin de pasiunea pentru Eliza Millward, nu încetasem întrutotul vizitele la casa parohială, deoarece chipurile, voiam s-o abandonez pe fată cu blândeţe, fără să stârnesc prea multă durere sau să-i trezesc prea multe resentimente şi fără să intru în gura lumii, ajungând să mă vorbească de rău toată parohia. În afară de asta, în cazul când m-aş fi ţinut tot timpul departe, preotul, care socotea că vizitele mele îi sunt destinate lui în cea mai mare măsură — dacă nu chiar în întregime — s-ar fi simţit fără îndoială ofensat că-l neglijez. Dar când m-am dus pe acolo a doua zi după întrevederea cu doamna Graham, întâmplător preotul nu era acasă — lucru care nu mi s-a mai părut acum la fel de agreabil cum fusese pentru mine în alte împrejurări. E adevărat că se afla acolo Mary Millward, dar ea nu reprezintă pentru mine mai mult decât o statuie. Şi totuşi m-am hotărât să nu-mi lungesc prea mult vizita şi să-i vorbesc Elizei într-un mod prietenesc, cam ca un frate, o manieră pe care îndelungata noastră cunoştinţă îmi putea permite s-o adopt şi care, după părerea mea, nu putea nici s-o jignească, nici să încurajeze false speranţe.

Nu-mi stătuse niciodată în obicei să discut despre doamna Graham nici cu ea, nici cu altcineva ; nu mă instalasem pe scaun nici de trei minute, că însăşi Eliza aduse vorba despre această doamnă, într-un chip destul de neobişnuit.

— Vai, domnule Markham ! zise ea cu un aer de-a dreptul şocat şi cu glasul redus la o şoaptă, ce părere ai de relatările înspăimântătoare despre doamna Graham ? Ne poţi oferi vreun temei ca să nu le dăm crezare ?

— Ce relatări ?

— Ei, asta-i bună, parcă nu ştii ? zâmbi ea şiret, scuturându-şi căpşorul.

— Habar n-am de nimic. La ce Dumnezeu te referi, Eliza ?

— A, nu mă întreba pe mine ! Eu n-am cum să-ţi dau explicaţii.

Şi cu asta, prefăcându-se extrem de ocupată, ridică de pe masă batista de bumbac pe care o înfrumuseţa cu un chenar de dantelă.

— Despre ce e vorba, domnişoară Mary ? Ce vrea să spună Eliza ? am intrebat-o pe sora ei care părea absorbită de tivirea unui cearceaf mare de pânză ordinară.

— Nu ştiu, mi-a răspuns ea. Bănuiesc că e vorba de cine ştie ce clevetiri fără temei pe care le-a născocit cineva. Eu nu auzisem nimic până când nu mi-a spus Eliza deunăzi, dar chiar dacă parohia întreagă mi-ar împuia urechile cu asemenea lucruri, eu tot n-aş crede nici o iotă din ele — că doar o cunosc prea bine pe doamna Graham !

— Ai perfectă dreptate, domnişoară Mary ! Şi eu aş face la fel, orice lucruri s-ar spune.

—- Bravo ! a încuviinţat Eliza cu un uşor oftat, e foarte comod să avem o convingere atât de fermă despre valoarea persoanelor pe care le iubim. Numai că tare aş vrea să nu descoperiţi că încrederea voastră a fost acordată cuiva care nu merită.

Şi, ridicându-şi capul, m-a privit cu o tandreţe atât de tristă, încât ar fi putut foarte uşor să-mi topească inima. Dar în străfundul ochilor acelora se ascundea ceva care nu-mi era pe plac ; şi mă întrebam cum de am putut vreodată să-i admir, când faţa sinceră şi ochii mici, cenuşii, ai surorii ei păreau să fie mult mai agreabili. În momentul acela însă eram furios pe Eliza pentru insinuările ei împotriva doamnei Graham care, eram sigur, nu puteau să fie decât false, indiferent dacă ea ştia sau nu acest lucru.

Dar atunci n-am zis nimic în privinţa subiectului respectiv ; căci, constatând că nu-mi pot recăpăta prea uşor calmul, m-am ridicat de îndată şi mi-am luat rămas bun, sub pretextul că am treabă la fermă. Şi chiar la fermă m-am şi dus, fără să-mi mai bat capul câtuşi de puţin dacă aceste zvonuri misterioase sunt sau nu adevărate, ci întrebându-mă doar în ce constau ele, cine le scornise, din ce se iscaseră şi ce se putea face pentru a le reduce cât mai uşor la tăcere sau pentru a le dovedi netemeinicia.

Câteva zile mai târziu familia noastră a dat iarăşi una din micile petreceri liniştite. Fuseseră invitaţi obişnuiţii prieteni şi vecini, printre care se număra şi doamna Graham. De data asta n-a mai putut să lipsească sub cuvânt că se întunecă devreme sau că vremea e aspră şi — spre marea mea uşurare — a venit. Fără ea toată petrecerea mi s-ar fi părut insuportabil de plicticoasă. Dar momentul sosirii ei a adus un nou suflu de viaţă casei şi deşi nu trebuia să-i neglijez pe ceilalţi musafiri

din pricina ei şi nici să mă aştept să-i pot acapara, cum aş fi vrut, atenţia, mă gândeam cu bucurie că voi petrece o seară deosebit de încântătoare.

A venit şi domnul Lawrence. A sosit la un oarecare răstimp după ce se adunaseră ceilalţi. Eram curios să văd cum se va comporta cu doamna Graham. Intrând, n-a făcut altceva decât să se încline uşor în faţa ei ; după ce i-a salutat politicos pe ceilalţi membri ai societăţii, s-a aşezat foarte departe de tânăra văduvă, între maică-mea şi Rose.

— Ai mai văzut vreodată asemenea prefăcătorie ? mi-a şoptit Eliza, vecina mea cea mai apropiată. Nu-i aşa că ai putea să juri că nici nu se cunosc ?

— Aproape ; dar ce-i cu asta ?

— Cum ce-i cu asta ? Dumnezeule, doar nu cumva vrei să te prefaci că nu ştii nimic ?

— În ce privinţă ? am întrebat eu cu atâta asprime încât ea a tresărit şi mi-a răspuns :

— Sst, taci ! Nu vorbi aşa de tare !

— Mă rog, atunci spune-mi — am rostit cu glas mai scăzut — la ce te referi ? Nu pot să sufăr şaradele.

— Mde, ştii, nu jur că ar fi adevărat — ba chiar departe de mine acest lucru — dar n-ai auzit...

— N-am auzit nimic decât de la tine.

— Atunci fără doar şi poate că faci anume pe surdul, pentru că oricine îţi va spune la fel; dar îmi dau seama că dacă aş repeta aceste lucruri n-aş face decât să te înfurii, aşa că mai bine îmi ţin gura.

A strâns din buze şi şi-a împreunat mâinile pe genunchi cu un aer de mieluşel rănit.

— Dacă ai fi vrut să nu mă superi ţi-ai fi ţinut gura de la început; sau invers, ai fi spus limpede şi cinstit tot ce-ţi stătea pe limbă.

Eliza şi-a întors capul, şi-a scos batista, s-a ridicat şi s-a îndreptat spre fereastră unde a rămas câtăva vreme luptându-se în mod evident să-şi stăpânească lacrimile. Eram uluit, scos din fire, ruşinat nu atât de asprimea mea, cât de slăbiciunea ei copilărească. Dar nimeni nu părea să fi băgat de seamă ce se întâmplă cu ea, şi curând după aceea am fost poftiţi în jurul mesei, la ceai. În ţinutul acela era obiceiul ca oamenii să se aşeze întotdeauna la masă la ora ceaiului, şi să mănânce bine cu acest prilej, pentru că şi noi ca şi alţii prânzeam devreme. Când mi-am luat locul o aveam într-o parte pe Rose, iar în partea cealaltă un scaun gol.

— Îmi dai voie să stau lângă dumneata ? şopti un glas blând lângă cotul meu.

— Dacă vrei, sună răspunsul meu.

Şi Eliza se strecură către scaunul liber ; apoi ridicând ochii spre mine, cu un zâmbet pe jumătate trist, pe jumătate jucăuş, îmi şopti :

—- Vai ce sever eşti, Gilbert !

I-am înmânat ceaşca de ceai eu un surâs puţin dispreţuitor, dar n-am scos o vorbă pentru că n-aveam ce să-i spun.

— Dar ce-am făcut de te-am supărat ? m-a întrebat ea pe un ton mai plângăreţ. Aş da nu ştiu ce să aflu.

— Lasă, Eliza, bea-ţi ceaiul şi nu fi copilă, i-am răspuns eu întinzându-1 zahărul şi frişca.

Tocmai atunci s-a produs o mică tulburare de partea cealaltă a mesei ; domnişoara Wilson s-a apropiat de noi ca să schimbe locul cu Rose.

— Vrei să fii atât de bună să-mi laşi mie scaunul ăsta, domnişoară Markham ? a întrebat ea. Nu-mi place să stau lângă doamna Graham. Dacă mamei dumitale i se pare că se cuvine să invite asemenea persoane în casa ei, cred că nu poate avea nimic împotrivă nici ca fiica ei să le ţină tovărăşie.

Această ultimă propoziţie a fost adăugată după ce Rose se îndepărtase ; dar eu n-am avut atâta politeţe încât să las remarca să treacă neobservată :

— Domnişoară Wilson, vrei, te rog, să ai amabilitatea să-mi explici ce vrei să spui?

Întrebarea o surprinse într-o oarecare măsură, dar nu cine ştie ce.

— Vai de mine, domnule Markham — îmi răspunse ea, cu mult calm, întrucât îşi recăpătase repede stăpânirea de sine, — mă miră foarte tare că doamna Markham poate să invite în casa ei o persoană ca doamna Graham ; dar poate că ea nu ştie că reputaţia acestei doamne nu e deloc onorabilă.

— Mama nu ştie şi nici cu ; aşa că m-ai îndatora foarte mult dacă mi-ai explica ceva mai pe larg la ce te referi,

— Nu e câtuşi de puţin timpul şi locul potrivit pentru asemenea lămuriri ; dar cred că e imposibil să fii atât de neştiutor cum pretinzi, întrucât probabil că o cunoşti la fel de bine ca şi mine.

— Cred că o cunosc, şi poate chiar ceva mai bine; tocmai de aceea, dacă ai avea bunătatea să mă informezi ce ai auzit sau ce ţi s-a năzărit împotriva ei, aş putea, eventual, să-ţi îndrept greşeala.

— Ei bine, atunci ai putea să-mi spui cine a fost soţul ei sau dacă a avut vreodată un soţ ?

Indignarea mă reduse la tăcere. Mă temeam că într-un asemenea moment şi în locul acela nu voi putea să mă stăpânesc suficient pentru a-i răspunde cum se cuvine.

— N-ai remarcat niciodată, zise Eliza, ce asemănare izbitoare există între copilul ăla al ei şi...

— Şi cine ? întrebă domnişoara Wilson cu o severitate rece, dar intensă, în glas.

Eliza tresări : acea sugestie rostită timid fusese destinată numai pentru urechile mele.

— Vai, îmi cer iertare ! zise ea pe un ton rugător. S-ar putea să mă fi înşelat, poate că m-am înşelat.

Dar îşi însoţi aceste cuvinte de o privire ipocrită şi batjocoritoare pe care mi-o aruncă cu coada ochiului ei viclean.

— N-are rost să-mi ceri iertare — răspunse prietena ei — dar nu văd pe nimeni pe aici care să semene câtuşi de puţin cu copilul, în afară doar de mama lui ; şi când mai auzi zvonuri răuvoitoare, domnişoară Eliza, ţi-aş fi recunoscătoare, — adică cred că de fapt ai face mai bine dacă te-ai abţine să le repeţi. Presupun că persoana la care faci aluzie este domnul Lawrence ; dar cred că am posibilitatea să te asigur că bănuielile tale în această privinţă sunt cu totul greşite. Şi dacă el are totuşi vreo legătură oarecare cu doamna (lucru pe care nimeni nu are dreptul să-l afirme), cel puţin a manifestat (ceea ce nu se poate spune despre câteva alte persoane) o suficientă decenţă pentru a nu recunoaşte în prezenţa unor persoane onorabile o intimitate mai mare în ce-o priveşte decât aceea dintre două persoane care se salută pur şi simplu. După părerea mea se vedea limpede că a fost deopotrivă surprins şi supărat s-o găsească aici.

— Aşa ! Daţi-i înainte ! strigă Fergus, care stătea lângă Eliza, el fiind singura persoană aşezată de aceeaşi parte a mesei cu noi. Daţi-i drumul tare de tot ! Aveţi grijă s-o faceţi praf !

Domnişoara Wilson îşi îndreptă spinarea cu un aer de dispreţ glacial, dar nu zise nimic. Eliza era gata să răspundă, dar eu am întrerupt-o spunând cât mai calm cu putinţă, deşi fără îndoială tonul meu trăda într-o oarecare măsură cele ce se petreceau înlăuntrul meu :

— Am discutat destul acest subiect. Dacă nu suntem în stare să vorbim decât pentru a cleveti împotriva celor mai buni decât noi, atunci să ne ţinem gura.

— Aşa s-ar şi cuveni, cred eu — a remarcat Fergus — şi nu numai eu, ci şi bunul nostru preot. Tot timpul ăsta el a vorbit cu desăvârşita lui elocinţă întregii societăţi adunate aici şi uneori şi-a îndreptat ochii către voi cu un aer sever de mustrare şi de dezgust, în timp ce voi şedeaţi aici şi şopoteaţi şi mormăiaţi laolaltă în modul cel mai necuviincios cu putinţă. Ba o dată s-a şi oprit în mijlocul unei povestiri sau predici — nu ştiu exact ce era — şi şi-a aţintit privirile asupra ta, Gilbert, ca şi cum ar fi vrut să spună: „Voi continua când domnul Markham va fi încetat să mai cocheteze cu cele două domnişoare".

Ce altceva s-a mai vorbit la masa aceea n-aş putea să-ţi spun, după cum n-aş putea să-ţi spun nici de unde am luat destulă răbdare pentru a rezista până când toată lumea a terminat gustarea. Îmi aduc aminte însă că doar cu mare greutate am izbutit să mai beau restul de ceai din ceaşcă şi că de mâncat n-am mâncat nimic.

Primul lucru pe care l-am făcut a fost să-l privesc îndelung pe Arthur Graham care şedea lângă mama lui, de partea cealaltă a mesei, iar în al doilea rând, să mă uit cu atenţie la domnul Lawrence. La început mi s-a părut şi mie că există o asemănare ; contemplându-i mai atent însă, am ajuns Ia concluzia că totul e numai o închipuire. E adevărat că amândoi aveau trăsăturile mai delicate şi mai puţin osoase decât se întâmplă de obicei la sexul tare şi că tenul lui Lawrence era palid şi curat, iar al lui Arthur de o albeaţă delicată ; dar năsucul, cam cârn, al lui Arthur nu putea să devină niciodată atât de lung şi drept ca al domnului Lawrence. Iar conturul feţei lui, deşi încă nu destul de împlinit ca să fie rotund, se subţia prea delicat spre bărbia micuţă şi cu gropiţă şi nu s-ar fi putut transforma niciodată în

aşa fel încât să semene cu ovalul prelung al feţei celuilalt. Părul copilului era în mod evident de o culoare mai deschisă şi mai caldă decât fusese vreodată părul domnului Lawrence, iar ochii mari, limpezi şi albaştri ai lui Arthur, deşi uneori de o gravitate prematură, nu semănau câtuşi de puţin cu ochii căprui şi timizi ai proprietarului. Ochii acestuia oglindeau un suflet sensibil, neîncrezător, gata oricând să se retragă în adâncurile propriei sale fiinţe pentru a se feri de atingerile unei lumi prea aspre şi prea neîndurătoare.

Vai, ce ticălos am putut să fiu dacă am nutrit măcar o clipă ideea asta odioasă ! Oare n-o cunoşteam îndeajuns pe doamna Graham ? Oare nu mă întâlnisem şi nu stătusem de vorbă cu ea de atâtea ori ? Oare nu eram sigur că din punctul de vedere al minţii, al purităţii şi al înălţării sufleteşti, ea era, pe departe, superioară oricăruia dintre cei care o ponegreau ? Nu eram oare sigur că de fapt ea este cea mai nobilă şi cea mai adorabilă reprezentantă a sexului ei, pe care îmi fusese dat s-o văd sau care-mi închipuisem măcar că există ? Da, şi aveam să spun la fel ca Mary Millward (asta într-adevăr era o fată înţeleaptă) că dacă toată parohia — ba mai mult decât atât, dacă lumea întreagă — mi-ar împuia urechile cu aceste minciuni îngrozitoare, eu tot nu le-aş crede, întrucât o cunoşteam mai bine decât toţi ceilalţi.

Între timp creierul îmi fierbea pur şi simplu de indignare şi inima mea părea gata să spargă cătuşele închisorii ei, agitată fiind de aceste conflicte de sentimente. M-am uitat la cele două frumoase vecine ale mele cu un sentiment de silă şi de scârbă, pe care nici nu m-am străduit măcar să-l ascund. Mai mulţi dintre cei de faţă m-au luat în râs pentru aerul meu de om dus pe gânduri şi pentru că mă dovedeam atât de puţin galant, neglijându-le pe doamne. Dar mie puţin îmi păsa de toate astea ; singurul lucru de care îmi păsa, în afară de acea preocupare dominantă, era să văd cum se îndreaptă ceştile spre tava pusă pe servantă, sporind să nu mai fie readuse la masă. Mi se părea că domnul Millward n-o să mai înceteze niciodată să ne spună că nu e mare băutor de ceai şi că e foarte dăunător să-ţi tot încarci stomacul cu lichide excluzând alimentele mai sănătoase, — pentru a-şi lua astfel răgazul necesar ca să soarbă şi cea de a patra ceaşcă de ceai.

În cele din urmă s-a isprăvit totuşi şi ospăţul; atunci m-am ridicat şi am părăsit masa şi oaspeţii fără un cuvânt de scuză — pur şi simplu nu le mai puteam suporta pre- zenţa. M-am repezit afară ca să-mi răcoresc mintea înfierbântată în aerul îmbălsămat al serii, să-mi liniştesc creierii şi să-mi rumeg gândurile înflăcărate în singurătatea grădinii.

Ca să nu fiu văzut de la vreo fereastră, am pornit-o pe o alee liniştită care înconjura o parte a îngrăditurii, şi avea la capăt o bancă aşezată într-o boltă de trandafiri şi caprifoi, Aici m-am aşezat ca să meditez la virtuţile doamnei de la Wilffell Hall şi la felul cum era nedreptăţită ; dar nu trecuseră nici două minute de când mă aflam acolo şi zvonul unor glasuri şi larma unor râsete m-au informat că întreaga societate ieşise şi ea să se aerisească în grădină. Totuşi m-am cuibărit într-un colţ al bolţii de verdeaţă, nădăjduind s-o pot păstra numai pentru mine, fiind ferit de privirile celorlalţi. Dar nu — la naiba ! iată că sosea cineva pe alee ! De ce oare

nu puteau ei să se bucure de flori şi de ultimele raze ale soarelui în grădina deschisă şi să-mi lase colţul acela întunecos mie, ţânţarilor şi musculiţelor ?

Dar, iscodind prin paravanul acela înmiresmat alcătuit din ramuri împletite, ca să descopăr cine sunt vizitatorii nechemaţi (pentru că un murmur de glasuri îmi arăta că nu era vorba numai de o singură persoană), supărarea mea a dispărut pe dată şi cu totul alte sentimente începură să-mi agite sufletul încă tulburat: doamna Graham păşea cătinel pe alee însoţită doar de Arthur şi de nimeni altcineva..

De ce erau singuri ? Oare otrava limbilor clevetitoare se şi răspândise în rândurile musafirilor ? Oare îi întorseseră cu toţii spatele ? Acum mi-am amintit că pe la începutul petrecerii o văzusem pe doamna Wilson trăgându-şi scaunul cât mai aproape de mama şi aplecându-se înainte, ca pentru a-i transmite o comunicare importantă şi confidenţială. Din felul cum această doamnă clătina într-una din cap şi îşi strâmba faţa zbârcită, cum ochii ei mici şi urâţi clipeau neîncetat şi aruncau săgeţi răutăcioase mi-am putut da seama că strădaniile ei erau consacrate unor bârfeli cumplite. Şi, judecând după prudenţa pe care o adoptase în transmiterea informaţiilor, am putut să bănuiesc că ţinta calomniilor ei era o persoană dintre cele de faţă. Din toate aceste semne, precum şi din privirile şi gesturile mamei, în care se amestecau oroarea şi neîncrederea, am tras concluzia că persoana respectivă trebuie să fi fost doamna Graham. Nu mi-am părăsit ascunzătoarea până când ea n-a ajuns la capătul aleii, ca nu cumva apariţia mea s-o alunge ; dar şi aşa când am ieşit în întâmpinarea ei, s-a oprit locului părând gata să se întoarcă îndărăt.

— Vai, domnule Markham, nu vrem să te deranjăm ! a spus ea. Şi noi am venit încoace tot ca să ne retragem, nu ca să-ţi încălcăm singurătatea.

— Nu sunt un sihastru, doamnă Graham — deşi probabil, trebuie să mărturisesc, asta trebuie să fi fost impresia pe care am lăsat-o părăsindu-mi într-un mod atât de necuviincios oaspeţii.

— M-am temut că ţi-e rău, mi-a spus ea privindu-mă cu sinceră îngrijorare.

— Cam aşa şi era, dar între timp mi-a trecut. Vă rog, aşezaţi-vă şi odihniţi-vă puţin aici şi spuneţi-mi cum vă place această boltă de verdeaţă, i-am zis eu, şi ridicându-l de subţiori pe Arthur l-am instalat în mijlocul băncii pentru a-mi asigura astfel prezenţa mamei sale.

Aceasta, recunoscând că bolta e un loc de refugiu foarte ispititor, s-a retras într-un colţ al băncii, în timp ce eu m-am aşezat în partea opusă.

Dar cuvântul acela, „refugiu", m-a tulburat. Oare era chiar adevărat că răutatea lor o făcuse să-şi caute tihna în singurătate ?

— De ce v-au părăsit ? am întrebat-o.

— Eu i-am părăsit, mi-a răspuns ea zâmbind. Mă plictisiseră de moarte vorbele de clacă — nimic nu mă oboseşte măi tare decât discuţia despre fleacuri. Mi-e de-a dreptul imposibil să înţeleg cum pot ei să vorbească aşa, la nesfârşit, vrute şi nevrute.

N-am putut să nu zâmbesc văzând cât de profundă şi de gravă îi e mirarea.

— Oare li s-o fi părând că sunt obligaţi să vorbească la nesfârşit ? continuă ea. Nu se mai opresc niciodată pentru a gândi, ci umplu pauzele cu fleacuri fără rost şi cu repetiţii lipsite de noimă. Sau o asemenea conversaţie le face plăcere ?

— Probabil că aşa e. Minţile lor seci nu sunt capabile să cuprindă idei mari şi capetele lor uşoare sunt furate de mărunţişurile neînsemnate care n-ar putea nici măcar să clintească din loc un cap mai bine mobilat : singura lor alternativă faţă de o asemenea conversaţie, este să se afunde până peste cap în mlaştina bârfelilor — ceea ce constituie principala lor preocupare.

— Dar sper că nu a tuturor ? strigă doamna, uimită de asprimea observaţiilor mele.

— Nu, desigur ; cred că sora mea e străină de asemenea gusturi proaste şi degradante, precum şi maică-mea, dacă le-aţi cuprins cumva şi pe ele în criticile dumneavoastră.

— N-am criticat pe nimeni şi, fără doar şi poate, n-am avut intenţia să fac vreo aluzie lipsită de respect la mama ori la sora dumitale. Am cunoscut câteva persoane înţelepte care erau experte în acest gen de conversaţie atunci când împrejurările le sileau s-o întreţină ; din păcate, însă, eu una nu mă pot lăuda că aş poseda un asemenea dar. De data asta mi-am menţinut trează atenţia atât cât am putut, dar când puterile m-au părăsit, m-am dat deoparte ca să caut câteva minute de tihnă pe această alee liniştită. Nu pot să particip la o discuţie în care nu se face un schimb de idei sau sentimente şi în care nici o parte, nici cealaltă nu profită în vreun fel sau altul.

— Bine, atunci, dacă vă voi tulbura vreodată cu vorbăria mea, vă rog să-mi spuneţi pe loc şi vă asigur că nu voi fi deloc jignit, pentru că eu ştiu să mă bucur de tovărăşia celor pe care... de tovărăşia prietenilor mei, fie că tac, fie că discut.

— Nu te prea crecl... Dar dacă ăsta ar fi adevărul, atunci ai fi tovarăşul cel mai potrivit pentru mine.

— Va să zică în alte privinţe corespund pe deplin dorinţelor dumneavoastră ?

— Nu, n-am vrut să spun aşa ceva. Vai, ce frumoşi sunt ciorchinii ăştia de verdeaţă când străbat printre ei razele soarelui! zise ea anume ca să schimbe subiectul.

Era într-adevăr frumos când, din timp în timp, câte un mănunchi de raze pătrunzând prin desişul pomilor şi tufişurilor de pe partea cealaltă a potecii din faţa noastră, înviora verdeaţa lor întunecată, scoţând la iveală petice de frunze semitransparente sau care străluceau aproape aurii.

— Mai că regret că sunt pictoriţă, zise doamna Graham.

— Dar de ce ? S-ar crede că la o asemenea ocazie ar trebui mai degrabă să vă tresalte sufletul de bucurie pentru privilegiul pe care-l aveţi de a putea imita diferitele nuanţe strălucitoare şi încântătoare ale naturii.

— Nu ; pentru că în loc să mă las în voia plăcerii de a le savura frumuseţea, aşa cum fac alţii, eu întotdeauna îmi frământ creierii gândindu-mă cum aş putea să redau aceleaşi efecte pe pânză ; şi întrucât acest lucru nu se poate realiza niciodată, totul e o simplă deşertăciune orgolioasă şi chin sufletesc.

— Poate că nu izbutiţi s-o faceţi în atât de mare măsură încât să vă mulţumească pe dumneavoastră, dar probabil că izbutiţi să-i încântaţi pe alţii cu rezultatele străduniilor dumneavoastră.

— Mde, la urma urmei n-ar trebui să mă plâng ; puţini oameni îşi câştigă existenţa printr-o trudă care să le aducă atâta bucurie cum se întâmplă în cazul meu. Iată că vine cineva.

Mi s-a părut că întreruperea o supără.

— E domnul Lawrence cu domnişoara Wilson, şi se bucură şi ei de o plimbare liniştită. N-au să ne tulbure cu nimic, i-am răspuns.

N-am izbutit să descifrez bine expresia de pe chipul ei; însă în orice caz eram foarte mulţumit că nu vedeam în ea nici urmă de gelozie. Deşi în fond, ce treabă aveam eu să caut semnele unui asemenea sentiment ?

— Ce fel de persoană e domnişoara Wilson ? m-a întrebat doamna Graham.

— E mult mai elegantă şi mai rafinată decât majoritatea oamenilor de originea şi condiţia ei. Unii spun că e o adevărată doamnă, şi încă foarte agreabilă.

— Astăzi mi s-a părut că observ o oarecare răceală şi un aer cam semeţ în comportarea ei.

— Se prea poate să se fi manifestat astfel faţă de dumneavoastră. E posibil să aibă vreo prejudecată împotriva dumneavoastră pentru că mă tem că vă socoate un fel de rivală.

— Pe mine ! Imposibil, domnule Markham ! mi-a zis ea, evident uimită şi supărată.

— Mă rog, eu nu ştiu nimic în această privinţă, mi-am luat eu vorba înapoi, cu un aer destul de spăşit, pentru că mi s-a părut că supărarea ei s-a îndreptat în special împotriva mea.

Între timp perechea veni spre noi. Bolta de verdeaţă era aşezată mai la adăpost, într-un colţ, în faţa căruia capătul aleii o cotea spre un loc de plimbare mai aerisit din fundul grădinii. În momentul când s-au apropiat de acest loc, am văzut-o pe Jane Wilson făcându-l atent pe însoţitorul ei asupra noastră. Şi atât din zâmbetu-i rece şi sarcastic, cât şi din puţinele crâmpeie din conversaţia ei pe care le-am putut prinde, am înţeles perfect că-i sugerează ideia că între noi ar exista un ataşament profund. Am observat că domnul Lawrence a roşit până la tâmple, ne-a aruncat, pe furiş, o privire fugară, apoi a mers mai departe cu o înfăţişare gravă, dar după câte mi s-a părut, n-a răspuns nimic la observaţiile domnişoarei Wilson.

Deci era adevărat că el îşi făcea unele planuri în legătură cu doamna Graham ? Şi dacă erau onorabile atunci nu văd de ce s-ar fi străduit atâta să le ascundă. Fără doar şi poate că era mai presus de orice bănuială, în schimb el era cum nu se poate mai detestabil.

În timp ce prin minte mi-au fulgerat aceste gânduri, însoţitoarea mea s-a ridicat brusc şi chemându-şi fiul a spus că se duce să caute tovărăşia celorlalţi şi a şi pornit-o pe alee. Nu încăpea nici o îndoială că auzise sau ghicise ceva din spusele domnişoarei Wilson şi deci era firesc să nu mai dorească să continue *téte-à-téte*-ul, cu atât mai mult cu cât în momentul acela obrajii îmi ardeau de indignare împotriva

fostului meu prieten şi ea putea foarte bine să ia, din greşeală, această îmbujorare drept un semn de stânjeneala prostească. Iată un nou motiv pentru mine de a-i purta pică domnişoarei Wilson ; şi cu cât mă gândearn mai mult la comportarea ei, cu atât o uram mai mult.

Abia târziu seara m-am alăturat celorlalţi. Am găsit-o pe doamna Graham pregătită de plecare şi luându-şi rămas bun de la restul societăţii, care între timp se întorsese în casă. M-am oferit, ba chiar aş putea spune că am rugat-o, s-o însoţesc până la Wildfell Hall. În momentul acela domnul Lawrence se afla prin preajmă, discutând cu altcineva. Nu se uita la noi, dar auzind rugămintea mea insistentă, a făcut o pauză în mijlocul unei fraze ca să audă răspunsul doamnei Graham, apoi a continuat să vorbească, cu un aer de satisfacţie calmă, de îndată ce a constatat că ea m-a refuzat.

Şi într-adevăr m-a refuzat hotărât, dar nu fără amabilitate. Nu s-a lăsat deloc convinsă că ar fi existat vreo primejdie pentru ea sau pentru copil să străbată, neînsoţiţi, drumurile şi câmpurile acelea. Spunea că nu se întunecase încă, şi nu avea să întâlnească pe nimeni ; şi chiar dacă s-ar fi întâlnit cu cineva, era convinsă că oamenii de pe acolo sunt foarte liniştiţi şi prozaici. De fapt, nici nu voia să audă ca vreun bărbat să se deranjeze s-o însoţească, deşi Fergus s-a arătat şi el dispus să-şi ofere serviciile, iar mama a rugat-o să-i permită să trimită pe unul din argaţi s-o escorteze.

După plecarea ei totul a devenit gol, dacă nu chiar ceva mai rău. Lawrence a încercat să mă atragă în conversaţie, dar eu i-am dat peste nas ducându-mă în celălalt colţ al sălii. Curând după aceea petrecerea s-a spart şi chiar şi el şi-a luat rămas bun. Când a venit la mine m-am făcut că nu văd mâna pe care mi-o întindea şi că nu aud urarea lui de „noapte bună" până când a repetat-o încă o dată. Atunci, ca să scap de el, am mormăit ceva nedesluşit însoţit de o aplecare morocănoasă a capului.

— Ce-ai păţit, Markham ? mi-a şoptit el.

Mi-am aţintit ochii asupra lui cu o privire mânioasă şi dispreţuitoare.

— Te-ai supărat pentru că doamna Graham n-a vrut să te lase s-o conduci acasă ? m-a întrebat el cu un uşor zâmbet care era gata-gata să mă scoată cu totul din sărite.

Şi totuşi, înghâţindu-mi — deşi nu fără efort — un răspuns mai aspru, m-am mulţumit să-1 întreb :

— Dar ce, e treaba ta ?

— Aş, câtuşi de puţin, mi-a răspuns el cu un calm exasperant. Numai că, dă-mi voie să-ţi spun, Markham — şi şi-a ridicat ochii spre faţa mea vorbindu-mi cu o gravitate neobişnuită — dacă ţi-ai făurit vreun plan în legătură cu această persoană, fără doar şi poate el va da greş ; şi mă mâhneşte foarte tare să te văd legănându-te în iluzii false şi irosindu-ţi puterile în eforturi inutile, pentru că...

— Ipocritule ! am exclamat, iar el şi-a ţinut răsuflarea, s-a făcut alb ca varul la faţă, apoi s-a îndepărtat fără să mai scoată o vorbă.

Izbutisem să-l rănesc drept în inimă — lucru de care mă bucuram foarte tare.

CAPITOLUL X

DUPĂ PLECAREA OASPEŢILOR AM aflat că într-adevăr calomniile josnice fuseseră răspândite în întreaga societate aflată la noi, chiar în prezenţa victimei. Dar Rose a jurat că nu le crede şi că n-o să le creadă niciodată, iar mama a făcut aceeaşi declaraţie deşi, mă tem, fiind mai puţin sinceră şi mai puţin neclintită în hotărârea de a nu le da crezare. Se părea că aceste lucruri o obsedaseră, şi din când în când mă tot enerva cu exclamaţii ca :

— Doamne, Doamne ! Cine s-ar fi gândit la una ca asta !... Mde, mi s-a părut mie că e ceva ciudat la femeia asta... Vedeţi ce se întâmplă dacă femeile se prefac a fii altfel decât sunt ?

O dată a ajuns chiar să spună :

— Mie aerul ăsta de mister mi-a stârnit încă de la început tot felul de bănuieli... Ştiam eu că n-o să iasă nimic bun din asta ; dar, fără doar şi poate, e o poveste tare, tare tristă !

— Bine mamă, dar parcă ai spus că nu dai crezare acestor basme, a intervenit Fergus.

— Şi nici nu le dau, dragul meu ; dar, vedeţi, pe de altă parte, trebuie să existe totuşi vreun temei.

— Temeiul este răutatea şi falsitatea lumii — am declarat eu — şi faptul că domnul Lawrence a fost văzut ducându-se într-acolo în vreo două seri. Bârfele din sat zic că el îi face curte acestei doamne ciudate, şi bineînţeles că s-au repezit cu lăcomie la acest zvon ca să clădească pe temelia lui toată ţesătura infernală de urâciuni care nu se află decât în minţile lor.

-— Bine, Gilbert, dar ceva din atitudinea ei trebuie să fi întărit aceste bănuieli.

— Ai văzut ceva deosebit în purtarea ei ?

— Nu, firește că nu ; dar pe de altă parte, ştii bine că eu am spus întotdeauna că are ceva ciudat.

Cred că chiar în aceeaşi seară m-am aventurat iar nepoftit la Wildfell Hall. De la petrecerea noastră, care avusese loc cu mai bine de o săptămână în urmă, făcusem zilnic eforturi de a o întâlni pe doamna de acolo în plimbările ei ; dar mă întorsesem mereu dezamăgit (probabil că ea evitase anume să mă întâlnească), iar noaptea îmi tot chinuiam mintea să găsesc vreun pretext pentru o nouă vizită. În cele din urmă am ajuns la concluzia că despărţirea aceasta nu mai putea fi îndurată (îţi dai seama că între timp mi se aprinseseră tare călcâiele). Luând din bibliotecă o carte veche pe care socoteam că ar putea s-o intereseze, deşi din pricina stării proaste şi uzate în care se afla nu îndrăznisem încă să i-o ofer s-o citească, am pornit în mare grabă. Eram însă frământat de tot felul de presimţiri cu privire la

modul în care mă va primi precum şi la faptul că mă foloseam — pentru a mă înfăţişa la conac — de un pretext atât de străveziu. Totuşi s-ar fi putut foarte bine s-o întâlnesc pe câmp sau în grădină şi atunci dificultatea ar fi fost mult micşorată. Ceea ce mă tulbura cel mai tare era necesitatea de a bate în mod oficial la uşă, cu perspectiva de a fi primit cu un aer solemn de Rachel, şi înfăţişat stăpânei sale surprinsă şi lipsită da cordialitate.

Dar dorinţa nu mi-a fost satisfăcută. Pe doamna Graham n-am văzut-o nicăieri ; în schimb l-am găsit pe Arthur care se juca în grădină cu căţeluşul lui zglobiu şi nebunatic. Am întins capul peste poartă şi l-am strigat. El m-a poftit înăuntru, dar eu i-am spus că nu pot intra fără îngăduinţa mamei sale.

— Mă duc s-o întreb, mi-a spus copilul.

— Nu, nu, Arthur, nu e cazul să faci una ca asta ; dar dacă nu e ocupată, roag-o pur şi simplu să vină o clipa aici ; spune-i că vreau să-i vorbesc.

Arthur a alergat să-mi îndeplinească rugămintea şi s-a întors repede însoţit de mama lui. Vai, ce frumoasă era cu cârlionţii ei negri fluturând în bătaia vântului cald ce adia, cu obrajii albi uşor îmbujoraţi şi cu faţa radiind de zâmbete ! Dragul de Arthur ! Câte nu-i datorez pentru această întâlnire fericită şi pentru toate celelalte asemănătoare ! Datorită lui am fost eliberat pe dată de toate scrupulele politeţei oficiale, de teamă şi de stânjeneală. În materie de dragoste nu există un mediator mai bun decât un copilaş vesel, cu sufletul curat, gata oricând să cimenteze inimile dezbinate, să arunce o punte peste prăpastia neprietenoasă a obiceiurilor, să topească gheaţa rezervei înţepenite şi dărâme zidurile despărţitoare ale formalismului nesuferit şi ale mândriei !

— Da, domnule Markham, ce s-a întâmplăt ? întrebă tânăra mamă apropiindu-se cu un zâmbet agreabil.

— Aş vrea să aruncaţi o privire asupra cărţii ăsteia şi — dacă vă face plăcere — s-o luaţi şi s-o citiţi pe îndelete. Nu-mi cer scuze că v-am scos din casă într-o seară atât de plăcută, deşi poate motivul nu era chiar atât de important.

— Mămico, spune-i să intre, zise Arthur.

— N-ai vrea să pofteşti înăuntru ? întrebă doamna.

— Ba da ; aş vrea să văd cum aţi mai aranjat grădina.

— Şi probabil şi cum le-a mers răsadurilor surorii dumitale sub îngrijirea mea, adăugă ea în timp ce-mi deschidea poarta.

Şi aşa am pornit să ne plimbăm prin grădină şi să vorbim despre flori, despre copaci, despre carte — şi apoi şi despre alte lucruri. Era o seară blândă şi încântătoare — şi la fel era şi însoţitoarea mea. Încetul cu încetul am început să mă manifest cu mai multă căldură şi tandreţe decât o făcusem poate vreodată până atunci ; dar oricum, n-am spus nimic foarte concret, iar ea n-a încercat să mă respingă în nici un fel. Într-un târziu, trecând pe lângă nişte trandafiri bătuţi pe care-i adusesem cu câteva săptămâni mai înainte din partea surorii mele, a cules un boboc splendid, abia deschis şi m-a rugat să i-1 duc Rosei.

— Nu-mi daţi voie să-l păstrez pentru mine ? am întrebat.

— Nu, dar iată unul şi pentru dumneata.

În loc să-l primesc pur şi simplu, liniştit, am avut îndrăzneala să apuc şi mâna care mi-l oferea şi s-o privesc pe doamna Graham drept în ochi. Ea m-a lăsat să-i ţin mâna o clipă şi când am văzut că privirile ei străluceau de extaz şi că faţa i se îmbujorează de plăcere şi bucurie — am crezut că sosise în sfârşit ora triumfului meu. Dar imediat mi s-a părut că-i străfulgeră prin minte o amintire dureroasă ; o întristare chinuitoare i-a întunecat, ca un nor, fruntea, şi faţa, iar buzele i s-au făcut albe ca marmora ; părea că trece printr-o clipă de mare zbucium sufletesc — şi cu un efort brusc şi-a retras mâna şi s-a dat câţiva paşi înapoi.

— Uite ce e, domnule Markham, mi-a zis ea eu un fel de calm al disperării, trebuie să-ţi spun deschis că nu pot să accept asemenea lucruri. Îmi face plăcere tovărăşia dumitale pentru că sunt singură aici şi conversaţia dumitale mă incintă mai mult decât cea a oricărei alte persoane, însă dacă nu te poţi mulţumi să mă priveşti ca pe o prietenă — o prietenă rece şi nu prea frumoasă, ca pe un fel de mamă sau soră, atunci trebuie să te implor să mă părăseşti chiar acum şi să mă laşi în pace de aici înainte. De fapt în viitor va trebui să fim pur şi simplu ca doi străini.

— Atunci vă voi fi prieten — sau frate sau orice doriţi, numai să binevoiţi să mă lăsaţi să vă văd şi de aici încolo. Dar v-aş ruga să-mi spuneţi de ce nu vă pot fi mai mult decât prieten ?

Urmă o pauză în care ea căzu pe gânduri.

— Nu cumva asta e urmarea vreunui jurământ pripit pe care l-aţi făcut ?

— Cam aşa ceva, îmi răspunse ea. Într-o bună zi poate am să-ţi spun, însă deocamdată cred că ar fi mai bine să mă laşi singură ; şi te rog, Gilbert, să nu mă pui niciodată în situaţia neplăcută de a fi silită să-ţi repet ceea ce ţi-am spus adineauri ! adăugă ea cu multă seriozitate întinzându-mi mâna cu sinceră amabilitate.

Vai, ce dulce şi ce muzical sunase numele meu rostit de glasul ei !

— Vă asigur că n-am s-o fac. Dar îmi puteţi ierta această greşeală ?

— Cu condiţia să n-o mai repeţi niciodată.

— Şi voi mai avea voie să vin uneori să vă văd ?

— Poate... din când în când ; dar asta numai şi numai în cazul în care nu vei abuza niciodată de privilegiul acordat.

— N-am obiceiul să fac promisiuni deşarte. Oricum, veţi vedea.

— În momentul în care îţi încalci făgăcluiala s-a sfârşit cu prietenia noastră, să ştii !

— Dar îmi veţi spune întotdeauna pe numele mic ? Asta aduce mai degrabă cu vorbirea unei surori şi va avea darul să-mi amintească de convenţia încheiată între noi.

Doamna Graham a zâmbit şi m-a rugat încă o dată să plec, aşa că în cele din urmă am socotit că e mai prudent s-o ascult. A intrat în casă, iar eu am coborât colina. Dar în timp ce mă îndepărtam mi-a ajuns la urechi un tropot de copite sfâşiind tăcerea serii aceleia înrourate. Întorcând ochii în sus, pe potecă, am văzut un călăreţ solitar care o urca. Deşi se lăsa întunericul, l-am recunoscut dintr-o ochire : era domnul Lawrence pe căluţul lui sur. Am străbătut în goană câmpul — am sărit

peste gardul de piatră — şi apoi am coborât aleea ca să-i ies în întâmpinare. Dând cu ochii de mine a tras deodată hăţurile micului său armăsar, părând înclinat să dea bir cu fugiţii. Dar răzgândin- du-se, a considerat probabil că e mai bine să-şi continuie drumul ca şi până atunci. Când a ajuns în dreptul meu s-a înclinat uşor şi apropiindu-se de zid a încercat să treacă mai departe — numai că eu n-aveam chef să-i îngădui una ca asta ; apucând calul de căpăstru am exclamat :

— Ascultă, Lawrence, insist să mi se explice acest mister ! Spune-mi te rog, unde te duci şi ce ai de gând să faci ? Spune-mi imediat şi cât mai lămurit !

— Nu vrei să iei mâna de pe frâu ? mi-a răspuns el liniştit. Ai să răneşti gura căluţului.

— Ce n-aş da ca şi tu şi calul tău să vă duceţi la...

— Markham, ce te face să fii atât de ordinar şi de brutal ? Mi-e pur şi simplu ruşine pentru tine.

— Insist să-mi răspunzi la întrebări înainte de a părăsi acest loc ! Vreau să ştiu ce înseamnă această duplicitate perfidă din partea ta ?

— Nu voi răspunde la nici un fel de întrebări până când nu dai drumul frâului — chiar de-ai sta acolo până-n zori.

— Poftim atunci, i-am răspuns, desfăcându-mi mâna, dar ramânând ţeapăn în faţa lui.

— Întreabă-mă altădată, când vei putea vorbi ca un gentleman, mi-a răspuns el încercând din nou să treacă de mine.

Dar eu am prins din nou căluţul, care părea şi el la fel de uimit ca şi stăpânul lui de un tratament atât de grosolan.

— Zău, Markham, depăşeşti măsura ! mi-a spus Lawrence. Adică ce, n-am voie să-mi vizitez chiriaşa pentru nişte treburi, fără să fiu asaltat astfel de...

— Asta nu e o oră potrivită pentru a discuta afaceri, domnule ! Am să-ţi spun pe dată ce părere am despre purtarea ta.

— Cred că ai face mai bine să-ţi amâni exprimarea opiniilor pentru un moment mai nimerit, m-a întrerupt ei cu glas scăzut. Iată-1 pe preot.

Într-adevăr, preotul se afla la câţiva paşi în spatele meu, întorcându-se greoi spre casă, după ce vizitase cine ştie ce colţ îndepărtat al parohiei. Imediat l-am eliberat pe moşier şi el şi-a văzut de drum, salutându-l din mers pe reverendul Millward.

— Ce se întâmplă, Markham ? Vă certaţi ? strigă acesta adresându-mi-se. Sigur că era vorba de tânăra văduvă, adăugă el dând din cap în semn de reproş. Dar dă-mi voie să-ţi spun, tinere (şi de data asta îşi apropie gura de urechea mea cu un aer confidenţial şi plin de importanţă), că nu merită !

Şi încercă să-şi întărească afirmaţia cu o clătinare solemnă din cap.

— Părinte ! am exclamat eu pe un ton de ameninţare mânioasă care 1-a făcut pe distinsul preot să se întoarcă spre mine cu un aer înspăimântat — uluit de o insolenţă atât de neobişnuită.

S-a uitat lung la mine şi privirea lui spunea limpede : „Cum se poate să mi te adresezi aşa tocmai mie ?"

Dar eram prea indignat ca să-mi cer scuze sau ca să mai vorbesc cu el. M-am răsucit pe călcâie şi am pornit în grabă către casă, coborând cu paşi mari şi repezi poteca abruptă şi lăsându-l să vină în urma mea dacă şi cum avea chef.

CAPITOLUL XI

SOCOATE, HALFORD, CĂ A TRECUT un răstimp de vreo trei săptamâni. Doamna Graham şi cu mine eram acum cei mai buni prieteni — sau poate doar frate şi soră, aşa cum preferam să ne considerăm. La cererea mea expresă, îmi spunea Gilbert, iar eu îi spuneam Helen, pentru că văzusem acest nume semnat pe cărţile ei. Rar încercam s-o întâlnesc de mai mult de două ori pe săptămână ; şi încă şi atunci făceam ca întâlnirile noastre să pară, cel mai adesea, o simplă întâmplare — pentru că am constatat că era necesar să fiu extrem de prudent — şi în general mă purtam cu o excesivă bună-cuviinţă, aşa că ea n-a avut absolut niciodată vreun motiv să-mi facă observaţii. Şi totuşi nu puteam să nu remarc că din când în când e nefericită şi nemulţumită de ea însăşi sau de situaţia ei. La drept vorbind, nici eu nu eram foarte mulţumit : atitudinea de indiferenţă frăţească pe care o adoptasem era foarte greu de menţinut şi adeseori mă simţeam din toate punctele de vedere un făţarnic nesuferit. De asemenea, vedeam sau mai degrabă simţeam — că în ciuda propriei ei voinţe „nu-i eram indiferent" — aşa cum se exprimă, cu modestie, eroii din romane şi cu toate că mă bucuram cu recunoştinţă de norocul pe care-l aveam pe moment, nu puteam să nu doresc şi să sper ceva şi mai bun în viitor ; dar bineînţeles că asemenea visuri mi le păstram numai pentru mine.

— Unde te duci, Gilbert ? mă întrebă Rose într-o seară, după ceai.

Toată ziua lucrasem la fermă.

— Să fac o plimbare, sună răspunsul meu.

— Întotdeauna când pleci la plimbare, îţi perii pălăria cu atâta grijă, îţi potriveşti aşa de frumos părul şi-ţi pui mănuşile noi şi elegante ?

— Nu întotdeauna.

— Te duci la Wildfell Hall, nu-i aşa ?

— Ce te face să crezi ?

— Asta e impresia pe care o laşi. Însă mi-ar părea mai bine dacă nu te-ai duce chiar atât de des.

— Fleacuri, fetiţo ! Nu ştiu dacă mă duc la şase săptămâni o dată ! Dar ce vrei să spui ?

— Mă rog, dacă aş fi în locul tău, n-aş avea chiar aşa de mult de a face cu doamna Graham.

— Vai de mine, Rose, dar ce, ai început şi tu să te laşi înrâurită de vorbele de clacă ale oamenilor ?

— Nu, îmi răspunse ea cu şovăială — dar în ultima vreme am auzit o groază de lucruri despre ea, atât la familia Wilson cât şi în casa parohială ! Şi mămica, zicea că dacă ar fi o persoană de condiţie bună, n-ar locui acolo singură. Şi pe urmă, Gilbert, nu-ţi aduci aminte de povestea aia cu numele fals de pe tabloul pe care l-am văzut iarna trecută ? Şi de explicaţia ce ne-a dat-o — zicând că are rude sau prieteni cărora vrea să le ascundă actualul domiciliu şi că se teme să nu i se dea de urmă ? Şi apoi ţii minte cum a tresărit şi a părăsit încăperea când a venit persoana aceea pe care a avut mare grijă s-o ascundă privirilor noastre şi despre care Arthur, cu un aer atât de misterios, ne-a spus că e prietenul mămicii lui ?

-— Ba da, Rose, îmi amintesc fiecare amănunt. Şi sunt în stare să te iert pentru concluziile aspre ce le tragi ; pentru că poate, dacă n-aş cunoaşte-o personal pe această doamnă, aş pune toate aceste lucruri cap la cap şi aş crede ceea ce crezi şi tu. Dar, slavă Domnului, o cunosc destul de bine ! Şi aş fi nedemn să mai fiu numit om dacă aş putea să dau crezare oricăror vorbe rostite împotriva ei, afară de cazul când le-aş auzi chiar din gura ei. Asta ar însemna că aş fi în stare să cred asemenea lucruri şi despre tine, Rose.

— Vai, Gilbert !

— Păi ce-ţi închipui, că aş putea să cred ceva în genul ăsta, indiferent ce-au îndrăznit să şoptească pe la colţuri Wilsonii şi familia Millward ?

— Şi eu sper că nu crezi !

— Şi de ce n-aş face-o ? Pentru că te cunosc. Ei bine, si pe ea o cunosc în egală măsură.

— A nu ! Nu ştii nimic despre viaţa ei dinainte ; anul trecut pe vremea asta nici măcar nu aveai habar că există.

— N-are importanţă. Mai există şi posibilitatea de a privi în ochii unei persoane pătrunzând până în inima ei şi aflând, într-un ceas, despre înălţimea sau profunzimea sufletului ei mai multe decât ai putea descoperi într-o viaţă întreagă dacă persoana respectivă n-ar fi înclinată să ţi le dezvăluie sau dacă n-ai avea destulă înţelepciune ca să le descoperi tu însuţi.

— Va să zică te duci s-o vezi astă-seară ?

— Fireşte !

— Dar ce va zice marna, Gilbert ?

— Nu e nevoie să afle mama.

— Într-o bună zi negreşit o să afle, dacă o ţii tot aşa.

— Dacă o ţin tot aşa ! Nu e vorba de ţinut nimic. Doamna Graham şi cu mine suntem prieteni — şi vom fi prieteni şi în viitor. Nici un om de pe pământ nu trebuie să împiedice această prietenie şi nici nu are vreun drept să se amestece între noi.

— Dar dacă ai şti ce vorbeşte lumea ai fi mai prudent, atât în interesul ei cât şi al tău. Jane Wilson e de părere că vizitele tale la conac nu sunt decât o dovadă în plus a desfrâului doamnei Graham...

— S-o ia Aghiuţă pe Jane Wilson !

— Şi Eliza Millward e foarte mâhnită din pricina ta.

— Aşa sper şi eu.

— Dar dac-aş fi în locul tău n-aş face-o.

— Ce n-ai face ?... De unde ştiu ele că mă duc acolo ?

— De ele nu se poate ascunde nimic; spionează totul.

— Ah, la asta nu m-am gândii niciodată. Şi aşa, va să zică ele îndrăznesc să prefacă prietenia mea pentru doamna Graham în noi surse de bârfeală împotriva ei ! Asta în orice caz dovedeşte falsitatea celorlalte minciuni ale lor, dacă mai era nevoie de vreo dovadă. Ai grijă, Rose, să le contrazici ori de câte ori poţi.

— Dar ele nu-mi vorbesc pe faţă despre asemenea lucruri; numai din aluzii şi insinuări, şi din ceea ce aud de la alţii, aflu ce gândesc ele.

— Ei, mă rog, astăzi n-am să mă mai duc, că oricum s-a făcut cam târziu. Dar vai, să le ia naiba limbile blestemate şi veninoase ! am mormăit eu cu sufletul cuprins de o crâncenă amărăciune.

Tocmai în clipa aceea intră în odaie reverendul Millward; fusesem prea absorbiţi de discuţie ca să-l auzim bătând la uşă. După ce o salută vesel şi părinteşte, conform obiceiului, pe Rose, care era în mare măsură favorita bătrânului dornn, se întoarse cam sever către mine:

— Ei, domnule ! Nu ne-am mai văzut de mult. Sunt... Stai puţin... Ia să vedem (continuă el alene în timp ce-şi depunea trupul greoi în fotoliul pe care Rose, foarte îndatoritoare se grăbise să i-l apropie), trebuie să fie cam... şase săptămâni... după socoteala mea, de când nu mi-ai mai călcat pragul !

Vorbea foarte apăsat şi lovi cu bastonul în podea.

— Chiar atât să fie ? am întrebat.

— Da, chiar atâta este !

A adăugat o confirmare din cap şi a continuat să mă privească lung, cu un fel de mânie solemnă. Îşi ţinea între genunchi bastonul gros şi mâinile împreunate pe măciulia lui.

— Am fost tare ocupat, i-am răspuns eu, întrucât era evident necesar să prezint nişte scuze.

— Ocupat ! m-a îngânat el batjocoritor.

— Da, doar ştiţi că am strâns fânul; şi acuma începe secerisul.

— Hm !

Tocmai atunci intră mama şi prin şuvoiul de salutări adresate cu însufleţire distinsului nostru musafir, creie o diversiune care îmi pica tocmai bine. Ea îşi exprimă profundul regret că preotul nu venise puţin mai devreme, la ora ceaiului, dar se oferi să pregătească alt ceainic dacă părintele ar avea amabilitatea să-i facă onoarea de a bea cu ea o ceaşcă.

— Nu, mulţumesc, nu vă deranjaţi pentru mine, răspunse el. Mă întorc acasă peste câteva minute.

— Vai, sfinţia voastră, dar vă rog să rămâneţi să luaţi totuşi ceva ! E gata în cinci minute.

Dar domnul Millward respinse oferta cu un gest maiestuos.

— Vă spun eu ce am să gust, doamnă Markham, adăugă el. Am să beau un pahar din excelenta dumneavoastră bere.

— Vai, cu plăcere ! strigă mama grăbindu-se să sune clopoţelul şi să comande băutura îndrăgită de preot.

— M-am gândit, reluă acesta, să intru o clipă la dumneavoastră în drumul meu, şi să gust din berea dumneavoastră de casă. Am fost în vizită la doamna Graham.

-— Serios ?

Preotul încuviinţă grav din cap şi adăugă pe un ton apăsat, menit parcă să înspăiminte :

— Mi s-a părut că e de datoria mea s-o fac.

— Nu mai spuneţi ! strigă mama.

— Dar de ce, părinte ? m-am amestecat eu în vorbă.

Domnul Millward mă privi cu oarecare severitate şi întorcându-se din nou către mama repetă :

— Mi s-a părut că e de datoria mea s-o fac ! şi iar bătu cu bastonul în podea.

Mama se aşeză în faţa lui, ascultătoare speriată, dar plină de respect şi de admiraţie.

— „Doamnă Graham", i-am spus — continuă el clătinând din cap în timp ce vorbea — „umblă nişte zvonuri îngrozitoare !" ,,Ce anume, sfinţia voastră?" m-a întrebat ea prefăcându-se că habar n-are la ce mă refer, „E de datoria mea... în calitate de... pastor al dumneavoastră" — i-am zis — „să vă spun pe de o parte tot ce eu, personal, găsesc reprobabil în conduita dumneavoastră, cât şi tot ceea ce am motive să bănuiesc şi ceea ce îmi spun alţii cu privire la dumneavoastră" — aşa i-am vorbit !

— Chiar aşa, părinte ? am strigat eu, sărind de pe scaun şi lovind cu pumnul în masă.

Domnul Millward îmi aruncă doar o privire, în treacăt, şi reluă vorba, adresându-se mamei :

— A fost penibil să-mi îndeplinesc această datoriei doamnă Markham, dar i-am spus-o !

— Şi ea cum a primit aceste vorbe ? întrebă mama.

— Cu multă împietrire, mă tem — cu multă împietrire ! răspunse preotul clătinând deznădăjduit din cap. Şi totuşi se vedea, pe de altă parte, la ea, un tumult de patimi nestăvilite şi prost călăuzite. A pălit şi şi-a tras răsuflarea într-un fel aproape sălbatic ; dar nu s-a grăbit să se scuze sau să se apere. Şi cu un fel de calm neruşinat — lucru de-a dreptul îngrozitor de văzut la o persoană atât de tânără — aproape că mi-a spus că mustrările mele nu au nici un rost şi că sfaturile mele de păstorire sunt irosite zadarnic în ceea ce-o priveşte — ba mai mult decât atât, că însăşi prezenţa mea e nedorită dacă îi spun asemenea lucruri. Şi când m-am retras în cele din urmă, văzând prea limpede că nu e nimic de făcut, m-am întristat foarte, dându-mi seama că e un caz deznădăjduit. Dar sunt foarte hotărât, doamnă Markham, ca fiicele mele... să... să nu mai vină în contact cu ea. Vă rog din suflet să adoptaţi aceeaşi hotărâre şi în privinţa fiicei dumneavoastră !... Cât despre fiii

dumneavoastră... cât despre dumneata, tinere — continuă preotul întorcându-se cu severitate spre mine...

— Cât despre mine, sfinţia voastră... am început eu.

Dar mi-am stăpânit vorbele şi constatând că tremur din tot trupul de furie, n-am mai zis nimic, ci am considerat mai înţelept să-mi smulg pălăria din cui şi să ţâşnesc afară din odaie trântind uşa în urma mea cu un bubuit care a zguduit casa din temelii şi a făcut-o pe mama să ţipe. Această răbufnire mi-a uşurat pe dată încordarea simţă- mintelor.

În clipa următoare am pornit cu paşi grăbiţi înspre Wildfell Hall - cu ce intenţii sau cu ce rost n-aş şti să spun, dar aveam impresia că trebuie să mă duc undeva şi nici o altă destinaţie nu mi se părea potrivită. În plus, trebuia s-o văd şi să-i vorbesc — asta era sigur ; numai că n-aveam o idee precisă despre ce trebuia să-i spun sau despre felul cum trebuia să mă port. Asupra mea se abătuse o asemenea furtună de gânduri — un vârtej de hotărâri contradictorii, încât mintea mea nu era decât un haos al patimilor ce se luptau între ele.

CAPITOLUL XII

ÎN MAI PUŢIN DE DOUĂZECI DE minute străbătusem drumul până la conac. Am zăbovit o clipă la poartă ca să-mi şterg broboanele de sudoare de pe frunte, ca să-mi recapăt suflul precum şi un pic de calm. Zorul cu care mersesem îmi mai potolise puţin emoţia. Aşadar, am intrat pe aleea grădinii cu paşi fermi şi siguri. Trecând pe lângă aripa locuită a clădirii am zărit-o prin fereastra deschisă, pe doamna Graham plimbânclu-se agitată prin odaia ei singuratică.

A părut foarte tulburată şi chiar speriată de sosirea mea, ca şi cum şi-ar fi închipuit că şi eu vin tot ca s-o acuz. Mă înfăţişasem dinaintea ei cu intenţia de a o consola şi a deplânge împreună cu ea răutatea lumii, de a-i ocări împreună pe preot şi pe răuvoitorii şi ticăloşii care-l informaseră. Numai că acum mă simţeam de-a dreptul ruşinat să aduc vorba despre aşa ceva şi m-am hotărât să nu fac nici o aluzie la acest lucru dacă nu deschidea ea discuţia.

— Am sosit la un ceas nepotrivit, i-am zis eu, adoptând o veselie nesinceră, în scopul de a o linişti şi pe ea. Dar nu voi zăbovi prea mult...

M-a răspuns cu un zâmbet, abia schiţat, e drept, însă cât se poate de amabil şi de binevoitor — aş zice chiar aproape recunoscător, de îndată ce temerile i-au fost îndepărtate.

— Vai, dar ce tristă eşti, Helen ! De ce n-ai făcut focul ? am întrebat-o, privind în jur prin camera sumbră şi mohorâtă.

— Păi e încă vară, mi-a răspuns ea.

— Se poate, numai că seara facem totdeauna focul dacă-l putem suporta ; şi cred că dumneata ai în mod special nevoie de foc în casa asta îngheţată şi mai ales în camera asta care-ţi dă fiori.

— Dacă veneai ceva mai devreme îl aprindeam pentru dumneata; însă acum nu mai merită s-o fac — din moment ce spui că nu vei rămâne decât câteva minute — iar Arthur s-a şi culcat.

— Şi totuşi tare aş avea chef să văd focul în sobă. Dacă sun eu servitoarea vrei să-i spui să-l aprindă ?

— Dar de ce, Gilbert, că doar nu ai deloc aerul unui om căruia îi e frig ! mi-a zis ea privindu-mi zâmbitoare faţa care fără îndoială arăta destul de înfierbântată.

— Nu, l-am răspuns, însă înainte de a pleca vreau să te ştiu instalată agreabil într-un cămin...

— Eu şi cămin ! a repetat ea râzând cu amărăciune de parcă ar fi fost o idee deopotrivă absurdă şi amuzantă. Cred că atmosfera mi se potriveşte mai bine aşa cum e, a adăugat ea pe un ton de resemnare deznădăjduită. Dar eram hotărât să-mi impun voinţa aşa că am tras de cordonul soneriei.

— Ei acuma, Helen, fă ce ţi-am spus ! i-am zis când s-au auzit paşii lui Rachel ca răspuns la chemarea clopoţelului.

N-avea încotro aşa că a fost silită s-o întâmpine pe servitoare cu porunca de a aprinde focul.

Până în ziua de astăzi îi port pică lui Rachel pentru privirea ce mi-a aruncat-o înainte de a pleca să-şi îndeplinească misiunea — privirea aceea acră, bănuitoare şi inchizitorială — care grăia limpede : „Mă întreb ce-i fi căutând aici ?" Amănuntul nu i-a scăpat nici stăpânei al cărei chip s-a întunecat de o umbră de stânjeneală.

— Nu trebuie să zăboveşti prea mult, Gilbert, mi-a spus doamna Graham, după ce servitoarea a închis uşa.

— Nu, n-am s-o fac, i-am răspuns eu oarecum ţâfnos, deşi supărarea din inima mea nu era îndreptată decât împotriva babei bâgăreţe. Dar, Helen, trebuie să-ţi spun ceva înainte de a pleca.

— Ce anume ?

— Nu, nu acum. Nici eu nu ştiu încă prea bine despre ce e vorba sau cum să ţi-o spun, i-am răspuns eu grăind cu mai multă sinceritate decât înţelepciune.

Şi apoi, temându-mă ca nu cumva să mă dea afară, am început să discut despre lucruri indiferente pentru a mai câştiga timp. Pe când vorbeam a venit Rachel să aprindă focul, lucru pe care 1-a făcut repede — băgând un vătrai înroşit între zăbrelele grătarului unde surcelele erau aranjate dinainte. Plecând, bătrâna m-a onorat din nou cu una din privirile ei aspre şi neospitaliere. Dar fără să mă las tulburat de acest lucru, am continuat să vorbesc ; şi potrivindu-i doamnei Graham un scaun de o parte a căminului şi trăgându-mi şi mie unul de partea cealaltă, am îndrăznit să mă aşez, deşi aveam o vagă bănuială că ea ar fi preferat să mă vadă plecat.

Peste puţină vreme s-a aşternut din nou tăcerea între noi. Am rămas amândoi câteva minute privind absenţi spre foc — ea copleşită de propriile-i

gânduri triste, iar eu reflectând ce încântare ar fi fost să mă aflu acolo aşezat astfel lângă ea, fără prezenţa vreunei alte persoane care să ne stânjenească intimitatea — nici măcar aceea a lui Arthur, prietenul amândurora, fără de care nu ne întâlnisem niciodată până atunci. Oh, dacă aş fi putut măcar îndrăzni să-i vorbesc deschis şi să-mi despovărez inima prea plină de simţămintele care o apăsau de atâta vreme şi pe care ea se străduia acum să le ţină în frâu cu un efort ce părea cu neputinţă să mai dureze multă vreme ! Învârteam în minte motivele pro şi contra unor destăinuiri pe care să i le fac doamnei Graham atunci, pe loc, implorând-o să răspundă la afecţiunea mea şi să-mi dea voie s-o privesc de aici înainte ca pe iubita mea, cerându-i dreptul şi autorizaţia să o apăr de calomniile gurilor rele. Pe de o parte, simţeam o încredere nou-născută în puterea mea de convingere — în sensul că înfrigurarea propriului meu spirit avea să-mi ofere elocinţa necesară — că propria mea hotărâre, necesitatea absolută de a reuşi, trebuiau neapărat să-mi aducă ceea ce voiam. Pe de altă parte, mă temeam să nu pierd terenul pe care-1 câştigasem cu atâta trudă şi îndemânare şi să nu cumva să-mi nărui toate speranţele de viitor printr-un singur efort pripit şi nesăbuit, când timpul şi răbdarea ar fi putut să-mi aducă succesul dorit. Era ca şi cum mi-aş fi jucat întreaga viaţă pe o singură aruncătură de zaruri ; şi totuşi, eram gata să mă decid să fac această încercare. Sau cel puţin, aveam s-o rog cu insistenţă să-mi dea explicaţia făgăduită mai demult ; voiam să aflu pricina acestei bariere nesuferite, a acestui obstacol misterios care stătea în calea fericirii mele şi, după cum eram convins, şi în calea fericirii ei.

Dar în timp ce chibzuiam cum aş putea să-mi formulez cel mai bine rugămintea, gazda mea, trezindu-se din reverie cu un oftat abia auzit şi privind spre fereastra pe unde luna plină din vremea secerişului, care tocmai se ridica, sângerie, deasupra tulpinelor întunecate şi fantastice de viţă, strălucea asupra noastră, mi-a spus :

— Gilbert, s-a făcut târziu.

— Văd, i-am răspuns. Bănuiesc că ai prefera să plec.

-— Cred că aşa s-ar cuveni. Dacă binevoitorii mei vecini vor ajunge să afle despre această vizită — şi nu încape îndoială că aşa va fi — numai în avantajul meu nu vor folosi întâmplarea.

Aceste vorbe le-a rostit cu un zâmbet pe care preotul l-ar fi numit fără îndoială feroce.

— N-au decât să răstălmăcească lucrurile cum or vrea, i-am răspuns. Ce contează pentru dumneata sau pentru mine gândurile lor, atâta vreme cât suntem mulţumiţi de noi înşine — şi unul de celălalt ? Să-i ia naiba cu plăsmuirile lor josnice şi cu născocirile lor mincinoase !

Izbucnirea mea a făcut-o să se împurpureze imediat la faţă.

— Va să zică ai auzit ce spun despre mine ?

— Am auzit câteva neadevăruri detestabile. Dar numai nişte nătărăi sunt în stare să le dea măcar o clipă crezare, aşa că nu trebuie să te tulbure, Helen.

— Eu nu l-am socotit niciodată un nătărău pe domnul Millward, şi totuşi el crede toate aceste lucruri. Şi oricât de puţin preţ vei fi punând pe părerile celor din

jur — oricât de puţin îi vei fi stimând ca indivizi, nu e deloc plăcut să fii privită ca o mincinoasă şi o ipocrită, să fii acuzată că faci lucruri pe care le deteşti sau că încurajezi vicii pe care de fapt le dezaprobi. Şi nici să vezi că bunele tale intenţii sunt zădărnicite, că mâinile îţi sunt încătuşate de presupusa ta nevrednicie, compromiţând principiile pe care le susţii.

— E adevărat ; şi dacă eu, prin nechibzuinţa mea şi prin nepăsarea egoistă faţă de aparenţe am contribuit în vreo măsură oarecare la primejdia de a te expune acestor rele, te implor, nu numai să mă ierţi, dar şi să-mi dai posibilitatea de a drege ceea ce am stricat. Permite-mi să-ţi spăl reputaţia de orice fel de acuzaţii sau reproşuri ; dă-mi dreptul de a-mi identifica onoarea cu a dumitale şi de a-ţi apăra bunul renume ca fiindu-mi mai preţios decât propria mea viaţă !

— Ai oare într-adevăr o fire atât de eroică încât să te uneşti cu o persoană pe care o ştii bănuită, acuzată şi dispreţuită de toţi cei din jurul dumitale, şi să-ţi identifici interesele şi onoarea cu ale ei ? Gândeşte-te bine ! E un lucru foarte serios.

— Aş fi mândru s-o pot face, Helen ! Aş fi fericit — aş fi cum nu se poate mai încântat ! Şi dacă ăsta e singurul obstacol în calea unirii noastre, atunci el e dărâmat încă de pe acum şi trebuie să fii a mea ! Sigur, vei fi a mea !

Şi sărind de pe scaun cu o ardoare frenetică i-am apucat mâna şi am vrut să i-o sărut, dar ea şi-a retras-o tot atât de repede, exclamând cu o amărăciune şi o tulburare fără margini :

— Nu, nu, asta nu e totul !

— Dar atunci ce e ? Mi-ai făgăduit că într-o bună zi o să aflu şi...

— O să afli într-o bună zi — dar nu acum... Mă doare capul îngrozitor — a adăugat ea strângându-şi fruntea în mâini — trebuie neapărat să mă odihnesc puţin... Fără doar şi poate, astăzi am trecut prin destule chinuri, a încheiat ea aproape înnebunită.

— Dar nu poate să-ţi facă nici un rău să mi-o spui ! am insistat eu. Îţi mai uşurezi sufletul. Şi pe urmă, astfel aş şti şi eu cum să-ţi alin suferinţa.

Dar ea a clătinat din cap cu deznădejde.

— Dacă ai afla totul, m-ai învinui şi tu — poate chiar mai mult decât merit — deşi e adevărat că te-am nedreptăţit în mod barbar.

Aceste ultime cuvinte le-a rostit aproape în şoaptă de parcă ar fi lăsat să i se audă gândurile.

— Dumneata, Helen ? Imposibil !

— Ba da, te-am nedreptăţit, însă fără voia mea ; pentru că n-am ştiut cât de puternice şi de profunde îţi sunt sentimentele faţă de mine. Ţi-am socotit — sau cel puţin m-am străduit să-ţi socotesc — simpatia pentru mine rece şi frăţească, aşa cum ţi-ai declarat-o.

— Sau aşa cum e a dumitale ?

— Sau aşa cum e a mea — aşa cum ar fi trebuit să fie -— cu un caracter atât de frivol, egoist şi superficial încât...

— În privinţa asta într-adevăr m-ai nedreptăţit.

— Ştiu. Şi uneori bănuiam chiar atunci pe loc că aşa părea. Dar m-am gândit că în general n-ar fi prea mare rău să-ţi las închipuirile şi speranţele să evolueze către neant aşa cum se întâmplă cu visurile — sau să se îndrepte către vreun obiect mai potrivit pentru ele, în timp ce prietenia dumitale rămânea alături de mine. Însă dacă aş fi ştiut cât de profunde îţi sunt sentimentele, cât de generoasă şi dezinteresată e afecţiunea pe care pari să mi-o porţi...

— Numai par, Helen ?

— Mă rog, pe care mi-o porţi, — atunci m-aş fi comportat şi eu altfel.

— Dar cum ? Era imposibil să mă încurajezi mai puţin, decât m-ai încurajat sau să mă tratezi cu mai multă severitate decât ai făcut-o ! Şi dacă-ţi închipui că ai greşit faţă de mine acordându-mi prietenia dumitale şi permiţându-mi uneori să mă bucur de tovărăşia şi conversaţia dumitale, când toate speranţele unei intimităţi mai mari erau deşarte — aşa cum mi-ai dat întotdeauna să înţeleg — dacă ţi se pare că în felul acesta ai greşit faţă de mine, atunci te înşeli. Căci asemenea favoruri, luate în sine, nu numai că sunt o încântare pentru inima mea, dar mai mult decât atât, îmi purifică, îmi înalţă, şi-mi înnobilează sufletul. Şi prefer să mă bucur de prietenia dumitale decât de dragostea oricărei alte femei de pe lume !

Prea puţin liniştită de aceste vorbe ea îşi împreună mâinile pe genunchi şi ridicând ochii în sus păru că imploră ajutorul divin într-o tăcere chinuită. Apoi, întorcându-se spre mine, îmi spuse calm :

— Mâine, dacă vrei să ne întâlnim pe bărăgan pe la amiază, am să-ţi spun tot ceea ce ţii să afli; şi poate că atunci vei vedea că e necesar să întrerupem legătura dintre noi — dacă nu cumva vei merge chiar mai departe şi mă vei abandona de bună voie ca pe o persoană întrutotul nedemnă.

— La asta pot răspunde cu siguranţă negativ, E imposibil să ai de făcut confesiuni atât de grave ! Helen, probabil că vrei să-mi pui la încercare credinţa şi statornicia.

— Nu, nu, nu, repetă ea cu multă seriozitate. Ce n-aş da să fie cum zici ! Slavă Domnului, adăugă ea, nu am de mărturisit nici o crimă grozavă ! Dar voi avea de spus mai multe lucruri decât îţi va face plăcere să auzi sau eventual decât ai fi în stare să ierţi — şi mai multe decât îţi pot spune acum. Aşa că nu te supăra dacă te rog din suflet să pleci !

— Bine. Dar mai întâi te rog să-mi răspunzi la o singură întrebare : mă iubeşti ?

— Refuz să-ţi răspund !

— Atunci voi trage concluzia că mă iubeşti. Şi cu asta, îţi urez noapte bună.

S-a întors cu spatele la mine, ca să-şi ascundă emoţiile pe care nu mai era în stare să şi te stăpânească pe deplin. Dar eu i-am luat mâna şi i-am sărutat-o cu aprindere.

— Gilbert, te rog du-te ! a strigat ea pe un ton atât de chinuit şi de strident, încât mi s-a părut că ar fi fost o adevărata cruzime să nu mă supun.

Dar înainte de a închide uşa am mai aruncat o privire îndărăt şi am văzut-o aplecându-se deasupra mesei cu mâinile la ochi, cu trupul zguduit de suspine şi

convulsii. Şi totuşi m-am retras în tăcere. Mi s-a părut că dacă aş fi insistat s-o consolez, în momentul acela n-aş fi făcut decât să-i agravez suferinţa.

Dragă Halford, de-ar fi să-ţi relatez toate nedumeririle, întrebările şi presupunerile, temerile şi speranţele şi emoţiile cumplite care se înghesuiau şi se învălmăşeau şi se fugăreau prin mintea mea în timp ce coboram dealul, numai ele ar alcătui un volum întreg. Dar nici nu coborâsem bine jumătate din pantă când o puternică compătimire pentru cea pe care o lăsasem îndărătul meu a înlocuit toate celelalte simţăminte, părând să mă tragă poruncitor înapoi. Am început să mă gândesc: „Oare de ce mă grăbesc atât de tare către casă ? Oare acolo pot găsi alinare sau consolare - tihnă, siguranţă, mulţumire — toate la un loc sau măcar vreun singur lucru de care am nevoie? Şi pot să las în urma mea toată tulburarea, mâhnirea şi nelinişţea?”

Aşa că mi-am întors paşii către vechiul conac, ca să mă uit la el. Orizontul era mărginit, nu zăream decât coşurile. Am făcut calea-ntoarsă ca să-l pot vedea mai bine. Când s-a înălţat dinaintea ochilor mei am rămas o clipă locului, apoi am continuat să mă îndrept spre acest sumbru ţel care mă atrăgea. Ceva mă chema mai aproape -— tot mai aproape — şi la urma urmei de ce nu ? Oare n-aş fi putut găsi mai multă bucurie şi mângâiere în contemplarea acelei clădiri venerabile, cu luna plină de pe cerul fără nori, strălucind atât de calm deasupra ei cu lustrul acela de un galben cald, specific unei seri de august — şi ştiind-o înăuntru pe stăpâna inimii mele — mai degrabă decât dacă mă întorceam la casa mea unde totul era relativ luminos şi uşor şi plin de viaţă şi vesel şi deci ostil stării în care mă aflam în momentul acela ? Şi asta cu atât mai mult cu cât cei ai casei erau într-o măsură mai mare sau mai mică îmbibaţi de credinţele acelea oribile la care numai cât mă gândeam şi îmi clocotea sângele în vine. Cum puteam eu să suport să aud aceste lucruri declarate pe faţă - sau insinuate cu prudenţă — ceea ce era încă şi mai rău ? Şi aşa luptasem destul cu nu ştiu ce demon vorbăreţ care nu înceta să-mi şoptească în ureche : „Se prea poate să fie adevărat", până când am ajuns să strig cu glas tare :

-Ba e o minciună ! Te desfid că mă faci să bănuiesc una ca asta !

Vedeam flăcările din cămin luminând slab geamul salonaşului ei. M-am apropiat de zidul grădinii şi m-am rezemat de el, cu ochii aţintiţi asupra ferestrei aceleia întrebându-mă ce face, ce gândeşte, prin ce suferinţe trece, şi dorind din toată inima să-i pot spune măcar o vorbă — sau cel puţin s-o zăresc o clipă înainte de a mă îndepărta.

N-am stat prea mult să privesc, să tânjesc şi să mă frământ cu întrebările; am sărit peste portiţă nemaiputând să mă împotrivesc ispitei de a arunca o privire pe fereastră, doar ca să-mi dau seama dacă Helen e mai liniştită decât în momentul când ne despărţisem. Dacă aş fi constatat că e încă profund chinuită, aş fi putut eventual să-mi iau inima în dinţi şi să încerc un cuvânt de consolare — să rostesc unul dintre numeroasele lucruri pe care ar fi trebuit să le spun înainte, în loc să-i agravez suferinţele prin stupida mea impetuozitate.

M-am uitat pe fereastră. Scaunul ei era gol; şi camera era goală. Dar în momentul acela cineva a deschis uşa de la intrare şi un glas — glasul ei — a spus :

— Vino afară ! Vreau să văd luna şi să respir aerul de seară. O să-mi facă bine — dacă mai poate ceva să-mi facă bine.

Aşadar, ieşea cu Rachel să se plimbe prin grădină. Aş fi dat nu ştiu cât să mă fi aflat în siguranţă dincolo de zidul împrejmuitor. Dar aşa, am rămas în umbra tufişului înalt de ilice care, aflându-se între fereastră şi pridvor, mă ferea, deocamdată, să fiu văzut, dar nu m-a împiedicat să zăresc două siluete care ieşiseră în lumina lunii : doamna Graham urmată de altcineva — nu de Rachel, ci de un bărbat tânăr, subţirel şi destul de înalt! O, Doamne, cum mi-au mai zvâcnit tâmplele ! O tulburare nemaipomenită mi-a întunecat privirile ; şi totuşi mi s-a părut — da, şi glasul mi-a confirmat bănuiala — că era domnul Lawrence.

— N-ar trebui să laşi aceste lucruri să te necăjească atât de tare, Helen, zicea el. O să fiu mai prudent pe viitor. Şi cu timpul...

N-am auzit restul propoziţiei pentru că se ţinea foarte aproape de ea şi vorbea cu glas atât de scăzut încât n-am putut prinde cuvintele. Ura mi-a strâns inima ca într-un cleşte. Însă am ciulit urechile ca să prind răspunsul ei. L-am desluşit destul de limpede:

— Totuşi trebuie să părăsesc locul ăsta, Frederick, zise ea. N-am să pot niciodată să fiu fericită aici — şi de fapt nici în altă parte, nicăieri, adăugă ea cu un râs lipsit de veselie. Aici însă nu mai pot rămâne.

— Dar unde ai putea găsi un loc mai bun ? răspunse el. Un loc atât de izolat — şi atât de aproape de mine, dacă te gândeşti cât de cât la asta ?

— Da, îl întrerupse ea, ar fi într-adevăr tot ce mi-aş putea dori mai bun, numai să mă lase oamenii în pace.

— Bine, Helen, dar oriunde te vei duce, vor fi aceleaşi pricini de supărare. Eu nu pot accepta să te pierd. Trebuie ori să merg cu tine, ori să vin la tine ; şi zevzeci băgăreţi există şi în altă parte, nu numai aici.

În cursul acestei conversaţii trecuseră, păşind agale, pe lângă mine şi coborâseră poteca, aşa că nu le-am mai auzit vorbele ; dar l-am văzut cum o cuprinde cu braţul pe după talie în timp ce ea îşi sprijini mâna pe umărul lui cu un gest drăgăstos. O umbră tremurătoare mi-a întunecat vederea, am simţit o sfârşeală la inimă şi mintea parcă mi-a luat foc. Am pornit în grabă, dar împleticindu-mă la mers, din locul unde mă ţintuise groaza şi am sărit — sau mai bine zis m-am rostogolit — peste zidul grădinii — nici nu ştiu exact cum s-a întâmplat. Atâta doar îmi aduc aminte că după aceea, m-am trântit la pământ ca un copil supărat şi am zăcut acolo în culmea furiei şi a disperării. Câtă vreme — mi-e greu să spun. Probabil că a fost totuşi un răstimp destul de îndelungat, pentru că după ce m-am lăsat pradă unui şuvoi de lacrimi, mi-am ridicat ochii către luna care strălucea calmă şi nepăsătoare asupra mea (la fel de puţin influenţată de nenorocirea mea, cât eram şi eu influenţat de lumina ei paşnică). După ce m-am rugat din tot sufletul sau să mor sau să uit de toate, când m-am ridicat de acolo şi am pornit spre casă — fără să fiu deloc atent la drum, dar purtat instinctiv de

picioarele mele până la uşa noastră, am găsit-o zăvorâtă. Toată lumea se culcase afară de mama care s-a grăbit să răspundă la bocănitul meu nerăbdător şi m-a întâmpinat cu un potop de întrebări şi reproşuri.

— Vai, Gilbert, cum ai putut să faci una ca asta ? Unde ai fost ? Intră şi mănâncă-ţi cina — ţi-am pregătit-o cu grijă, măcar că n-o meriţi pentru că m-ai ţinut într-o spaimă cumplită după plecarea ta ciudată de astă-seară. Reverendul Millward a fost pur şi simplu... Domnul să te aibă în pază ! Vai ce rău arăţi ! Dumnezeule mare, dar ca s-a întâmplat ?

— Nimic, nimic ! Dă-mi o lumânare.

— Nu vrei să mănânci ceva ?

— Nu, vreau să mă culc, i-am răspuns luând o lumânare şi aprinzând-o de la cea din mâna ei.

— Val, Gilbert, dar tremuri îngrozitor ! a exclamat îngrijorată mama. Doamne, şi ce palid eşti! Spune-mi şi mie despre ce e vorba ! S-a întâmplat ceva ?

— Nu, inimic ! am strigat eu bătând din picior de enervare pentru că lumânarea nu voia să se aprindă.

Apoi, stăpânindu-mi iritarea am adăugat

— Am mers prea repede, asta-i tot. Noapte bună !

Am urcat, cu paşi ţepeni, spre dormitor nebăgând în seamă faptul că mama a strigat în urma mea de jos :

— Ai mers prea repede ? Dar unde ai fost !

M-a urmărit până la uşa odăii mele cu întrebările ei şi cu sfaturile privitoare la sănătatea şi purtarea mea. Însă eu am implorat-o să mă lase în pace. S-a retras, şi într-un târziu am avut satisfacţia să aud închizându-se uşa de la dormitorul ei. Dar după cum mă aşteptam, în seara aceea somnul refuza să se apropie de mine. Şi în loc să încerc să-l atrag m-am apucat să măsor camera în lung şi-n lat cu paşi nervoşi, după ce mai întâî mi-am scos ghetele ca să nu mă audă mama. Numai că duşumeaua scârţâia şi mama stătea de veghe. După un sfert de oră de agitaţie mama se afla iar la uşă.

— Gilbert, de ce nu eşti în pat ? Parcă ziceai că vrei să te culci.

— Fir-ar să fie ! Mă culc acum, i-am răspuns.

— Dar de ce zăboveşti atâta ? Probabil că te apasă ceva...

— Pentru numele lui Dumnezeu, lasă-mă în pace şi culcă-te şi tu !

— Oare din pricina doamnei ăleia, Graham, eşti aşa de necăjit ?

— Nu, nu, ţi-am spus că nu e nimic.

— Aş da nu ştiu ce să fie cum zici ! a murmurat ea cu un oftat trist, întorcându-se în camera ei.

M-am trântit în aşternut şi, ca un fiu nerecunoscător, eram nemulţumit şi supărat pe ea pentru că mi-a răpit ceea ce părea să fie singura umbră de consolare ce-mi rămânea şi pentru că m-a legat cu lanţuri de acel nenorocit culcuş de mărăcini.

Niciodată în viaţă n-am mai petrecut o noapte atât de chinuitoare şi nesfârşită ca aceea. Şi totuşi somnul nu m-a ocolit cu totul : spre dimineaţă

gândurile mele supărătoare au început să-şi piardă orice pretenţie de coerenţă şi să se prefacă într-un fel de visuri confuze şi înfrigurate. În cele din urmă a venit şi un răstimp de toropeală inconştientă. Dar apoi au urmat zorile amintirilor amarnice. M-am trezit ca să constat că viaţa e un pustiu, şi chiar mai rea decât un pustiu, pentru că e plină de chinuri şi nenorociri — nu o simplă întindere a deşertului, ci un ţinut sălbatic plin de spini şi ciulini ; îmi dădeam seama că sunt înşelat, păcălit, lipsit de speranţă, cu afecţiunile călcate în picioare, că îngerul meu nu e un înger şi că prietena mea e de fapt diavolul împieliţat: a fost mai rău decât dacă n-aş fi dormit deloc.

Era o dimineaţă cenuşie şi mohorâtă, vremea se înrăutăţise — în ton cu perspectivele mele — şi ploaia bătea în fereastră. M-am sculat totuşi şi am ieşit din casă; nu pentru a vedea de treburile fermei — deşi asta ar fi putut să slujească drept pretext — ci ca să-mi răcoresc creierii. Şi dacă era posibil, voiam să-mi recâştig stăpânirea de sine într-o măsură suficientă pentru a putea întâlni restul familiei la micul dejun, fără a da ocazia unor observaţii neplăcute. Dacă mă uda ploaia, asta — împreună cu nişte pretinse eforturi exagerate făcute înaintea mesei de dimineaţă — ar fi putut constitui o explicaţie pentru că n-aveam poftă de mâncare. Dacă mai şi răceam — şi cu cât mai grav cu atât mai bine — asta ar fi contribuit la justificarea dispoziţiei sumbre şi a melancoliei sfârşietoare ce avea, desigur, să-mi înnoureze multă vreme fruntea.

CAPITOLUL XIII

— SCUMPUL MEU GILBERT ! TARE aş vrea să încerci să fii puţin mai amabil, mi-a spus mama într-o dimineaţă după unele manifestări de ţâfnă nejustificată din partea mea. Zici că n-ai nimic, şi că nu s-a întâmplat nimic care să te amărască, şi totuşi în viaţa mea n-am văzut la cineva o schimbare atât de gravă cum s-a petrecut cu tine în ultimele zile. N-ai o vorbă bună pentru nimeni — îţi tratezi rudele, prietenii exact la fel ca pe străini. Te-aş ruga mult să încerci să pui capăt...

— Cui să pun capăt ?

— Cum, cui ? Toanelor tale ciudate. Nici nu ştii ce tare te strică. Sunt convinsă că de fapt Dumnezeu te-a înzestrat cu un caracter cum nu se poate mai frumos, numai că tu nu vrei să-i laşi frâu liber. Aşa că în privinţa asta n-ai nici o scuză.

Pe când ea mă mustra astfel am luat o carte şi deschizând-o pe masă, dinaintea mea, m-am prefăcut profund absorbit de studierea ei, întrucât, pe de o parte, nu eram în stare să mă justific, iar pe alta, nu doream să-mi recunosc greşelile. Preferam să nu am nimic de spus în această problemă. Dar admirabila mea mamă a continuat să-mi ţină predici. Apoi a început să se poarte cu mine ca şi cum aş fi fost un copilaş necăjit şi m-a mângâiat pe cap. Eram gata să ajung să mă

simt din nou un băiat bun, dar nesuferitul de frate-meu, care-şi pierdea vremea prin odaie, mi-a stârnit iarăşi răutatea strigând deodată :

— Nu te atinge de el, mamă, că muşcă ! E un adevărat tigru cu chip de om. În ceea ce mă priveşte am renunţat la el, îl reneg, l-am abandonat de tot. E un pericol de moarte pentru mine să mă apropii câţiva paşi de el. Deunăzi era cât pe-aci să-mi crape capul pentru că am cântat un drăgălaş şi inofensiv cântec de dragoste, anume ca să-1 distrez.

— Vai, Gilbert ! Cum ai putut face una ca aste ? a exclamat mama.

— Bine, Fergus, dar ţii minte că mai întâi ţi-am spus să-ţi ţii gura, i-am zis.

— Da, însă când te-am asigurat că e ceva nevinovat şi am trecut la strofa următoare crezând că o să-ţi placă mai mult, m-ai apucat de umăr şi m-ai trântit cât colo izbindu-mă de peretele acela cu atâta putere încât mi-am muşcat limba de am crezut că rămân fără ea şi m-am aşteptat să văd peretele tencuit cu creierii mei. Şi când mi-am dus mâna la cap şi am constatat că nu mi-a crăpat ţeasta, mi s-a părut o adevărată minune. Dar, bietul băiat! — a adăugat Fergus cu un oftat sentimental — inima lui e zdrobită, ăsta-i adevărul — iar capul lui e...

— Nici acum nu vrei să taci ? am strigat eu sărind de pe scaun şi aruncându-i băiatului o privire atât de feroce încât mama, temându-se că intenţionez să-i aduc cine ştie ce sălbatică vătămare corporală, mi-a pus mâna pe umăr şi m-a implorat să-l las în pace.

Fergus a ieşit alene din odaie, cu mâinile în buzunare, cântând anume ca să mă provoace : „*Dacă fata e frumoasă trebuie să*..." etc.

— N-o să-mi pângăresc degetele atingându-l, am zis eu ca răspuns la intervenţia mamei. Nu l-aş atinge nici măcar cu cleştele.

Mi-am amintit atunci că am treabă cu Robert Wilson în legătură cu achiziţionarea unui ogor din vecinătatea fermei mele — o tranzacţie pe care o tot amânasem de pe o zi pe alta, deoarece în ultima vreme nu mă mai interesa nimic. Pe lângă asta eram într-o dispoziţie foarte mizantropică şi, mai mult decât atât, în mod special mă feream să dau ochii cu Jane Wilson sau cu mama ei ; pentru că deşi acum aveam motive foarte întemeiate să acord crezare zvonurilor răspândite de ele în privinţa doamnei Graham, asta nu mi le făcea cu nimic mai simpatice — nici pe ele şi nici pe Eliza Millward. Iar gândul de a le întâlni îmi făcea, şi mai multă silă acum când nu mai puteam să sfidez calomniile lor şi să triumf în convingerile mele ca înainte. Dar astăzi eram hotărât să fac un efort de a reveni la îndatoririle mele. Cu toate că nu-mi făcea nici o plăcere, avea să fie un lucru mai puţin enervant decât trândăvia — şi în orice caz, mai,
folositor. Dacă viaţa nu-mi făgăduia vreo bucurie în cadrul ocupaţiilor mele, pe de altă parte nu-mi oferea nici o atracţie în afara lor. De aici înainte aveam să pun umărul la treabă şi să trudesc ca orice biet cal de povară, deşelat de munca lui ; şi aveam să înaintez silnic prin viaţă, fiind, dacă nu agreabil, cel puţin cât de cât util, şi fără să mă plâng chiar dacă nu eram mulţumit de soarta mea.

Cu această hotărâre, şi cu un fel de resemnare posomorâtă — dacă se poate vorbi de resemnare — mi-am îndreptat paşii spre ferma Ryecote. Nu mă prea

aşteptam să-1 găsesc acasă pe proprietar la o asemenea oră, dar speram măcar să aflu pe unde aş putea da de el.

Era într-adevăr plecat, dar era aşteptat să se întoarcă în câteva minute. Aşadar, am fost poftit să intru în salonaş şi să-l aştept. Doamna Wilson era ocupată la bucătărie, dar încăperea nu era goală ! Când am intrat, abia am izbutit să-mi stăpânesc o tresărire involuntară şi dorinţa de a da bir cu fugiţii, pentru că am găsit-o acolo pe domnişoara Wilson flecărind cu Eliza Millward. Totuşi m-am hotărât să adopt o purtare rece şi politicoasă. Se părea că şi Eliza luase o hotărâre similară în ceea ce mă privea. Nu ne mai întâlnisem din seara petrecerii. Dar pe faţa ei nu se citea nici un fel de emoţie — nici plăcere, nici durere — nici o încercare de a-şi manifesta patosul sau mândria jignită. Era într-o dispoziţie calmă, şi purtarea ei a fost politicoasă. Ba chiar, aerul şi manierele ei aveau o degajare şi o veselie pe care eu nici n-am încercat măcar să le adopt. Însă în ochii ei mult prea expresivi se citea o maliţie profundă care-mi spunea limpede că nu m-a iertat; pentru că deşi nu mai spera să mă câştige, totuşi îşi ura rivala şi era evident încântată să-şi verse ciuda asupra mea. Pe de altă parte, domnişoara Wilson era cum nu se poate mai afabilă şi mai curtenitoare. Şi cu toate că eu personal nu eram deloc într-o dispoziţie potrivită pentru conversaţie, cele două dudui au izbutit, fără ajutorul meu, să întreţină aproape fără pauză, foculeţul discuţiei, sporovăind despre tot felul de fleacuri. Eliza a profitat însă de cea dintâi întrerupere convenabilă, pentru a mă întreba dacă am mai văzut-o în ultima vreme pe doamna Graham. A pus întrebarea pe un ton cu totul indiferent, de simplă curiozitate, numai că a însoţit-o de o ocheadă destinată să fie jucăuşă şi maliţioasă, dar de fapt clocotind şi debordând de răutate.

— În ultima vreme nu, i-am răspuns pe un ton nepăsător, însă respingând prin severitatea ochilor atacurile odioase ale privirilor ei.

M-a iritat atât de tare încât am simţit cum roşesc până în vârful urechilor, în ciuda eforturilor mele intense de a părea netulburat.

— Cum? Ai şi început să te plictiseşti de ea? Credeam că o fiinţă atât de nobilă o să aibă puterea să te ţină sub vraja ei cel puţin un an !

— Aş prefera să nu discutăm acum despre ea.

— A ! Atunci înseamnă că în sfârşit te-ai convins de greşeala pe care ai făcut-o — ai descoperit în cele din urmă că divinitatea ta nu e chiar aşa de imaculată ca...

— Domnişoară Eliza, te-am rugat să nu vorbeşti despre ea.

— Vai, iartă-mă ! După cât îmi dau seama, săgeţile lui Cupidon au fost prea ascuţite pentru dumneata ; au pătruns în carne şi rănile nu s-au vindecat încă, aşa că sângerează ori de câte ori se pomeneşte numele persoanei iubite.

— Spune mai bine —- s-a amestecat domnişoara Wilson — că domnul Markham simte, că numele acestei persoane e nedemn de a fi pomenit în prezenţa unor reprezentante onorabile ale sexului frumos. Mă şi mir, Eliza, ce ţi-a venit să aminteşti de nenorocita aia — ai fi putut să-ţi închipui că până şi o simplă referire la ea nu poate fi câtuşi de puţin agreabilă pentru nimeni dintre cei de faţă.

Cum se puteau suporta toate acestea? M-am ridicat şi eram gata să-mi trântesc pălăria pe cap şi să ţâşnesc afară din casă, pradă unei mânii şi unei

indignări cumplite. Mi-am dat seama însă — tocmai la timp ca să-mi salvez demnitatea — de nechibzuinţa unei asemenea acţiuni, de faptul că n-aş fi făcut decât să le ofer frumoaselor mele închizitoare prilejul de a râde cu gura până la urechi pe seama mea. Şi asta de dragul unei persoane pe care în adâncul inimii mele o socoteam şi eu a fi nedemnă de cel mai mic sacrificiu, deşi umbra admiraţiei şi dragostei mele de altădată se ţinea încă atât de strâns lipită de mine încât nu puteam suporta să-i aud numele pângărit de alţii. Aşa că n-am făcut decât să mă duc până la fereastră şi să-mi muşc tare buzele rumegând gânduri de răzbunare, ţinându-mi în frâu cu multă asprime patima care-mi agita pieptul. Apoi i-am spus domnişoarei Wilson că nu-l văd venind pe fratele ei şi am adăugat că întrucât timpul meu e preţios, ar fi poate mai bine să revin a doua zi, la o oră când aş putea fi sigur că-l găsesc acasă.

— A, nu ! mi-a răspuns ea. Dacă mai aştepţi un minut se va întoarce negreşit, pentru că are treabă la L. (era târgul din apropierea noastră) şi va lua o mică gustare înainte de a pleca.

Aşadar, m-am supus, străduindu-mă din răsputeri să mă port civilizat ; din fericire, n-a trebuit să aştept multă vreme. Domnul Wilson a sosit curând şi oricât de puţin dispus pentru afaceri aş fi fost în momentul acela şi oricât de puţin mi-ar fi păsat de ogor şi de proprietarul lui, m-am silit să-mi concentrez atenţia asupra chestiunii respective, cu o hotărâre foarte meritorie. Am încheiat repede convenţia — poate într-un mod mult mai satisfăcător pentru economul fermier decât a ţinut el să recunoască. Apoi lăsându-l să-şi vadă liniştit de „gustarea" lui substanţială, am părăsit bucuros casa ducându-mă să-i supraveghez pe secerători.

Lăsându-i la munca lor, pe coasta văii, am urcat panta cu intenţia de a vizita un lan dinspre creastă şi de a vedea dacă grânele sunt coapte pentru seceriş. Şi totuşi n-am ajuns să-l vizitez în ziua aceea : pentru că, pe când mă duceam într-acolo, am văzut-o la o oarecare distanţă pe doamna Graham care venea cu fiul ei din direcţia opusă. Şi ei m-au zărit, şi Arthur începu să alerge spre mine ; dar eu am făcut imediat calea întoarsă şi am pornit cu paşi fermi spre casă, căci luasem hotărârea neclintită să nu mă mai întâlnesc niciodată cu mama lui. Şi în ciuda glasului ascuţit care striga din răsputeri după mine : „Stai o clipă, mi-am continuat neabătut drumul. Băieţelul a abandonat curând urmărirea, ca fiind lipsită de speranţă — sau poate l-a strigat mama lui să vină înapoi, în orice caz peste cinci minute când am întors capul într-acolo nu se mai zărea nici urmă de ei.

Acest incident m-a agitat şi m-a tulburat într-un mod cât se poate de ciudat — în afară de cazul când ai vrea să-l explici spunând că săgeţile lui Cupidon fuseseră nu numai prea ascuţite pentru mine, dar şi alcătuite cu atâta iscusinţă încât pătrunseseră adânc în inima mea şi nu izbutisem încă să le smulg de acolo. Oricum vor fi stat lucrurile, în orice caz am fost de două ori mai nenorocit în tot restul zilei.

CAPITOLUL XIV

A DOUA ZI DIMINEAŢĂ MI-AM adus aminte că şi eu am treabă la L. Aşadar, m-am urcat pe cal şi am pornit în expediţie curând după micul dejun. Era o zi posomorâtă, cu burniţă; dar asta nu conta, pentru că se potrivea cu atât mai bine dispoziţiei în care mă aflam. Mai mult ca sigur că aveam să merg de unul singur, pentru că nu era zi de târg şi drumul pe care-l străbăteam nu era niciodată prea frecventat. Dar şi acest lucru îmi convenea.

Şi totuşi, pe când călăream la trap, rumegând nişte închipuiri amarnice şi întristătoare, am auzit în urma mea, nu prea departe, un tropot de copite. Însă nici cu gândul nu gândeam cine ar fi putut să fie călăreţul şi nici nu-mi băteam capul în privinţa lui, până când încetinind mersul ca să urc o pantă uşoară sau mai degrabă lăsându-mi calul s-o ia leneş la pas, pentru că pierdut în propriile mele meditaţii îl lăsam să meargă aşa cum voia, am pierdut teren, şi celălalt călăreţ m-a ajuns din urmă. Acostându-mă, m-a strigat pe nume, căci nu era un necunoscut: era domnul Lawrence!

Degetele mi s-au strâns instinctiv pe mânerul cravaşei apucând-o cu o energie convulsivă ; simţeam în ele o mâncărime. Mi-am stăpânit totuşi impulsul, şi răspunzând la salutul lui cu o înclinare din cap am dat să trec înainte. El, însă, şi-a alăturat calul de al meu şi a început să vorbească despre vreme şi despre recoltă. Am dat cele mai laconice răspunsuri posibile la întrebările şi observaţiile lui şi am rămas în urmă. Numai că şi el a încetinit mersul şi m-a întrebat dacă nu cumva calul meu şchioapătă. I-am răspuns doar cu o privire la care el a zâmbit placid.

Eram deopotrivă uimit şi exasperat de această ciudată insistenţă şi siguranţă imperturbabilă din partea lui. Crezusem că împrejurările şi amănuntele ultimei noastre întrevederi au lăsat asupra minţii lui o impresie suficient de puternică pentru a-1 face să se poarte rece şi distant. În loc de asta, el părea nu numai să fi uitat toate insultele anterioare, dar şi să se arate impenetrabil la toate nepoliteţele de acum. Mai înainte, cea mai uşoară aluzie sau o simplă umbră de răceală a tonului sau a privirii ar fi fost suficiente pentru a-l respinge. Acum însă nici măcar mojicia crasă nu-l putea îndepărta. Oare auzise de dezamăgirea mea şi voia să vadă cu ochii lui rezultatele şi să triumfe pe seama desperării mele ? Am strâns cravaşa cu o energie şi mai hotărâtă decât înainte, şi totuşi m-am stăpânit să n-o ridic ; am călărit mai departe, în tăcere, aşteptând un prilej mai concret de a mă arăta ofensat pentru a da drumul la stăvilarul sufletului meu şi pentru a revărsa furia aceea încătuşată care se umfla şi spumega înăuntru.

— Markham — mi-a spus el pe tonul lui obişnuit — de ce te certi cu prietenii doar fiindcă ai fost dezamăgit în privinţa cuiva ? Ţi-ai văzut speranţele înfrânte ; dar ce sunt eu vinovat de asta ? Ştii bine că te-am avertizat dinainte însă n-ai vrut să...

N-a mai putut continua, căci îndemnat de nu ştiu ce diavol din coasta mea, am apucat cravaşa de capătul subţire şi brusc, iute ca fulgerul, l-am lovit în creştet cu celălalt capăt. Nu pot să neg că am avut un sentiment de satisfacţie sălbatică

văzând paloarea de moarte ce s-a răspândit imediat pe faţa lui şi cele câteva picături roşii ce i s-au prelins pe frunte. S-a clătinat o clipă în şa, apoi a căzut la pământ. Poneiul, surprins de această neaşteptată uşurare a poverii pe care o purta, a tresărit şi s-a cabrat, a zvârlit puţin din copite şi apoi a profitat de libertatea lui pentru a se duce să pască iarba de sub gard ; stăpânul lui zăcea nemişcat şi mut ca un cadavru. Nu cumva îi omorâsem ?

Mi s-a părut că o mână de gheaţă îmi înşfacă inima şi-i opreşte zvâcnirile când m-am aplecat asupra lui privind ţintă, cu răsuflarea oprită, la faţa lui înspăimântă- toare întoarsă spre cer. Dar nu; a mişcat pleoapele şi a scos un geamăt slab. Am răsuflat din nou — era doar năucit de căzătură. Să-i fie de bine, asta avea să-1 înveţe minte să se poarte ca lumea în viitor ! Să-1 ajut oare să încalece ? Nu ! Oricâte alte ofense s-ar fi îmbinat laolaltă, aş fi făcut-o ; dar ale lui fuseseră de neiertat. N-avea decât să se urce singur în şa dacă voia; începuse să se mişte şi să se uite în jur şi calul îl aştepta acolo, păscând liniştit la marginea drumului.

Aşadar, strivind între dinţi o sudalmă, l-am lăsat pe individ în plata Domnului şi, dând pinteni calului, am pornit în galop mânat de un amestec de sentimente pe care ar fi destul de greu să le descriu. Chiar de le-aş analiza, rezultatul n-ar fi deloc spre cinstea mea ; pentru că nu sunt sigur dacă nu cumva una din componentele lor principale era un fel de încântare faţă de ceea ce făcusem.

Dar curând după aceea înflăcărarea a început să se mai domolească şi n-au trecut multe minute până când am întors calul şi am revenit la locul cu pricina ca să mă îngrijesc de soarta victimei mele. N-a fost un impuls generos, nu căinţa blândă m-a îndemnat la aceasta şi nici măcar teama de consecinţele pe care aş fi putut să le sufăr dacă adăugam la molestarea boiernaşului faptul că-l lăsam astfel în drum, expunându-1 la noi suferinţe ; a fost pur şi simplu glasul conştiinţei. Iar eu mi-am atribuit mari merite pentru că i-am ascultat atât de prompt poruncile ; judecând valoarea faptei după jertfa pe care a necesitat-o, nici nu greşeam prea mult.

Şi domnul Lawrence şi căluţul lui îşi schimbaseră în oarecare măsură poziţia. Animalul se îndepărtase cu vreo zece metri ; domnul Lawrence izbutise, nu ştiu cum, să se deplaseze din mijlocul drumului : l-am găsit aşezat într-o rână pe marginea şanţului. Era şi acum palid ca hârtia şi părea să se simtă încă foarte rău. Îşi ţinea la cap batista de pânză (care acum era mai mult roşie decât albă). Trebuie să fi fost o lovitură foarte puternică. Dar jumătate din vigoarea — sau josnicia ei — (după cum vrei s-o numeşti), se datora cravaşei care era împodobită cu o bucată masivă de metal aurit în formă de cap de cal.

Iarba fiind udă de ploaie, nu-i oferea tânărului gentleman decât un culcuş tare inospitalier : hainele lui erau acum destul de murdare de noroi. Iar pălăria zăcea într-o baltă de partea cealaltă a drumului. Dar gândurile lui păreau să fie aţintite mai ales asupra căluţului către care arunca nişte priviri melancolice, pe jumătate chinuit de starea lui de neputinţă şi pe jumătate lăsându-se, deznădăjduit, pradă sorţii lui.

Totuşi, am descălecat şi, după ce mi-am legat calul de pomul cel mai apropiat, i-am ridicat mai întâi pălăria cu gândul să i-o trântesc pe cap. Numai că el şi-a considerat fie capul nepotrivit pentru o pălărie, fie pălăria, în starea în care se afla, nedemnă de capul lui, pentru că ferindu-se într-o parte mi-a smuls-o din mână şi a aruncat-o cu dispreţ cât colo.

— Pentru tine e destul de bună, am mormăit eu.

Următorul serviciu binevoitor pe care i l-am făcut a fost să-i prind poneiul şi să i-1 aduc aproape, lucru pe care l-am realizat imediat : animalul era destul de liniştit de felul lui ; doar a tresărit şi a zvâcnit puţin când i-am pus mâna pe frâu. Acum însă trebuia să-l văd pe Lawrence urcat în şa.

— Hai, omule, ticălosule, câine ! Dă-mi mâna şi am să te ajut să încaleci.

Dar n-a vrut. Mi-a întors spatele dezgustat. Am încercat să-l apuc de braţ. S-a ferit de parcă atingerea mea ar fi fost molipsitoare.

— Aha, nu vrei ? Bine ! N-ai decât să zaci aici până în Ziua de Apoi, că mie puţin îmi pasă ! Dar presupun că nu vrei să-ţi pierzi chiar tot sângele — aşa că am să mă cobor până la tine să-ţi leg rana.

— Te rog frumos, lasă-mă în pace !

— Phi ! Cu dragă inimă ! N-ai decât să te duci şi la Scaraoţchi dacă vrei —şi să spui că eu te-am trimis.

Dar înainte de a-1 lăsa pradă soartei lui, i-am legat poneiul de un par al gardului şi i-am aruncat lui Lawrence batista mea, întrucât a lui era acum plină de sânge. A luat-o şi mi-a azvârlit-o înapoi, cu oroare şi dispreţ, adunându-şi toate puterile pentru asta. Atât mai lipsise ca să depăşească orice limită a ofenselor pe care mi le adusese. Dând drumul la ocări, nu atât cu glas tare cât cu vehemenţă, l-am lăsat să trăiască sau să moară, după cum i-o fi norocul, satisfăcut că-mi îndeplinisem datoria încercând să-l salvez -— dar uitând cât de mult greşisem aducându-l într-o asemenea stare şi cu ce aer provocator îi oferisem după aceea serviciile mele. Mă pregăteam, posomorât, să sufăr consecinţele dacă el avea de gând să spună că am încercat să-l asasinez — şi chiar mă temeam să nu se întâmple una ca asta întrucât părea probabil să fie mânat de asemenea motive răuvoitoare atunci când mi-a refuzat cu încăpăţânare ajutorul.

După ce am încălecat din nou, am întors doar o dată capul să văd cum îi mai merge, înainte de a porni mai departe. Se ridicase de la pământ şi apucând poneiul de coamă încerca să se urce în şa ; dar nici nu puse bine piciorul în scară, că păru copleşit de o sfârşeală sau ameţeală. Se aplecă o clipă înainte, cu capul lăsat pe spinarea dobitocului, apoi mai făcu încă un efort care se dovedi fără rost; pe urmă recăzu pe taluz, acolo unde-l lăsasem. Îşi puse capul pe iarba umedă şi după toate aparenţele se culcă la fel de calm de parcă s-ar fi odihnit pe canapeaua lui de acasă.

Ar fi trebuit să-l ajut în ciuda opoziţiei lui — să-i fi legat rana a cărei sângerare nu izbutea s-o oprească, să fi insistat să-l urc pe cal şi să-l conduc până acasă, văzându-l ajuns cu bine acolo. Dar, în afară de mânia mea cumplită împotriva lui, se mai ridica şi întrebarea ce am să le spun servitorilor lui — şi

propriei mele familii. Aş fi fost silit să-mi recunosc fapta, ceea ce avea să mă prezinte în ochii lumii drept un nebun dacă nu mărturiseam şi ce mă împinsese la ea — şi asta părea imposibil. Sau ar fi trebuit să plăsmuiesc vreo minciună, ceea ce iarăşi părea cu neputinţă — mai ales că domnul Lawrence avea probabil să dezvăluie tot adevărul, aducând astfel asupra mea o ruşine de zece ori mai mare. Asta dacă nu cumva mă arătam destul de păcătos încât profitând de absenţa martorilor să persist în propria mea versiune asupra întâmplării respective şi să-l fac pe el să pară un ticălos încă şi mai mare decât era. Dar nu; suferise doar o rană uşoară deasupra tâmplei şi poate câteva contuzii de la căzătură sau de la copitele propriului său cal. Din asta nu putea să moară chiar de-ar fi zăcut acolo şi o jumătate de zi; dacă nu izbutea să se descurce singur, fără îndoială că avea să se abată pe dramul acela vreun drumeţ. Era imposibil să treacă o zi întreagă fără să se mai ivească şi altcineva decât noi. Cât despre ceea ce puteam spune ulterior, aveam să risc ; dacă el minţea, aveam să-l contrazic ; dacă spunea adevărul, aveam să-l înfrunt cât mai bine. Nu eram obligat să dau explicaţii mai amănunţite decât mi se părea mie a fi necesar. Nu era deloc exclus ca el să prefere să treacă toată istoria sub tăcere, de teamă ca nu cumva să stârnească cercetări în privinţa izvorului acestui conflict şi să atragă atenţia publicului asupra legăturii lui cu doamna Graham — legătură pe care, fie în interesul ei, fie spre binele lui propriu, părea atât de doritor s-o ascundă.

Raţionând astfel, m-am dus la trap până în oraş, unde mi-am rezolvat cum se cuvine treburile şi am îndeplinit diferite mici comisioane pentru mama şi pentru Rose, cu o exactitate întrutotul lăudabilă, dacă ţinem seamă de împrejurările deosebite ale cazului respectiv. Pe drumul de întoarcere mă tulburau tot felul de presimţiri negre în privinţa nefericitului Lawrence. Întrebările „Ce fac dacă-l găsesc zăcând şi acum pe pământul jilav, trăgând să moară de frig şi de slăbiciune ?" şi „Dacă a şi îngheţat cumva şi a înţepenit ?u reveneau cu o insistenţă neplăcută, chinuindu-mi mintea. Această eventualitate înspăimântătoare se contura cu o vioiciune dureroasă în imaginaţia mea pe când mă apropiam de locul unde-l lăsasem. Dar nu ; slavă Domnului, atât omul cât şi calul dispăruseră. Nu rămăsese nimic drept mărturie împotriva mea decât, două obiecte — fireşte, destul de neplăcute în sine şi având o înfăţişare oribilă ca să nu zic chiar ucigaşă : într-un loc, pălăria udă leoarcă şi murdară de noroi, găurită deasupra borului de acel mizerabil mâner de cravaşă ; în alt loc batista însângerată, zăcând într-o baltă, colorată într-un roşu intens, pentru că între timp plouase din belşug.

Veştile proaste se răspândesc iute ca vântul ; nu era nici ora patru când am ajuns acasă, dar mama m-a şi întâmpinat cu un aer grav strigând :

-— Vai, Gilbert! Ce accident îngrozitor ! Rose a fost în sat după târguieli şi a aflat că domnul Lawrence a căzut din şa şi a fost adus acasă pe moarte !

După cum îţi poţi uşor închipui am suferit un oarecare şoc ; dar m-am mai consolat când am auzit spunându-se că şi-a fracturat îngrozitor craniul şi că şi-a rupt un picior ; fiind convins de neadevărul acestui amănunt eram încredinţat că şi restul poveştii e la fel de exagerat. Iar când le-am auzit pe mama şi pe sora mea

deplângând cu atâta întristare situaţia lui, cu mare greutate m-am putut stăpâni să nu le spun în ce măsură e cu adevărat rănit domnul Lawrence, după cum ştiam eu prea bine.

— Mâine trebuie neapărat să te duci să-1 vezi, zise mama.

— Sau chiar astăzi, sugeră Rose. Mai ai timp berechet. N-ai decât să încaleci poneiul, dacă e prea obosit calul tău. Nu-i aşa, Gilbert, că ai să te duci — după ce vei fi mâncat ceva ?

— Nu, nu... De unde putem noi şti că nu e vorba decât de un zvon mincinos ? E cu totul imp...

— Ba sunt convinsă că e aşa, pentru că tot satul vuieşte ; şi am întâlnit doi oameni care întâlniseră şi ei pe alţii care la rândul lor se întâlniseră cu omul ce-l descoperise. Sigur că lucrurile par de necrezut ; dar dacă stai şi te gândeşti mai bine, nu e chiar aşa.

— Bine, dar Lawrence e un bun călăreţ. E greu de presupus că a putut să cadă din şa. Şi chiar dacă a căzut, e cu totul improbabil să-şi fi sfărâmat oasele în halul ăsta. Cred că trebuie să fie la mijloc cel puţin o exagerare grosolană.

— Nu, l-a pocnit calul cu copita — sau nu ştiu ce s-a întâmplat.

— Cum, poneiul lui cel cuminte?

— De unde ştii că pe ăla îl călărea ?

— Păi mai niciodată nu iese cu alt cal.

— În orice caz, zise mama, mâine ai să-i faci o vizită. Că o fi adevărat sau fals, exagerat sau altfel, ne va face plăcere să ne interesăm de soarta lui.

— N-are decât să se ducă Fergus.

— Dar de ce să nu te duci tu ?

— El are mai mult timp. Întâmplător, eu sunt tare ocupat acum.

— Vai, Gilbert, dar cum poţi să priveşti lucrurile cu atâta seninătate ? Nu e mare lucru să laşi baltă treburile un ceas sau două, într-un caz ca ăsta când prietenul tău trage să moară ?

— Nu trage deloc să moară, ascultaţi-mă pe mine !

— Ba se prea poate să fie aşa, din moment ce tu nu cunoşti situaţia; n-ai de unde să ştii până ce nu-l vezi. În orice caz, probabil că a avut un accident îngrozitor, aşa că e de datoria ta să-l vizitezi. O să i se pară o mare nepoliteţe dacă nu te duci la el.

— Fir-ar să fie ! Nu pot să mă duc. În ultima vreme n-am fost în termeni prea buni cu el.

— Vai, scumpul meu băiat ! Dar nu se poate, nu se poate să fii atât de neiertător încât să împingi chiar aşa departe micile voastre neînţelegeri, ca să...

— Mici neînţelegeri, iaca vorbă ! am mormăit eu.

— Bine, dar nu trebuie să uiţi despre ce fel de situaţie e vorba. Gândeşte-te că...

— Bine, bine, nu mă mai bateţi acuma la cap, am să văd eu ce-am să fac, le-am răspuns.

„Văzând ce-am să fac" l-am trimis a doua zi dimineaţă pe Fergus să facă investigaţiile cuvenite şi să transmită complimente din partea mamei ; bineînţeles, nici nu începea discuţie să mă fi dus personal sau să fi trimis vorbă. Fergus s-a întors cu informaţia că tânărul boiernaş zace la pat de pe urma unor dureri de tot felul, având capul spart şi anumite contuzii (pricinuite de o cădere — în privinţa căreia nu s-a ostenit să dea prea multe amănunte — şi din pricina comportării nărăvaşe de mai târziu a calului său). Mai suferea şi de o răceală gravă ca urmare a faptului că zăcuse în ploaie pe pământul ud. Dar n-avea nici un os rupt şi nici nu trecea prin vreo primejdie de gangrena sau de cine ştie ce agravare a stării lui.

Aşadar, era evident că de dragul doamnei Graham sau în interesul ei, n-avea intenţia să ridice nici un fel de acuzaţii împotriva mea.

CAPITOLUL XV

ERA O ZI LA FEL DE PLOIOASĂ CA şi cea dinainte ; dar spre seară norii s-au mai răzbunat şi dimineaţa următoare s-a arătat frumoasă şi promiţătoare. Am ieşit pe colină împreună cu secerătorii. Grânele erau înfiorate de o adiere uşoară ; întreaga natură râdea sub razele soarelui. Ciocârlia îşi cânta bucuria printre norii argintii. Ploile din ultima vreme limpeziseră, înmiresmaseră şi învioraseră aerul şi spălaseră cerul lăsând atâtea nestemate scânteietoare pe rămurele şi pe firele de iarbă, încât nici măcar ţăranii nu aveau inima să le poarte pică. Dar nici o rază de soare nu izbutea să-mi atingă inima şi nici o adiere nu era în stare să mi-o răcorească ; nimic nu izbutea să umple golul pe care-l lăsase pierderea încrederii, speranţelor şi bucuriilor mele legate de Helen Graham şi nici să alunge regretele cumplite sau drojdia amară a dragostei care stăruia încă acolo, apăsându-mi sufletul.

În timp ce stăteam cu braţele încrucişate privind distrat peste vălurelele holdelor încă netulburate de secerători, am simţit că mă trage cineva de pulpana hainei şi un glas subţirel, care nu mai părea binevenit urechilor mele, m-a trezit cu uluitoarele cuvinte :

— Domnule Markham, te cheamă mămica.

— Mă cheamă pe mine, Arthur ?

— Da. De ce faci o mutră atât de ciudată ? mi-a zis el pe jumătate râzând şi pe jumătate speriat de înfăţişarea neaşteptată pe care o luase faţa mea când s-a întors brusc către el. Şi de ce te-ai ţinut atâta vreme deoparte ?... Vino!... Nu vrei să vii ?

— Acum sunt ocupat, i-am răspuns, neştiind prea bine ce ar trebui să-i spun.

Arthur a ridicat ochii spre mine cu o nedumerire copilărească ; dar înainte de a putea să adaug vreo vorbă m-am trezit că însăşi doamna în cauză se află la doi paşi de mine.

— Gilbert, trebuie să-ţi vorbesc ! mi-a spus ea pe un ton de o vehemenţă greu stăpânită.

M-am uitat la obrazul ei palid şi la ochii scânteietori, dar nu i-am răspuns nimic.

— Trebuie să-ţi vorbesc o clipă, s-a rugat ea. Vino doar doi paşi încoace, în lanul celălalt, a adăugat ea trăgând cu coada ochiului la secerători, dintre care unii îi aruncau priviri pline de o curiozitate impertinentă. N-am să te reţin decât un minut.

Am trecut împreună cu ea prin deschizătura gardului viu dintre lanuri.

— Arthur, drăguţule, du-te şi strânge nişte campanule, uite colo, a spus doamna Graham arătându-i nişte flori care străluceau la o oarecare distanţă chiar sub gardul viu pe unde ne plimbam noi. Copilul a şovăit ca şi cum i-ar fi venit greu să se îndepărteze de mine. Du-te, dragul mamei! a repetat ea cu mai multă insistenţă şi pe un ton care, deşi nu era lipsit de blmdeţe, cerea o ascultare promptă.

— Ei bine, doamnă Graham, ce aveţi să-mi spuneţi ? am întrebat-o eu cu glas calm şi rece ; pentru că deşi vedeam că e chinuită şi întristată şi deşi îmi era milă de ea, mă bucuram că am puterea de a o necăji.

Îşi aţinti ochii asupra mea cu o privire care mă străpunse până în inimă ; şi totuşi mă făcu să zâmbesc.

— Gilbert, nu te întreb motivul acestei schimbări, îmi zise ea cu un calm tragic. Îl cunosc prea bine ; dar deşi am putut să mă văd suspectată şi condamnată de tot restul lumii, şi să suport în linişte această povară, nu pot îndura aceeaşi atitudine din partea ta... De ce n-ai venit să-mi asculţi explicaţia în ziua pe care am stabilit-o pentru a ţi-o da?

— Pentru că s-a întâmplat ca între timp să aflu tot ca mi-ai fi spus — şi chiar şi ceva în plus, după câte cred.

— Asta e cu neputinţă, pentru că ţi-aş fi spus absolut totul ! strigă ea pe un ton pătimaş. Dar acum n-am s-o mai fac pentru că văd că nu meriţi.

Şi buclele ei palide tremurau de agitaţie.

— Şi de ce nu, mă rog ?

Îmi respinse zâmbetul batjocoritor cu o privire plină de indignare dispreţuitoare.

— Pentru că nu m-ai înţeles niciodată sau altfel nu i-ai fi ascultat pe calomniatorii mei. Aş greşi dacă aş avea încredere în tine... Nu eşti bărbatul pe care mi l-am închipuit eu... Du-te ! Nu-mi mai pasă ce gândeşti despre mine !

S-a răsucit pe călcâie, iar eu m-am îndepărtat, pentru că mi s-a părut că asta o s-o necăjească mai mult ca orice. Şi cred că am avut dreptate, fiindcă, întorcând capul după un minut, am văzut-o pe punctul de a face cale întoarsă, ca şi cum ar fi nădăjduit sau s-ar fi aşteptat să mă mai găsească încă lângă ea apoi a rămas locului şi a aruncat o privire înapoi. Ochii ei exprimau mai puţin furia cât un chin şi o desperare amarnică ; dar eu mi-am luat imediat un aer nonşalant şi m-am prefăcut că privesc nepăsător în jur. Bănuiesc că a plecat mai departe, pentru că după ce-am

mai zăbovit o vreme să văd dacă nu cumva mă strigă sau se întoarce la mine, am mai riscat încă o privire şi am zărit-o la o distanţă apreciabilă traversând în grabă lanul. Micuţul Arthur alerga pe lângă ea şi părea că-i vorbeşte ; dar ea îşi ţinea faţa întoarsă de parcă ar fi vrut să-şi ascundă o emoţie greu de stăpânit. Eu m-am întors la treburile mele.

Curând însă am început să regret pripeala de care am dat dovadă părăsind-o atât de repede. Era evident că mă iubeşte — probabil se plictisise de domnul Lawrence şi voia să-l schimbe cu mine. Iar dacă eu aş fi iubit-o şi aş fi venerat-o mai puţin la început, această preferinţă ar fi putut să mă incinte şi să mă amuze ; acum însă contrastul dintre înfăţişarea ei exterioară, dintre aparenţe şi firea ei lăuntrică, după cum bănuiam — dintre părerea mea dinainte despre ea şi cea actuală — era atât de chinuitor, atât de întristător pentru sentimentele mele, încât îneca într-un adevărat potop orice alte gânduri mai senine sau măi uşuratice.

Şi totuşi eram curios să ştiu ce fel de explicaţie mi-ar fi dat — sau mi-ar da acum dacă aş insista s-o capăt — cât de multe ar mărturisi, şi cum s-ar strădui să se scuze. Tânjeam grozav să ştiu ce să dispreţuiesc şi ce să admir la ea: cât de mult s-o compătimesc şi cât de mult s-o urăsc ; şi, mai presus de toate, eram curios. Voiam s-o mai văd o dată şi să mă conving cât mai bine în ce lumină s-o privesc, înainte de a ne despărţi. Pentru mine era, bineînţeles, pierdută pe veci ; şi totuşi, nu puteam suporta gândul că ne despărţisem, ultima dată, cu atâta asprime şi cu atâta mâhnire de ambele părţi. Acea ultimă privire a ei îmi rămăsese adânc întipărită în inimă ; n-o puteam uita cu nici un preţ. Vai, dar ce zevzec eram ! Oare nu mă păcălise, nu mă rănise — nu-mi distrusese fericirea pe toată viaţa ? „În sfârşit, am s-o mai văd totuşi o dată", m-am hotărât în concluzie. „Dar nu azi ; astăzi şi la noapte n-are decât să stea şi să mediteze la păcatele ei şi să fie cât de nenorocită o pofti. Mâine am să mă duc s-o mai văd o dată şi să mai aflu câte ceva despre ea. Întrevederea s-ar putea să-i fie de folos, după cum s-ar putea foarte bine să nu-i fie. În orice caz, asta va mai aduce un suflu înviorător vieţii mele pe care Helen a condamnat-o la stagnare şi fără îndoială ar putea să-mi mai liniştească unele gânduri chinuitoare."

Într-adevăr, a doua zi m-am dus ; dar am făcut-o abia spre scară, după ce mi-am terminat treburile zilei, adică între şase şi şapte ; soarele, la asfinţit, arunca raze roşie- tice asupra bătrânului conac şi îi înflăcăra ferestrele cu pătrăţele tocmai când ajungeam eu acolo, conferind clădirii o veselie neobişnuită pentru ea. Nu e nevoie să stărui asupra simţămintelor cu care m-am apropiat de altarul divinităţii mele de altădată, de locul acela unde roiau cu miile amintiri încântătoare şi visuri splendide, toate întunecate acum de un singur adevăr dezastruos.

Rachel m-a poftit în salonaş şi s-a dus să-şi cheme stăpâna care nu era acolo. Dar pe măsuţa rotundă de lângă scaunul cu speteaza înaltă rămăsese deschis micul ei pupitru — secretarul — şi pe el se afla o carte. Colecţia ei restrânsă, dar bine aleasă, de cărţi, îmi era aproape la fel de cunoscută ca şi a mea ; acest volum însă nu-l mai văzusem până atunci. L-am ridicat să mă uit la el. Era *Ultimele zile ale unui filozof* de Sir Humphry Davy, şi pe pagina de gardă era

semnat... Frederick Lawrence. Am închis cartea, dar am păstrat-o în mână şi am rămas cu faţa la uşă şi cu spatele la cămin, aşteptând calm sosirea Helenei. Nu mă îndoiam câtuşi de puţin că avea să vină. Îîntr-adevăr curând i-am auzit paşii în hol. Inima a început să-mi bată puternic, dar mi-am stăpânit-o cu un reproş interior şi mi-am păstrat calmul — cel puţin aparent. Helen a intrat liniştită, palidă, stăpânită.

— Cărui fapt datorez această favoare, domnule Markham ? m-a întrebat ea cu o demnitate atât de severă deşi calmă, încât aproape că m-a descumpănit.

I-am răspuns totuşi cu un zâmbet, şi încă destul de neruşinat:

— Păi, am venit să-ţi ascult explicaţiile.

— Dar ţi-am zis că nu ţi le voi mai da. Ţi-am spus că eşti nevrednic de încrederea mea.

— Bine, mă rog — i-am răspuns, îndreptându-mă spre uşă.

— Stai o clipă, mi-a zis ca. E ultima dată când te voi mai vedea. Nu pleca încă...

Am rămas locului aşteptând alte porunci din partea ei.

— Spune-mi te rog, a reluat ea, ce temeiuri ai pentru a crede aceste lucruri împotriva mea ? Cine ţi le-a spus ? Şi ce anume ţi s-a spus ?

Am zăbovit o clipa. Ea mi-a înfruntat privirile fără pic de şovăire, ca şi cum pieptul i-ar fi fost oţelit de conştiinţa nevinovăţiei. Era hotărâtă să afle chiar şi cele mai cumplite lucruri şi-şi pusese în gând să le şi sfideze. „Cred că voi putea să înfrâng această îndrăzneală exagerată", mi-am zis în sinea mea. Dar bucurându-mă în taină de puterea mea, mă simţeam înclinat să mă joc cu victima mea, de-a mâţa cu şoarecele. Arătându-i cartea pe care o mai ţineam încă în mână şi îndreptându-mi degetul spre numele de pe prima pagină, dar rămânând cu ochii aţintiţi asupra feţei ei, am întrebat-o:

— Îl cunoşti pe acest gentleman ?

— Bineînţeles, mi-a răspuns, şi un val de sânge i-a năvălit în obraji. Dacă s-a îmbujorat de ruşine sau de furie n-aş şti să spun ; părea să fie mai degrabă furie. Ce altceva mai ai să mă întrebi, domnule ?

— De când nu l-ai mai văzut ?

— Cine-ţi dă dreptul să mă supui la un interogatoriu în această privinţă sau în oricare alta ?

— A, nimeni! Rămâne la latitudinea dumitale dacă vrei să răspunzi sau nu. Dar acum du-mi voie să te întreb : ai auzit ce i s-a întâmplat de curând acestui prieten al dumitale ? Pentru că dacă n-ai aflat...

— Nu accept să fiu jignită, domnule Markham ! a strigat ea aproape înfuriată de maniera adoptată de mine. Aşa că, dacă numai pentru asta ai venit, ai face mai bine să părăseşti imediat casa.

— N-am venit ca să te jignesc ; am venit să-ţi ascult explicaţiile.

— Şi eu îţi spun că refuz să ţi le dau ! mi-a replicat ea plimbându-se prin cameră, pradă unei agitaţii violente, cu mâinile strâns împreunate, cu răsuflarea întretăiată şi cu ochii aruncând văpăi de indignare. Nu mă voi coborî până acolo

încât să mă justific în faţa cuiva care e în stare să ia în glumă asemenea suspiciuni îngrozitoare şi să se lase atât de uşor determinat să le dea crezare.

— Nu le iau deloc în glumă, doamnă Graham, i-am răspuns eu, părăsindu-mi imediat tonul de zeflemea sarcastică. Aş da nu ştiu ce să pot să le consider doar o chestiune pe care s-o iei în glumă ! Cât despre idcea că aş fi putut să mă las uşor determinat să le dau crezare, numai Dumnezeu ştie ce zevzec orb şi nebănuitor am fost până acum, închizând cu perseverenţă ochii şi astupându-mi urechile ca să nu văd şi să nu aud nimic din ceea ce ameninţa să-mi zdruncine încrederea în dumneata până când dovezi de netăgăduit mi-au înfrânt orbirea dragostei mele.

— Ce dovezi de netăgăduit, domnule ?

— Ei bine, am să-ţi spun. Îţi aduci aminte de seara când am fost ultima dată aici?

— Da.

— Chiar şi atunci ai făcut câteva aluzii care ar fi putut să-i deschidă ochii unui om mai înţelept; dar asupra mea ele n-au avut câtuşi de puţin un asemenea efect. Eu am continuat să-ţi acord încrederea mea şi să fiu convins de nevinovăţia dumitale, sperând chiar şi atunci când orice nădejde părea pierdută şi compensând cu adoraţia mea ceea ce nu puteam să înţeleg. Dar întâmplarea a făcut că după ce te-am părăsit m-am întors — atras pur şi simplu de o compătimire profundă şi de ardoarea afecţiunii — neîndrăznind să mă vâr făţiş în sufletul dumitale şi să te deranjez, însă, fiind incapabil să rezist ispitei de a mai arunca o privire pe fereastră, doar aşa ca să văd ce faci : întrucât mi se păruse că te-am lăsat pradă unei mari mâhniri şi tulburări şi într-o oarecare măsură socotind că de vină fusese lipsa de îngăduinţă şi de tact de care dădusem eu dovadă. Dacă am greşit, singurul lucru ce m-a îndemnat la rău a fost dragostea mea ; pedeapsa ce-am primit-o a fost destul de cruntă ; pentru că tocmai când ajunsesem la copacul acela ai ieşit în grădină cu prietenul dumitale. Nedorind să mă arăt la faţă în asemenea împrejurări, am rămas ascuns în umbră până când aţi trecut amândoi pe lângă mine.

— Şi ce-ai auzit din conversaţia noastră ?

— Am auzit destule, Helen. Şi a fost mai bine pentru mine că le-am auzit; fiindcă numai asemenea dovezi ar fi putut să mă vindece de dragostea mea oarbă. Întotdeauna am zis şi am gândit că n-am să cred o iotă din ce se spune împotriva ta decât dacă le voi auzi chiar din gura ta. Toate aluziile şi afirmaţiile celorlalţi le tratam drept clevetiri ticăloase şi neîntemeiate. Chiar când te acuzai singură mi se părea că exagerezi ; şi eram convins că dacă vroiai, puteai să justifici tot ce părea inexplicabil în comportarea şi situaţia ta.

Doamna Graham încetase să se mai plimbe prin cameră. Se rezemase de cămin în partea opusă celei unde stăteam eu, şi-şi sprijinise bărbia în pumn. Ochii ei nu mai ardeau acum de văpăile mâniei, ci străluceau de tulburare şi emoţie, îndreptându-se uneori către mine în timp ce vorbeam, iar alteori aţintindu-se pe pereţi sau asupra covorului.

— Şi totuşi ar fi trebuit să vii la mine şi să auzi ce em de spus în apărarea mea, mi-a răspuns ea. A fost meschin şi greşit din partea ta să te retragi atât de

misterios şi de brusc, imediat după asemenea declaraţii aprinse de dragoste şi devoţiune, fără măcar să oferi cea mai mică justificare pentru această schimbare de atitudine. Ar fi trebuit să-mi spui de la obraz ce gândeşti, chiar dacă ai fi adăugat şi nişte reproşuri. Ar fi fost un lucru mult mai potrivit decât tăcerea pe care ai păstrat-o.

— Dar în ce scop ar fi trebuit să mă port astfel ? N-ai fi putut să mă lămureşti mai mult în privinţa singurului subiect care mă preocupa. Şi nici n-ai fi putut să mă faci să resping dovezile pe care mi le oferiseră propriile mele simţuri. Am dorit ca legătura noastră să se întrerupă imediat, aşa cum recunoscuseşi chiar tu că va fi probabil cazul dacă voi şti tot adevărul. Însă n-am vrut să-ţi fac reproşuri — deşi (iarăşi după cum ai recunoscut şi tu) ai greşit profund faţă de mine. Da ; mi-ai făcut un rău pe care nu-l vei putea îndrepta niciodată, şi nici altcineva nu va putea închide această rană, ai distrus prospeţimea şi perspectivele tinereţii şi mi-ai prefăcut viaţa într-un pustiu ! Se prea poate să trăiesc o sută de ani, dar va fi cu neputinţă să-mi revin de pe urma acestei lovituri nimicitoare şi nici s-o uit vreodată! De aici înainte... Zâmbeşti, doamnă Graham, i-am spus eu, oprindu-mă brusc, întrerupt din declamaţia mea pătimaşă de sentimentul indescriptibil pe care mi l-a stârnit faptul că am văzut-o zâmbind pur şi simplu în faţa tabloului ruinei pe care o adusese.

— Am zâmbit ? m-a întrebat ea ridicând ochii cu gravitate. Nu mi-am dat seama. Dacă aşa s-a întâmplat, n-am făcut-o în nici un caz bucurându-mă la gândul răului pe care ţi l-am pricinuit. Domnul mi-e martor că am trecut prin destule chinuri pur şi simplu întrezărind această eventualitate ; am zâmbit probabil de bucurie că am constatat totuşi la tine o oarecare profunzime a sentimentelor şi a sufletului şi datorită speranţei că n-am greşit cu totul în aprecierea valorii tale. Dar la mine zâmbetele şi lacrimile se aseamănă atât de tare ! Nici unele din ele nu sunt limitate la anumite sentimente : adeseori plâng când sunt fericită şi zâmbesc când sunt tristă.

S-a uitat iar la mine părând că aşteaptă un răspuns. Dar eu am continuat să tac.

— Te-ai bucura să afli că ai tras concluzii greşite ? a reluat ea.

— Cum poţi să pui o asemenea întrebare, Helen ?

— Eu nu zic că aş putea ieşi chiar basma curată (mi-a zis ea vorbind repede, dar cu glas scăzut — şi se vedea bine că inima îi bătea puternic întrucât pieptul i se ridica de emoţie), dar te-ai bucura să descoperi că sunt mai puţin vinovată decât mă crezi ?

— Orice lucru care ar avea cât de cât darul să-mi restabilească părerea bună despre tine, să justifice sentimentele pe care le mai am încă pentru tine şi să uşureze chinurile regretului nespus care le însoţeşte, ar fi acceptate cu mult prea multă bucurie! Abia aştept să le aud !

Obrajii începură să-i ardă şi tot trupul îi tremura acum de o agitaţie nestăvilită. Nu rosti nici un cuvânt. Se repezi la pupitrul ei şi smulse din sertar ceea

ce părea să fie un album gros sau un manuscris voluminos. Rupse în grabă câteva pagini de la sfârşit şi-mi trânti restul în braţe spunând :

— Nu e nevoie să-l citeşti din scoarţă-n scoarţă ; totuşi ia-l cu tine acasă.

Şi zicând acestea a ieşit în goană din odaie. Dar după ce am părăsit casa, pornind în josul aleii, a deschis fereastra şi m-a chemat înapoi. Mi-a spus doar atât:

— Adu-l înapoi după ce-l citeşti ; şi nu sufla nimănui o vorbă din ceea ce scrie în el. Mă încred în cinstea ta !

Înainte de a-i fi putut răspunde, închisese ferestruica şi plecase din cadrul ei. Am văzut-o cum se trânteşte în jilţul vechi de stejar şi-şi acoperă faţa cu mâinile. Simţămintele ei fuseseră aţâţate şi biciuite până la un punct culminant, încât acum avea nevoie să-şi caute uşurarea în lacrimi.

Gâfâind de nerăbdare, şi luptând pentru a-mi ţine în frâu nădejdile, m-am grăbit spre casă. Am urcat în goană scara până în camera mea, după ce mai întâi mi-am făcut rost de o lumânare, deşi soarele nici nu apusese încă. Apoi am închis şi am zăvorât uşa, hotărât să nu îngădui nici un fel de întrerupere din partea nimănui. Aşezându-mă în faţa mesei am deschis premiul pe care-l căpătasem şi m-am lăsat pradă lecturii lui — la început întorcând în grabă paginile şi spicuind câte o propoziţie ici-colo, apoi aşezân- du-mă să-1 citesc pe îndelete de la cap la coadă.

Îl am şi acum în faţa mea ; şi cu toate că fireşte tu n-ai putea să-l parcurgi nici măcar cu jumătate din interesul cu care l-am citit eu, îmi dau seama că nu te-ai mulţumi cu un simplu rezumat al conţinutului său, aşa că îl vei avea în întregime — poate doar cu excepţia câtorva pasaje care au prezentat un interes trecător pentru autoarea manuscrisului sau care ar complica povestea decât s-o lămurească. Începe oarecum brusc.

CAPITOLUL XVI

1 IUNIE 1821. ABIA NE-AM ÎNTORS la Staningley — adică ne-am întors acum câteva zile şi nu m-am aşezat încă bine la locul meu — şi am impresia că asta nici n-o să se întâmple vreodată. Am plecat de la Londra mai devreme decât se plănuise iniţial, din pricina răului de care suferea unchiul. Mă întreb care ar fi fost rezultatul dacă am fi rămas până la capătul perioadei proiectate. Mi-e pur şi simplu ruşine de această antipatie pe care am început s-o simt dintr-o dată pentru viaţa de la ţară. Toate îndeletnicirile mele de pe vremuri par grozav de plicticoase şi monotone, distracţiile mele de altădată insipide şi fără noimă. Nu-mi mai face plăcere să cânt, pentru că nu are cine să mă audă. Nu mă mai bucură plimbările pentru că n-am pe cine să întâlnesc. Nu-mi mai fac plăcere cărţile pentru că nu au puterea de a-mi reţine interesul; prin mintea mea umblă neîncetat atâtea amintiri din ultimele săptămâni, încât nu le mai pot acorda atenţie cum aş vrea. Cel mai mult îmi convine desenul, pentru că în timp ce desenez pot să mă şi gândesc ; şi dacă acum creaţiile

mele nu mai sunt văzute şi de altcineva decât de mine şi de cei cărora le pasă prea puţin de ele, s-ar putea totuşi ca mai târziu, cândva, să le mai privească şi alţii. Şi apoi, există un chip pe care încerc neîncetat să-1 pictez sau să-l schiţez dar întotdeauna fără succes ; şi asta mă scoate din sărite. Cât despre omul cu acest chip, nu mi-l pot smulge din minte — şi de fapt nici nu încerc vreodată s-o fac. Mă întreb dacă el se gândeşte la mine ; şi mă întreb dacă o să-l mai revăd vreodată. Apoi s-ar putea să urmeze o serie întreagă de alte nedumeriri — întrebări la care trebuie să răspundă timpul şi soarta —- şi care să se încheie astfel : în timp ce la tot restul se poate răspunde afirmativ, mă întreb dacă mă voi căi vreodată de acest lucru — aşa cum mi-ar spune mătuşa mea că se va întâmpla, în cazul când ar şti la ce mă gândesc. Vai, ce limpede îmi amintesc discuţia dintre noi două, în seara aceea, dinaintea plecării noastre la Londra, când şedeam împreună la gura sobei după ce unchiul se culcase pentru că-1 apucase o uşoară criză de gută.

— Helen, spusese ea după ce stătuse o vreme pe gânduri, fără să scoată o vorbă, tu te gândeşti vreodată la măritiş ?

— Da, mătuşico, chiar foarte adesea.

— Şi întrezăreşti eventualitatea de a te căsători sau de a te logodi înainte de sfârşitul sezonului monden ?

— Uneori ; dar nu mi se pare deloc probabil că se va întâmpla aşa.

— De ce anume ?

-— Pentru că, după câte-mi închipui, trebuie să fie doar foarte, foarte puţini bărbaţi pe lume cu care mi-ar plăcea să mă mărit ; şi dintre aceştia — atât de puţin numeroşi — am doar o şansă dintr-o mie să cunosc vreunul ; şi chiar dacă l-aş cunoaşte, am doar o şansă la un milion să nu fie însurat sau să mă placă şi el pe mine.

— Asta nu e deloc un argument. Se prea poate să fie adevărat — şi eu sper că e adevărat, că sunt foarte puţini bărbaţii pe care i-ai alege tu de bunăvoie şi nesilită de nimeni. Într-adevăr, e greu de presupus ca tu să vrei să te măriţi cu cineva, până când n-ai fost cerută în căsătorie ; inima unei fete nu trebuie niciodată să fie cucerită fără a i se face curte insistent. Dar dacă acest lucru s-a întâmplat — dacă fortăreaţa inimii ei e asediată aşa cum se cuvine — în mod normal ea se predă mai devreme decât îşi poate da seama proprietara ei, şi adeseori împotriva propriei ei înţelepciuni şi în opoziţie cu toate ideile ei preconcepute despre omul pe care l-ar putea iubi. Asta în afară de cazul când se arată extrem de atentă şi de chibzuită. Acuma, Helen, ţin să te previn în privinţa acestor lucruri şi să te rog din tot sufletul să fii precaută şi prudentă încă de la începutul drumului tău în viaţă şi să nu laşi să-ţi fure inima primul zevzec sau ticălos care o să vrea să pună stăpânire pe ea. Vezi tu, draga mea, n-ai decât optsprezece ani ; mai ai o viaţă întreagă înainte şi nici unchiul tău, nici eu nu ne grăbim câtuşi de puţin să scăpăm de tine. Şi aş putea să afirm cu convingere că peţitorii n-au să lipsească : te tragi dintr-o familie bună, ai o avere considerabilă şi perspective frumoase. Iar pe de altă parte, cred că n-ar fi rău să-ţi mai spun — fiindcă dacă nu ţi-o spun eu, o să ţi-o spună alţii — că pe deasupra

eşti înzestrată şi cu o înfăţişare frumoasă — şi nădăjduiesc să n-ai niciodată motive s-o regreţi.

— Aşa sper şi eu, mătuşico ; dar de ce te temi de lucrul ăsta ?

— Pentru că, draga mea, frumuseţea este acea calitate care, aproape în egală măsură cu banii, constituie în general atracţia principală pentru cei mai ticăloşi dintre bărbaţi ; de aceea are şanse de a aduce cu sine o mulţime de necazuri posesoarei ei.

— Ai avut şi tu necazuri de acest gen, mătuşico ?

— Nu, Helen, mi-a spus ea cu un glas plin de gravitate şi de reproş, dar am cunoscut multe persoane care au avut. Şi unele, din nebăgare de seamă, au devenit victimele nenorocite ale înşelăciunii şi ipocriziei ; iar altele, din pricina slăbiciunii, au căzut în capcane şi în ispite prea îngrozitoare pentru a mai fi descrise.

— Ei bine, eu n-am să dau dovadă nici de lipsă de grijă, nici de slăbiciune.

— Helen ! Nu te lăuda, ci mai degrabă păzeşte-te. Pune-ţi pavăză la ochi şi la urechi, pentru că prin ele se poate pătrunde în inima ta ; şi pune-ţi altă pavăză gurii, prin care-ţi vorbeşte inima, ca nu cumva să te trădeze într-o clipă de lipsă de vigilenţă. Primeşte cu răceală şi cu calm orice fel de atenţii, până când te vei fi convins şi vei fi cântărit şi chibzuit cum se cuvine meritele celui ce aspiră la inima ta. Şi nu da voie afecţiunii tale să se manifeste decât după ce a primit aprobarea înţelepciunii. Mai întâi cercetează ; apoi încuviinţează ; şi numai în al treilea rând iubeşte. Ochii tăi să fie orbi faţă de orice atracţii din afară, urechile tale să fie surele la toate fascinaţiile linguşelilor şi ale vorbăriei uşuratice. Acestea nu sunt nimic — ba sunt mai rău decât nimic — sunt capcane şi ascunzişuri ale diavolului ca să ducă în ispită pe cei nechibzuiţi, spre propria lor distrugere. La urma urmei, ceea ce contează mai presus de toate sunt principiile morale ; după ele vin înţelepciunea, onorabilitatea şi bogăţia cumpătată. De-ar fi să te măriţi cu bărbatul cel mai frumos, mai rafinat şi mai agreabil din lume, — judecat la suprafaţă — nici nu ştii ce nenorocire ar putea să te copleşească dacă în cele din urmă ai constata că e un nemernic desfrânat sau un zevzec fără lecuire.

— Dar ce-au să se facă bieţii zevzeci şi desfrânaţi, mătuşico? Dacă toate fetele s-ar lua după sfaturile tale, atunci curând ar veni sfârşitul lumii.

— Nu te teme, draga mea ! Zevzecii şi desfrânaţii din rândurile bărbaţilor n-au să ducă niciodată lipsă de partenere, pentru că sunt tot atâtea persoane de felul lor şi în rândurile sexului frumos ; dar tu trebuie să-mi urmezi sfaturile. Şi să ştii că asta nu e ceva de râs, Helen — îmi pare rău să văd că iei lucrurile în glumă. Te rog să mă crezi, căsătoria e o chestiune foarte serioasă.

Şi vorbea cu atâta gravitate încât cineva şi-ar fi putut lesne închipui că ştie toate acestea din propria ei experienţă, că a suferit de pe urma lor ; dar n-am mai pus nici un fel de întrebări impertinente, i-am răspuns pur şi simplu :

— Asta ştiu, mătuşico. Şi ştiu că ceea ce spui e adevărat şi plin de înţelepciune. Dar nu e nevoie să te temi pentru mine, întrucât nu numai că eu socot a fi o greşeală să te măriţi cu un bărbat lipsit de minte sau moralitate, dar nici măcar n-aş fi ispitită vreodată s-o fac, pentru că n-aş putea să-1 plac, chiar dacă ar

fi cum nu se poate mai frumos şi mai atrăgător din alte puncte de vedere. L-aş urî, l-aş dispreţui, l-aş compătimi, mă rog, orice, dar de iubit nu l-aş putea iubi. Nu numai că afecţiunea mea ar trebui să se bazeze pe încuviinţarea minţii, dar aşa se va şi întâmpla, negreşit, căci fără acordul înţelepciunii, nu pot să-1 iubesc. Şi nici nu mai e nevoie să adaug, cred, că ar trebui să am posibilitatea să-1 respect şi să-1 cinstesc pe bărbatul cu care mă mărit, şi nu numai să-1 iubesc, deoarece fără asta nu l-aş putea iubi. Aşadar, poţi să fii liniştită.

— Nădăjduiesc din tot sufletul să fie aşa, mi-a răspuns ca.

— Dar eu ştiu precis că aşa stau lucrurile, am insistat.

—- N-ai fost încă pusă Ia încercare, Helen, deocamdată nu putem dccât să ne manifestăm speranţa, a adăugat ea în stilul ei rece şi chibzuit.

M-a supărat destul de tare neîncrederea ei; dar, pe de altă parte, nu sunt sigură că îndoielile ei erau total lipsite de înţelepciune ; mă tem că în viaţă mi-a fost mult mai uşor să-mi amintesc de sfaturile ei decât să profit de ele.

Mai mult decât atât, uneori am fost împinsă până acolo încât să pun sub semnul întrebării temeiul dogmelor ei în aceste privinţe. Se prea poate ca sfaturile ei să fie bune, ca sfaturi, sau cel puţin în punctele lor esenţiale ; dar sunt destule lucruri pe care ea le-a trecut cu vederea în calculele sale. Mă întreb dacă a fost vreodată îndrăgostită.

Mi-am început drumul în viaţă — sau prima campanie, cum îi zice unchiul — arzând de speranţe şi închipuiri foarte luminoase — stârnite mai ales de această conversaţie — şi plină de încredere în propria mea înţelepciune. La început m-au încântat noutatea şi agitaţia veselă a vieţii noastre de la Londra ; dar curând am început să mă plictisesc şi să mă simt obosită de amestecul de violenţă şi constrângere pe care-l aducea, şi să tânjesc după prospeţimea şi libertatea vieţii de acasă. Noile mele cunoştinţe, atât masculine cât şi feminine, mi-au dezamăgit aşteptările şi uneori m-au iritat, iar alteori m-au deprimat. Curând m-am plictisit să le mai studiez particularităţile şi să râd de slăbiciunile lor — cu atât mai mult cu cât eram obligată să-mi păstrez criticile numai pentru mine, deoarece mătuşa mea nici nu voia să le audă — iar aceste cunoştinţe -— în special doamnele — păreau să fie supărător de lipsite de minte şi de inimă şi de naturaleţe. Domnii păreau oarecum, superiori, dar poate că asta se datora faptului că-i cunoşteam mai puţin — dacă nu cumva faptului că mă flatau. Însă nu m-am îndrăgostit de nici unul din ei; şi dacă atenţiile lor mă încântau o clipă, în secunda următoare mă enervau pentru că mă făceau să mă supăr pe mine însămi dezvăluindu-mi vanitatea şi inspirându-mi teama că încep să devin şi eu ca unele dintre cucoanele pe care le dispreţuiam atât de aprig.

În special un gentleman mai bătrâior mă scotea din fire ; era un vechi prieten, bogat, de-al unchiului meu şi am impresia că după părerea lui nu puteam face nimic mai bun decât să mă mărit cu el. Însă, pe lângă că era bătrân, mai era şi urât şi dezagreabil şi tare stricat, sunt sigură ; deşi mătuşă-mea mă ocăra pentru că spuneam acest lucru ; numai că şi ea recunoştea că domnul în cauză nu e un sfânt. Mai era şi altul mai puţin antipatic deşi încă şi mai plicticos, pentru că era favoritul

mătuşii, care mereu mi-1 vâra pe gât şi îl suia în slava cerului în faţa mea. Se numea domnul Boarham — dar eu prefer să-i scriu numele Bore'em[4] întrucât era un pisălog nemaipomenit. Încă şi acum mă mai cuprind fiorii când îmi amintesc de glasul lui hârâindu-mi neîncetat în urechi în timp ce şedea lângă mine şi ţinea discursuri interminabile de câte cel puţin o jumătate de oră, amăgindu-se singur cu ideea că-mi ridică nivelul intelectual prin informaţii utile sau încercând să-mi insufle propriile lui dogme şi să îndrepte greşelile mele de judecată. Sau poate-şi închipuia că, vorbind, se coboară la nivelul meu şi mă amuză cu o conversaţie antrenantă. Şi totuşi aş putea să recunosc, că în linii mari, era un om destul de la locul lui ; dacă ar fi păstrat distanţa cuvenită nu l-aş fi antipatizat niciodată. Dar aşa, era aproape imposibil să mă stăpânesc, deoarece nu numai că mă supăra, vârându-se în sufletul meu, ci mă şi împiedica să mă bucur de o societate mai agreabilă.

Într-o seară, la un bal, mă chinuise mai rău ca de obicei, şi răbdarea mea se istovise. Se părea că întreaga seară era sortită să fie insuportabilă ; tocmai dansasem cu un cap sec de filfizon încrezut, după care se năpustise asupra mea domnul Boarham, având aerul că e hotărât să se ţină scai de mine până la sfârşitul petrecerii. El personal nu dansa niciodată aşa că şedea acolo băgându-şi capul în obrazul meu şi lăsând tuturor celor de faţă impresia că e un mare şi vestit curtezan. Şi în tot timpul acesta mătuşa ne privea cu ochi îngăduitori, de parcă i-ar fi urat succes. Degeaba am încercat să-1 alung, lăsând frâu liber simţămintelor mele de exasperare şi ajungând să mă arăt de-a dreptul nepoliticoasă ; nimic nu-1 putea convinge că prezenţa lui e dezagreabilă. Tăcerea mea morocănoasă i se părea dimpotrivă, a fi un semn că-l ascult cu atenţie, vrăjită, şi asta îl făcea să vorbească şi mai mult. Îmi lua răspunsurile aspre drept replicile spirituale ale unei fetişcane plină de vioiciune, care nu necesită decât mici reproşuri indulgente; iar când îl contraziceam net nu făceam decât să torn gaz peste foc şi el izbucnea cu noi valuri de argumente ca să-şi sprijine dogmele, şi revărsa asupra mea un potop nesfârşit de raţionamente pentru a mă copleşi cu convingerile lui.

Dar printre cei prezenţi exista şi o persoană care părea să aprecieze mai just starea de spirit în care mă aflam. În preajma mea stătea în picioare un gentleman care de la o vreme urmărea cu atenţie conversaţia noastră, fiind în mod evident foarte amuzat de insistenţele lipsite de remuşcări ale partenerului meu, precum şi de enervarea mea făţişă. În sinea lui râdea de asprimea şi maliţia tăioasă a răspunsurilor mele. Într-un târziu s-a retras însă şi s-a dus la stăpâna casei — după cât se pare pentru a cere să-mi fie prezentat, întrucât curând după aceea s-au apropiat amândoi de mine şi ea mi-a făcut cunoştinţă cu domnul Huntingdon, fiul unui regretat prieten al unchiului meu. Domnul Huntingdon m-a invitat la dans. Bineînţeles că am consimţit cu bucurie. El mi-a rămas partener cât am mai stat la petrecere, ceea ce n-a durat prea multă vreme fiindcă mătuşă-mea, ca de obicei, a insistat foarte devreme să ne retragem.

Mi-a părut rău să plec de acolo întrucât constatasem că noua mea cunoştinţă e un partener foarte vesel şi amuzant, în tot ceea ce spunea şi făcea avea o

[4] În engleză *to bore* înseamnă „a pisa" şi „a plictisi" ; Bore'em ar însemna : „Plictiseşte-i".

uşurinţă şi o degajare graţioasă care oferea minţii un sentiment de tihnă şi posibilitatea de a se desfăşura în voie — după atâta constrângere şi rigiditate politicoasă la care fusesem condamnată până atunci. Se prea poate să fi fost, într-adevăr, puţin cam prea multă îndrăzneală nesupravegheată în felul său de a se purta şi de a vorbi, dar eu eram atât de bine dispusă şi-i eram atât de recunoscătoare pentru că mă izbăvise de domnul Boarham, încât aceste lucruri nu mă supărau.

— Ei, Helen, acum îţi place mai mult domnul Boarham? m-a întrebat mătuşă-mea când ne-am instalat în trăsură şi am pornit spre casă.

— Mai puţin ca oricând, i-am răspuns.

Mătuşă-mea a făcut o mutră nemulţumită, dar n-a mai insistat asupra acestui subiect. După o pauză a reluat :

— Cine era domnul cu care ai dansat la urmă şi care s-a dat peste cap să te ajute să-ţi pui şalul ?

— Nu s-a dat deloc peste cap, mătuşă : n-a schiţat nici măcar gestul până nu 1-a văzut pe domnul Boarham venind s-o facă ; abia atunci s-a apropiat râzând şi a spus : „Stai cu te apăr eu de năpasta asta".

— Te întreb cine era ? a stăruit mătuşa pe un ton grav şi glacial.

— Era domnul Huntingdon, fiul vechiului prieten ai unchiului.

— L-am auzit pe unchiul tău vorbind de tânărul domn Huntingdon. Ştiu ce spunea : „E un băiat reuşit tânărul Huntingdon, dar puţin cam uşuratic după cât am impresia*. Aşa că te-aş ruga frumos să bagi bine de seamă ce faci.

— Ce înseamnă „puţin cam uşuratic" ? am întrebat eu.

— Înseamnă lipsit de scrupule şi principii morale şi înclinat să săvârşească toate păcatele tinereţii.

— Dar l-am auzit pe unchiul spunând că şi el a fost un mare uşuratic în tinereţe.

Mătuşa a clătinat sever din cap.

— Bănuiesc că atunci glumea, am zis eu, iar acum vorbea într-o doară — sau cel puţin eu nu pot crede că ochii aceia albaştri, zâmbitori, pot ascunde ceva rău în ei.

— Raţionamentul tău, Helen, e fals ! zise mătuşa oftând.

— Mă rog, dar ştii, mătuşico, trebuie să fim îngăduitori — şi pe urmă eu nu cred că raţionamentul meu e fals. Mă pricep foarte bine la fizionomiile oamenilor şi întotdeauna le judec caracterul după înfăţişare — nu după urîţenie sau frumuseţe, ci după expresia feţei. De exemplu, judecându-te pe tine doar după expresie aş putea spune uşor că nu ai un temperament vesel şi optimist ; pe faţa domnului Wilmot citesc că e un bătrân destrăbălat şi nemernic, pe a domnului Boarham că nu e un partener agreabil şi pe a domnului Huntingdon că nu e nici un zevzec, nici un păcătos, deşi, poate, nu e un înţelept şi nici un sfânt — ceea ce n-are nici o importanţă pentru mine întrucât nu prea întrezăresc şansa de a-l revedea — decât cel mult ca un partener ocazional la vreo serată dansantă.

Numai că lucrurile nu s-au întâmplat întocmai, pentru că l-am reîntâlnit chiar a doua zi dimineaţă. A venit în vizită la unchiul meu, scuzându-se că n-a făcut-o mai devreme, sub cuvânt că s-a întors abia de curând de pe continent şi că până în seara anterioară nu aflase de sosirea unchiului meu la Londra.

Iar după aceea, l-am întâlnit adeseori; uneori in public, alteori acasă, deoarece s-a arătat foarte asiduu în a-şi aduce omagiile prietenului său mai vârstnic (care însă nu se considera cine ştie ce onorat de aceste atenţii).

— Mă întreb ce dracu o fi vrând băiatul ăsta de vine atât de des pe aici ? zicea odată unchiu-meu. N-ai putea să ne spui tu, Helen ? Ha ? Nu ţine câtuşi de puţin la societatea mea şi nici eu la a lui — asta e sigur.

— Atunci aş prefera să i-o spui de la obraz, zise mătuşa-mea.

— Cum, dar de ce ? Dacă n-am eu nevoie de el, poate că are altcineva (şi unchiul clipi şiret către mine). Şi pe urmă să ştii, Peggy, că are o avere frumuşică — nu e o pradă atât de bună ca Wilmot, dar bineînţeles că Helen nici n-ar vrea să audă de o asemenea partidă ; pentru că nu ştiu cum se face, dar babalâcii ăştia nu prea au mare succes la fete tinere — cu toţi banii lor, şi başca toată experienţa lor. Fac prinsoare pe ce vrei că ea ar prefera să-1 ia pe tânărul ăsta chiar şi fără o para chioară mai degrabă decât pe Wilmot care se scaldă în aur. Nu-i aşa, Helen ?

— Da, unchiule. Dar asta nu e cine ştie ce laudă pentru domnul Huntingdoh, fiindcă aş prefera să rămân fată bătrână şi să n-am nici după ce bea apă, decât să fiu doamna Wilmot.

-— Dar doamna Huntingdon ? Ai prefera aceleaşi lucruri mai degrabă decât să fii doamna Huntingdon ? Eh ?

— Am să-ţi răspund după ce voi fi chibzuit cum se cuvine asupra acestei chestiuni.

— A, va să zică, această chestiune necesită chibzuială ! Dar haide, spune-mi — ai prefera să fii fată bătrână — ca să nu mai zic şi sărmană ?

-— Asta n-aş putea să spun până nu mă cere cineva de nevăstă.

Şi am părăsit imediat încăperea ca să scap de continuarea interogatoriului. Dar peste cinci minute, uitându-mă de la fereastra odăii mele am dat cu ochii de domnul Boarham care se apropia de uşă. Am aşteptat aproape o jumătate de oră, într-o încordare foarte neplăcută, temându-mă în fiecare clipă să nu fiu chemata şi dorind zadarnic să-1 aud că pleacă. Apoi mi-a ajuns la urechi zgomotul unor paşi care urcau scările şi mătuşă-mea a intrat în cameră, cu un aer grav, şi a închis uşa în urma ei.

— A venit domnul Boarham, Helen. Doreşte să-ţi vorbească.

— Vai, mătuşico ! Nu poţi să-i spui că nu mă simt bine ? Şi adevărul e că nici nu mă simt bine când mă gândesc să dau ochii cu el.

— Prostii, draga mea ! Nu e o chestiune cu care ne putem juca. A venit cu o treabă foarte importantă — să-ţi ceară mâna.

— Dar sper că voi i-aţi spus că nu stă în puterea voastră să i-o acordaţi ? Ce drept a avut să mă ceară de la altcineva înainte de a mă întreba pe mine ?

— Helen !

— Şi unchiul ce-a zis ?

— A zis că el nu se amestecă în treaba asta : dacă ţie îţi face plăcere să accepţi prea amabila propunere a domnului Boarham, atunci poţi...

— Chiar aşa a spus, ,,prea amabila propunere" ?

— Ba nu ; a spus că dacă vrei să-l iei de bărbat îţi dă voie ; iar dacă nu vrei, faci cum crezi de cuviinţă.

— A vorbit foarte chibzuit; şi dumneata ce-ai spus ?

— N-are importanţă ce-am spus eu. Ce-o să zici tu — asta e întrebarea ! Acuma stă şi aşteaptă să-ţi vorbească. Dar chibzuieşte bine înainte de a da ochii cu el ; şi dacă ai intenţia să-l refuzi, fii bună, rogu-te, şi explică-mi motivele.

— Fireşte că am să-1 refuz, însă trebuie să mă înveţi cum s-o fac, pentru că vreau să fiu politicoasă şi totuşi hotărâtă. Iar după ce voi fi scăpat de el am să-ţi expun şi motivele.

— Ai un pic de răbdare, Helen. Şezi jos o clipă şi linişteşte-te. Domnul Boarham nu se grăbeşte prea tare fiindcă nu se îndoieşte câtuşi de puţin că-l vei accepta, iar eu vreau să stau de vorbă cu tine. Spune-mi, te rog, draga mea, ce obiecţii ai împotriva lui ? Negi că e un bărbat onorabil şi de caracter ?

— Nu.

— Negi că e cu scaun la cap, cumsecade şi vrednic de respect ?

— Nu ; se prea poate să aibă toate aceste calităţi, dar...

— Iarăşi dar, Helen! Câţi bărbaţi ca el crezi că ai să ai şansa de a întâlni în lume? Onorabil, corect, înţelept, de treabă, şi respectabil ! Oare toate astea alcătuiesc un caracter de duzină, încât să poţi respinge pe posesorul unor calităţi atât de nobile fără să şovăi măcar o clipă ? Da, da, le poţi numi cu adevărat nobile, pentru că trebuie să te gândeşti la înţelesul deplin al fiecăruia dintre ele şi la nenumăratele virtuţi fără pereche cuprinse în ele (şi aş mai putea adăuga multe altele la această listă) şi să nu uiţi că toate acestea sunt aşternute azi la picioarele tale ; stă în puterea ta să-ţi asiguri pe viaţă această nepreţuită binecuvântare — un soţ venerabil şi minunat, care te iubeşte din toată inima, dar nu chiar atât de nebuneşte încât să fie orb la defectele tale şi care te va călăuzi de-a lungul întregii călătorii a vieţii şi-ţi va fi tovarăş în fericirea eternă! Gândeşte-te că...

— Dar îl urăsc, mătuşico ! i-am spus eu întrerupând acest şuvoi neobişnuit de elocinţă.

— Îl urăşti, Helen ? Dar poate fi ăsta un lucru creştinesc ? Să-l urăşti ! Când el e un om atât de cumsecade !

— Nu-l urăsc ca om, ci ca soţ. Ca om îl iubesc atât de mult încât îi doresc o soţie mai bună decât mine — una la fel de bună ca el sau chiar mai bună — dacă acest lucru ţi se pare cu putinţă — cu condiţia ca ea să poată să-l placă ; dar eu n-aş putea niciodată să-l plac, aşa că...

— Dar de ce nu ? Ce ai împotriva lui ?

— În primul rând că are cel puţin patruzeci de ani — ba chiar mult mai mult, după câte cred — pe când eu n-am decât optsprezece ; în al doilea rând, e îngust la minte şi cum nu se poate mai intolerant ; în al treilea rând, gusturile şi sentimentele

lui se deosebesc total de ale mele ; în al patrulea rând chipul, glasul şi purtarea lui îmi sunt cât se poate de antipatice ; şi, în sfârşit, simt împotriva întregii sale persoane o aversiune peste care nu voi putea niciodată să trec.

— Atunci e de datoria ta să treci peste ea ! Şi te rog să-l compari o clipă cu domnul Huntingdon şi, lăsând la o parte frumuseţea (care nu contribuie cu nimic la meritele omului sau la fericirea căsniciei, şi despre care ai spus chiar tu de atîtea ori că n-o socoteşti de mare importanţă) spune-mi te rog, care e mai bun dintre ei ?

— N-am nici cea mai mică îndoială că domnul Huntingdon e un bărbat mult mai bun decât îl consideri dumneata, dar acum nu vorbim despre el, ci despre domnul Boarham. Şi aş prefera să-mi petrec tinereţea şi restul vieţii şi bătrâneţea în singurătate mai degrabă decât să fiu soţia lui. S-ar cădea deci să cobor chiar acum să-i spun acest lucru, ca să nu-l mai ţin într-o aşteptare încordată — aşa că dă-mi voie să mă duc.

— Dar nu-1 respinge categoric ; lui nici prin cap nu-i trece una ca asta şi s-ar simţi foarte ofensat. Spune-i mai degrabă că deocamdată nu te gândeşti la căsătorie...

— Ba mă gândese.

— Sau spune-i oă doreşti să-l cunoşti mai bine.

— Dar nu doresc deloc să-l cunosc mai bine — aş zice chiar dimpotrivă.

Şi fără să mai aştept alte sfaturi sau recomandări am ieşit din cameră şi m-am dus la domnul Boarham. EI se plimba în sus şi-n jos prin salon fredonând crâmpeie de melodii şi rozându-şi capul bastonului.

— Scumpa mea domnişoară, mi-a zis el înclinându-se şi zâmbindu-mi afectat, cu un aer superior şi complezant, am primit permisiunea amabilă a bunului dumitale tutore...

— Ştiu domnule — i-am zis eu dorind să scurtez pe cât posibil această scenă — şi vă sunt cât se poate de îndatorată pentru preferinţa manifestată de dumneavoastră, dar mă văd silită să refuz onoarea ce doriţi să mi-o acordaţi, pentru că, după părerea mea, nu suntem făcuţi unul pentru celălalt, lucru pe care l-aţi descoperi şi dumneavoastră foarte curând, dacă am face această încercare.

Mătuşa mea avusese dreptate : era absolut evident că domnul Boarham nu se îndoise nici o clipă că-l voi accepta, iar ideea unui refuz categoric era departe de a-i fi trecut măcar prin minte. Era uluit — uimit de un asemenea răspuns, dar prea neîncrezător ca să se ofenseze de-a binelea. Şi, după o oarecare şovăială, reveni la atac.

— Ştiu, draga mea, că există o diferenţă considerabilă între noi în ceea ce priveşte vârsta, temperamentul, şi poate chiar şi câteva alte lucruri. Dar dă-mi, te rog, voie să te asigur că nu mă voi arăta atât de sever încât să bag în seamă toate defectele şi slăbiciunile unei firi tinere şi focoase ca a dumitale. Şi cu toate că le recunosc în sinea mea şi chiar le critic cu o grijă părintească, rogu-te, crede-mă, că nici un îndrăgostit tânăr n-ar putea manifesta o îngăduinţă mai tandră faţă de obiectul afecţiunilor lui, decât am eu pentru dumneata. Pe de altă parte, dă-mi voie să sper că experienţa mea mai îndelungată şi obişnuinţa meditaţiei mai serioase nu

mă vor face să scad în ochii dumitale, întrucât mă voi strădui să mă port în aşa fel încât toate aceste lucruri să ducă la fericirea dumitale. Ei, hai ! Ce zici ? Să lăsăm la o parte prefăcătoria şi capriciile domnişoarelor şi să te auzim vorbind deschis !

— Am să vorbesc deschis, însă numai pentru a repeta ceea ce am spus mai înainte şi anume că-s sigură că nu suntem făcuţi unul pentru altul.

— Chiar aşa crezi ?

— Da.

— Dar nu mă cunoşti destul... Doreşti probabil să mă vezi mai mult... o perioadă mai îndelungată în care să...

— Nu, câtuşi ele puţin. Niciodată n-am să vă cunosc mai bine şi de fapt vă cunosc mai bine decât dumneavoastră pe mine, pentru că altfel nici cu gândul n-aţi fi gândit să vă legaţi viaţa de o persoană atât de nepotrivită, atât de necorespunzătoare pentru dumneavoastră din absolut toate punctele de vedere.

— Dar, scumpa mea domnişoară, eu nu caut perfecţiunea şi pot uşor scuza...

— Vă mulţumesc, domnule Boarham, dar nu vreau să abuzez de bunătatea dumneavoastră. Puteţi să vă păstraţi indulgenţa şi înţelepciunea pentru ceva mai meritoriu, care să nu le supună la o încercare atât de grea.

—- Dar dă-mi voie să te rog să-ţi consulţi mătuşa : sunt sigur că această admirabilă doamnă va...

— Am consultat-o şi ştiu că dorinţele ei coincid cu ale dumneavoastră. Dar în asemenea chestiuni importante îmi iau permisiunea de a judeca singură lucrurile ; şi nici un fel de argument sau metodă de convingere nu-mi pot schimba înclinaţiile şi nici nu mă pot face să cred că un asemenea pas e de natură să aducă fericirea mea sau a dumneavoastră. Mă şi mir cum un bărbat cu experienţa şi judecata dumneavoastră s-a putut gândi să-şi aleagă o asemenea soţie ?

— Ha, mă rog ! — mi-a răspuns el. De asta m-am mirat şi eu uneori. Uneori mi-am zis : „Ei, Boarham, după ce umbli tu acum ? Bagă bine de seamă, băiete, ai grijă înainte de a sări ! E o fiinţă dulce şi fermecătoare, dar nu uita că lucrurile care constituie cele mai strălucitoare atracţii pentru un îndrăgostit, se dovedesc prea adesea a fi cele mai mari chinuri pentru soţ!" Te asigur, domnişoară, că n-am făcut această alegere fără a reflecta şi a chibzui pe îndelete. Din pricina aparentei nesăbuinţe a accstei căsătorii, am petrecut multe ceasuri de nelinişte în timpul zilei şi de nesomn în timpul nopţii ; dar în cele din urmă am ajuns la convingerea că de fapt nu e un lucru chiar aşa de imprudent. Am văzut că aleasa inimii mele are şi ea lipsurile ei, dar am crezut că printre acestea nu se numără şi tinereţea ei, care e mai degrabă o făgăduială a unor virtuţi încă neînflorite, un temei solid de a presupune că micile ei defecte de temperament şi greşeli de judecată, gândire sau comportare, nu sunt iremediabile şi ar putea fi uşor înlăturate sau micşorate prin eforturile răbdătoare ale unui sfetnic atent şi înţelept. Iar în acele privinţe în care n-aş izbuti s-o luminez şi s-o stăpânesc, am socotit că aş putea foarte bine să încerc s-o iert ţinând seama de numeroasele ei calităţi. Aşadar, mult iubita mea fetiţă, de vreme ce eu sunt mulţumit, nu văd de ce ar trebui să ai tocmai dumneata obiecţii — sau cel puţin de ce cu gândul la avantajul meu ?

— Dar ca să vă spun adevărul, domnule Boarham, eu obiectez în special cu gândul la propriul meu avantaj ; aşa că mai bine... să lăsăm baltă subiectul (şi era să adaug: „pentru că e cum nu se poate mai inutil să-l continuăm" dar el, încăpâţânându-se, m-a întrerupt cu cuvintele) :

— Şi de ce mă rog ? Te-aş iubi, te-aş înconjura eu atenţiile mele, te-aş ocroti etc., etc.

N-am să mă mai ostenesc să aştern pe hârtie relatarea tuturor celor petrecute între noi. E suficient să spun că domnul Boarham s-a dovedit tare enervant şi foarte greu de convins că eu chiar cred ceea ce spun şi că sunt cu adevărat atât de îndărătnică şi de oarbă faţă de propriile mele interese încât nu există nici cea mai mică şansă ca el
sau mătuşa mea să fie vreodată în stare să-mi înfrângă obiecţiile. De fapt, nici nu sunt sigură că am izbutit până la urmă, deşi — plictisită şi istovită de revenirea lui insistentă la aceeaşi idee şi de repetarea de nenumărate ori a aceloraşi şi aceloraşi argumente, ceea ce mă silea să dau şi eu aceleaşi răspunsuri — într-un târziu l-am înfruntat brusc şi aspru şi ultimele mele cuvinte au fost :

— Vă spun limpede şi răspicat că lucrul e cu neputinţă. Nici un fel de considerente nu mă pot determina să fac o căsătorie contra înclinaţiilor mele fireşti. Vă respect — sau cel puţin v-aş respecta dacă aţi binevoi să vă purtaţi ca un om înţelept — dar nu vă pot iubi şi n-aş putea niciodată să vă iubesc — şi cu cât vorbiţi mai mult, cu atât mă îndepărtaţi mai tare de dumneavoastră; aşa că vă rog frumos să nu mai insistaţi.

Drept care mi-a spus la revedere şi s-a retras, fără doar şi poate descumpănit şi ofensat ; dar cu siguranţă că asta nu era vina mea.

CAPITOLUL XVII

A DOUA ZI M-AM DUS CU UNCHIUL şi mătuşa la un dineu în casa domnului Wilmot. La el stăteau două reprezentante ale sexului frumos : nepoata lui, Annabella, o strălucitoare şi cuceritoare fată — sau mai degrabă tânără — de vreo douăzeci şi cinci de ani, prea mare cochetă pentru a se căsători, după cum afirma chiar ca, dar foarte admirată de bărbaţi care o decretau unanim o femeie splendidă — şi blânda ei verişoară, Milicent Hargrave, care m-a plăcut foarte tare, luându-mă drept o fiinţă mult mai bună decât eram. Şi eu la rândul meu am plăcut-o foarte tare. Am s-o exclud cu desăvârşire pe biata Milicent din criticile mele generale îndreptate împotriva cunoştinţelor mele feminine. Dar nu datorită ei sau verişoarei ei am pomenit de această serată, ci datorită altui musafir al domnului Wilmot, şi anume domnul Huntingdon. Am motive serioase să-mi amintesc de prezenţa lui acolo, pentru că a fost ultima dată când l-am văzut.

N-a stat lângă mine la masă, întrucât soarta a vrut ca lui să i se dea în grijă o văduvă bătrână şi corpolentă şi ca eu să fiu condusă în sufragerie de domnul Grimsby, un prieten de-al lui, dar un bărbat care-mi era tare antipatic : avea în înfăţişarea lui ceva sinistru, iar în comportare un amestec de ferocitate ascunsă şi de nesinceritate greţoasă, pe care nu le puteam suporta. În treacăt fie spus, ce obicei plictisitor şi supărător e ăsta — una dintre numeroasele surse de enervare cumplită din aceasta viaţă ultracivilizată: dacă domnii trebuie neapărat să le conducă pe doamne în sufragerie de ce să nu-şi poată alege pe cea care le place cel mai mult ?

Şi totuşi, nu sunt sigură că domnul Huntingdon m-ar fi luat pe mine dacă ar fi avut libertatea de a-şi face singur alegerea. E foarte posibil s-o fi preferat pe domnişoara Wilmot, pentru că ea se arăta înclinată să-i absoarbă pe de-a-ntregul atenţia, iar el nu părea să aibă nimic împotrivă să-i aducă omagiul solicitat de ea. Sau cel puţin asta era impresia pe care mi-o făceau când îi vedeam vorbind şi râzând împreună şi schimbând priviri peste masă, neglijîndu-i, şi în mod evident, jignindu-i pe vecinii lor respectivi. La fel şi după aceea, când bărbaţii au revenit în mijlocul nostru, în salon, iar domnişoara Wilmot, imediat după intrarea lui, l-a strigat cu glas tare ca să arbitreze o dispută dintre ea şi o altă doamnă; el a răspuns cu multă grabă şi promptitudine la chemare şi fără o clipă de şovăială a dat verdictul în favoarea ei, deşi după părerea mea n-avea câtuşi de puţin dreptate, iar apoi a rămas să flecărească foarte familiar cu ea şi cu un grup de alte cucoane. În acest timp eu şedeam împreună cu Miliecnt Hargrave, în capătul celălalt al încăperii, trecând în revistă câteva desene de-ale ei şi, la rugămintea ei insistentă, ajutând-o cu observaţiile mele critice şi cu sfaturile mele. Dar în ciuda eforturilor pe care le făceam de a rămâne cât mai calmă, atenţia mea fugea mereu de la desene către grupul cel vesel şi în pofida dorinţelor raţiunii mele, simţeam cum îmi sporeşte mânia şi fără îndoială îmi pălesc obrajii; Milicent, remarcînd că trebuie să mă fi plictisit de mâzgălelile ei, m-a rugat să mă alătur acum celorlalţi şi să amân pentru altă ocazie cercetarea restului schiţelor. Dar tocmai când o asiguram că n-am nici o dorinţă de a mă duce la musafiri şi că nu sunt plictisită, însuşi domnul Huntingdon s-a apropiat de măsuţa rotundă la care ne aflam.

— Ale dumitale sunt ? a întrebat el ridicând neglijent una dintre schiţe.

— Nu, ale domnişoarei Hargrave.

— A, da ? Ei, stai să ne uităm totuşi la ele.

Şi, nebăgând în seamă protestele domnişoarei Hargrave cum că n-ar merita să fie privite, îşi trase un scaun lângă mine şi primind desenele unul câte unul din mâna mea, le examina pe rând şi le aruncă pe masă, dar nu spuse un cuvânt despre ele, deşi vorbea neîncetat. Nu ştiu ce-o fi zis Milicent Hargrave despre o asemenea purtare, dar mie mi se păru conversaţia lui extrem de interesantă, deşi după cum am descoperit ulterior, când am ajuns s-o analizez, ea se mărginea în special la zeflemisirea diferiţilor membri ai societăţii prezente. Şi cu toate că el a făcut vreo câteva observaţii inteligente, şi unele extrem de amuzante, nu cred că în ansamblu conversaţia lui ar părea cine ştie ce reuşită dacă ar fi s-o aştern aici, pe

hârtie, aşa lipsită de sprijinul ocazional al privirilor, tonului, gesturilor şi al acelui farmec inefabil, dar permanent, care arunca un nimb de lumină în jurul tuturor lucrurilor pe care le spunea şi le făcea, şi datorită căruia era o încântare să-i priveşti faţa şi să asculţi muzica glasului său, chiar dacă n-ar fi spus decât nimicuri şi prostii. Tocmai de aceea m-am supărat atât de tare pe mătuşă-mea când a pus capăt acestei bucurii venind, foarte calmă şi hotărâtă, spre noi sub cuvânt că vrea să vadă desenele — de care puţin îi păsa de fapt şi la care nici nu se pricepea câtuşi de puţin. În timp ce se prefăcea că le priveşte i s-a adresat domnului Huntingdon, compunându-şi cea mai rece şi mai dezagreabilă mutră pe care şi-o putea lua, şi dând drumul la o serie întreagă de întrebări şi remarci banale şi supărător de rigide, anume ca să-i abată atenţia de la mine

şi, după câte mi s-a părut, anume ca să mă supere. Întrucât parcursesem întreg albumul i-am lăsat discutând — fără să mă gândesc măcar o clipă cât de ciudat ar putea să pară gestul meu, — şi m-am aşezat pe o canapea, departe de restul societăţii, la început, pur şi simplu, pentru a mă lăsa pradă supărării de moment, iar apoi pentru a-mi savura in linişte gândurile.

Dar n-am fost lăsată multă vreme singură deoarece domnul Wilmot — cel mai puţin binevenit dintre toţi bărbaţii — a profitat de izolarea mea pentru a se instala lângă mine. Mă măgulisem cu gândul că în toate ocaziile anterioare îi respinsesem atât de bine avansurile, încât nu mai aveam de ce să mă tem din pricina nefericitei lui preferinţe pentru mine; dar se pare că mă înşelasem; atât de mare îi era încrederea — fie în bogăţia lui, fie în rămăşiţele forţei sale de atracţie — şi atât de fermă îi era convingerea că femeile sunt slabe din fire, încât s-a considerat îndreptăţit să reia ofensiva. A făcut-o cu o ardoare reînnoită, înflăcărată şi de cantitatea de vin pe care o băuse — ceea ce-1 făcea de o mie de ori mai dezgustător. Dar oricât de multă oroare îmi inspira în momentul acela, nu voiam să fiu nepoliticoasă cu el întrucât eram în casa lui şi tocmai mă bucuram de ospitalitatea ce mi-o oferise. Pe de altă parte, nici nu mă pricepeam să resping în mod politicos, dar hotărât, un bărbat. Şi chiar dacă aş fi ştiut s-o fac, nu mi-ar fi fost de prea mare folos, pentru că el avea o minte mult prea grosolană ca să simtă un refuz care nu era la fel de limpede şi categoric ca propria lui neruşinare. Consecinţa a fost că a devenit din ce în ce mai scârbos în insistenţele lui amoroase şi din ce în ce mai respingător în înfierbântarea lui, aşa că fusesem împinsă până la culmea desperării ; tocmai eram pe punctul de a spune, Dumnezeu ştie ce, când am simţit că mâna mea atârnată pe braţul canapelei e prinsă deodată de o altă mână şi strânsă cu delicateţe, dar cu multă căldură. Instinctiv am ghicit cine face acest lucru şi, ridicând ochii, am fost mai degrabă încântată decât mirată să-1 văd pe domnul Huntingdon revărsându-şi zâmbetul asupra mea. Mi s-a părut că-mi întorc privirile de la nu ştiu ce diavol din purgatoriu către un înger al luminii venit să-mi vestească sfârşitul răstimpului de chinuri.

— Helen, mi-a zis el (adeseori îmi spunea Helen şi eu nu m-am supărat niciodată de libertatea pe care şi-o lua), aş vrea să te uiţi la tabloul ăsta. Sunt convins că domnul Wilmot te va scuza o clipă.

M-am ridicat în mare grabă. El mi-a prins braţul într-al lui şi m-a condus de-a curmezişul camerei către o splendidă pânză a lui Van Dyke pe care o observasem înainte, dar nu o cercetasem îndeajuns. După ce am contemplat-o în tăcere o clipă, tocmai începeam să-i comentez frumuseţile şi particularităţile, când, strângându-mi în joacă mâna pe care o păstrase încă într-a lui, m-a întrerupt cu următoarele cuvinte :

— Lasă în pace tabloul, că nu pentru el te-am adus aici ; am vrut doar să te scap de destrăbălatul ăla bătrân şi ticălos de colo care se uită acum cu aerul că ar vrea să-mi ceară satisfacţie pentru acest afront.

— Îţi rămân foarte îndatorată, i-am spus. E a doua oară când mă izbăveşti de o asemenea societate dezagreabilă.

— Nu e cazul să-mi fii prea recunoscătoare, mi-a răspuns. N-am făcut-o numai din amabilitate faţă de dumneata, ci parţial şi din dorinţa de a-i necăji pe cei ce te torturează. Aşa că sunt încântat când le pot face un deserviciu babalâcilor, deşi nu cred că am motive prea grave să-mi fie frică de ei ca rivali. Sau crezi că am, Helen ?

— Ştii bine că-i detest pe amândoi.

— Şi pe mine ?

— Pe dumneata n-am nici un motiv să te detest.

— Dar care-ţi sunt sentimentele faţă de mine ? Helen... vorbeşte ! Cu ce ochi mă priveşti ?

Şi din nou îmi strânse mâna ; dar m-am temut că purtarea lui denotă mai mult conştiinţa puterii pe care o exercită decât tandreţe ; impresia mea era că n-avea nici un drept să smulgă de la mine mărturisirea unui sentiment când el personal nu făcuse nici o asemenea confesiune, aşa că nu prea ştiam ce să-i răspund. În cele din urmă i-am spus:

— Dar dumneata cu ce ochi mă priveşti ?

— Îngerul meu dulce, te ador ! Te...

— Helen, vino te rog încoace o clipă, răsună limpede glasul scăzut al mătuşii mele, aflată la un pas de noi.

Când l-am părăsit, mormăia blesteme împotriva îngerului său rău.

— Da, mătuşico, ce este ? Ce doreşti ? am întrebat-o urmând-o până în dreptul ferestrei.

— Doresc să stai cu ceilalţi musafiri, acolo unele ţi-e locul, mi-a răspuns ea privindu-mă cu severitate. Dar te rog să mai zăboveşti o clipă aici până când îţi mai scade puţin îmbujorarea aceasta supărătoare şi până ce ochii tăi îşi vor fi recăpătat expresia firească. Mi-ar fi ruşine dacă te-ar vedea cineva în starea în care te afli.

Bineînţeles o asemenea observaţie n-a avut darul să micşoreze „îmbujorarea supărătoare"; dimpotrivă, am simţit cum faţa mi se împurpurează de văpăi înzecite aprinse de un tumult de emoţii, dintre care cea predominantă era furia crescândă a indignării. Dar nu i-am răspuns nimic, ci doar am dat la o parte perdeaua şi am privit afară în noapte, sau mai bine zis în piaţa luminată de felinare.

— Domnul Huntingdon te cerea de nevastă, Helen ? a întrebat mult prea vigilenta mea rudă.

— Nu.

— Dar atunci ce spunea ? Vorbele pe care le-am auzit cam aşa sunau.

— Nu ştiu prea bine ce mi-ar fi zis dacă nu l-ai fi întrerupt dumneata.

— Şi spune-mi, Helen, l-ai fi acceptat dacă te-ar fi cerut de nevastă ?

— Bineînţeles că nu, fără a vă fi consultat pe dumneata şi pe unchiul.

— A ! îmi pare bine, draga mea, că ţi-ai păstrat măcar atâta înţelepciune. Ei — adăugă ea după o pauză de o clipă — acuma socot că pentru o seară ai atras destul privirile oamenilor. După câte văd, cucoanele se uită la noi cu ochi curioşi. Am să mă duc la ele. Să vii şi tu când vei fi destul de calmă ca să-ţi recapeţi înfăţişarea obişnuită.

— Dar sunt destul de calină.

— Atunci vorbeşte mai uşurel; şi nu avea aerul ăsta maliţios, îmi zise mătuşa pe un ton liniştit, dar enervant. Curând ne vom întoarce acasă şi atunci voi avea multe să-ţi spun — adăugă ea cu o solemnitate plină de subânţelesuri.

Aşadar, ducându-mă acasă, eram pregătită pentru o predică înspăimântătoare. În timpul scurtei noastre călătorii cu trăsura nici una dintre noi n-a spus mare lucru. Dar de îndată ce am intrat în camera mea şi m-am trântit într-un fotoliu, ca să meditez la întâmplările zilei, mătuşa a venit după mine, şi după ce a trimis-o de acolo pe Ra- chel, care îmi punea, cu grijă, la păstrare podoabele, a închis uşa. Trăgându-şi un scaun lângă mine — sau mai bine zis în unghi drept cu al meu — s-a aşezat. Cu tot respectul cuvenit, i-am oferit locul meu mult mai comod. Dar ea 1-a refuzat şi a deschis astfel discuţia :

—- Helen, îţi aminteşti de conversaţia noastră din penultima seară înainte de plecarea de la Staningley ?

— Da, mătuşico.

— Şi-ţi aduci aminte că te-am prevenit să nu laşi să-ţi fure inima vreunul dintre cei care nu merită s-o stăpânească ? Şi să nu înconjuri cu afecţiunea ta o persoană care nu e demnă de aprobare, dacă raţiunea şi judecata nu-şi dau acordul ?

— Da, însă raţiunea mea...

— Iartă-mă, te rog : şi-ţi mai aduci aminte cum m-ai asigurat că n-o să am nici un prilej de nelinişte din pricina ta ? Că nu vei fi niciodată ispitită să te măriţi cu un bărbat lipsit de înţelepciune sau de scrupule, indiferent cât de frumos sau de fermecător ar putea fi, deoarece n-ai fi în stare să-1 iubeşti, ci ai avea pentru el doar ură, dispreţ, milă — orice numai dragoste nu. Nu sunt exact astea vorbele tale de atunci ?

— Da, însă...

— Şi n-ai spus că afecţiunea ta trebuie să se întemeieze pe aprobarea minţii; că dacă n-ai putea să înconjuri persoana respectivă cu aprobare şi cinstire şi respect ai fi incapabilă s-o iubeşti ?

— Ba da, însă de data asta îl aprob, îl cinstesc şi-l respect...

— Cum aşa, draga mea ? Domnul Huntingdon este un bărbat cumsecade ?

— E un om mult mai bine decât ţi-l închipui.

— Ceea ce spui n-are nici o noimă. Eu te întreb dacă e un om cumsecade ?

— Da, în unele privinţe. E foarte agreabil.

— Dar e un om cu principii sănătoase ?

— Poate că nu chiar aşa ; dar asta nu e din cauză că n-ar avea judecată. Dacă ar avea pe cineva care să-l sfătuiască şi să-i amintească ce e bine de făcut...

— Tu crezi că el ar învăţa şi probabil că ai fi gata oricând să-ţi asumi sarcina de a-i fi povăţuitoare ? Dar, draga mea, el este — cred — cu cel puţin zece ani mai mare decât tine şi deci cum se face că tu eşti atât de precoce în ceea ce priveşte perfecţiunea morală ?

— Mulţumită dumitale, mătuşico, am fost binecrescută şi am avut întotdeauna dinaintea mea exemple frumoase — lucru care, foarte probabil, nu s-a întâmplat şi cu el; şi pe lângă asta, el are un temperament foarte vioi şi o fire veselă şi pripită, pe când eu sunt înclinată de la natură către reflecţie.

— Ei poftim, acuma prin propria ta mărturisire ai arătat că el e lipsit şi de înţelepciune şi de principii sănătoase...

— Atunci înţelepciunea şi principiile mele îi stau la dispoziţie şi le voi pune în slujba lui...

— Asta sună foarte prezumţios, Helen! Eşti atât de înfumurată încât crezi că ai aceste calităţi într-o măsură îndestulătoare pentru amândoi ; şi-ţi închipui că destră- bălatul tău vesel şi nesocotit s-ar lăsa călăuzit de o fetişcană ca tine ?

— Nu ; nici n-aş dori să-l călăuzesc : dar cred că aş putea avea destulă influenţă pentru a-l cruţa de anumite greşeli şi aş socoti că nu mi-am irosit zadarnic viaţa dacă mi-aş petrece-o făcând eforturi pentru a salva de la ruină o fire atât de nobilă. El mă ascultă întotdeauna cu atenţie când îi vorbesc serios (şi eu îmi iau foarte des îndrăzneala de a-l ocărî pentru obiceiul lui de a vorbi într-o doară). Uneori zice că dacă m-ar avea de-a pururi alături de el n-ar face şi n-ar spune niciodată vreun lucru rău şi că o scurtă conversaţie cu mine, în fiecare zi, ar face din el pur şi simplu un sfânt. Se prea poate să fi fost în parte glumă şi în parte linguşeală, dar oricum...

— Dar oricum, tu crezi că ăsta ar putea să fie adevărul ?

— Dacă cred totuşi că există o părticică de adevăr în aceste vorbe, o fac nu numai din pricina încrederii în propriile mele puteri, ci datorită încrederii în bunătatea cu care 1-a înzestrat natura. Şi ştii, mătuşico, n-ai nici un drept să-1 numeşti destrăbălat; e departe de a fi aşa ceva.

-— Cine ţi-a mai spus şi asta, draga mea ? Ce-a fost povestea aceea despre legătura lui cu o femeie măritată — lady cum îi zice -— parcă chiar domnişoara Wilmot ţi-a povestit deunăzi istoria ?

— Era o minciună, o minciună ! am strigat. Nu cred o iotă din toată povestea asta.

— Aşadar, socoţi că e un tânăr virtuos şi cu o purtare frumoasă ?

— Nu ştiu nimic concret cu privire la viaţa lui. Ştiu doar că n-am auzit nimic categoric împotriva lui — sau în orice caz nici un lucru care putea fi dovedit. Şi atâta vreme cât oamenii nu-şi pot dovedi acuzaţiile calomnioase, refuz să-i cred. Şi eu asta ştiu, că dacă a făcut unele greşeli, e vorba de lucruri obişnuite pentru tineret, lucruri cărora nimeni nu le dă nici o atenţie. Pentru că văd că toată lumea îl place şi toate mamele îi zâmbesc, iar fiicele lor — şi chiar şi domnişoara Wilmot personal — se arată prea bucuroase să-i poată atrage atenţia.

— Helen, e posibil ca lumea să socoată aceste păcate scuzabile ; se prea poate ca unele mame, lipsite de principii sănătoase, să se dea peste cap pentru a pune mâna pe un tânăr bogat, fără să ţină seama de caracterul sau reputaţia lui. Şi se prea poate ca nişte fetişcane fără minte să se bucure că sunt în stare să câştige zâmbetele unui gentilom atât de chipeş, fără a-şi da osteneala să pătrundă dincolo de pojghiţa de suprafaţă. Dar eram convinsă că tu ai mai multă înţelepciune, că vezi cu ochi mai buni decât ele şi că nu ai judecata lor pripită. Nu credeam că tu vei socoti aceste păcate nişte mici greşeli scuzabile.

— Şi nici n-o fac, mătuşico ; dar dacă urăsc păcatele, îl iubesc pe păcătos ; şi aş face tot ce-aş putea pentru mântuirea lui, chiar dacă am presupune că bănuielile tale sunt, în linii mari, adevărate — ceea ce nu cred şi nu voi crede niciodată.

— Ei bine, draga mea, întreabă-l pe unchiul tău în ce îfel de companie se învârte domnul Huntingdon —- întreabă-l dacă nu e adevărat că s-a înhăitat cu o ceată de tineri depravaţi pe care-i numeşte prietenii lui — veselii lui tovarăşi de chefuri. Cea mai mare plăcere a lor este să se bălăcească în vicii şi să se ia la întrecere pentru a vedea care poate alerga mai repede şi mai departe pe poteca pierzaniei.

— Atunci îl voi salva din ghearele lor.

— Vai, Helen, Helen ! Tu nici nu-ţi dai seama ce nenorocire ar fi să-ţi uneşti soarta cu cea a unui om ca el !

— Mătuşico, am atâta încredere în el, în ciuda tuturor lucrurilor pe care mi le spui, încât cu dragă inimă mi-aş risca propria fericire pentru şansa de a i-o asigura pe a lui. Sunt hotărâtă să las bărbaţii mai buni pe seama acelor femei care nu se gândesc decât la propriile lor avantaje. În cazul când a greşit vreodată, voi considera că viaţa mea n-a fost inutilă dacă o voi dedica mântuirii lui de consecinţele erorilor săvârşite mai demult, dacă mi-o voi închina strădaniei de a-l readuce pe poteca virtuţii.

Aici discuţia s-a încheiat pentru că în acest moment s-a auzit glasul unchiului meu care striga tare, din camera lui, chemând-o pe mătuşica să vină la culcare. Unchiul era prost dispus în seara aceea pentru că i se agravase criza de gută. Îl chinuia din ce în ce mai rău de când venisem la Londra, aşa că a doua zi dimineaţă mătuşa a profitat de această împrejurare pentru a-l convinge să se întoarcă imediat la ţară, fără să mai aştepte sfârşitul sezonului monden. Doctorul lui a sprijinit şi a întărit argumentele aduse de ea, şi contrar obiceiurilor binecunoscute, ea a grăbit atât de tare pregătirile pentru drum (după câte cred, mai mult cu gândul la binele meu decât la al unchiului) încât peste foarte puţine zile am plecat; aşa că nu l-am

mai văzut pe domnul Huntingdon. Mătuşa mea se felicita pentru înţelepciunea ei, socotind că-l voi uita curând — de fapt poate chiar crede că l-am şi uitat, întrucât nu pomeneşte niciodată de el. N-are decât să gândească şi de aici înainte la fel, până când îl voi revedea — de-o fi să se mai întâmple vreodată acest lucru. Tare mă întreb dacă va fi aşa ?

CAPITOLUL XVIII

25 AUGUST. ACUM MI-AM RELUAT şirul banal al îndeletnicirilor mele şi al distracţiilor zilnice — fiind destul de mulţumită şi de veselă, dar continuând să aştept cu nerăbdare primăvara, în speranţa de a reveni la Londra, nu pentru petrecerile şi veselia ei, ci pentru şansa de a-L întâlni din nou pe domnul Huntingdon ; el continuă totuşi să fie veşnic prezent în gândurile şi visurile mele. În toate ocupaţiile mele, orice fac, orice văd, orice aud, totul are în ultimă instanţă legătură cu el. Orice pricepere sau cunoştinţe noi asimilez, urmează să fie puse într-o bună zi în slujba folosului sau distracţiei lui ; orice noi frumuseţi descopăr în natură sau artă, urmează să fie zugrăvite pentru a le oferi ochilor lui sau înmagazinate în memoria mea pentru a i le dezvălui lui, cândva, în viitor. Cel puţin asta e speranţa pe care o nutresc, închipuirea ce-mi luminează calea singuratică. La urma urmei se prea poate să fie doar o flăcăruie ca acelea care joacă deasupra mlaştinilor, dar nu poate face nici un rău nimănui, dacă o urmăresc cu ochii şi mă bucur de licărirea ei atâta vreme cât nu mă abate din drumul pe care trebuie să-l urmez. Şi cred că nici nu mă va abate vreodată, întrucât am meditat profund la sfaturile mătuşii şi acum văd limpede ce nebunie ar fi să-mi irosesc fiinţa aruncând-o în braţele unei persoane nedemne de toată dragostea pe care o pot oferi şi incapabilă să răspundă la cele mai frumoase şi mai adânci sentimente ale străfundurilor inimii mele. Atât de limpede îmi dau seama de aceste lucruri, încât chiar dacă l-aş revedea şi dacă el şi-ar mai aminti de mine şi m-ar mai iubi (ceea ce, vai ! e prea puţin probabil, când ne gândim în ce lume se învârte şi de cine e înconjurat) şi dacă m-ar cere de nevastă — sunt hotărâtă să nu consimt până ce nu voi şti cu siguranţă care din cele două păreri despre el este mai aproape de adevăr : a mătuşii sau a mea. Pentru că dacă a mea o complet greşită, înseamnă că nu pe el îl iubesc, ci pur şi simplu o plăsmuire a închipuirii mele. Dar cred că nu e greşită — nu, nu — există ceva tainic — un instinct ascuns care mă asigură că am dreptate. El are un fond bun ; şi ce încântare să-l dezvălui ! Dacă s-a rătăcit, ce fericire să-l poţi aduce pe calea cea dreaptă ! Dacă acum e expus influenţei dăunătoare a unor prieteni ticăloşi care-l pot corupe, ce glorie va fi să-l izbăvesc de ei ! O ! Măcar de-aş putea să cred că cerul mi-a încredinţat această misiune !

Azi e întâi septembrie ; dar unchiul meu a poruncit paznicului de vânătoare să cruţe potârnichile până când vor veni domnii.

— Care domni ? am întrebat eu la auzul acestor cuvinte.

Era vorba de un mic grup de gentlemani pe care-i invitase unchiul să vâneze pe domeniile lui. Unul era prietenul său, domnul Wilmot, iar altul domnul Boarham, prietenul mătuşii. În momentul acela vestea mi s-a părut îngrozitoare, dar toate regretele şi spaimele au pierit ca prin farmec când am auzit că a treia persoană urma să fie domnul Huntingdon ! Bineînţeles, mătuşica e foarte pornită împotriva sosirii lui ; s-a străduit din răsputeri să-l convingă pe unchiul să nu-l mai invite ; dar acesta, râzând de obiecţiile ei, i-a spus că toată vorbăria e de pomană, întrucât păcatul e de acum săvârşit : îi poftise pe Huntingdon şi pe prietenul său, lordul Lowborough, înainte de plecarea noastră de la Londra şi acum nu mai rămânea nimic altceva de făcut decât să stabilească ziua sosirii lor. Va să zică venirea domnului Huntingdon e în afară de orice primejdie şi pot fi sigură că-l voi vedea. Nu-mi pot da pe faţă bucuria. De fapt îmi vine foarte greu să mi-o ascund de ochii mătuşii; dar nu vreau s-o tulbur cu sentimentele mele până când nu ştiu precis dacă se cuvine sau nu să le dau frâu liber. În cazul când voi constata că este categoric de datoria mea să le înăbuş, atunci ele nu vor tulbura pe nimeni decât pe mine însămi. Iar dacă voi simţi că am cu adevărat dreptate să mă las pradă acestei afecţiuni, atunci voi putea brava orice, chiar şi mânia şi supărarea persoanei celei mai apropiate de mine, de dragul obiectului acestei afecţiuni. Cu siguranţă îmi voi putea da seama curând de adevăr. Dar musafirii nu vin decât pe la jumătatea lunii.

Urmează să avem în vizita şi două reprezentante ale sexului frumos : domnul Wilmot îşi va aduce nepoata şi pe verişoara ei, Milicent. După câte bănuiesc, mătuşa mea consideră că societatea lui Milicent şi exemplul salutar al comportării ei blânde şi al spiritului ei modest, şi maleabil, îmi vor fi de mare folos. Iar în ceea ce-o priveşte pe domnişoara Wilmot, ea e destinată probabil — în mintea mătuşii — să fie un fel de contra-atracţie care să abată de la mine atenţia domnului Huntingdon. Nu-i mulţumesc câtuşi de puţin pentru acest lucru ; dar mă voi bucura de prezenţa lui Milicent : e o fată buna şi dulce şi aş da nu ştiu ce să fiu ca ea — sau cel puţin să semăn cu ea mai mult decât acum.

19 septembrie. Au sosit. Au venit alaltăieri. Domnii sunt toţi plecaţi la vânătoare, iar fetele sunt în salonaş şi lucrează împreună cu mătuşa mea. Eu m-am retras în bibliotecă pentru că sunt foarte nefericită şi vreau să rămân singură. Cărţile nu izbutesc să mă distreze; aşadar, am deschis pupitrul, şi voi încerca să văd ce izbutesc să fac descriind în amănunt pricina neliniştii mele. Această hârtie îmi va sluji de prieten şi confident în urechea căruia pot să torn preaplinul inimii mele. Jurnalul n-o să mă compătimească pentru necazuri, dar pe de altă parte nici n-o să repete vorbele mele ; aşadar, poate că e cel mai bun prieten pe care-1 puteam găsi în acest scop.

Mai întâi, să vorbesc despre sosirea lui : cum am stat la fereastră şi am pândit timp de aproape două ore până când a intrat pe poarta parcului (deoarece

toţi au venit înaintea lui) şi cât de profundă îmi era dezamăgirea la sosirea fiecăruia dintre oaspeţi pentru că nu vedeam trăsura lui. Mai întâi a venit domnul Wilmot cu domnişoarele. Când Milicent s-a dus în camera ei, mi-am părăsit timp de câteva minute postul de observaţie ca să-i fac o scurtă vizită şi să întreţin o mică conversaţie cu ea. Între timp ne împrietenisem foarte tare fiindcă de la despărţirea noastră schimbasem între noi mai multe epistole lungi. Revenind la fereastră am văzut în faţa uşii o altă trăsură. Oare era a lui ? Nu ; era şareta simplă, în culori întunecate, a domnului Boarham ; iatâ-l şi pe acest domn pe scările casei, supraveghind cu multă grijă descărcarea numeroaselor lui bagaje de tot felul. Vai, ce calabalâc! Ai fi zis că intenţionează să facă o vizită de cel puţin şase luni. Apoi a trecut un timp îndelungat până a sosit caleaşca lordului Lowborough. Mă întreb dacă ăsta o fi unul dintre prietenii aceia desfrânaţi ai lui ? Mă tem că nu, pentru că sunt sigură că nimeni n-ar putea spune despre el că e un chefliu vesel, un băiat de viaţă ; şi pe urmă are o înfăţişare atât de sobră şi o comportare atât de potrivită pentru un gentleman, încât nu pare să merite asemenea bănuieli. E un bărbat înalt, slab şi sumbru, cam între treizeci şi patruzeci de ani, cu o înfăţişare de om cam bolnăvicios şi ros de griji.

În cele din urmă şi-a făcut apariţia şi faitonul uşor al domnului Huntingdon, mergând vesel pe pajiştea din faţa casei. L-am zărit doar o clipă, întrucât nici nu s-au oprit bine caii că el a şi sărit direct pe treptele porticului şi a dispărut în casă.

Acum m-am lăsat îmbrăcată pentru cină — o operaţie la care Rachel mă îndemna de cel puţin douăzeci de minute să mă supun. De îndată ce s-a îndeplinit această importantă îndatorire, m-am înfăţişat în salon unde i-am şi găsit adunaţi pe domnul şi domnişoara Wilmot şi pe Milicent Hargrave. Curând după aceea a intrat lordul Lowborough şi apoi domnul Boarham care părea dispus să uite şi să ierte purtarea mea de altădată şi să spere că un pic de spirit conciliant şi o perseverenţă constantă din partea lui încă ar mai putea izbuti să mă facă să-mi bag minţile în cap. În vreme ce stăteam în picioare, în dreptul ferestrei, conversând cu Milicent, el s-a apropiat de mine şi tocmai începea să-mi ţină un discurs, cam în stilul său obişnuit, când a intrat în încăpere domnul Huntingdon.

„Mă întreb cum o să mă salute ?" a zis tresărind inima mea. Şi în loc să înaintez pentru a-i ieşi în întâmpinare, m-am întors spre fereastră pentru a-mi ascunde sau stă- pâni emoţia. Dar după ce şi-a salutat gazelele şi pe musafirii lor, domnul Huntingdon a venit la mine, mi-a strâns mâna cu înflăcărare şi mi-a şoptit că se bucură să mă revadă. În momentul acela s-a anunţat că cina e servită şi mătuşa l-a rugat s-o conducă pe domnişoara Hargrave în sufragerie. Odiosul domn Wilmot, cu nişte grimase greu de descris, mi-a oferit braţul; aşadar, am fost condamnată să stau la masă între el şi domnul Boarham. Însă după aceea, când ne aflam din nou adunaţi cu toţii în salon, am fost despăgubită pentru atâtea suferinţe prin câteva minute de conversaţie încîntătoare cu domnul Huntingdon.

În cursul serii domnişoara Wilmot a fost rugată să cânte la pian şi din gură pentru distracţia societăţii prezente, iar eu să-mi arăt desenele. Şi cu toate că domnului Huntingdon îi place muzica, iar ea e o interpretă desăvârşită, cred că nu

greşesc când afirm că el a acordat mai multă atenţie desenelor mele decât cântecelor ei.

Până aici toate bune ; dar auzindu-l deodată spunând cu glas scăzut, dar cu o subliniere deosebită, în legătură cu una din lucrările mele : „Asta e mai bună decât toate!" am ridicat ochii, fiind curioasă să văd care era; spre oroarea mea am constatat că el cerceta, foarte mulţumit de sine, dosul unui desen. Schiţasem acolo tocmai chipul lui şi uitasem să-l şterg ! Şi, ceea ce e şi mai grav, în spaima acelui moment, am încercat să-i smulg desenul din mână ; dar el m-a împiedicat şi exclamând : „Nu — pe legea mea, am să-1 păstrez!”, cu un râs batjocoritor şi satisfăcut, l-a pus în buzunarul dinăuntru al hainei, pe care şi-a încheiat-o apoi la toţi nasturii, ascunzând astfel foaia de album.

Apoi, trăgând mai aproape o lumânare, a adunat toate desenele, atât cele pe care le văzuse, cât şi pe celelalte, şi mormăind : „Acum trebuie să mă uit şi pe o parte şi pe alta", a început o cercetare înfrigurată. La început am privit această operaţie cu destul de multă linişte, fiind convinsă că vanitatea lui nu va fi gâdilată de noi descoperiri. Cu toate că trebuie să mă recunosc vinovată de faptul că am desfigurat dosurile mai multor schiţe nereuşite pentru a reproduce trăsăturile acelei fizionomii mult prea fascinante, eram sigură că — cu acea unică excepţie nefericită — am şters cu grijă toate celelalte mărturii ale pasiunii mele. Dar adeseori creionul lasă pe hârtia de desen o urmă pe care n-o poţi şterge oricât te-ai strădui. S-ar părea că exact aşa stăteau lucrurile şi cu majoritatea acestor schiţe ; şi mărturisesc că am început să tremur când l-am văzut cum le ţine cât mai aproape de lumânare şi cum cercetează cu multă atenţie porţiunile aparent goale. Nădăjduiam totuşi, că nu va izbuti să desluşească din aceste trăsături şterse nimic care să-i aducă satisfacţie. Numai că m-am înşelat, pentru că în încheierea examinării aceleia atente, el a remarcat cu mult calm :

— Constat că dosul desenelor făcute de domnişoara, ca şi *post-scriptumul* lor, constituie partea cea mai importantă şi mai interesantă a întregii poveşti.

Apoi lăsându-se alene pe speteaza scaunului, el reflectă câteva minute în tăcere, zâmbind satisfăcut în sinea lui şi în timp ce eu încercam să născocesc vreo replică tăioasă, cu care să-i spulber automulţumirea, el se ridică şi străbătând încăperea către locul unde Annabella Wilmot cocheta în mod scandalos cu lordul Lowborough, se aşează lângă ea pe canapeluţă şi n-o mai părăsi tot restul serii.

„Va să zică aşa ! îmi spuneau gândurile, mă dispreţuieşte pentru că ştie că-l iubesc !"

Şi această reflecţie avu darul să mă mâhnească îngrozitor : pur şi simplu nu ştiam ce să fac. Milicent se apropie şi începu să-mi admire desenele şi să le comenteze ; dar eu nu eram în stare să vorbesc cu ea — de fapt nu eram în stare să vorbesc cu nimeni ; şi, când se aduse ceaiul, am profitat de deschiderea uşii şi de mica diversiune pricinuită de intrarea servitorilor cu tăvile, ca să mă strecor afară (fiind sigură că oricum nu voi putea gusta nimic) pentru a mă refugia în bibliotecă. Mătuşa l-a trimis pe Thomas să mă caute şi să mă întrebe dacă nu vin la ceai; dar eu i-am poruncit să transmită că n-o să pot lua nimic în gură şi din fericire mătuşa

era mult prea ocupată cu musafirii ei pentru a se mai interesa de mine în momentul acela.

Întrucât în ziua respectivă majoritatea celor prezenţi făcuseră o călătorie lungă, s-au retras devreme la culcare. Aşadar, când i-am auzit pe toţi — sau cel puţin după cât mi s-a părut — ducându-se sus, am îndrăznit să ies ca să iau sfeşnicul de pe bufetul din salon. Însă domnul Huntingdon zăbovise în urma celorlalţi. Când am deschis eu uşa el se afla lângă scară ; şi, simţindu-mi paşii în hol — cu toate că mergeam în vârful picioarelor şi credeam că nici măcar eu nu-i aud — s-a întors imediat.

— Dumneata eşti, Helen ? De ce ai fugit de noi ?

— Noapte bună, domnule Huntingdon, i-am spus eu cu răceală, nedorind să-i răspund la întrebare.

M-am îndepărtat ca să intru în salonaş.

—- Dar poţi măcar să-mi dai mâna, nu ? a zis el aşezându-se în uşă. M-a apucat de mână şi mi-a reţinut-o în ciuda voinţei mele.

— Dă-mi drumul, domnule Huntingdon ! i-am spus. Vreau să iau o lumânare.

— O găseşti şi mai târziu, mi-a răspuns el.

Am făcut un efort desperat de a-mi elibera mâna din strânsoarea lui.

— De ce te grăbeşti atât de tare să mă părăseşti, Helen ? m-a întrebat el cu un zâmbet cât se poate de supărător prin înfumurarea lui. Doar ştii bine că nu mă urăşti.

— Ba da, în momentul ăsta te urăsc !

— Aş, de unde ! Pe Annabella Wilmot o urăşti, nu pe mine.

— N-am nimic de a face cu Annabella Wilmot, i-am răspuns eu fierbând de indignare.

— Dar am eu, după cum bine ştii, mi-a replicat el, apăsând în mod deosebit cuvintele.

— Asta nu mă interesează, domnule ! Pe mine nu mă priveşte !

— Nu te interesează deloc, Helen ?... Eşti gata să juri ?... Chiar vrei să juri ?

— Nu, nu vreau, domnule Huntingdon ! Şi vreau să plec ! am strigat eu, neştiind dacă să râd, să plâng sau să-mi dau frâu liber furiei.

— Atunci pleacă, pui de vulpe ce eşti! mi-a răspuns.

Dar în clipa în care mi-a lăsat mâna slobodă, a avut îndrăzneala să mă cuprindă cu braţul pe după gât şi să mă sărute.

Tremurând de mânie şi de agitaţie — şi de cine ştie ce alte simţăminte m-am desprins din strânsoarea lui, mi-am luat lumânarea şi am urcat în goană scările până în camera mea. Dacă n-ar fi fost portretul acela blestemat, n-ar fi avut curajul să facă una ca asta ! Şi desenul se afla încă în posesia sa — un monument etern al mândriei lui şi al umilinţei mele!

În noaptea aceea am dormit tare puţin : iar dimineaţa m-am trezit buimacă şi tulburată de gândul că-l voi revedea la micul dejun. Nu ştiam cum să-l întâmpin : nu prea mergea să adopt un aer de indiferenţă demnă şi rece, după toate cele pe care le ştia despre sentimentele mele — sau cel puţin nu mergea s-o fac chiar în

faţa lui. Şi totuşi, trebuia să întreprind ceva pentru a-i mai tăia din nas —- nu voiam să mă supun tiraniei ochilor acelora strălucitori, râzând batjocoritor. Aşadar, i-am primit salutul vesel din dimineaţa aceea cu tot calmul şi cu toată răceala pe care le-ar fi putut dori mătuşa mea şi i-am retezat, cu răspunsuri scurte, cele câteva încercări pe care le-a făcut de a mă atrage în conversaţie. În schimb, m-am comportat cu o veselie şi o bunăvoinţă neobişnuite, faţă de toţi ceilalţi membri ai grupului, în special faţă de Annabella Wilmot; chiar şi unchiul ei şi domnul Boarham au fost trataţi de data aceasta cu mai multă politeţe, nu din vreun motiv de cochetărie, ci pur şi simplu pentru a-i arăta lui că răceala şi rezerva mea deosebită nu-şi au origina într-o proastă dispoziţie.

Numai că el nu era omul care să se lase respins de un asemenea joc. Nu mi-a vorbit prea mult, dar de câte ori îmi adresa cuvântul, o făcea atât de slobod şi de deschis — şi de blând totodată — încât arăta limpede că ştie ce muzică plăcută reprezintă vorbele lui pentru urechile mele. Şi de câte ori îmi întâlnea privirile, o făcea cu un zâmbet — plin de încredere în sine, se prea poate, dar atât de dulce, vai, atât de luminos, atât de binevoitor, încât mi-era imposibil să-mi păstrez mai departe mânia; orice urmă de neplăcere se topi curând şi pieri sub dogoarea acestui zâmbet ca norii dimineţii când se înalţă soarele verii.

La puţină vreme după micul dejun, animaţi de o nerăbdare juvenilă, toţi gentlemenii — cu o singură excepţie — porniră în expediţia lor împotriva bietelor potârnichi; unchiul meu şi cu domnul Wilmot, călare pe poneii lor de vânătoare, domnul Huntingdon şi lordul Lowborough, pe propriile lor picioare. Excepţia o constituia domnul Boarham, care, dată fiind ploaia ce căzuse în cursul nopţii, socoti că e mai prudent să mai zăbovească puţin şi să li se alăture mai târziu, după ce soarele va fi uscat iarba. Le acordă tuturor favoarea unei conferinţe lungi şi amănunţite privitoare la relele şi primejdiile ce te pot aştepta dacă te uzi la picioare. Făcu expunerea cu cea mai imperturbabilă gravitate, în ciuda râsetelor şi chicotelilor batjocoritoare ale domnului Huntingdon şi ale unchiului meu care, — lăsându-l pe precautul vânător să distreze sexul slab cu conferinţa sa pe teme medicale — porniră cu puşca în mână, îndreptându-se mai întâi spre grajduri, pentru a cerceta starea cailor şi pentru a da drumul câinilor.

Nedorind să rămân întreaga dimineaţă în tovărăşia domnului Boarham, m-am dus în bibliotecă, mi-am scos şevaletul şi am început să pictez. Şevaletul şi cu uneltele de pictură aveau să-mi slujească drept scuză pentru părăsirea salonului, în cazul când mătuşa ar fi venit cumva să se plângă de această dezertare. În plus, ţineam să termin tabloul cu care îmi dădusem mare osteneală până atunci şi care era destinat să devină capodopera mea, deşi era puţin cam pretenţios în ceea ce priveşte concepţia. Prin azurul strălucitor al cerului şi prin luminile calde şi puternice şi umbrele prelungi şi adânci, mă străduisem să sugerez imaginea unei dimineţi însorite. Avusesem curajul de a acorda ierbii şi frunzişului ceva mai mult din verdeaţa strălucitoare a primăverii sau a începutului verii decât se obişnuieşte în general în pictură. Scena reprezentată era un luminiş dintr-o pădure. În planul al doilea introdusesem un pâlc întunecat de pini scoţieni, pentru a forma un contrast

cu prospeţimea predominantă în restul tabloului. Dar în planul întâi se aflau o parte din trunchiul cioturos şi din ramurile întinse ale unui copac mare de pădure, cu frunzele de un verde-auriu, luminos-auriu, nu din pricină că s-ar fi abătut toamna îmbătrânindu-l, ci datorită razelor soarelui şi frăgezimii frunzelor abia ieşite din muguri. Pe această rămurea, care ieşea în relief în faţa pâlcului aceluia de brazi întunecaţi, şedea o pereche de turturele îndrăgostite, al căror penaj în culori uşor triste, oferea un contrast de altă natură. Sub ele o tânără îngenunchea pe pajiştea smălţuită de bumbişori, cu capul dat pe spate şi cu buclele blonde revărsându-i-se pe umeri, cu mâinile împreunate, cu buzele întredeschise şi cu ochii privind ţintă în sus, într-o contemplare încântată, dar serioasă, la îndrăgostiţii din lumea păsărelelor, prea absorbiţi unul de celălalt pentru a o băga pe ea în seamă.

Nici nu mă instalasem bine dinaintea tabloului — care de fapt avea nevoie doar de câteva trăsături de penel pentru a fi terminat — când vânătorii trecură prin faţa ferestrei, întorcându-se de la grajduri. Fereastra era întredeschisă şi probabil că domnul Huntingdon mă zări în treacăt, fiindcă în mai puţin de un minut se întoarse şi, rezemându-şi puşca de perete, deschise geamul şi sări înăuntru pentru a se instala în faţa tabloului.

— Foarte drăguţ, pe legea mea, zise el după ce-l privi cu atenţie câteva clipe. Şi o ocupaţie foarte potrivită pentru o tânără. Primăvara care se preface în vară, dimineaţa care se apropie de amiază, fata care se pârguieşte devenind femeie şi speranţa care se apropie de împlinire. Vai ce fiinţă dulce e ! Dar de ce nu i-ai făcut părul negru ?

— M-am gândit că i se potriveşte mai bine un păr de culoare deschisă. După cum vezi, am înzestrat-o cu ochi albaştri şi am făcut-o durdulie, cu obrajii trandafirii şi cu tenul deschis.

— Pe cuvântul meu — o adevărată Hebe ! M-aş îndrăgosti de ea dacă n-aş avea dinaintea ochilor pe însăşi pictoriţa. Ce dulce e în nevinovăţia ei ! Se gândeşte că o să vină vremea când o să fie şi ea curtată şi cucerită ca şi drăguţa aceea de turturea, de un îndrăgostit la fel de înflăcărat şi de iubitor; şi se gândeşte ce plăcut o să fie atunci şi ce tandră şi credincioasă o să constate el că este ea.

— Şi, poate, ce tandru şi credincios o să constate ea că este el, i-am sugerat eu.

— Poate, fiindcă la o asemenea vârstă, nesăbuinţa închipuirilor Speranţei nu cunoaşte nici un fel de limite.

— Aşadar, vrei să spui că astea sunt doar iluzii înşelătoare, nesăbuite pe care şi le face ea ?

— Nu ; inima-mi spune că nu aşa stau lucrurile. Poate că odinioară am gândit astfel, dar acum zic : Daţi-mi fata pe care o iubesc şi-i voi jura credinţă eternă ei şi numai ei, vară şi iarnă deopotrivă, la tinereţe şi la bătrâneţe, în viaţă şi dincolo de moarte — fiindcă n-avem încotro şi trebuie să vină cândva şi bătrâneţea şi moartea.

A rostit aceste vorbe cu atâta seriozitate şi gravitate încât inima mi-a tresărit de încântare ; dar în clipa următoare a schimbat tonul şi m-a întrebat cu un zâmbet plin de subânţelesuri dacă mai am „portrete”.

— Nu, i-am răspuns, roşind de stânjenealã şi de mânie. Însă albumul meu se afla pe masă. El l-a luat în mână şi s-a aşezat calm să-i cerceteze conţinutul.

— Domnule Huntingdon, astea sunt schiţele mele neterminate — am strigat eu — şi niciodată n-am permis nimănui să le vadă.

Drept pentru care am pus mâna pe album ca să i-l smulg, dar el l-a ţinut cu putere asigurându-mă că-i plac schiţele neterminate „mai presus de orice".

— Dar nu pot să sufăr să le vădă cineva. Zău, nu pot să ţi-l las !

— Atunci lasă-mi doar măruntaiele din pântecul lui, mi-a răspuns el.

Şi tocmai când i-am smuls albumul din mână el a sustras cu abilitate cea mai mare parte a conţinutului acestuia şi după ce a răsfoit o clipă schiţele, a strigat :

— Phii, ce noroc am ! Iată încă una !

Şi zicând acestea, a strecurat în buzunarul de la vestă o mică bucată ovală de hârtie de culoarea fildeşului — un portret complet, în miniatură, pe care-l realizasem destul de bine ca să am curajul să-1 colorez cu multă grijă şi osteneală. Dar eram hotărâtă să nu i-l las.

— Domnule Huntingdon — am strigat — insist să mi-l înapoiezi ! E al meu şi n-ai nici un drept să-l iei. Dă-mi-l imediat! Dacă nu mi-l dai n-am să te iert niciodată !

Dar cu cât insistam mai mult, cu atât mă supăra el mai tare cu râsul său încântat şi batjocoritor. În cele din urmă însă, mi l-a înapoiat zicând :

— Mă rog, mă rog, dacă-l preţuieşti atât de mult n-am să te lipsesc de bucuria de a-l păstra.

Ca să-i arăt cât de mult preţuiam portretul l-am rupt în două şi l-am aruncat în foc. La asta nu se aştepta. Veselia lui încetând brusc, domnul Huntingdon a rămas să se uite cu o uimire mută la distrugerea comorii : apoi, aruncându-mi nepăsător vorbele : „Hm ! Acuma am să mă duc la vânat", s-a răsucit pe călcâie şi a părăsit încăperea, tot pe fereastră, aşa cum intrase. Punându-şi pălăria, cu un aer degajat, şi-a luat puşca şi s-a îndepărtat fluierând — lăsându-mă nu chiar atât de agitată încât să nu-mi pot termina tabloul — deoarcce în momentul acela eram bucuroasă că-l rănisem.

Când m-am întors în salon am constatat că domnul Boarham căpătase curajul de a-şi urma tovarăşii de vânătoare, pe câmp; şi curând după dejun — la care ei nici nu s-au gândit să se întoarcă — m-am oferit să le însoţesc pe domnişoare într-o plimbare şi să arăt Annabellei şi lui Milicent frumuseţile ţinutului. Am cutreicrat meleagurile acelca până departe şi am reintrat în parc tocmai când vânătorii se întorceau din expediţia lor. Fiind istoviţi de eforturile făcute şi murdari de pe drum, cei mai mulţi dintre ei au traversat peluza de iarbă ca să ne evite. În schimb domnul Huntingdon, aşa stropit cum era şi pătat de sângele animalelor pe care le ucisese, s-a abătut din drumul lui — jignind profund ideile rigide ale mătuşii mele în ce priveşte bună-cuviinţa — şi ne-a întâmpinat cu zâmbete vesele şi vorbe amabile pentru toată lumea în afară de mine. Instalându-se între Annabella Wilmot şi mine, a parcurs restul drumului împreună cu noi şi a început să ne relateze diversele succese şi dezastre ale acelei zile, într-un mod care m-ar fi făcut să mă

tăvălesc pe jos de râs dacă aş fi fost în termeni buni cu el. Dar el i se adresa numai şi numai Annabellei, aşa că eu, bineînţeles, i-am lăsat ei tot râsul şi distracţia. Prefăcându-mă complet indiferentă faţă de tot ce se petrecea între ei, am mers mai departe păstrând o distanţă de câţiva paşi faţă de ei şi uitându-mă în toate părţile, numai la ei nu. Mătuşa şi cu Milicent o luaseră înainte, braţ la braţ, şi discutau între ele pe un ton grav. Într-un târziu domnul Huntingdon s-a întors către mine şi vorbindu-mi în şoaptă m-a întrebat:

— Helen, de ce mi-ai ars portretul ?

— Pentru că am vrut să-l distrug, i-am răspuns cu o asprime pe care ar fi inutil s-o mai regret acum.

— A, prea bine ! a sunat răspunsul lui. Dacă tu nu mă preţuieşti, trebuie să mă adresez altcuiva care o va face.

Mi s-a părut că o spune oarecum în glumă — cu un amestec de joacă, de resemnare prefăcută şi de pretinsă indiferenţă. Dar imediat şi-a reluat locul lângă domnişoara Wilmot — şi de atunci şi până acum — în tot cumul serii aceleia şi al zilei următoare şi al celorlalte două zile, şi toată dimineaţa asta (22 septembrie) nu mi-a mai adresat nici un singur cuvânt blând şi nici o privire amabilă. Mi-a vorbit numai când era absolut obligat şi dacă s-a uitat vreodată la mine, a făcut-o cu o răceală neprietenoasă de care nu l-am crezut niciodată în stare.

Mătuşa mea a observat schimbarea şi cu toate că n-a întrebat de pricina ei şi nici n-a făcut vreo remarcă în această privinţă faţă de mine, îmi dau seama cât de mult se bucură de ea. Şi domnişoara Wilmot i-a observat purtarea şi cu un sentiment de triumf o atribui superiorităţii ei în ceea ce priveşte farmecele şi atracţia ; dar eu sunt cu adevărat nenorocită — mai mult decât sunt dispusă să recunosc în sinea mea. Mândria refuză să mă ajute. Ea m-a băgat în acest bucluc şi nu vrea să mă ajute să ies din el.

Domnul Huntingdon n-a avut nici o intenţie rea — n-a fost la mijloc decât spiritul său vesel şi jucăuş. Iar eu, prin resentimentele mele duşmănoase, grave şi disproporţionate faţă de ofensa primită, i-am rănit atât de tare sentimentele, l-am jignit atât de profund încât mă tem că n-o să mă ierte niciodată. Şi toate astea pentru o simplă glumă ! El crede că-l antipatizez, şi cu siguranţă că va continua să aibă această impresie. Aşadar, fără îndoială, îl voi pierde definitiv, şi Annabella s-ar putea să-l câştige şi să triumfe în urma acestei victorii.

Dar nu deplâng atâta pierderea mea sau triumful ei, cât deplâng distrugerea speranţelor mele scumpe de a-i fi lui de folos, şi faptul că ea nu-i merită afecţiunea, şi răul pe care şi-l va face el încredinţându-şi fericirea în mâinile ei. Ea nu-l iubeşte şi se gândeşte numai şi numai la ea. Nu e în stare să aprecieze calităţile lui : nici n-o să le vadă vreodată, nici n-o să le preţuiască, nici n-o să facă totul pentru a le păstra. Ea n-o să-i regrete defectele şi n-o să încerce să i le corijeze, ci mai degrabă o să le agraveze şi mai mult adăugându-le pe ale ei. Şi mă îndoiesc dacă, la urma urmei, n-o să-l şi înşele. După câte văd, ea face un joc dublu între el şi lordul Lowborough şi cu toate că se amuză cu veselul şi vioiul Huntingdon, îşi dă toată osteneala ca să robească inima prietenului său mai morocănos ; şi dacă ar izbuti

cumva să-i aducă pe amândoi la picioarele ei, fascinantul tânăr fără titluri nu va avea decât prea puţine şanse în faţa nobilului lord, pair al regatului. Dacă domnul Huntingdon observă vicleanul ei joc lăturalnic, asta nu-l nelinişteşte, ci mai degrabă adaugă sare şi piper divertismentului său, punând o oprelişte stimulatoare cuceririi lui, care altfel s-ar fi dovedit prea uşoară.

Domnii Wilmot şi Boarham au profitat, fiecare în parte, de felul cum mă neglijează domnul Huntingdon pentru a-şi reînnoi avansurile faţă de mine. Dacă aş fi fost şi eu ca Annabella sau ca alte femei, aş fi profitat de perseverenţa lor pentru a mă strădui să-i reînsufleţesc afecţiunea prin gelozie. Dar — lăsând la o parte dreptatea şi cinstea — pur şi simplu nu puteam s-o fac; mă supără şi aşa destul de tare insistenţele lor de până acum, ca să mai pot să le încurajez şi de aici înainte ; şi chiar dacă aş face-o, tot n-ar avea nici un efect asupra lui. El mă vede suferind sub jugul atenţiilor condescendente ale discursurilor prozaice ale unuia, precum şi de pe urma insistenţelor respingătoare ale celuilalt, fără să manifeste măcar o umbră de compătimire pentru mine sau de duşmănie faţă de călăii care mă chinuiesc. E imposibil să mă fi iubit vreodată, pentru că altfel n-ar fi renunţat chiar aşa de uşor la mine şi n-ar continua să stea de vorbă, atât de vesel, cu toată lumea — râzând şi glumind cu lordul Lowborough şi cu unchiul meu, tachinând-o pe Milicent Hargrave şi flirtând cu Annabella Wilmot — de parcă nu l-ar obseda nici un gând. Vai, de ce nu pot oare să-l urăsc ? Probabil că dragostea mi-a furat minţile, căci altfel m-aş dispreţui pentru că-l regret atât de mult ! Dar trebuie să-mi adun toate puterile care mi-au mai rămas şi să încerc să mi-l smulg din inimă. Se aude sunând clopoţelul pentru masă şi iată că mătuşica vine să mă ocărască pentru că şed, aici, la pupitru, toată ziua, în loc să stau cu musafirii. Ce n-aş da ca musafirii să... să plece !

CAPITOLUL XIX

22 SEPTEMBRIE. E NOAPTE. CE-AM făcut ? Şi cum se vor sfârşi toate astea ? Nu pot reflecta calm la cEle petrecute : şi nu pot dormi. Trebuie să recurg încă o dată la jurnalul meu ; voi aşterne totul pe hârtie astă-seară şi voi vedea ce am să gândesc mâine despre întâmplările zilei.

Am coborât la masă hotărându-mă să fiu veselă şi să mă port frumos şi m-am ţinut de hotărârea mea în mod foarte meritoriu dacă nu uităm faptul că mă durea îngrozitor capul şi că în sinea mea mă simţeam cumplit de nenorocită. Nu ştiu ce s-a întâmplat cu mine în ultima vreme : probabil că energia mea — atât mintală cât şi fizică — mi-a scăzut în mod ciudat, pentru că altfel nu m-aş fi purtat cu atâta slăbiciune în multe privinţe. Dar de vreo două zile parcă nici nu mă simt prea bine. Bănuiesc că e din pricina faptului că am dormit şi am mâncat atât de puţin şi în schimb m-am gândit atât de mult şi am fost mereu în toane proaste. Dar să revin. M-am străduit să cânt la pian şi din gură pentru distracţia mătuşii mele şi a lui

Milicent — şi la insistenţele lor, înainte ca domnii să vină în salon (domnişoara Wilmot nu-i niciodată amatoare să-şi iroseasc eforturile muzicale numai pentru urechile doamnelor). Milicent dorise să audă un cântecel scoţian şi tocmai îl interpretam când au intrat domnii. Primul lucru pe care l-a făcut domnul Huntingdon a fost să se apropie de Annabella.

— Ei, domnişoară Wilmot, astă-seară nu ne oferi puţină muzică ? a întrebat el. Haide, te rog ! Ştiu că o vei face când îţi voi spune că toată ziua mi-a fost foame şi sete de sunetul glasului dumitale. Vino ! Pianul e liber.

Şi aşa şi era, întrucât eu îl părăsisem de îndată ce-i auzisem rugămintea. Dacă aş fi fost înzestrată cu suficientă stăpânire de sine m-aş fi adresat chiar eu domnişoarei în chestiune şi, cu veselie degajată, aş fi adăugat rugăminţile mele la ale lui. În felul acesta l-aş fi dezamăgit în aşteptările lui dacă afrontul pe care mi-l adusese fusese intenţionat, sau l-aş fi făcut să-şi dea seama de jignirea pe care mi-o produsese dacă ea şi-ar fi avut origina doar în nechibzuinţă. Dar eram prea adânc rănită ca să pot face altceva decât să mă scol de pe taburet şi să mă trântesc pe canapea, stăpânindu-mă cu greu să nu dau glas amărăciunii care-mi umplea inima. Ştiam că Annabella are mai mult talent muzical decât mine, dar asta nu era câtuşi de puţin un motiv să fiu tratată ca şi cum nici n-aş fi existat. Momentul şi felul în care a rugat-o să cânte a părut o insultă gratuită adusă mie ; eram în stare să plâng de supărare.

Între timp ea s-a aşezat la pian, încântată la culme, şi l-a delectat cu două din cântecele care-i plăceau lui cel mai mult. Le-a interpretat într-un stil atât de rafinat încât curând chiar şi mie mi-a trecut mânia, preschimbându-se în admiraţie. Am început să ascult cu un fel de plăcere mohorâtă modulaţiile abile ale glasului ei plin şi puternic, ajutat în mod atât de judicios de tuşeul energic şi bine rotunjit la pian. Şi pe când urechile mele sorbeau aceste sunete, ochii mei stăruiau pe faţa principalului ei ascultător, obţinând o încântare egală, dacă nu chiar mai mare, din contemplarea expresiei lui atât de grăitoare, în timp ce stătea în picioare lângă ea : ochii aceia luminaţi, ca şi fruntea, de un entuziasm viu şi zâmbetul acela dulce care licărea şi apoi se stingea, ca pâlpâirile razelor soarelui într-o zi de aprilie. Nici nu e de mirare că-i fusese foame şi sete de cântecele ei. Acum l-am iertat din adâncul inimii, i-am iertat şi felul nesăbuit în care mă jignise şi mi-a fost ruşine că m-am arătat ţâfnoasă, supărându-mă de un asemenea fleac ; mi-a fost ruşine şi de junghiurile acelea crâncene de pizmă care-mi rodeau adâncul inimii, în ciuda admiraţiei şi încântării de care eram cuprinsă.

— Ei, asta e ! zise Annabella trecându-şi în joacă degetele peste clape după ce încheiase cel de-al doilea cântec. Ei, şi acum, ce să vă mai cânt ?

Dar zicând acestea îşi întoarse privirile spre lordul Lowborough care stătea în picioare, puţin mai în spate, aplecat spre speteaza unui jilţ. Era şi el un ascultător atent care, judecând după expresia feţei, împărtăşea sentimentele mele de încântare amestecată cu tristeţe. Dar privirea pe care i-a aruncat-o ea grăia limpede : „Acum alege dumneata pentru mine ; am făcut destul pentru el şi sunt gata să mă străduiesc pentru a-ţi face plăcere dumitale". Fiind astfel încurajat, lordul se apropie

şi răsfoind notele de pe pian îi înfăţişă curând un mic cântec pe care îl mai observasem şi altădată şi-l descifrasem de mai multe ori cu un interes generat de faptul că în mintea mea îl legam de stăpânul şi tiranul gândurilor mele. Şi acum, cu nervii stârniţi şi în mare măsură slăbiţi, n-am putut auzi cuvintele acelea ciripite atât de dulce, fără să manifest simptomele unei emoţii pe care eram incapabilă să mi-o înăbuş. Lacrimile s-au ivit nepoftite în ochii mei, aşa că mi-am îngropat faţa în perna canapelei, ca ele să poată curge în voie, dar nevăzute de alţii, în timp ce ascultam muzica. Era o arie simplă, dulce şi tristă — care îmi mai sună şi acum în urechi — şi aceleaşi calităţi le au versurile :

„Adio-ţi spun ! Dar nu şi gândurilor vii
Ce sufletu-mi cu dragoste le-nchină ţie;
În inimă-mi vor stărui de-apururi vii;
Prilej vor fi de mângâiere, veselie.

Frumoasă tare eşti, cu graţie-nzestrată !
O, dragă, până ochii nu te-au întâlnit
Nici nu visasem că o faţă-adevărată
Mult poate-ntrece-un farmec doar închipuit.

Şi chiar de-ar fi să nu mai văd vreodat'
Frumoasa fiinţă ce mi-a fost atât de dragă,
Sau glasul să-ţi aud, tot aş fi înclinat
Să le păstrez de-apururi amintirea-ntreagă.

Şi glasu-acela dulce, al cărui farmec rar
În pieptul meu găsind răsunet veşnic treaz
Mereu stârneşte noi simţiri, ce ele doar
Pot sufletul să mi-l înalţe spre exiaz.

Şi ochii râzători ca razele de soare
Prea scumpi rămas-au amintirii mele
Precum şi zâmbetele mai fermecătoare
Ca cel mai vesel-sclipitoare dintre stele.

Adio ! Însă lasă-mă să mai nutresc
Speranţa ce nu pot în veci s-o las să moară.
Răceala-ngheaţă iar dispreţul e drăcesc
În inima-mi e totuşi caldă primăvară.

Şi cine ştie dacă pronia cerească
Nu s-o-ndura ca miile-mi de rugi s-asculte
Şi viitorul blând trecutul sâ-l plătească

Prin bucurie, pentru chin şi lacrimi multe.”

Când s-a terminat cântecul, nu doream nimic altceva decât să părăsesc încăperea. Canapeaua nu era departe de uşă, dar nu îndrăzneam să ridic capul, fiindcă ştiam că domnul Huntingdon se află în picioare, în preajma mea, şi după sunetul glasului lui, când a răspuns la nu ştiu ce observaţie a lordului Lowborough, mi-am dat seama că stă cu faţa spre mine. Poate că un suspin înăbuşit doar pe jumătate îi ajunsese la ureche şi-l făcuse să se întoarcă — Dumnezeule mare! Dar cu un efort cumplit am pus stavilă oricăror alte semne de slăbiciune, mi-am şters ochii şi când am socotit că şi-a întors din nou capul de la mine, m-am ridicat şi am părăsit imediat salonul ascunzându-mă în refugiul meu preferat — biblioteca.

Acolo nu era nici o lumină, afară doar de slaba licărire roşietică a focului lăsat aproape să se stingă ; dar n-aveam nevoie de lumină. Nu voiam decât să mă las pradă gândurilor mele, nebăgată în seamă şi netulburată de nimeni ; şi aşezându-mă pe un taburet din faţa fotoliului, mi-am afundat capul în pernele acestuia şi m-am gândit, şi m-am gândit până când lacrimile au izbucnit din nou şi am plâns ca un copil. Curând însă cineva a deschis încet uşa şi a intrat în odaie. Eram încredinţată că e doar o slugă, aşa că nu m-am mişcat. Uşa s-a închis la loc, dar mi-am dat seama că nu sunt singură: o mână mi-a atins cu blândeţe umărul şi un glas mi-a spus aproape în şoaptă ;

— Helen, ce s-a întâmplat ?

Pe moment n-am putut răspunde.

— Trebuie să-mi spui, şi-mi vei spune, a adăugat cu mai multă intensitate persoana care vorbise, îngenunchind pe covoraşul de lângă mine şi luându-mi cu de-a sila mâna.

Dar eu mi-am retras-o în grabă şi am răspuns :

— Asta nu te priveşte pe dumneata, domnule Huntingdon.

— Eşti sigură că nu mă priveşte ? mi-a răspuns el. Poţi să juri că nu te gândeai la mine când plângeai ?

Aşa ceva nu se putea suporta. Am încercat să mă ridic, dar el stătea în genunchi pe rochia mea.

— Spune-mi, a continuat el. Vreau să ştiu adevărul — pentru că dacă te gândeai la mine am ceva să-ţi spun ; iar dacă nu, atunci am să plec.

— Atunci pleacă! am strigat; dar temându-mu ca nu cumva el chiar să mă asculte şi să nu se mai întoarcă niciodată, am adăugat în grabă : Sau spune-mi ce ai să-mi spui ca să terminăm odată.

— Atunci care din două ? mi-a zis el, pentru că nu-ţi voi spune decât dacă te gândeai într-adevăr la mine. Aşa că trebuie să-mi răspunzi, Helen.

— Vorbele dumitale, domnule Huntingdon, sunt mult prea impertinente.

— Dimpotrivă — prea pertinente, vrei să spui. Va să zică nu vrei să mărturiseşti? ... Ei bine, atunci am să-ţi cruţ mândria de femeie şi interpretându-ţi tăcerea drept ,,da" am să pornesc de la premiza că într-adevăr eu constituiam tema gândurilor tale şi pricina mâhnirii tale...

— Zău, domnule...

— Dacă negi, n-am să-ţi mai dezvălui taina mea, m-a ameninţat el.

Şi eu nu l-am mai întrerupt, nici măcar n-am încercat să-l resping, cu toate că-mi luase din nou mâna şi, cu celălalt braţ, aproape că mă îmbrăţişase, lucru de care în momentul acela mai că nici nu-mi dădeam seama.

— Uite despre ce e vorba, a reluat el. Taina mea este că faţă de tine, Annabella Wilmot nu e decât un bujor trufaş în comparaţie cu un boboc dulce de trandafir sălbatic, pe care roua străluceşte ca nişte pietre preţioase — iar eu te iubesc la nebunie!... Acuma spune-mi dacă această veste îţi face vreo plăcere. Iarăşi tăcere ? Asta înseamnă da... Atunci, dă-mi voie să adaug că nu pot trăi fără tine şi dacă răspunzi „nu" la această ultimă întrebare pe care ţi-o voi pune, mă vei face să-mi pierd minţile... Vrei să fii nevasta mea ?... Vrei ! a strigat el strângându-mă atât de tare în braţe încât eram cât pe-aci să-mi dau duhul.

— Nu, nu! am exclamat eu luptându-mă să mă eliberez din îmbrăţişarea lui. Trebuie să întreb pe unchiul şi mătuşa.

— Ei n-au să mă refuze dacă nu mă refuzi tu.

— De lucrul ăsta nu sunt chiar aşa de sigură — mătuşa nu te agreează.

— Dar tu da, Helen... Spune că mă iubeşti şi plec.

— Aş da nu ştiu ce să pleci ! i-am răspuns.

— Voi pleca imediat, cu condiţia să-mi spui că mă iubeşti.

— Asta o ştii prea bine, i-am răspuns.

Şi iarăşi m-a cuprins în braţe şi m-a înăbuşit eu sărutările lui.

Tocmai în clipa aceea mătuşa a deschis uşa de perete şi a apărut în faţa noastră cu lumânarea în mână. Era şocată şi îngrozită în uimirea ei, uitându-se când la domnul Huntingdon, când la mine — pentru că amândoi ne ridicasem în picioare şi acum stăteam destul de departe unul de celălalt. Dar el nu şi-a pierdut cumpătul decât un moment. Revenindu-şi aproape imediat, cu o siguranţă de-a dreptul de invidiat, a început să vorbească astfel :

— Vă cer de o mie de ori iertare, doamnă Maxwell! Vă rog să nu fiţi prea severă cu mine. Am rugat-o pe scumpa dumneavoastră nepoţică să mă ia de bărbat; iar ea, ca o fată bună ce este, mă informează că nici nu se poate gândi la una ca asta fără consimţământul unchiului şi mătuşii ei. Aşadar, permiteţi-mi să vă implor să nu mă osândiţi de-a pururi la nefericire ; dacă-mi veţi sprijini cauza nu am de ce să mă tem ; pentru că sunt sigur că domnul Maxwell nu vă poate refuza nimic.

— Vom vorbi mâine despre aceste lucruri, domnule, i-a răspuns cu răceală mătuşa. Este un subiect care necesită o chibzuială matură şi serioasă. În momentul de faţă ai face mai bine să te întorci în salon.

— Dar între timp, continuă el să pledeze, daţi-mi voie să-mi încredinţez cauza indulgenţei dumneavoastră...

— Domnule Huntingdon, nici un fel de indulgenţă pentru dumneata nu trebuie şi nu poate să mă abată câtuşi de puţin de la grija pentru fericirea nepoatei mele.

— A, da, adevărat ! Ştiu că ea e un înger, iar eu sunt doar o javră înfumurată dacă visez să pun mâna pe o asemenea comoară ; şi cu toate acestea aş prefera să mor decât să renunţ la ea în favoarea celui mai bun bărbat; cât despre fericirea ei, aş fi în stare să-mi jertfesc şi trupul şi sufletul...

— Trupul şi sufletul, domnule Huntingdon ? Să-ţi jertfeşti sufletul ?

— Mă rog, mi-aş pune viaţa în joc...

— Nu ţi-ar cere nimeni să-ţi pui viaţa în joc.

— Atunci mi-aş petrece-o... mi-aş închina viaţa — şi toată energia ei — promovării şi păstrării...

—- O să vorbim altădată despre aceste lucruri, domnule, şi aş fi foarte dispusă să judec mai favorabil intenţiile dumitale dacă ţi-ai fi ales un alt moment şi un alt loc şi — dă-mi voie să adaug — un alt mod pentru declaraţia dumitale.

— Vai, dar, vedeţi doamnă Maxwell... începu el.

— Iartă-mă, te rog, domnule, zise ca cu demnitate... Lumea din salon întreabă de dumneata.

Atunci se întoarse către mine, zicând : „Helen trebuie să-mi pledezi tu cauza ! " apoi, în sfârşit domnul Huntingdon se retrase.

— Ai face mai bine să te duci în camera ta, Helen, îmi spuse pe un ton grav mătuşă. Şi cu tine am să discut tot mâine această problemă.

— Te rog să nu fii supărată, mătuşico, i-am zis.

— Draga mea, nu sunt supărată, sunt surprinsă, mi-a răspuns. Dacă într-adevăr i-ai spus că nu-i poţi accepta propunerea fără consimţământul nostru...

— E adevărat, am întrerupt-o eu.

— Dar atunci cum ai putut permite...

— Nu m-am putut împotrivi, mătuşico, am strigat eu izbucnind în lacrimi.

Nu erau numai lacrimi izvorâte din tristeţe sau din teama faţă de mânia ei, ci mai degrabă răbufnirea sentimentelor mele de tot felul, tulburate atât de tare încât ajunseseră tumultuoase. Dar buna mea mătuşică s-a înduioşat de starea de agitaţie în care mă aflam. Pe un ton mai blând şi-a repetat recomandarea să mă retrag şi să- rutându-mă drăgăstos pe frunte mi-a urat noapte bună şi mi-a pus sfeşnicul în mână. M-am dus în dormitor, însă creierul îmi era atât de înfierbântat încât nici nu mă puteam gândi să dorm. Acum, după ce am scris toate acestea, mă simt mai liniştită aşa că mă voi culca şi voi încerca să chem somnul binefăcător.

CAPITOLUL XX

24 SEPTEMBRIE. DIMINEAŢA M-AM trezit cu inima uşoară şi veselă, ba chiar extrem de fericită. Norul pe care-l aruncaseră asupra mea părerile mătuşii şi teama că nu-i voi obţine consimţământul s-a destrămat sub strălucirea puternică a propriilor mele speranţe şi sub razele mult prea încântătoare ale bucuriei că

dragostea mea e împărtăşită. Era o dimineaţă splendidă şi am ieşit afară să mă bucur de ea în cursul unei plimbări liniştite, întovărăşită fiind doar de propriile mele gânduri fericite. Iarba era înrourată şi mii de funigei fluturau în adierea vântului. Prihorii fericiţi îşi dezvăluiau sufletele micuţe în trilurile cântecului, şi inima mea înălţa imnuri tăcute, de recunoştinţă şi slavă adusă cerurilor.

Dar nici nu apucasem să merg prea departe când singurătatea mi-a fost întreruptă de singurul om care ar fi avut voie în momentul acela să-mi tulbure meditaţia fără să fie socotit un intrus inoportun : domnul Huntingdon. Atât de neaşteptată a fost apariţia aceasta încât aş fi putut s-o consider plăsmuirea unei imaginaţii prea înfierbântate dacă numai ochii ar fi fost martori ai prezenţei lui ; dar imediat i-am simţit braţul puternic cuprinzându-mi talia şi sărutul lui cald pe obraz, în timp ce în urechi mi-a sunat salutul lui vesel şi viguros :

— Helen a mea !

— Încă nu sunt a dumitale, i-am răspuns eu îndepărtându-mă repede de dogoarea acestui salut prea îndrăzneţ. Nu uita de tutorii mei. N-ai să obţii uşor consimţământul mătuşii. Nu vezi că e pornită împotriva dumitale ?

— Ba da, scumpo ; dar trebuie să-mi spui de ce, ca să ştiu cum să-i combat obiecţiile. Presupun că mă socoate risipitor (a urmat el, observând că nu prea vreau să-i răspund) şi trage concluzia că n-o să am decât prea puţine bunuri lumeşti cu care să-mi înzestrez soţioara. Nu-i aşa ? Dacă astfel stau lucrurile trebuie să-i spui că cele mai multe din proprietăţile mele nu pot fi transmise decât prin succesiune în linie bărbătească, aşa că n-am cum să le înstrăinez. Se prea poate ca restul să mai fie grevat de unele ipoteci — câteva mici datorii şi angarale pe ici, pe colo, dar nu cine ştie ce în ansamblu. Şi deşi recunosc că nu sunt chiar aşa bogat cum aş fi putut să fiu, totuşi cred că o să ne descurcăm destul de bine cu ceea ce mi-a rămas. Ştii, tata a fost cam zgârcit, şi în special în ultimii săi ani nu mai găsea altă bucurie în viaţă decât să adune averi ; aşadar, nici nu e de mirare că principala încântare a fiului său este să le cheltuiască. Ceea ce s-a şi întâmplat până când faptul că te-am cunoscut pe tine, draga mea Helen, m-a învăţat să adopt alte concepţii şi să am ţeluri mai nobile. Însăşi ideea de a te avea pe tine sub acoperământul meu, de a trebui să am grijă de tine, mă va sili să mai pun stavilă cheltuielilor şi să trăiesc ca un creştin — ca să nu mai vorbesc de toată înţelepciunea şi virtutea pe care le vei picura în mintea mea prin sfaturile tale cuminţi şi prin bunătatea ta dulce şi atrăgătoare.

— Dar nu e vorba de asta, i-am răspuns. Nu la bani se gândeşte mătuşa. Ea are destulă minte ca să nu preţuiască mai mult decât se cuvine averile pământeşti.

— Dar atunci despre ce e vorba ?

— Ea nu vrea să mă căsătoresc decât cu un bărbat de treabă.

— A, cu un om „de o smerenie desăvârşită"? Hm!... Ei, mă rog, o să aranjez eu şi asta ! Sper să izbutesc. Azi e duminică, nu-i aşa ? Am să mă duc la biserică dimineaţă, după-amiază şi seara şi am să mă port atât de evlavios încât ea o să mă privească pur şi simplu cu admiraţie şi cu dragoste de soră, ca pe un tăciune smuls

din foc. Am să vin acasă oftând ca un cuptor şi plin de mirosul de tămâie al predicii scumpului vostru preot, reverendul Blatant[5]...

— Preotul se numeşte Leighton, l-am corectat eu pe un ton sec.

— Şi domnul Leighton e un „predicator blând", Helen ? E „un om admirabil şi încântător, inspirat de Dumnezeu" ?

— E un om moral, domnule Huntingdon. Ce n-aş da să pot spune acelaşi lucru despre dumneata, măcar cu jumătate de gură.

— A, da, am uitat că şi tu eşti o „sfântă". Te rog în genunchi să mă ierţi, scumpo... Dar nu-mi mai spune „domnule Huntingdon", pe mine mă cheamă Arthur.

— N-am să-ţi spun în nici un fel pentru că n-am să mai am câtuşi de puţin de a face cu dumneata dacă vei continua să vorbeşti în felul ăsta. Dacă ai într-adevăr de gând s-o păcăleşti pe mătuşa, după cum spui, înseamnă că oşti foarte ticălos. Iar dacă nu e adevărat, atunci faci foarte rău glumind cu un asemenea subiect!

— Fac *mea culpa*[6] mi-a răspuns, încheindu-şi hohotul de râs cu un oftat trist. Şi acum — reluă el după o pauză de o clipă — să vorbim despre altceva. Vino mai aproape, Helen, şi ia-mă de braţ. Şi atunci am să te las în pace. Dar nu pot fi liniştit când te văd mergând pe acolo.

M-am supus dorinţelor lui, deşi i-am atras atenţia că va trebui în curând să ne întoarcem în casă.

— De ce, că doar va trece multă vreme până când să coboare cineva la micul dejun. Helen, ai vorbit adineauri de tutorii tăi ; dar tatăl tău nu mai trăieşte ?

— Ba da, însă întotdeauna i-am socotit pe unchiul şi pe mătuşa mea tutorii mei, pentru că în fapt şi sunt, chiar dacă nu şi oficial. Tata m-a lăsat pe de-a-ntregul în grija lor. Nici nu l-am mai văzut de când a murit scumpa mea mamă — eram mică pe atunci — şi la rugămintea ei, mătuşa s-a oferit să-mi poarte de grijă şi m-a dus la Staningley, unde am rămas tot timpul de atunci încoace. Şi nu cred că el ar obiecta la ceva făcut în interesul meu dacă ei i s-ar părea de cuviinţă să-şi dea aprobarea.

— Dar el şi-ar da aprobarea la vreun lucru pe care ea ar socoti de cuviinţă să-1 respingă ?

— Nu, mă tem că nu ţine chiar atât dc mult la mine.

— E de condamnat pentru asta — dar el nici nu ştie ce înger e fiica lui — lucru cu atât mai fericit pentru mine, fiindcă dacă ar ştii, n-ar fi dispus să se despartă de o asemenea comoară.

— Dar apropo, domnule Huntingdon, probabil ştii că nu sunt eu moştenitoarea averii familiei ?

El a susţinut că nici nu s-a gândit vreodată la această problemă şi m-a rugat să nu-i tulbur bucuria acelui moment, pomenind de asemenea lucruri neinteresante. M-am bucurat de această dovadă de afecţiune dezinteresată, pentru că Annabella Wilmot este moştenitoarea probabilă a întregii averi a unchiului ei, în afară de faptul că a şi intrat în stăpânirea proprietăţii răposatului ei tată.

Acum Arthur a insistat să ne îndreptăm paşii înapoi spre casă ; dar mergeam foarte încet şi continuam să vorbim pe drum. Nu e nevoie să repet toate vorbele

[5] *Nume care sugerează noţiunea de „retorică sforăitoare"*
[6] *Îmi recunosc vina şi-mi cer iertare (lat.)*

schimbate între noi; mai degrabă să mă refer la ce s-a petrecut între mătuşa mea şi mine după micul dejun, când domnul Huntingdon l-a chemat de-o parte pe unchiul meu, fără îndoială pentru a-i adresa cererea în căsătorie, iar ea mi-a făcut semn să trec în camera alăturată unde din nou a început o mustrare solemnă, care însă n-a izbutit câtuşi de puţin să mă convingă că priveşte situaţia cu mai multă înţelepciune decât mine.

— Mătuşico, ştiu bine că tu-l judeci fără milă, i-am spus. Nici măcar prietenii lui nu sunt chiar aşa de stricaţi cum îi înfăţişezi tu. Să-l luăm de pildă pe Walter Hargrave, fratele lui Milicent : e aproape un înger dacă măcar jumătate din ce spune ea despre dânsul e adevărat. Îmi vorbeşte mereu despre el şi-i suie în slava cerului virtuţile.

— Ai să-ţi formezi o părere eronată despre firea unui bărbat dacă o judeci după ceea ce spune despre el o soră iubitoare. În general, până şi cei mai răi dintre ei ştiu cum să-şi ascundă ticăloşiile de ochii surorilor şi chiar şi de ai mamelor lor.

— Şi pe urmă mai e lordul Lowborough — am continuat cu — un om foarte de treabă.

— Cine ţi-a mai spus una ca asta ? Lordul Lowborough e un om în stare de orice. Şi-a risipit averea la jocuri de noroc şi prin alte mijloace şi acum e în căutarea unei fete bogate ca să şi-o refacă. Chiar asta i-am spus şi domnişoarei Wilmot. Numai că voi sunteţi cu toatele la fel: mi-a răspuns, foarte trufaşă, că-mi rămâne extrem de îndatorată, dar că e convinsă că-şi poate da seama când un bărbat o curtează pentru averea ei şi când o face de dragul propriei ei persoane. Se leagănă cu iluzia că are o experienţă suficientă în asemenea chestiuni încât să se poată încrede într-un mod cu totul justificat în propria ei judecată. Cât despre lipsa averii lordului, a spus că puţin îi pasă de asta, întrucât nădăjduieşte că propria ei avere o să fie suficientă pentru amândoi. În ceea ce priveşte moralitatea şi nesăbuinţa lui, ea presupune că lordul Lowborough nu e mai rău decât alţii şi, mai mult decât atât, că între timp s-a îndreptat în mare măsură. Da, da, toţi bărbaţii ştiu să fie ipocriţi şi să facă pe mironosiţele când vor să tragă pe sfoară o femeie iubitoare şi lipsită de călăuzire !

— Mă rog, cred că el nu e mai rău decât ea, am zis eu. Dar domnul Huntingdon, când se va căsători, nu va avea prea des prilejul de a se înhăita cu prietenii săi holtei. Şi cu cât sunt mai răi, cu atât doresc mai mult să-l izbăvesc de ei.

— Fireşte, draga mea ; şi — bănuiesc — cu cât e el mai rău, cu atât doreşti mai tare să-l izbăveşti de el însuşi.

— Da, cu condiţia să nu fie incorigibil, adică, vreau să zic, cu atât mai mult ţin să-l izbăvesc de greşelile lui, să-i dau posibilitatea să se dezbare de răul întâmplător de care s-a molipsit prin contactul cu alţii mai stricaţi decât el, să-i dau posibilitatea să strălucească în lumina fără nori a propriei lui bunătăţi adevărate. Să mă străduiesc din răsputeri pentru a ajuta latura bună a firii lui s-o învingă pe cea rea şi să-1 facă ceea ce ar fi fost dacă n-ar fi avut din capul locului un tată rău, egoist şi zgârcit care, pentru a-şi satisface propriile lui patimi murdare, l-a oprit de

la cele mai nevinovate bucurii ale copilăriei şi tinereţii, dezgustându-1 în felul acesta de orice fel de restricţii. Şi dacă n-ar fi avut o mamă fără minte care 1-a lăsat să-şi facă de cap după pofta inimii lui, păcălindu-şi pentru el soţul şi făcând totul pentru a încuraja la acest băiat tocmai acei germeni ai nechibzuinţei, nesăbuinţei şi viciului pe care ea avea datoria să-i înăbuşe în faşă ; şi dacă n-ar fi avut apoi o asemenea ceată de amici cum spui tu că sunt prietenii ăia ai lui...

— Bietul om ! m-a întrerupt ea sarcastic, oamenii l-au stricat îngrozitor...

— Chiar aşa şi este ! am strigat eu. Dar nu-1 vor mai strica şi nu-i vor mai putea face rău : soţia lui va desface tot ce a făcut maică-sa !

-— Ei bine — a reluat ea după o scurtă pauză — trebuie să mărturisesc, Helen, că am avut mai multă încredere în judecata ta şi în gustul tău, dar văd că ele sunt mai prejos de încrederea mea. Nu-mi dau seama cum poţi iubi un asemenea om, şi ce plăcere poţi să găseşti în tovărăşia lui.

— Nu e rău... Cel mai mare cusur al lui — de fapt singurul — este nechibzuinţa.

— Nechibzuinţa, continuă mătuşa mea, poate duce la toate crimele şi nu reprezintă în ochii lui Dumnezeu decât o scuză foarte slabă pentru greşelile noastre. Bănuiesc că domnul Huntingdon nu e lipsit de facultăţile obişnuite ale oamenilor : nu are o minte chiar atât de uşuratică încât să fie iresponsabil.

Se făcuse târziu şi trebuia neapărat să mergem la biserică. Toată lumea asista la slujba de dimineaţă, în afară de unchiul meu, care nu se ducea mai niciodată la biserică, şi de domnul Wilmot, care rămase cu el acasă pentru a juca în linişte o partidă de *cribbage*. După-amiază domnişoara Wilmot şi cu lordul Lowborough se scuzară şi ei că nu pot să asiste la slujbă ; dar domnul Huntingdon catadicsi să ne însoţească din nou.

Dacă a făcut-o numai pentru a se pune bine cu mătuşă-mea n-aş şti să spun, dar în cazul ăsta cu siguranţă că ar fi trebuit să se comporte mai frumos. Trebuie să mărturisesc că nu mi-a plăcut deloc conduita lui din timpul slujbei. Ţinându-şi invers cartea de rugăciuni sau deschizând-o oriunde, numai unde trebuia nu, n-a făcut altceva decât să se uite în jur, în afară de cazul când întâlnea întâmplător privirile mătuşii sau ale mele. Atunci cobora ochii pe carte, cu un aer puritan, de o gravitate prefăcută, care ar fi fost de-a dreptul ridicol dacă nu era atât de supărător. La un moment dat, în timpul predicii, după ce 1-a privit cu atenţie câteva minute pe reverendul Leighton, şi-a scos creionul din apărătoarea lui de aur şi a pus repede mâna pe *Biblie.* Dându-şi seama că eu am observat mişcarea mi-a şoptit că vrea să-şi ia note de la predică ; dar în loc de asta (întrucât şedeam alături de el n-am putut să nu observ cu ce se ocupă) a desenat o caricatură a preotului dându-i acestui domn venerabil, pios şi vârstnic, aerul şi înfăţişarea de-a dreptul absurdă a unui bătrân ipocrit. Şi totuşi, pe drumul de întoarcere, i-a vorbit mătuşii despre predică, cu un discernământ atât de serios şi de umil încât m-am simţit ispitită să cred că de fapt ascultase cu atenţie cuvintele preotului şi profitase de pe urma lor.

Cu puţin înainte de cină, unchiul m-a chemat în bibliotecă să discutăm o chestiune foarte importantă, pe care a lichidat-o în câteva cuvinte.

— Ei, Nel — mi-a spus el — tânărul ăsta, Huntingdon, te-a cerut de nevastă. Ce trebuie să-i spun ? Mătuşa ta ar prefera să răspundă nu — dar tu ce zici ?

— Eu zic da, unchiule ! i-am răspuns fără o clipă de şovăială, întrucât îmi şi formasem o părere definitivă în această privinţă.

-— Foarte frumos ! strigă el. Ei, ăsta e un răspuns cinstit şi lăudabil, admirabil pentru o fată !... Ei bine, am să-i scriu mâine lui taică-tău. El o să-şi dea, cu siguranţă, consimţământul; aşa că poţi să consideri chestiunea rezolvată. Ai fi făcut mult mai bine dacă l-ai fi luat pe Wilmot, pot să te asigur ; dar asta nu vrei s-o crezi nici în ruptul capului. La vârsta ta, dragostea e stăpân atotputernic. La vârsta mea stăpânul e aurul masiv şi durabil. Acuma, bănuiesc că nici prin gând nu-ţi trece să cercetezi starea finanţelor soţului tău ori să-ţi baţi capul cu foaia dotală sau alte lucruri dintr-astea ?

— Nu prea văd de ce-aş face-o.

— Ei, atunci, să fii mulţumită că există nişte minţi mai înţelepte care să gândească pentru tine. Eu n-am avut încă timpul să cercetez îndeaproape treburile acestui tânăr ştrengar, dar constat că o mare parte din frumoasa proprietate a lui taică-său s-a dus pe apa gârlei. Totuşi, cred că a mai rămas din ea o bucăţică frumuşică, şi cu puţină atenţie şi grijă, ar putea spori. Pe urmă, îl mai putem convinge pe taică-tău să-ţi dea o zestre ca lumea, întrucât în afara de tine nu mai trebuie să se îngrijească decât de un singur copil ; şi dacă te porţi frumos, cine ştie dacă nu cumva mă vei determina să-mi amintesc de tine când îmi voi scrie testamentul ? a continuat el lipindu-şi degetul de nas într-un semn de complicitate şi făcându-mi totodată cu ochiul.

— Îţi mulţumesc unchiule şi pentru asta şi pentru toată bunăvoinţa cu care m-ai înconjurat.

— Ei, l-am interogat pe acest tânăr filfizon în privinţa foii dotale, continuă el; pare dispus să se arate destul de generos în această privinţă...

— Ştiam eu că aşa o să se întâmple ! i-am răspuns. Dar te rog nu-ţi mai bate capul şi nu-l mai bate nici pe-al lui, nici pe-al meu în privinţa asta; pentru că tot ce voi avea eu va fi şi al lui şi tot ce are el va fi şi al meu. Şi altceva ce-ar mai putea dori vreunul dintre noi ?

Tocmai dădeam să părăsesc încăperea, când unchiul m-a chemat înapoi :

— Slai, stai ! a strigat el. Încă n-am stabilit clipa fericită. Când ar fi să fie ? Mătuşa ta ar vrea s-o amâne până Dumnezeu ştie când, dar el se arată nerăbdător să se pună în lanţuri cât mai curând cu putinţă ; nici nu vrea să audă să aştepte mai mult de o lună ; şi bănuiesc că şi tu o să fii de aceeaşi părere, aşa că eu...

— Câtuşi de puţin, unchiule ; dimpotrivă, aş vrea să aştept cel puţin până la Crăciun.

— Pfui, pfui! Nu-mi mai spune mie poveşti dintr-astea, că nu sunt chiar aşa naiv, a strigat el şi s-a încăpăţânat să nu mă creadă.

Şi totuşi e foarte adevărat. Nu sunt câtuşi de puţin grăbită. Şi cum aş fi, când mă gândesc la schimbarea importantă care mă aşteaptă şi la toate lucrurile pe care trebuie să le părăsesc ? E destul de mare fericirea să ştiu că urmează să ne

căsătorim, că el mă iubeşte cu adevărat şi că eu îl pot iubi cu tot atâta afecţiune şi mă pot gândi la el oricând vreau. Şi totuşi am insistat s-o consultăm pe mătuşa în privinţa zilei cununiei pentru că eram hotărâtă să nu trecem peste sfaturile ei ; în privinţa acestui amănunt nu s-a ajuns deocamdată la nici o concluzie.

CAPITOLUL XXI

1 OCTOMBRIE. ACUM TOTUL E stabilit. Tata şi-a dat consimţământul şi nunta a fost fixata pentru Crăciun printr-un fel de compromis între partizanii grabei şi cei ai amânării. Cele două domnişoare de onoare vor fi Milicent Hargrave şi Annabella Wilmot, nu că aş ţine grozav la aceasta din urmă, dar, oricum, se numără printre intimii familiei, şi altă prietenă nu mai am.

Când i-am spus lui Milicent de logodna mea, m-a cam supărat prin felul cum a primit vestea. După ce m-a privit îndelung, cu o uimire mută, mi-a spus :

— Ei, Helen, bănuiesc că ar trebui să te felicit şi mă bucur că te văd aşa de veselă. Dar nu credeam că-l vei accepta ; şi nu pot să nu mă mir că-ţi place atât de mult.

— Şi de ce anume ?

— Pentru că tu îi eşti superioară din toate punctele de vedere, pe când în firea lui e ceva atât de îndrăzneţ, atât de nesocotit, atât de... nu ştiu cum să-ţi spun, încât parcă simt imboldul să mă dau la o parte din calea lui ori de câte ori îl văd apropiindu-se.

— Eşti timidă, Milicent, dar asta nu e câtuşi de puţin vina lui.

— Şi pe urmă şi înfăţişarea lui — continuă ea. Lumea zice că e frumos, şi bineînţeles că este, dar mie nu-mi place genul ăsta de frumuseţe ; şi mă mir de tine că-ţi place.

— De ce anume ?

— Păi, ştii, am impresia că nu e nimic nobil sau măreţ în înfăţişarea lui.

— De fapt tu te miri că poate să-mi placă cineva care aduce atât de puţin cu eroii slăviţi prin romanele cavalereşti ? Ei bine, mie dă-mi îndrăgostitul în carne şi oase şi ţi-i las ţie pe toţi cei Ca Sir Herbert sau Valentine — dacă-i poţi găsi undeva.

— N-am nevoie de ei, zise ea. Mă mulţumesc şi eu cu oameni în carne şi oase — numai că lumina spiritului trebuie să răzbată până la suprafaţă. Dar nu ţi se pare că domnul Huntingdon e prea roşu la faţă ?

— Nu ! am strigat eu indignată. Nu e deloc roşu la faţă. Tenul lui are, pur şi simplu, o strălucire plăcută, o prospeţime sănătoasă. Tenta caldă, trandafirie se armonizează cu nuanţa mai intensă a pometilor obrajilor, exact aşa cum trebuie. Nu pot să sufăr ca un bărbat să aibă faţă roşie şi albă, ca a unei păpuşi vopsite, sau de un alb bolnăvicios, sau neagră ca fumul, sau de un galben cadaveric !

— Mă rog, gusturile diferă, mie-mi place tenul palid sau smolit, îmi răspunse ea. Însă ca să-ţi mărturisesc adevărul, Helen, mă legănasem cu iluzia că într-o bună zi îmi vei fi cumnată. Abia aşteptam ca Walter să-ţi fie prezentat în cursul viitorului sezon şi speram că-ţi va plăcea ; eram sigură că el o să te placă. Mă mângâiam cu gândul că astfel voi avea fericirea de a vedea cele două fiinţe la care ţin cel mai mult pe lumea asta — în afară de mama — unite prin căsnicie. Se prea poate ca el să nu fie chiar ceea ce ai numi tu un bărbat frumos, dar e mult mai distins şi mai drăguţ şi mai bun decât domnul Huntingdon şi sunt sigură că tot aşa ai zice şi tu dacă l-ai cunoaşte.

— Imposibil, Milicent ! Tu gândeşti astfel pentru că-i eşti soră. Din această pricină te iert ; dar nimeni altcineva n-ar putea să scape de pedeapsă dacă ar cleveti astfel de faţă cu mine împotriva lui Arthur Huntingdon.

Domnişoara Wilmot şi-a exprimat şi ea aproape la fel de făţiş sentimentele în această privinţă.

— Şi aşa, Helen — mi-a zis ea apropiindu-se de mine cu un zâmbet amabil numai la suprafaţă — bănuiesc că urmează să devii doamna Huntingdon.

— Da, i-am răspuns. Nu mă pizmuieşti ?

— O, Doamne, dimpotrivă ! a exclamat ea. Foarte probabil că voi deveni într-o bună zi lady Lowborough şi ştii, draga mea, atunci voi fi eu în situaţia de a te întreba : „Nu mă pizmuieşti ?"

— De aici înainte nu voi pizmui pe nimeni, i-am replicat.

— Ei nu zău ? Va să zică eşti chiar aşa de fericită ? mi-a zis ea meditativ, şi un fel de nor de dezamăgire i-a umbrit faţa. Şi el te iubeşte — adică vreau să spun te idolatrizează tot aşa de mult cum îl idolatrizezi tu pe el ? a adăugat ea aţintindu-şi ochii asupra mea ca şi cum ar fi aşteptat răspunsul cu o nerăbdare rău ascunsă.

— Nu vreau să fiu idolatrizată, i-am răspuns, dar sunt convinsă că mă iubeşte mai mult ca orice pe lume, aşa cum îl iubesc şi eu.

— Exact, mi-a zis ea dând din cap. Aş da nu ştiu ce... a început ea, apoi s-a oprit.

— Pentru ce anume ? am întrebat-o eu, iritată de expresia răzbunătoare a chipului ci.

— Aş da nu ştiu ce — a reluat ea cu un hohot scurt — ca toate atracţiile şi calităţile dezirabile ale celor doi gentlemeni să fie întrunite într-unul singur : ca lordul Lowborough să aibă chipul frumos şi firea agreabilă a lui Huntingdon şi tot spiritul şi veselia şi farmecul lui — sau ca Huntingdon să aibă obârşia nobilă şi titlul lui Low- borough şi încântătoarea proprietate a familiei acestuia, iar cu să-1 am pe el; şi atunci ţi l-aş lăsa cu dragă inimă ţie pe celălalt.

— Mulţumesc frumos, scumpă Annabella, dar în ceea ce mă priveşte, sunt mai mulţumită să iau lucrurile aşa cum sunt. Cât despre tine, mi-ar plăcea să te ştiu la fel de încântată de logodnicul tău cum sunt şi eu de-al meu.

Aşa i-am vorbit, şi cu toată sinceritatea, pentru că deşi la început m-a jignit lipsa ei de amabilitate, până la urmă francheţa ei m-a înduioşat, şi contrastul dintre

situaţiile noastre era de aşa natură, încât îmi puteam permite foarte uşor s-o compătimesc şi să-i doresc numai bine.

Nici cunoştinţele domnului Huntingdon nu par să fie mai încântate decât ale mele de apropiata noastră căsătorie. Poşta de azi-dimineaţă i-a adus scrisori de la mai mulţi prieteni ai lui. Parcurgându-le la micul dejun, el stârni atenţia tuturor celor de faţă prin diversitatea, cu totul ieşită din comun, a strâmbăturilor pe care le făcu. Dar râzând, aşa ca pentru sine, le mototoli pe toate şi le vârî în buzunar, fără să spună o vorbă până la terminarea mesei. Apoi, în timp ce musafirii şi cei ai casei rămaseră pe lângă foc sau se învârtiră agale prin cameră înainte de a se apuca de diferitele lor îndeletniciri din dimineaţa aceea, el veni şi se aplecă asupra spetezei scaunului meu. Lipindu-şi faţa de buclele melc, după o uşoară sărutare cuminte, începu să strecoare în urechea mea următoarea plângere:

-— Helen, vrăjitoare ce eşti, ştii că ai atras asupra mea blestemele şi ocările tuturor prietenilor mei ? Le-am scris deunăzi ca să le împărtăşesc fericitele mele perspective şi acum în loc de un morman de felicitări am primit un teanc de insulte şi reproşuri. În toate scrisorile astea nu e nici măcar o singură urare de bine pentru mine sau un singur cuvânt frumos pentru tine. Prietenii zic că de acum s-a terminat cu distracţiile, cu zilele de pomină şi cu nopţile de chef — şi totul e din vina mea pentru că sunt primul care destram ceata veselă, şi ceilalţi îmi vor urma exemplul, pur şi simplu din desperare. Ei îmi fac onoarea de a spune că eram sufletul şi stâlpul societăţii noastre, dar că am trădat în mod ruşinos încrederea cu care m-au înconjurat...

— Dacă vrei, n-ai decât să li te alături din nou, i-am zis eu puţin necăjită de tonul trist al discursului pe care mi-1 ţinuse. Mi-ar părea rău să mă interpun între orice bărbat — sau grup de bărbaţi — şi atâta fericire; poate ca voi izbuti să mă lipsesc de tine la fel de uşor ca şi bieţii tăi prieteni părăsiţi.

— Vai, nu, Doamne fereşte ! a murmurat el. În cazul meu se aplică titlul piesei aceleia : „*Totul pentru dragoste sau Lumea pierdută pentru o cauză bună*” [7]. N-au decât să se ducă... unde-or pofti, ca să vorbesc politicos. Dar dacă ai vedea, Helen, cum mă insultă, m-ai iubi mai mult pentru că am riscat atâta de dragul tău.

Scoase din buzunar ghemotocul de scrisori. Credeam că vrea să mi le dea să le citesc, aşa că i-am spus că nu ţin să le văd.

— N-am să ţi le arăt, iubito, mi-a zis el. Nu prea sunt potrivite pentru ochii unei *lady* — sau în orice caz cea mai mare parte dintre ele. Dar uită-te aici. Iată mâzgălelile lui Grimsby — numai trei rânduri mi-a scris, javră posacă ce e! Bineînţeles că nu zice mare lucru, dar însăşi tăcerea lui înseamnă mai mult decât cuvintele tuturor celorlalţi şi cu cât spune mai puţin, cu atât gândeşte mai mult. Şi asta e misiva lui Hargrave. E deosebit de supărat pe mine întrucât, se îndrăgostise de tine din relatările surorii lui şi voia să te ia chiar el de nevastă de îndată ce va fi terminat cu nebuniile tinereţii.

— Îi sunt foarte recunoscătoare, am comentat eu.

---

[7] *E vorba de titlul şi subtitlul tragediei clasicului englez Jhon Dryden (1831—1700), despre dragostea lui Marc Antoniu pentru Cleopatra.*

— Şi eu la fel. Şi uită-te la asta. E scrisoarea lui Hattersley — fiecare pagină e plină până la refuz de acuzaţii batjocoritoare, de blesteme amarnice şi de plângeri lamentabile, încheindu-se cu jurământul că drept răzbunare o să se însoare şi el : o să se iroseasc㠄 bunătate de bărbat aruncându-se în braţele primei fete bătrâne care-şi va pune în gând să-i sucească mintea. Ca şi cum mie mi-ar păsa ce-o să facă !

— Ei bine — i-am spus — dacă vei renunţa la intimitatea cu aceşti oameni nu cred că vei avea vreo pricină să regreţi pierderea societăţii lor. Credinţa mea este că nu ţi-au făcut niciodată prea mult bine.

— Poate că nu. Dar ne-am distrat straşnic împreună, chiar dacă uneori am mai avut parte şi de un pic de tristeţe şi durere — după cum a simţit şi Lowborough pe pielea lui — ha, ha !

Tocmai când râdea amintindu-şi necazurile lui Lowborough, s-a apropiat unchiul meu şi l-a bătut pe umăr.

— Ei, flăcăule ! i-a zis el. Eşti prea ocupat cu cucerirea nepoatei mele pentru a te mai războ㠄 cu fazanii ? Nu uita că azi e întâi octombrie ! Soarele străluceşte, ploaia a încetat — până şi Boarham are curajul să se aventureze, bineînţeles cu cizmele impermeabile ; iar Wilmot şi cu mine vă vom bate pe toţi. Susţin cu glas tare că noi bă- trânii suntem cei mai pasionaţi vânători din toată ceata.

— Am să vă arăt totuşi ce pot face astăzi, a răspuns prietenul meu. Am să vă ucid păsările cu toptanul pentru simplul motiv că mă vor ţine departe de o societate mult mai agreabilă decât o formaţi dumneavoastră sau ele.

Şi zicând acestea s-a îndepărtat. Nu l-am mai văzut până la cină. Timpul a trecut îngrozitor de greu. Mă întreb ce am să mă fac în lipsa lui ?

E foarte adevărat că cei trei gentilomi mai vârstnici s-au dovedit vânători mai pasionaţi decât cei doi mai tineri ; pentru că în ultima vreme, atât lordul Lowborough cât şi Arthur Huntingdon şi-au neglijat aproape zilnic expediţiile cinegetice pentru a ne însoţi pe noi în diferite plimbări călare sau pe jos. Dar aceste vremuri fericite se apropie repede de sfârşit. În mai puţin de două săptămâni trupa se va destrăma, spre marea mea supărare, pentru că din zi în zi îmi place tot mai mult această societate ; asta mai ales acum, când domnii Boarham şi Wilmot au încetat să mă mai tachineze şi să mă piseze cu insistenţele lor, mătuşa a încetat să-mi mai ţină predici, iar eu am încetat să mai fiu geloasă pe Annabella — şi chiar s-o antipatizez — acum când domnul Huntingdon a devenit Arthur al meu şi mă pot bucura, fără nici o reţinere, de tovărăşia lui. Repet, oare ce-o să mă fac fără el ?

CAPITOLUL XXII

5 OCTOMBRIE. PAHARUL FERICIRII mele nu e neîntinat : se amestecă în el o undă de amărăciune pe care, oricât m-aş strădui, nu izbutesc s-o ascund de propria

mea conştiinţă. Se prea poate să încerc să mă conving singură că fericirea predomină ; se prea poate să spun că amărăciunea dă băuturii din pahar un pic de aromă plăcută ; însă oricât aş susţine aceste lucruri, amărăciunea se află acolo şi nu pot să nu-i simt gustul. Nu pot să închid ochii la defectele lui Arthur ; şi cu cât îl iubesc mai mult, cu atât mă tulbură ele mai tare. Mă tem că însăşi inima lui — în care am avut atâta încredere — e mai puţin caldă şi generoasă decât o socoteam eu. Sau cel puţin astăzi mi-a dat o mostră a caracterului lui care părea să merite un nume mai aspru decât cel de nesocotinţă. El şi cu lordul Lowborough ne însoţeau pe Annabella şi pe mine într-o lungă şi plăcută plimbare călare ; el îşi purta calul tot pe lângă mine, ca de obicei, iar Annabella şi cu lordul Lowborough o luaseră puţin înainte. Lordul stătea aplecat spre Annabella de parcă ar fi fost cufundat într-o conversaţie tandră şi confidenţială.

— Ăştia doi o să ne-o ia înainte, Helen, dacă nu băgăm bine de seamă, remarcă Huntingdon. O să facă nuntă cum te văd şi cum mă vezi. Lowborough ăla e prostit de tot. Dar tare rnă tem câ o să se trezească la mare ananghie când va pune mâna pe ea.

— Şi ea o să fie la mare ananghie când va pune mâna pe el, dacă ceea ce am auzit despre dânsul e adevărat, am răspuns eu.

— Câtuşi de puţin. Ea ştie prea bine la ce să se aştepte ; în schimb prostul de el se lasă înşelat de gândul că ea o să-i fie o nevastă bună. Şi pentru că l-a amuzat cu fanfaronada ei, cum că ar dispreţui rangurile de nobleţe şi averea când e vorba de dragoste şi căsătorie, se leagănă cu iluzia că Annabella ţine grozav de tare la el; şi că n-o să-l refuze pentru că e sărac şi că nu-l cultivă pentru că e de viţă aleasă, ci că-l iubeşte numai şi numai pentru el.

— Dar nu cumva el o cultivă pentru averea ei ?

— Nu, nu e el omul care s-o facă. De bună seamă asta a fost prima atracţie. Dar între timp a pierdut-o complet din vedere ; nu intră niciodată în calculele lui, decât cel mult ca un lucru fără de care — chiar în interesul domnişoarei şi de dragul ei — nici prin cap nu i-ar putea trece să se însoare cu ea. Nu : e îndrăgostit lulea. Credea că n-o să i se mai poată întâmpla vreodată una ca asta şi iată că totuşi a căzut din nou în plasă. Urma să se însoare mai demult, acum vreo doi-trei ani; dar şi-a pierdut mireasa pentru că şi-a pierdut averea. A ajuns destul de rău în cercul nostru de la Londra; avea o patimă nefericită pentru jocurile de noroc; şi nu încape îndoială că individul s-a născut sub o stea nenorocoasă, pentru că ori de câte ori câştiga ceva, pierdea după aceea de trei ori mai mult. Asta e un gen de autotortură căruia eu nu i-am căzut niciodată rob în prea mare măsură. Când îmi cheltuiesc banii, îmi place să mă bucur de toate avantajele pe care le pot aduce ei ; nu mă distrează deloc să-i risipesc cu hoţii şi cu şarlatanii; cât despre câştigarea banilor, până acum am avut întotdeauna destui. Părerea mea este că ai timp suficient s-o apuci în dreapta şi în stânga ca să faci rost de alţi bani când dai de fundul sacului. Uneori am frecventat şi eu tripourile, doar aşa ca să văd ce se întâmplă cu aceşti robi înnebuniţi ai şansei. Te rog să mă crezi, Helen, e un studiu foarte interesant şi uneori e şi o ocupaţie foarte distractivă. Adesea mi s-a întâmplat să râd de zevzeci

şi de nebuni. Lowborough era de-a dreptul scos din minţi —- nu de bunăvoie, ci silit fiind, mereu se hotăra să renunţe şi mereu îşi călca hotărârea luată. De fiecare dată când risca, zicea că e „ultima oară″. În cazul când câştiga puţin, spera să câştige ceva mai mult data viitoare, iar dacă pierdea zicea că nu face să se dea bătut într-o asemenea conjunctură : trebuia să meargă mai departe până când recupera cel puţin acest ultim ghinion ; era imposibil ca neşansa să-1 urmărească de-a pururi. Şi socotea fiecare pasă norocoasă drept zorile unor vremuri mai bune, până când experienţa îi dovedea contrariul. În cele din urmă desperarea 1-a împins la nesăbuinţă, şi zilnic aşteptam cu toţii să auzim de o sinucidere. N-ar fi fost mare lucru — şopteau unii dintre noi — întrucât existenţa lui încetase de mult să mai fie o achiziţie pentru clubul nostru. În cele din urmă a ajuns să pună stavilă lucrurilor. A strâns o miză mare şi a hotărât ca aceasta să fie ultima, indiferent dacă va pierde sau va câştiga. Fireşte că mai luase asemenea hotărâri de multe ori până atunci şi tot de atâtea ori şi le călcase ; şi la fel s-a întâmpâat şi de data asta. A pierdut; şi în timp ce adversarul lui strângea, zâmbitor, câştigul de pe masă, Lowborough s-a făcut alb ca varul, s-a retras în tăcere şi şi-a şters fruntea. Eram şi eu de faţă în momentul acela ; şi în timp ce stătea în picioare, cu braţele încrucişate şi cu ochii aţintiţi la pardoseală, ştiam prea bine ce se petrece în mintea lui.

— Asta e ultima dată, Lowborough ? l-am întrebat eu apropiindu-mă.

— Penultima, îmi răspunse cu un zâmbet chinuit. Apoi, repezindu-se la masa de joc trânti cu pumnul în ea şi ridicându-şi glasul ca să acopere zgomotul banilor ce zăngăneau, al înjurăturilor şi blestemelor ce răsunau în încăpere, făcu un jurământ serios şi solemn că, orice s-ar întâmpla, această încercare va fi cea din urmă. Ceru ca Providenţa să aducă blesteme nemaipomenite asupra capului său dacă va mai pune vreodată mâna pe cărţile de joc sau pe zaruri. Apoi dublă miza anterioară şi invită pe oricare dintre cei de faţă să joace împotriva lui. Grimsby acceptă imediat provocarea. Lowborough îl fulgeră cu privirea, întrucât Grimsby era aproape la fel de celebru pentru norocul lui, cum era şi el pentru ghinionul lui. Şi totuşi se apucară de treabă. Dar Grimsby avea foarte mult talent şi foarte puţine scrupule, şi mi-ar fi greu să spun dacă nu cumva a profitat de nerăbdarea oarbă şi de tremurul celuilalt, pentru a-l trişa. În orice caz, Lowborough pierdu din nou şi i se făcu îngrozitor de rău.

— Cred că ar fi bine să mai încerci o dată, îi zise Grimsby aplecându-se peste masă şi făcând cu ochiul către mine.

— Dar nu mai am cu ce să încerc, îi răspunse bietul Lowborough, cu un zâmbet înspăimântător.

— Vai, dar Huntingdon o să-ţi împrumute cu plăcere banii de care ai nevoie, insistă celălalt.

— Nu ; aţi auzit jurământul pe care l-am făcut, îi replică Lowborough, îndepărtându-se de acolo desperat, dar tăcut.

L-am luat de braţ şi l-am condus afară.

— O să fie cu adevărat ultima dată, Lowborough,? l-am întrebat eu de îndată ce l-am scos în stradă.

— Ultima dată, mi-a răspuns el contrar aşteptărilor mele.

Şi l-am dus până acasă — adică la clubul nostru — pentru că era supus ca un copil. I-am dat rachiu cu apă şi l-am tot îndemnat să bea până când a început să se mai însenineze la faţă, sau cel puţin să pară mai înviorat.

— Huntingdon, sunt ruinat ! mi-a spus el luând cel de-al treilea pahar din mâna mea. (Pe celelalte două le băuse într-o tăcere de moarte.)

— Nu eşti tu omul care să poţi fi ruinat! i-am zis eu. Ai să constaţi că un om poate trăi fără banii lui, la fel de fericit ca şi o broască ţestoasă după ce i se taie capul sau ca o viespe după ce i se retează trupul.

— Dar sunt dator vândut, mi-a zis el, am datorii până peste cap ! Şi n-am să pot scăpa de ele niciodată, niciodată !

— Ei, şi ce-i cu asta ? Mulţi oameni chiar mai bine situaţi decât tine au trăit şi au murit înglodaţi în datorii ! Doar ştii că întrucât eşti membru al Camerii Lorzilor nu te poate băga nimeni la închisoare.

Şi cu asta i-am înmânat al patrulea păhărel.

— Dar nu pot să sufăr să fiu dator ! a strigat el. Nu m-am născut pentru asta şi nu pot suporta o asemenea situaţie !

— Ce nu poate fi vindecat trebuie îndurat, i-am zis eu începând să-i pregătesc un nou grog.

— Şi apoi am pierdut-o pe Caroline a mea !

Atunci a început să se smiorcăte, pentru că grogul îi înmuiase inima.

— N-are importanţă, i-am răspuns. Mai sunt şi alte Caroline pe lume.

— Pentru mine nu este decât una singură, mi-a replicat el cu un oftat dureros. Şi chiar dacă ar mai fi încă cincizeci ca ea, mă întreb cine poate pune mâna pe ele fără bani?

— O, o să te ia cineva de bărbat pentru titlul pe care-l porţi ; şi pe urmă mai ai şi domeniul familiei. Ştii bine că pe acela nu-l poţi pierde, date fiind clauzele succesiunii.

— Aş da nu ştiu ce să-l pot vinde ca să-mi plătesc datoriile, mormăi el.

— Şi apoi — zise Grimsby, care tocmai intrase — ştii bine că mai poţi face o nouă încercare. Să fiu în locul tău nu m-aş da înapoi să-mi mai încerc şansele. În nici un caz nu m-aş opri aici.

— Ţi-am spus că n-o mai fac şi te rog să mă crezi! strigă Lowborough.

Şi ridicându-se în picioare, părăsi încăperea, cu un mers destul de nesigur, întrucât băutura i se urcase la cap. Pe atunci nu prea era deprins cu ea, dar după aceea a îndrăgit-o ca să-şi mai aline necazurile şi grijile.

Se ţinu de jurământul făcut în privinţa jocurilor de noroc (spre surprinderea noastră a tuturor), deşi Grimsby se străduia din răsputeri să-1 ispitească în aşa fel încât sa şi-l calce. Numai că acum deprinsese o altă meteahnă care-l chinuia aproape la fel de rău, deoarece curând descoperi că demonul băuturii e tot atât de negru ca şi cel al jocului şi că e tot atât de greu să te descotoroseşti de el — cu atât mai mult cu cât prietenii lui binevoitori făceau tot ce puteau ca să sprijine îndemnurile propriilor sale pofte nesăţioase.

Incapabilă să-mi stăpânesc indignarea, am strigat:

— Atunci înseamnă că şi ei erau nişte adevăraţi demoni ! Şi după cât se pare, dumneata, domnule Huntingdon ai fost primul care l-ai ispitit.

— Păi deh, ce puteam să facem ? a protestat el. Intenţia noastră a fost bună — nu puteam suporta să-l vedem pe bietul individ atât de nenorocit; şi pe urmă, era ca o piază rea printre noi, şezând acolo, tăcut şi posac, când era supus celor trei influenţe întristătoare : pierderea logodnicii, pierderea averii şi mahmureala care urma chefului din seara anterioară. În schimb, când dădea pe gât ceva, chiar dacă nu era el personal vesel, cel puţin constituia o sursă permanentă de veselie printre noi. Până şi Grimsby era în stare să chicotească auzind vorbele pe care le scotea din când în când : îl încântau mult mai mult decât glumele mele pline de haz sau veselia zgomotoasă a lui Hattersley. Dar într-o seară, cum şedeam cu toţii cu paharele de vin în faţă, după unul din dineurile noastre de la club, şi ne distrasem foarte bine împreună, Lowborough ţinând toasturi demente, ascultând cântecele noastre nebunatice şi participând şi el la aplauzele generale, dacă nu cumva şi la cor — deodată recăzu într-o stare de apatie, îşi luă capul în mâini şi nu-şi mai duse paharul la buze. Însă asta nu era ceva nou ; îl lăsarăm în pace şi ne continuarăm cheful până când, înălţându-şi deodată capul ne întrerupse, în mijlocul unui hohot de râs zgomotos, cu exclamaţia :

— Domnilor, unde vor duce toate acestea ? Răspunde-ţi-mi vă rog acum : cum se vor sfârşi toate astea ?

Şi se ridică în picioare.

— Un discurs, un discurs ! strigarăm noi. Bravo, bravo ! Lowborough o să ae ţină un discurs.

Aşteptă liniştit până când ropotele de aplauze şi zăngănitul paharelor încetară, apoi continuă :

— Doar atât voiam să spun, domnilor, că după părerea mea ar fi bine să nu mergem mai departe. Ar fi mai bine să ne oprim atâta vreme cât o mai putem face.

— Chiar aşa ! strigă Hattersley :

„Biet păcătos, opreşte calea ta !
Mai cugetă, nu merge spre infern ;
Pe marginea genunii nu juca
Căci eşti în pragul chinului etern..."

— Exact! a replicat lordul pe un ton cât se poate de grav. Şi dacă voi aveţi de gând să vizitaţi groapa aceea fără fund, eu nu vă voi însoţi. Trebuie să ne despărţim pentru că am jurat să nu mai fac nici cel mai mic pas către ea!... Dar ce e asta? a întrebat el ridicându-şi paharul de vin.

— Gustă, i-am propus.

— E o fiertură din iad! a exclamat el. Renunţ de-a pururi la ea !

Şi zicând acestea, o aruncă în mijlocul mesei.

Umple-l la loc ! i-am zis eu înmânându-i sticla şi să bem cu toţii pentru renunţarea ta.

— E otravă curată, spuse el apucând sticla de gât, şi eu jur să n-o mai pun niciodată în gură ! M-am lăsat de jocuri de noroc, mă las şi de asta !

Era cât pe-aci să verse în mod intenţionat, pe masă, conţinutul sticlei, dar Hargrave i-o smulse din mână.

— Atunci asupra voastră să cadă blestemul ! zise Lowborough şi ieşind din încăpere, strigă din uşă : „Adio, corupătorilor !" după care dispăru în mijlocul hohotelor de râs şi al ropotelor de aplauze.

Ne aşteptam să-l vedem revenind chiar a doua zi. Dar spre marea noastră surprindere locul lui rămase gol. Nici unul din noi nu-l mai văzu o săptămână încheiată. Începusem să credem cu adevărat că o să se ţină de cuvânt. În cele din urmă, într-o seară, când ne aflam adunaţi din nou laolaltă, intră şi el, cu o înfăţişare posacă şi sinistră, de strigoi, şi se pregătea să se strecoare, fără o vorbă, la locul lui obişnuit din stânga mea : noi ne ridicarăm cu toţii în picioare ca să-i salutăm venirea. Se înălţară mai multe glasuri pentru a-l întreba ce vrea să bea, şi mai multe mâini se repeziră la sticle şi pahare ca să-l servească. Dar eu ştiam că cel mai bine îl putea alina un pahar de grog aburind ; tocmai i-l pregăteam când el îl împinse într-o parte, cu un gest enervat, spunând :

— Te rog lasă-mă în pace, Huntingdon ! Vă rog liniştiţi-vă cu toţii ! N-am venit ca să particip la cheful vostru ; am venit doar ca să stau o vreme cu voi pentru că nu-mi mai pot suporta propriile gânduri.

Şi-a încrucişat braţele şi s-a lăsat pe speteaza scaunului. Aşadar, l-am lăsat şi noi în pace. Dar eu n-am îndepărtat paharul de lângă el. După o vreme, Grimsby mi-a atras atenţia asupra acestui lucru, făcând cu ochiul către mine cu mult subânţeles. Întorcând capul am văzut că Lowborough băuse paharul până la fund. Grimsby mi-a făcut semn să-l reumplu şi a împins sticla către mine fără o vorbă. Eu m-am supus cu multă bunăvoinţă ; dar Lowborough a descoperit acest joc mut şi, biciuit parcă de rânje- tele semnificative schimbate între noi, mi-a smuls paharul din mână şi a aruncat vinul în obrazul lui Grimsby, după care mi-a trântit în cap paharul gol şi a fugit din odaie.

Mulţumită, am comentat :

— Sper din tot sufletul că ţi-a spart capul.

— Nu, draga mea, mi-a răspuns domnul Huntingdon, prăpădindu-se de râs la amintirea scenei respective. Ar fi făcut-o, şi poate că mi-ar fi pocit şi faţa, dar din fericire această pădure de cârlionţi (şi-a scos pălăria şi mi-a arătat bogatele sale bucle castanii) mi-a salvat ţeasta şi a împiedicat paharul de a se sparge până când n-a căzut pe masă. După aceea — a reluat domnul Huntingdon povestirea — Lowborough se ţinu departe de noi încă vreo două săptămâni. Îl întâlneam întâmplător prin oraş ; şi atunci, întrucât firea mea era prea bună ca să-i poarte pică pentru purtarea lui grosolană şi fiindcă nici el nu părea să păstreze vreun resentiment faţă de mine — nu avea niciodată nimic împotrivă să stea de vorbă cu mine ; din contră, se ţinea de mine şi mă urma pretutindeni —- afară doar de club,

de tripouri şi de alte asemenea localuri primejdioase. Se cam săturase de melancolie şi de gânduri mohorâte. În cele din urmă, a acceptat să intre cu mine la club, cu condiţia să nu-l îndemn la băutură ; şi o vreme după aceea, a continuat să ne viziteze cu destulă regularitate, seara, abţinându-se, cu o minunată perseverenţă, de la „otrava curată" pe care o abandonase atât de vitejeşte. Dar unii dintre membrii societăţii noastre protestau împotriva acestei comportări. Nu le plăcea să-1 vadă stând acolo, ca un schelet la un ospăţ, şi — în loc să-şi aducă şi el contribuţia la amuzamentul general — aruncând un nor întunecat asupra noastră şi urmărind cu ochi lacomi fiecare picătură de băutură pe care o duceam noi la buze. Băieţii jurau, cu glas tare, că nu e frumos din partea lui; şi unii dintre ei susţineau că trebuie ori să-l silim să se poarte ca şi ceilalţi, ori să-l excludem din club ; făceau legământ solemn că data viitoare când se va mai arăta pe acolo, au să-i spună de la obraz toate acestea şi dacă el nu se conformează avertismentului, au să treacă la măsuri drastice. Şi cu acest prilej, mi-am manifestat prietenia faţă de el şi le-am recomandat să-l lase în pace o vreme, dându-le să înţeleagă că — dacă avem un pic de răbdare — el îşi va reveni curând. Dar, fireşte, era un lucru destul de supărător, căci deşi refuza să bea ca un creştin cinstit, eu ştiam prea bine că are o sticluţă tainică de laudanum pe care o poartă veşnic la el şi din care soarbe mereu. Sau mai degrabă pot zice că recurgea din când în când la ajutorul ei, fiindcă într-o zi se abţinea, iar în ziua următoare lua o doză exagerată — exact ca şi cu alcoolul.

Într-o seară însă, în timpul unei orgii — vreau să spun în timpul uneia dintre petrecerile noastre grozave — s-a strecurat înăuntru, ca stafia din Macbeth, şi s-a aşezat ca de obicei puţin mai departe de masă, în jilţul pe care-l păstram întotdeauna pentru „strigoi", indiferent dacă el avea sau nu chef să-l ocupe. Mi-am dat scama după expresia feţei că suferă de efectele unei doze prea mari din acel perfid calmant cu care se consola; dar nimeni nu i-a adresat cuvântul şi nici el n-a vorbit cu nimeni. Câteva priviri furişe şi observaţia făcută în şoaptă că „a sosit fantoma" — atâta a fost tot, noi ne-am văzut mai departe de cheful nostru vesel până când ne-a făcut pe toţi să tresărim trăgându-şi brusc scaunul şi aplecându-se înainte pentru a-şi aşeza coatele pe masă, după care a exclamat cu o gravitate prevestitoare de rău :

—- Hei ! Să mă bată Dumnezeu dacă înţeleg ce motiv găsiţi ca să fiţi atât de veseli? Habar n-am ce vedeţi voi în viaţă — eu nu văd decât întunecimea şi bezna şi punctele negre şi o groaznică aşteptare a Judecăţii şi a flăcărilor mânioase.

Toţi cei de faţă şi-au apropiat în acelaşi timp paharele de el şi le-au aşezat dinaintea lui într-un semicerc ; bătându-1 prieteneşte pe umăr l-au îndemnat să bea, spunându-i că astfel va vedea în curând viaţa tot atât de luminoasă cum o vedeam şi noi. Dar el a împins la o parte paharele mormăind :

—- Luaţi-le de aici! V-am spus că nu voi mai pune niciodată gura pe băutură. Niciodată !... Niciodată !...

Aşadar, eu am înapoiat fiecăruia paharul; dar am văzut privirile pline de regret şi aerul lacom al lui Lowborough pe măsură ce le vedea îndepărtându-se. Apoi şi-a acoperit ochii cu mâinile, ca să se despartă de această privelişte şi peste

două minute şi-a ridicat din nou capul şi a rostit următoarele vorbe într-o şoaptă răguşită, dar vehementă :

— Şi totuşi n-am încotro! Huntingdon, dă-mi un pahar !

— Ia sticla, omule, i-am zis eu vârându-i cu de-a sila, în mână, sticla cu rachiu... Vai, trebuie să mă opresc, căci vorbesc prea mult, a mormăit povestitorul tresărind speriat de privirea pe care i-am aruncat-o. Dar nu-i nimic, a adăugat el nepăsător continuându-şi relatarea. Cu zelul lui desperat, Lowborough a apucat sticla şi i-a supt tot conţinutul până când deodată a căzut de pe scaun, dispărând sub masă în mijlocul unei furtuni de aplauze. Consecinţa acestei imprudenţe a fost o destul de gravă congestie cerebrală...

— Dar dumneata, domnule, ce părere ai avut despre ceea ce ai făcut ? l-am întrebat eu repede.

— Bineînţeles că m-am căit cumplit, mi-a răspuns domnul Huntingdon. M-am dus să-l vizitez o dată sau de două ori — ba nu, chiar de vreo trei ori... Aş, pe legea mea, de patru ori. Şi când s-a făcut mai bine l-am adus cu multă blândeţe înapoi, în ţarcul mieilor.

— Ce vrei să spui ?

-— Vreau să spun că l-am readus în inima clubului şi — compătimindu-1 pentru sănătatea lui firavă şi pentru tristeţea care îl copleşea — i-am recomandat „să soarbă o picătură de vin pentru binele stomacului său", iar când se va fi restabilit în suficientă măsură, să adopte calea de mijloc — planul *ni jamais-ni toujours*[8]. Să nu se omoare ca un tâmpit, dar nici să nu se abţină ca un prost. Într-un cuvânt, să petreacă aşa, ca o fiinţă raţională, să facă ce făceam şi eu. Pentru că nu trebuie să crezi, Helen, că sunt un beţivan. Nu sunt deloc beţiv, n-am fost niciodată şi nici n-o să fiu vreodată. Ţin prea mult la bunăstarea mea generală. Văd că un om nu se poate lăsa pradă băuturii fără a-şi petrece jumătate din zile în tristeţe, şi cealaltă jumătate în nebunie. Şi pe urmă, mie îmi place să mă bucur de viaţă în toate privinţele, lucru pe care nu-1 poate face cineva care se lasă robit de o singură înclinaţie. Iar apoi, să nu uităm că băutura dăunează frumuseţii — a încheiat domnul Huntingdon cu un zâmbet cum nu se poate mai încrezut, care ar fi trebuit să mă enerveze mai mult decât s-a întâmplat de fapt.

— Şi lordul Lowborough a profitat de sfaturile tale ! l-am întrebat.

— Ei, bineînţeles, într-un fel. O vreme a scos-o destul de bine la capăt; zău, a fost un adevărat model de cumpătare şi de prudenţă — chiar într-o măsură cam prea mare pentru gusturile bandei noastre deşucheate. Dar, într-un fel sau altul, Lowborough nu prea avea darul moderaţiei: dacă se împiedica şi aluneca puţin într-o parte trebuia neapărat să cadă la pământ înainte de a se putea îndrepta. Dacă într-o seară depăşea măsura, efectele acestui exces îl făceau să fie atât de nenorocit a doua zi încât se vedea silit să repete greşeala pentru a-i repara urmările. Şi tot aşa, din zi în zi, până când conştiinţa lui, care nu putea să tacă, îl făcea să se oprească. Atunci, în momentele lui de trezie, îşi plictisea atât de tare prietenii cu remuşcările, cu spaimele şi cu durerile lui, încât drept autoapărare erau

[8] *Nici niciodată, nici totdeauna (fr.).*

obligaţi să-l facă să-şi înece necazurile în vin sau în vreo altă băutură mai tare care se afla la îndemână. Şi de îndată ce erau învinse primele lui scrupule de conştiinţă, nu mai avea nevoie de prea multe îndemnuri şi lămuriri. Adeseori ajungea la desperare şi devenea un păcătos fără pereche, exact aşa cum doreau cei mai înrăiţi dintre amici. Ceea ce nu-1 împiedica să se lamenteze pentru ticăloşia şi degradarea lui cumplită de îndată ce-i trecea accesul.

În cele din urmă, într-o bună zi, când rămăsesem singur cu el, după ce a meditat o vreme, pradă unei dispoziţii mohorâte şi cu gândurile aiurea, stând aşa cu braţele încrucişate şi cu capul căzut în piept, s-a trezit deodată şi apucându-mi cu vehemenţă braţul mi-a spus :

— Huntingdon, aşa nu mai merge ! M-am hotărât să termin cu toate astea !

— Dar ce, ai de gând să te împuşti ? l-am întrebat.

— Nu ; am de gând să mă îndrept.

— Păi asta nu-i nici o noutate ! De mai bine de un an ai mereu de gând să te îndrepţi.

—- Da, dar voi n-aţi vrut să mă lăsaţi. Iar eu am fost atât de zevzec încât n-am putut să trăiesc fără voi. Acum însă îmi dau seama bine ce mă trage înapoi şi ce tinde să mă salveze. Şi aş străbate mări şi ţări numai să obţin acest lucru -— deşi tare mă tem că nu am nici o şansă.

Şi a oftat de credeam că o să i se frângă inima.

— Ce anume îţi trebuie, Lowborough ? l-am întrebat eu socotind că în sfârşit s-a ţicnit de tot.

— O nevastă, mi-a răspuns el. Nu mai pot trăi singur pentru că propria mea minte mă înnebuneşte şi nu mai pot trăi alături de voi pentru că voi jucaţi faţă de mine rolul diavolului.

— Cine, eu ?

— Da, voi toţi şi tu mai mult decât toţi ceilalţi, astă o ştii prea bine. Dar dacă aş putea găsi o nevastă cu o avere destul de mare ca să-mi plătească datoriile şi să mă pună pe picioare...

— Fireşte, i-am răspuns.

— Şi dacă ar fi destul de dulce şi de bună — a continuat el — ca să am un cămin acceptabil şi să mă împac cu mine însumi, cred că aş mai putea, totuşi, să fiu om. De îndrăgostit n-am să mă mai îndrăgostesc niciodată, asta e sigur ; poate că totuşi n-ar conta prea mult, aş avea măcar posibilitatea să-mi fac alegerea cu ochii deschişi şi nu închişi —- şi în ciuda tuturor lucrurilor, am să fiu un soţ bun. Dar oare se mai poate îndrăgosti cineva de mine ? Asta e întrebarea. Apoi a avut amabilitatea să adauge : — Dacă aş fi chipeş ca tine, Huntingdon şi dacă aş avea puterea ta de fascinaţie, aş mai putea trage nădejde. Dar aşa cum stau lucrurile tu crezi că m-ar mai lua cineva — ruinat şi nenorocit cum sunt ?

— Da, fără îndoială.

— Cine ?

— Păi cum, orice fată bătrână neglijată, coborând repede pe panta desperării, ar fi încântată să...

— Nu, nu — mi-a zis el — trebuie să fie o persoană pe care s-o pot iubi.

— Bine, dar adineauri ai zis că n-ai mai fi în stare să te mai îndrăgosteşti vreodată !

— Mă rog, dragostea nu e cuvântul cel mai potrivit, dar în orice caz, o persoană, de care să mă pot ataşa. Indiferent cum stau lucrurile, am să cercetez toată Anglia în sus şi-n jos ! a strigat el într-o izbucnire de speranţă sau de deznădejde. Fie că voi izbuti, fie că voi da greş, oricum va fi mai bine decât să mă îndrept către o distrugere sigură la clubul acela blestemat. Aşadar, îmi iau adio de la el şi de la voi. Ori de câte ori te voi întâlni pe pământ cinstit sau sub un acoperiş creştinesc, mă voi bucura să te văd. Dar niciodată nu mă vei mai putea momi în vizuina aceea de diavol!

Îmi vorbise într-un mod pur şi simplu ofensator, de care ar fi trebuit să-i fie ruşine — şi totuşi, la despărţire, i-am strâns mâna. S-a ţinut de cuvânt. De atunci a devenit un adevărat model de comportare, după câte ştiu ; dar până de curând n-am avut prea mult de a face cu el. Nu mi-a mai căutat tovărăşia, temându-se ca nu cumva să-l atrag iarăşi pe panta distrugerii. Iar eu nu l-am mai găsit prea amuzant, mai ales că uneori încercase să-mi trezească propria mea conştiinţă şi să mă abată de pe calea pierzaniei, de care el se socotea scăpat. Când se întâmpla să-l întâlnesc totuşi, nu uitam mai niciodată să-l întreb ce progrese a făcut cu eforturile şi căutările lui în domeniul matrimonial. În general, nu putea să-mi raporteze lucruri prea bune. Mamele erau departe de a fi atrase de cuierele lui goale şi de reputaţia lui de cartofor, iar pe fiicele lor le îndepărta fruntea lui veşnic înnourată şi dispoziţia melancolică. Şi pe lângă asta el nici nu le înţelegea : îi lipseau îndrăzneala şi siguranţa necesare pentru a-şi atinge ţelurile.

Aşa l-am lăsat când am plecat în Europa. Iar când m-am întors, la sfârşitul anului, l-am găsit tot holtei neconsolat — deşi fără îndoială arătând în mai mică măsură ca un strigoi ieşit din mormânt. Domnişoarele încetaseră să se mai teamă de el şi începeau să-1 considere foarte interesant. Dar mamele erau încă destul de greu de îmbunat. Cam pe vremea aceea, îngerul meu bun m-a adus în preajma ta, Helen ; şi atunci n-am mai avut ochi şi urechi pentru altcineva. Dar între timp, Lowborough făcuse cunoştinţă cu încântătoarea noastră prietenă, domnişoara Wilmot — prin intervenţia îngerului lui bun, ţi-ar spune el negreşit. Totuşi n-a îndrăznit să-şi lege speranţele de o persoană atât de curtată şi de admirată până când nu au fost aduşi mai aproape unul de altul aici, la Staningley, şi până când ea — în absenţa celorlalţi admiratori — nu l-a cultivat şi n-a dat toate încurajările posibile avansurilor timide făcute de el. Atunci, într-adevăr a început el să spere în zorile unor zile mai luminoase ; şi dacă, o vreme, i-am întunecat puţin perspectiva aşezându-mă între el şi soarele lui — şi astfel aproape că l-am aruncat din nou în genunea deznădejdii — n-am făcut decât să-i sporesc ardoarea şi să-i consolidez speranţele când m-am hotărât să abandonez câmpul de luptă, în căutarea unei comori mai strălucitoare. Într-un cuvânt, după cum ţi-am spus, e îmbrobodit rău. La început şi-a dat puţin seama de defectele ei, care i-au stârnit în mare măsură neliniştea ; dar acum pasiunea lui îmbinată cu inscusinţa ei, l-au orbit de tot

făcându-l să nu mai vadă nimic altceva decât perfecţiunea ei şi uluitorul lui noroc. Aseară a venit la mine, abia mai încăpându-şi în piele din pricina fericirii nou-descoperite :

— Huntingdon, nu sunt chiar de aruncat ! mi-a zis el apucându-mi mâna şi strângându-mi-o ca într-un cleşte. Mă mai aşteaptă totuşi puţină fericire — chiar şi aici pe pământ : mă iubeşte !

— Nu mai spune ! Ţi-a zis chiar aşa ?

— Nu, dar nu mă mai pot îndoi câtuşi de puţin. Nu vezi cât de evidentă este amabilitatea şi afecţiunea ei ? Şi ea ştie prea bine cât de sărac sunt şi puţin îi pasă ! A auzit de toate nebuniile şi ticăloşiile din viaţa mea şi nu i-e frică să se încreadă în mine — iar rangul şi titlul meu nu constituie câtuşi de puţin nişte ispite pentru ea ; nici nu le bagă în seamă măcar. Este fiinţa cea mai generoasă şi firea cea mai nobilă pe care o poate concepe cineva. Mă va salva, trup şi suflet, de la distrugere. M-a înălţat şi m-a înnobilat în propriii mei ochi şi m-a făcut de trei ori mai bun, mai înţelept şi mai însemnat decât am fost. Ah ! Ce păcat că n-am cunoscut-o mai de mult ! De câtă degradare şi de câte chinuri aş fi fost cruţat ! Dar oare ce-am făcut eu ca să merit o fiinţă atât de magnifică ?

—- Şi poanta cea mai straşnică — a continuat râzând domnul Huntingdon — este că vulpişoara asta tânără nu iubeşte la el nimic altceva decât titlul şi obârşia lui şi „acea veche şi încântătoare reşedinţă de familie”.

— De unde ştii ? l-am întrebat eu.

— O ştiu chiar din gura ei. Mi-a spus : „Pe el în sine îl dispreţuiesc din tot sufletul; dar pe de altă parte, bănuiesc că e timpul să-mi fac şi eu alegerea şi dacă aş aştepta pe cineva vrednic de stima şi afecţiunea mea, ar trebui să-mi petrec întreaga viaţă de una singură pentru că pe voi, bărbaţii, vă detest pe toţi !" Ha, ha ! Tare mă tem că în privinţa asta greşeşte cumplit. Dar, oricum, ceea ce e evident este că n-are pic de dragoste pentru bietul băiat.

— Păi atunci ar fi de datoria ta să-l avertizezi.

— Cum asta ? Şi să-i destram bietei fete toate planurile şi perspectivele ? Nu, nu; asta ar însemna să-mi bat joc de încrederea pe care mi-a acordat-o, — nu-i aşa, Helen ? Ha, ha ! Şi pe urmă i-aş frânge şi lui inima.

Şi domnul Huntingdon râse iarăşi.

— Mde, domnule Huntingdon, nu prea înţeleg ce găseşti atât de amuzant în povestea asta. Eu nu văd nici un lucru de care s-ar putea râde.

— Dragostea mea, în momentul de faţă râdeam de tine, mi-a spus el strâmbându-se şi mai tare de râs.

Atunci lăsându-1 să-şi savureze de unul singur veselia, l-am atins pe Ruby cu cravaşa şi am galopat ca să-i ajung pe tovarăşii noştri, pentru că în tot acest timp merseserăm cu caii la pas rămânând astfel mult în urmă. Curând Arthur se află din nou lângă mine dar, nefiind dispusă să mai fac conversaţie cu el, am pornit în goană şi mai mare. A făcut şi el la fel şi n-am încetinit pasul până când nu i-am ajuns pe domnişoara Wilmot şi pe domnul Lowborough, cam la vreo jumătate de milă depărtare de poarta parcului. Am evitat orice altă discuţie cu domnul Huntingdon

până la sfârşitul plimbării noastre, când aveam intenţia să sar de pe cal şi să mă fac nevăzută, în casă, înainte ca el să se poată oferi, să mă ajute. Dar în timp ce mă luptam să-mi desfac pulpana hainei care se agăţase de oblânc, el m-a ridicat din şa şi m-a ţinut în braţe, afirmând că n-o să-mi dea drumul până nu-l voi ierta.

— Dar n-am nimic de iertat, i-am răspuns. Nu m-ai jignit câtuşi de puţin.

— Nu, scumpo să mă păzească Dumnezeu să fac una ca asta I Dar eşti supărată pentru că mie mi-a mărturisit Annabella lipsa ei de sentimente faţă de curtezanul ei.

-— Nu, Arthur, nu asta mă necăjeşte. E vorba de întreaga comportare pe care ai avut-o faţă de prietenul dumitale ; şi dacă doreşti într-adevăr să uit totul, atunci du-te chiar acum şi spune-i ce fel de femeie este fiinţa pe care o adoră el nebuneşte şi de cine şi-a agăţat speranţele de fericire.

— Bine, Helen, dar ţi-am spus că asta ar însemna să-i frâng inima — să-l omor pur şi simplu — în afară de faptul că ar însemna să-i dau o lovitură urâtă bietei Annabella. Acum el nu mai poate fi ajutat; nici măcar rugăciunile nu-i mai pot face nici un bine. Şi pe urmă, s-ar putea ca ea să-şi joace farsa vicleană până la capăt şi atunci el va fi la fel de fericit cu iluziile ca şi cum ar fi vorba de o realitate. Sau poate că-şi va descoperi greşeala abia când va fi încetat s-o iubească ; şi dacă nu se va întâmpla astfel, atunci e mult mai bine ca el să-şi dea seama treptat-treptat de adevăr. Aşa că acum, îngeraşule, nădăjduiesc că te-am făcut să înţelegi destul de limpede felul meu de a privi această problemă şi că te-am convins pe deplin că nu pot să-mi ispăşesc vina aşa cum ceri tu. Ce alte rugăminţi mai ai să-mi adresezi ? Vorbeşte-mi, şi voi fi bucuros să mă supun.

I-am răspuns pe un ton la fel de grav ca şi mai înainte :

—- Nu am altă rugăminte decât ca în viitor să nu mai iei niciodată în bătaie de joc suferinţele altora şi să-ţi foloseşti întotdeauna influenţa asupra prietenilor dumitale spre binele lor şi împotriva înclinaţiilor lor rele, în loc să le sprijini pe acestea în dauna prietenilor.

—- Îţi promit că mă voi strădui din răsputeri să ţin minte şi să îndeplinesc poruncile angelicei mele iubite.

După ce mi-a sărutat amândouă mâinile înmănuşate, mi-a dat drumul să plec.

Intrând în camera mea, am fost surprinsă s-o găsesc pe Annabella Wilmot stând în picioare în faţa măsuţei mele de toaletă şi examinându-se calmă, în oglindă. Cu o mână îşi flutura cravaşa cu mâner de aur, iar cu cealaltă îşi ţinea pulpana costumului de călărie.

„E splendidă, fără doar şi poate !” m-am gândit eu privind silueta aceea înaltă şi bine făcută şi reflectarea, în oglindă, a feţei aceleia frumoase, înconjurată de părul negru, lucios puţin răvăşit, dar nu în mod dizgraţios, de plimbarea călare, obrajii frumos coloraţi şi îmbujoraţi de efort şi ochii negri scânteind de o strălucire neobişnuită.

Zărindu-mă prin oglindă, s-a întors şi a exclamat, cu un hohot de râs care mie mi s-a părut mai degrabă maliţios decât vesel :

— Hei, Helen ! De ce ai întârziat atâta ? Am venit să-ţi spun despre norocul pe care-l am, a continuat ea fără să ţină seamă de prezenţa lui Rachel. Lordul Lowborough m-a cerut în căsătorie şi am avut plăcerea să-i accept în mod graţios propunerea. Nu mă invidiezi, draga mea ?

— Nu scumpo, i-am spus, iar în sinea mea am adăugat : „Şi nici pe el". Şi tu chiar îl placi, Annabella ?

— Auzi vorbă, dacă-l plac ! Da, fireşte — sunt îndrăgostită moartă !

— Bine, atunci sper să-i fii o nevastă bună.

— Mulţumesc, draga mea ! Şi ce altceva mai speri ?

— Sper să vă iubiţi amândoi şi să fiţi amândoi fericiţi.

— Mii de mulţumiri; şi eu sper că-i vei fi o nevastă foarte bună domnului Huntingdon ! mi-a răspuns ea cu o reverenţă de regină şi s-a retras.

— Vai, domnişoară ! Cum aţi putut să-i spuneţi una ca asta ! a strigat Rachel.

— Ce anume ? am întrebat-o la rândul meu.

— Păcatele mele, i-aţi zis că trageţi nădejde să-i fie nevastă bună. În viaţa mea n-am auzit o asemenea urare !

— Păi i-am zis-o pentru că sper într-adevăr acest lucru — sau mai degrabă îl doresc — căci de la ea nu mai poţi spera mare lucru.

— Mă rog ! a zis Rachel. Vă rog să mă credeţi că şi eu nădăjduiesc ca el să-i fie un soţ bun. Jos se vorbesc tot felul de lucruri ciudate despre dânsul. Ziceau că...

— Ştiu, Rachel. Am auzit totul despre el; dar acum s-a îndreptat. Şi nu le stă deloc frumos să răspândească tot felul de vorbe despre stăpânii lor.

— Nu, domnişoară dar, pe de altă parte, au zis câteva lucruri şi despre domnul Huntingdon.

— Nu vreau să le aud, Rachel; oamenii spun minciuni.

— Da, domnişoară, mi-a răspuns ea calmă, continuind să-mi aranjeze părul..

— Şi tu le crezi, Rachel ? am întrebat-o după o scurtă pauză.

— Nu, domnişoară, câtuşi de puţin ! 'Mneavoastră ştiţi că dacă se strâng laolaltă mai multe slugi, tare le place să-i bârfească pe ăi mai mari ca ei. Şi unora, aşa ca să se umfle în pene, le place să se prefacă, chipurile, că ştiu şi toaca-n cer, şi scot tot felul de panglici pe nas şi bagă fitiluri numai aşa ca să le ia celorlalţi piuitul. Dar eu zic că dacă aş fi în locul 'mneavoastră, domnişoară Helen, aş chibzui bine lucrurile înainte de a face pasul ăl mare. Eu aşa gândesc în mintea mea că o domnişoară de neam trebuie să-şi aleagă cu tare multă grijă mirele.

— Bineînţeles, i-am răspuns. Dar acum grăbeşte-te, Rachel ; vreau să mă îmbrac.

Şi într-adevăr, abia aşteptam să scap de femeia asta de treabă pentru că mă aflam într-o stare atât de melancolică, încât abia mi-am putut reţine lacrimile cât timp m-a îmbrăcat. Nu din pricina lordului Lowborough mi-au umplut lacrimile ochii, nu din pricina Annabellei, nu dintr-a mea, ci din pricina lui Arthur Huntingdon.

13 octombrie. Au plecat, şi s-a dus şi el. O să fim despărţiţi mai bine de două luni — peste zece săptămâni ! O perioadă tare, tare lungă să trăiesc fără a-1 vedea.

Dar mi-a promis că-mi va scrie des, şi m-a silit să-i făgăduiesc că eu îi voi scrie încă şi mai des, întrucât el va fi ocupat cu rezolvarea treburilor lui, pe când eu nu voi avea nimic mai bun de făcut. Mde, cred că voi avea întotdeauna o mulţime de lucruri de spus. Dar, vai! Cum mai aştept timpul când vom fi pentru totdeauna împreună şi ne vom putea transmite unul altuia gândurile fără intervenţia acestor reci mijlocitori — pana, cerneala şi hârtia.

22 octombrie. Am primit mai multe scrisori de la Arthur. Nu prea lungi, în schimb extrem de dulci. Şi sunt aidoma lui, pline de afecţiune fierbinte şi de umor vioi şi jucăuş. Dar, întotdeauna există un „dar" în această lume imperfectă, tare aş vrea să fie mai serios măcar uneori. Nu-1 pot face să scrie sau să vorbească într-adevăr cu seriozitate profundă. Deocamdată nu mă supără prea mult acest lucru, dar dacă va fi întotdeauna astfel, ce-o să fac eu cu latura gravă a fiinţei mele ?

CAPITOLUL XXIII

18 FEBRUARIE, 1822. ASTĂZI Arthur şi-a încălecat dis-de-dimineaţă calul de vânătoare şi a pornit voios să-şi întâmpine... ogarii. Va lipsi de acasă toată ziua, aşa că m-am hotărât să mă distrez cu prea neglijatul meu jurnal, dacă mai pot să denumesc astfel un caiet de care mă ocup atât de rar. Au trecut patru luni de când nu l-am mai deschis.

Acum sunt măritată, o femeie aşezată la casa ei — doamna Huntingdon de la conacul Grassdale. Am o experienţă de opt săptămâni în domeniul căsniciei. Oare regret pasul pe care l-am făcut ? Nu, deşi în străfundul inimii mele trebuie să mărturisesc că Arthur nu e aşa cum l-am crezut la început şi dacă l-aş fi cunoscut din capul locului atât de bine cum îl cunosc acum, probabil nu l-aş fi iubit niciodată. Iar dacă l-aş fi iubit mai întâi şi pe urmă aş fi făcut descoperirea, mă tem că aş fi socotit de datoria mea să nu-1 iau de bărbat. Fireşte că aş fi putut să-1 cunosc, căci toată lumea era mai mult decât doritoare să-mi vorbească despre el, şi nici el personal nu era un mare ipocrit, dar am fost oarbă. Iar acum, în loc să regret că nu i-am desluşit pe deplin caracterul înainte de a fi legată pe vecie de el, mă bucur, pentru că în felul ăsta am fost scutită de o mulţime de lupte cu conştiinţa mea şi, deci, şi de o mulţime de necazuri şi dureri. Şi, indiferent ce ar fi trebuit să fac, în momentul de faţă e clar că am datoria să-1 iubesc şi să rămân ataşată de el, ceea ce se şi potriveşte de minune cu înclinaţiile mele.

El ţine foarte mult la mine, chiar prea mult aş putea spune. Am impresia că m-aş bucura dacă m-ar mângâia mai puţin şi s-ar arăta în schimb mai raţional. Mi-ar plăcea să fiu în mai mică măsură o jucărie sau o păpuşă îndrăgită şi în mai mare măsură o prietenă, dacă mi-ar veni cheful să fiu, dar de asta n-am să mă plâng. Mă tem doar că afecţiunea lui pierde din profunzime când câştigă în ardoare. Uneori o

asemuiesc cu un foc de rămurele şi crenguţe uscate în contrast cu un foc de cărbuni masivi — strălucitor şi fierbinte. Însă dacă ar fi să ardă până la capăt şi să nu lase în urmă altceva decât cenuşă, ce m-aş face ? Totuşi nu se va întâmpla aşa, sigur nu, în privinţa asta sunt hotărâtă — şi cu siguranţă că am şi puterea să întreţin acest foc. Aşadar, să-mi alung pe dată asemenea gânduri. Dar Arthur e egoist; mă văd silită să recunosc acest lucru. Şi de fapt, mărturisirea mă îndurerează mai puţin decât s-ar putea aştepta cineva, căci, de vreme ce-1 iubesc atât de mult, îl pot uşor ierta pentru că se iubeşte atât de mult pe sine. Îi place să i se facă voia, pentru mine e o adevărată încântare să i-o fac, şi de câte ori îmi pare rău de această înclinare a lui, o regret pentru binele lui, nu pentru al meu.

Prima dată când s-a manifestat în felul ăsta, a fost cu ocazia călătoriei noastre de nuntă. El voia să treacă în goană prin toate locurile întrucât peisajele continentale îi erau bine cunoscute : multe din ele îşi pierduseră interesul pentru el, iar altele nu avuseseră niciodată ce să piardă. Consecinţa a fost că după o trecere ca a unei păsări în zbor prin multe părţi ale Franţei şi Italiei, m-am întors acasă aproape la fel de neştiutoare cum plecasem, întrucât nu cunoscusem mai deloc persoane şi obiceiuri şi cam puţine lucruri, în capul meu învârtindu-se un roi pestriţ şi învălmăşit de obiecte şi scene. E drept că unele îmi lăsaseră o impresie mai profundă şi mai plăcută decât altele, dar şi acestea erau întinate de amintirea tristă că emoţiile mele nu fuseseră împărtăşite de însoţitorul meu. Ba chiar dimpotrivă, când îmi exprimasem interesul deosebit pentru vreun lucru pe care-l vedeam sau doream să-l văd, îl cam supăram, întrucât îi dovedeam astfel că mă poate încânta şi altceva în afară de persoana lui.

La Paris, abia dacă ne-am oprit, iar cât despre Roma nu mi-a lăsat timpul să văd nici a zecea parte din frumuseţile şi lucrurile interesante de acolo. Voia să mă aducă acasă — aşa zicea — să mă aibă numai şi numai pentru el şi să mă vadă bine instalată ca stăpână a conacului Grassdale, la fel de simplă, de naivă şi de nostimă cum eram. Şi ca şi cum aş fi fost cine ştie ce fluture gingaş, el se arăta temător să nu cumva să-mi scuture argintul de pe aripioare aducându-mă în contact cu societatea, în special cu cea a Parisului şi a Romei. Şi, mai mult decât atât, nu s-a jenat să-mi spună că în amândouă aceste oraşe existau cucoane care i-ar fi scos ochii dacă s-ar fi întâmplat să-1 întâlnească împreună cu mine.

Bineînţeles că m-am supărat de toate astea. Şi totuşi nu era vorba atâta de deziluzia mea, cât de faptul că mă dezamăgea el. Şi pe urmă mai era şi osteneala pe care trebuia să mi-o dau să găsesc scuze faţă de prietenii şi prietenele mele pentru că văzusem şi observasem atât de puţine lucruri, fără să pot să-i atribui soţului meu nici cea mai mică vină. Dar când am ajuns acasă — în noua şi încântătoarea mea casă — eram atât de fericită, iar el atât de amabil, încât i-am iertat, cu dragă inimă, totul. Şi începusem tocmai să-mi socotesc soarta mult prea fericită şi pe soţul meu de fapt prea bun pentru mine, dacă nu cumva prea bun pentru lumea în care trăim, când, în a doua duminică după sosirea noastră m-a şocat şi m-a îngrozit dându-mi un nou exemplu al pretenţiilor lui nerezonabile. Ne

întorceam pe jos de la liturghie, pentru că fiind o zi frumoasă de iarnă, iar noi locuind atât de aproape de biserică, îl rugasem să nu mai luăm trăsura.

— Helen — mi-a spus el pe un ton de o neobişnuită gravitate — nu sunt întrutotul mulţumit de tine.

Am dorit să aflu cu ce-am greşit.

— Dar dacă-ţi spun îmi vei promite să te îndrepţi ?

— Da, dacă voi putea, sigur, şi fără să supăr o autoritate mai înaltă.

— Ah ! Ei vezi, asta este : nu mă iubeşti din toată inima !

— Nu te înţeleg, Arthur, sau cel puţin sper că nu te înţeleg. Spune-mi, te rog, ce lucru nepotrivit am făcut sau am spus ?

— Nu e vorba de nimic din ce-ai făcut sau ai spus. E vorba de ceea ce eşti: eşti prea cucernică. Bineînţeles, mie îmi place ca femeia să fie evlavioasă şi socot evlavia ta unul din cele mai mari farmece pe care le ai, dar pe de altă parte, ca şi multe alte lucruri bune, s-ar putea ca ea să fie împinsă prea departe. După părerea mea, credinţa unei femei n-ar trebui să-i micşoreze ataşamentul faţă de stăpânul ei pământesc. Ea ar trebui să aibă destulă evlavie ca să-şi purifice sufletul, dar nu atât de multă încât să-i rafineze exagerat inima ridicând-o mai presus de toate simţămintele omeneşti.

— Dar ce, eu sunt mai presus de toate aceste simţăminte ?

— Nu, scumpa mea ; dar te îndrepţi către acest gen de sfinţenie mai repede decât aş vrea eu. În ultimele două ceasuri m-am gândit neîncetat la tine şi am tot vrut să-ţi întâlnesc privirea, însă tu erai atât de absorbită de devoţiunile tale, încât nu m-ai învrednicit nici măcar cu o ocheadă. Pe cuvântul meu că un asemenea lucru e suficient să facă un bărbat gelos pe Creator — lucru care, ştii bine, e foarte greşit. Aşa că dacă vrei binele sufletului tău, te rog să nu mai stârneşti asemenea patimi ticăloase.

— Cine eşti dumneata, domnule, ca să te pretinzi un zeu şi să ai îndrăzneala să te lupţi pentru stăpânirea inimii mele cu Cel căruia îi datorez tot ceea ce am, printre care te numeri şi dumneata, dacă eşti într-adevăr o binecuvântare, lucru de care mă cam îndoiesc puţin ?

— Nu fii chiar atât de aspră cu mine, Helen ; şi nu mă mai strânge atât de tare de braţ, că ţi-ai înfipt degetele până la os.

— Arthur — am continuat eu lăsându-i braţul — nu mă iubeşti nici pe jumătate cât te iubesc eu. Şi totuşi, dacă m-ai iubi mai puţin, nu m-aş plânge, dacă aş fi sigură că ai şi tu un crez în viaţă...

El n-a făcut decât să râdă şi să-mi sărute mâna zicând că sunt o dulce entuziastă. Apoi scoţându-şi pălăria a adăugat:

— Dar uită-te şi tu încoace, Helen — ce poate face un om când are un asemenea cap ?

Capul nu părea să aibă vreun cusur, însă când şi-a pus mâna în creştet, degetele i s-au afundat într-o mare de cârlionţi, îngrijorător de adâncă, în special la mijloc.

— Vezi că n-am fost menit să fiu un sfânt, a zis el râzând, cu atât mai mult cu cât sunt convins că în ultimele săptămâni m-am purtat foarte frumos. Ce-ai văzut greşit la mine şi ce-ai vrea să mă pui să fac ?

— Nimic mai mult decât faci, Arthur. Faptele tale sunt corecte deocamdată; dar aş vrea să ţi se schimbe gândurile. Aş vrea să te întăreşti împotriva ispitei şi să nu spui că răul e bine şi că binele e rău. Aş vrea să te gândeşti mai profund, să priveşti mai departe şi să ţinteşti mai sus decât până acum.

CAPITOLUL XXIV

25 MARTIE. ARTHUR A ÎNCEPUT SĂ se cam plictisească, nu de mine sper, ci de viaţa liniştită şi trândavă pe care o duce, şi nici nu mă mir, pentru că are atât de puţine surse de amuzament: nu citeşte niciodată altceva decât ziarele şi revistele de vânătoare, iar când mă vede pe mine cu o carte în mână, nu-mi dă pace până n-o închid. Când e frumos afară, izbuteşte să-şi petreacă timpul cât de cât plăcut, dar în zilele ploioase, care s-au cam ţinut lanţ în ultima vreme, e de-a dreptul penibil să-i vezi plictisul. Eu fac tot ce pot ca să-l amuz, însă e imposibil să-i stârnesc interesul pentru lucrurile despre care îmi place să vorbesc, iar pe de altă parte, lui îi place să vorbească despre lucruri care nu mă pot interesa pe mine — şi chiar despre lucruri care mă supără — şi tocmai acestea îl încântă cel mai mult. Distracţia lui preferată este să se tolănească lângă mine, pe canapea, şi să-mi povestească despre amorurile lui de altădată, istoriile învârtindu-se întotdeauna în jurul distrugerii vieţii cine ştie cărei fete încrezătoare sau în jurul încornorării vreunui soţ nebănuitor. Iar când eu îmi exprim oroarea şi indignarea, el pune toate acestea pe seama geloziei şi începe să râdă cu lacrimi. La început mă apuca furia sau mă podidea plânsul, dar dându-mi seama că încântarea lui sporeşte pe măsură ce mă vede mai supărată şi mai agitată, ulterior m-am străduit să-mi înăbuş sentimentele şi să-i primesc destăinuirile în tăcerea unui dispreţ calm. Şi totuşi, el îmi desluşeşte pe chip lupta care se dă în sinea mea şi interpretează greşit amărăciunea sufletului meu faţă de nemernicia lui, luând-o drept rană provocată de săgeţile geloziei. Iar după ce s-a amuzat suficient cu acest lucru sau când teama de a nu mă supăra îl face să se îngrijoreze în privinţa liniştii lui, încearcă să mă sărute şi, cu tot felul de alintări, să mă facă iarăşi să zâmbesc — or, niciodată nu sunt mai puţin binevenite ca atunci mângâierile lui ! Mie mi se pare că e vorba de un dublu egoism — faţă de mine şi faţă de victimele fostei lui vieţi amoroase. Sunt momente când, cu un junghi trecător în inimă, cu o licărire de spaimă îngrozitoare, mă întreb : „Helen ce-ai făcut ?" Dar reprim glasul interior care-mi pune această întrebare şi resping năvala gândurilor supărătoare ce mă copleşesc. Deoarece chiar de-ar fi el de zece ori mai pământean şi mai refractar la gânduri frumoase şi nobile, ştiu bine că n-am nici un drept să mă plâng. Şi de fapt nu mă plâng şi n-o voi face niciodată. îl iubesc încă şi-

1 voi iubi şi de aici înainte. Nu regret şi nu voi regreta niciodată că mi-am legat soarta de a lui.

4 aprilie. Am avut chiar şi o mică ceartă. Detaliile sunt următoarele: Arthur îmi spusese în răstimpuri, toată povestea aventurii lui cu lady F., poveste pe care mai înainte n-am vrut s-o cred. Dar era oarecum o consolare să constat, că în cazul respectiv doamna fusese mai vinovată decât el, pentru că pe atunci Arthur era foarte tânăr şi e clar că ea făcuse primele avansuri, dacă ceea ce spunea el era adevărat. Am urât-o pentru asta, întrucât se părea că ea a vrut în cea mai mare măsură să-1 corupă. Aşadar, deunăzi când soţul meu a început să-mi vorbească despre ea, l-am rugat să nu-i pomenească numele pentru că numai cât îl auzeam şi-mi venea rău.

— Dar bagă bine de seamă, Arthur, asta nu din cauză că ai iubit-o tu, ci pentru că ea ţi-a făcut ţie un rău şi şi-a înşelat soţul şi a fost în general o femeie abominabilă de care ar trebui să-ţi fie ruşine să vorbeşti.

Dar el i-a luat apărarea zicând că avea un soţ bătrân şi ramolit pe care era imposibil să-l iubească.

— Atunci de ce s-a măritat cu el ?

— Pentru banii lui, mi-a răspuns.

— Atunci asta a fost o crimă, şi promisiunea ei solemnă de a-şi iubi şi cinsti soţul a fost încă una, care a sporit gravitatea celei anterioare.

— Eşti prea severă cu biata doamnă, a râs el. Dar nu-i nimic, Helen, acum nu mai ţin la ea. Şi pe nici una din ele n-am iubit-o nici pe sfert cât te iubesc pe tine, aşa că nu trebuie să te temi că vei fi părăsită cum au fost ele.

— Arthur, dacă mi-ai fi spus aceste lucruri înainte, nu ţi-aş fi acordat niciodată şansa de a o mai face.

— Chiar aşa, draga mea ?

— Chiar aşa !

A râs neîncrezător.

— Tare aş vrea să te pot convinge acum, pe loc, de acest lucru ! am strigat, ridicându-mă de lângă el.

Pentru prima dată în viaţă — şi sper pentru ultima —- mi-a părut rău că m-am măritat cu el.

— Helen, mi-a zis el pe un ton mai grav, ştii că dacă te-aş crede acum m-aş supăra foarte tare ? Dar, slavă Domnului, că nu te cred. Deşi stai acolo, albă ca hârtia şi cu ochii numai fulgere, privindu-mă ca o mică tigroaică, îţi cunosc inima poate un pic mai bine decât ţi-o cunoşti tu.

Fără să-i răspund o vorbă, am plecat de acolo şi m-am încuiat în camera mea. Peste vreo jumătate de oră a venit la uşă. Întâi a încercat clanţa, apoi a bătut.

— Helen, nu-mi dai voie să intru ?

— Nu ; m-ai supărat şi nu mai vreau să te văd şi nici să-ţi aud glasul până dimineaţă.

A stat locului un răstimp, parcă uluit neştiind prea bine cum să răspundă la asemenea vorbe, apoi s-a îndepărtat. Asta se întâmpla cam la un ceas după cină. Ştiam că o să fie foarte plictisitor pentru el să stea singur toată seara ; şi asta mi-a înmuiat în mare măsură ciuda faţă de el deşi nu m-a făcut să mă înduplec. Eram hotărâtă să-i demonstrez că în inima mea nu sunt roaba lui şi că dacă vreau, pot să trăiesc şi fără el. M-am aşezat şi i-am scris o scrisoare lungă mătuşii — bineînţeles fără să suflu o vorbă despre toate cele întâmplate. Curând după ora zece l-am auzit urcând iarăşi scările, dar a trecut pe lângă uşa mea şi s-a dus direct în odaia lui unde s-a încuiat.

Eram nerăbdătoare să văd cum mă va întâmpina dimineaţa, aşa că am fost destul de dezamăgită când l-am observat venind cu un zâmbet nepăsător la micul dejun.

— Tot mai eşti supărată, Helen ? m-a întrebat el apropiindu-se ca şi cum ar fi vrut să mă sărute.

Mi-am întors cu răceală privirile spre masă şi am început să umplu ceştile de cafea, făcând observaţia că a întârziat cam mult.

A scos un uşor fluierat şi s-a dus, degajat, până la fereastră unde a rămas câteva minute privind norii cenuşii şi posomorâţi, şuvoaiele ploii, pajiştea udă şi copacii desfrunziţi din care se prelingeau picături. A mormăit câteva blesteme împotriva vremii, apoi s-a aşezat la micul dejun. În timp ce-şi sorbea cafeaua a mormăit că e „al dracului de rece".

— Nu trebuia s-o laşi să stea atâta, i-am zis.

Nu mi-a răspuns nimic şi am terminat de mâncat în tăcere. A fost o adevărată uşurare pentru amândoi când ni s-a adus poşta. Conţinea un ziar, vreo câteva scrisori pentru el şi două pentru mine pe care mi le-a aruncat peste masă, fără o vorbă. Una era de la fratele meu, iar cealaltă de la Milicent Hargrave, care e acuma la Londra cu mama ei. Ale lui erau, cred, scrisori de afaceri şi după cât se pare prea puţin pe placul lui, întrucât le-a mototolit şi le-a băgat în buzunar mormăind nişte vorbe pentru care oricând altădată l-aş fi ţinut de rău. Şi-a aşezat ziarul în faţă şi s-a prefăcut profund absorbit de lectura lui multă vreme după terminarea mesei.

Cititul scrisorilor, scrierea răspunsurilor şi îndrumările date în gospodărie, mi-au ocupat în suficientă măsură dimineaţa ; după-masă mi-am văzut de pictură, iar de la cină până la ora culcării am citit. Între timp bietul Arthur era într-o stare jalnică, neizbutind să găsească ceva cu care să se distreze sau să-şi treacă timpul.

Voia să pară la fel de ocupat şi de nepăsător ca şi mine. Dacă vremea i-ar fi permis cât de cât, fără îndoială că ar fi dat ordin să i se pregătească armăsarul şi ar fi pornit către cine ştie ce meleaguri îndepărtate — indiferent încotro — imediat după micul dejun, şi nu s-ar mai fi întors până seara târziu. Dacă ar fi existat în apropiere vreo persoană de sex feminin, între cincisprezece şi patruzeci şi cinci de ani, ar fi căutat prilejul de a se răzbuna şi s-ar fi străduit să înceapă, sau măcar să pregătească un flirt nesăbuit cu ea. Dar neavând nici una dintre aceste două surse de divertisment — lucru care îmi aducea o satisfacţie tainică — suferinţele lui erau

de-a dreptul deplorabile. După ce a terminat de căscat, cu ziarul în faţă, şi după ce a mâzgălit nişte răspunsuri scurte la scrisorile şi mai scurte, primite, şi-a petrecut restul dimineţii şi întreaga după-amiază lălăindu-se dintr-o încăpere într-alta, uitându-se lung la nori, bles- temând ploaia, alintându-şi, zădărindu-şi sau ocărându-şi câinii, uneori tolănindu-se pe canapea cu o carte pe care nu se putea hotărî s-o citească. Foarte adesea îşi aţintea privirile asupra mea când i se părea că nu-1 observ, cu speranţa vană de a descoperi pe faţa mea vreo urmă de lacrimi sau vreun semn de remuşcări chinuitoare. însă eu am izbutit să-mi păstrez toată ziua o seninătate netulburată, deşi gravă. De fapt nu eram foarte supărată. Tot timpul mi-a fost milă de el şi abia aşteptam să ne împăcăm ; dar m-am hotărât să-1 aştept pe el să facă primele avansuri sau cel puţin să arate mai întâi vreun semn de smerenie şi de pocăinţă ; pentru că, dacă începeam eu, asta n-ar fi făcut decât să dea apă la moară îngâmfării lui, să-i sporească aroganţa şi să submineze total lecţia pe care voiam să i-o dau.

După cină a zăbovit cam mult în sufragerie şi — tare mă tem — a băut o cantitate neobişnuită de vin, deşi nu destul ca să-i dezlege limba, deoarece când a venit în salonaş şi m-a găsit cu cartea în mână, prea preocupată de lectură ca să ridic capul la intrarea lui, n-a făcut decât să mormăie nişte vorbe de dezaprobare şi închizând uşa cu zgomot s-a dus şi s-a întins, cât era de lung, pe canapea, aşternându-se liniştit pe somn. Însă câinele lui preferat, Dash, care zăcea de câtăva vreme la picioarele mele, şi-a permis să sară pe el şi să înceapă să-l lingă pe obraz. L-a pocnit rău de tot ca să-l îndepărteze, şi bietul câine a chelălăit şi a alergat înapoi, la mine, încovrigat de durere şi năduf. Peste vreo jumătate de oră, când s-a trezit, l-a chemat la el, dar Dash l-a privit cu obidă şi a dat uşor din vârful cozii. L-a strigat încă o dată, cu mai multă asprime, însă Dash s-a lipit mai tare de mine şi mi-a lins mâna de parcă m-ar fi implorat să-l ocrotesc. Înfuriat la culme, stăpânul lui a pus mâna pe o carte grea şi i-a aruncat-o în cap. Bietul câine a scos un lătrat jalnic şi a alergat la uşă. I-am dat drumul afară şi apoi am ridicat de jos cartea, fără o vorbă.

— Dă-mi te rog cartea aceea, mi-a spus Arthur pe un ton nu prea curtenitor.

I-am dat-o.

— De ce-ai lăsat câinele să iasă ? m-a întrebat. Ştiai că vreau să vină la mine.

— De unde să-mi dau seama ? Din faptul că ai aruncat cu cartea în el ? Sau te pomeneşti că lovitura îmi era de fapt destinată mie?

— Nu ; dar văd că te-ai înfruptat şi tu din ea, mi-a spus el, uitându-se la mâna mea care fusese şi ea lovită şi era julită destul de rău.

M-am reapucat de lectură şi el s-a străduit să-şi ocupe timpul în acelaşi fel; dar, peste puţină vreme, după câteva căscături ameninţătoare, şi-a declarat cartea „o prostie cumplită" şi a trântit-o pe masă. Apoi au urmat vreo zece minute de tăcere, răstimp în care, cred, s-a uitat într-una la mine. În cele din urmă a ajuns la capătul răbdării.

— Helen, ce carte e aceea ? a exclamat el.

l-am spus.

—- E interesantă ?

— Da, foarte.

Am continuat să citesc sau cel puţin să mă prefac că citesc — n-aş şti să spun dacă mai puteam păstra o comunicare deplină între ochi şi creier; pentru că, în vreme ce ochii parcurgeau paginile, creierul se întreba când va mai deschide Arthur din nou gura, şi ce va spune, şi ce-o să-i răspund eu. Dar el n-a vorbit din nou până când nu m-am ridicat să pregătesc ceaiul şi chiar şi atunci n-a zis decât că n-are nevoie de ceai. A continuat să stea tolănit pe canapea alternând perioadele când era cu ochii închişi cu altele când se uita la ceas şi la mine. Asta până la ora culcării. Atunci m-am ridicat mi-am luat sfeşnicul şi m-am retras.

— Helen ! a strigat el în clipa în care am părăsit încăperea.

M-am întors şi am rămas locului, în aşteptarea poruncilor lui.

— Ce vrei, Arthur ? l-am întrebat în cele din urmă.

— Nimic, du-te !

Am plecat, dar auzindu-l că mormăie ceva în timp ce închideam uşa, m-am întors iar. Mi s-a părut că a spus „căţea blestemată", deşi aş fi dorit din tot sufletul să fi auzit greşit.

— Spuneai ceva, Arthur ? l-am întrebat.

— Nu ! mi-a răspuns.

Aşa că am închis uşa şi m-am îndepărtat. Nu l-am mai văzut până a doua zi dimineaţă la micul dejun, la care a coborât cu un ceas mai târziu ca de obicei.

— Ai întârziat foarte tare — a sunat salutul meu de dimineaţă.

— Nu era nevoie să mă aştepţi — a sunat salutul lui.

Şi iarăşi s-a dus la fereastră. Vremea era exact ca şi în ziua anterioară.

— Ah, ploaia asta afurisită ! a mormăit el.

După ce-o privi atent câteva minute, îi veni probabil, o idee grovază pentru că a exclamat brusc : „Dar ştiu ce am să fac !" apoi s-a întors şi şi-a reluat locul la masă. Sacul poştal era acolo aşteptând să fie deschis.

— E ceva pentru mine ? l-am întrebat.

— Nu.

A deschis ziarul şi a început să citească.

— N-ar fi rău să-ţi bei cafeaua, i-am sugerat. Altfel o să fie iarăşi prea rece.

— Dacă ai terminat, poţi să te cluci, nu mai am nevoie de tine, mi-a spus el.

M-am ridicat şi m-am retras în camera alăturată întrebându-mă dacă o să avem iarăşi o zi la fel de nefericită ca şi cea de ieri şi tânjind din tot sufletul să se pună capăt acestor torturi reciproce. Curând după aceea l-am auzit sunând clopoţelul şi dând nişte porunci în privinţa garderobei lui, din care se desprindea ideea că-şi propune o călătorie lungă. Apoi a trimis după vizitiu şi am auzit ceva despre trăsură şi cai şi Londra şi ora şapte mâine dimineaţă — lucruri care m-au alarmat şi m-au tulburat în mare măsură.

„Orice s-ar întâmpla, nu trebuie să-1 las să se ducă la Londra, mi-am zis în sinea mea. O să intre în tot felul de buclucuri şi vinovată o să fiu doar eu. Dar

întrebarea este cum să-l fac să-şi mute gândul ?... Ei bine, am să aştept o vreme şi am să văd dacă pomeneşte el ceva."

Am aşteptat, pradă nerăbdării şi îngrijorării ceas după ceas ; dar nu mi-a adresat nici un cuvânt, nici în privinţa asta, nici în vreo altă privinţă. Fluiera şi vorbea cu câinii şi se vântura dintr-o cameră într-alta exact ca şi în ziua anterioară. În cele din urmă am început să cred că va trebui să abordez chiar eu subiectul şi tot meditam cum să-l aduc pe tapet, când fără ştirea lui, John mi-a venit în ajutor cu următorul mesaj pe care-l aducea din partea vizitiului :

— Să nu vă fie cu supărare, conaşule, dar Richard zice că unul din cai a răcit rău şi el crede, conaşule, că dacă n-aţi avea nimica împotrivă să plecaţi poimâine în loc de mâine, el ar putea să-l doftoricească astăzi ca să...

— Să-1 ia dracu de obraznic ! exclamă stăpânul.

— Vă rog, conaşule, zice că ar fi mult mai bine dacă aţi putea — insistă John, fiindcă trage nădejde să se schimbe vremea în curând şi zice că nu e chiar bine, când un cal e bolnav de tignafes şi e doftoricit şi aşa mai departe...

— Dă-l naibii de cal ! strigă gentilomul... Mă rog, spune-i c-am să mă mai gândesc, adăugă el după un moment de cugetare.

În timp ce servitorul se retrăgea, soţul mi-a aruncat o privire iscoditoare, aşteptându-se să vadă la mine vreun semn de profundă uimire şi spaimă. Dar eu, fiind pregătită dinainte, mi-am păstrat un aer de indiferenţă stoică. A făcut o faţă lungă când mi-a întâlnit privirea severă şi a întors capul, evident dezamăgit. S-a dus lângă foc şi a rămas acolo într-o atitudine de întristare prea puţin deghizată şi s-a sprijinit de cămin cu fruntea aplecată pe braţ.

— Unde vrei să mergi, Arthur ? l-am întrebat.

— La Londra, mi-a răspuns el pe un ton grav.

— Pentru ce ?

— Pentru că nu pot fi fericit aici.

— Şi de ce anume ?

— Fiindcă nevastă-mea nu mă iubeşte.

— Te-ar iubi ea din toată inima dacă ai merita.

-— Ce trebuie să fac pentru a merita acest lucru ?

Felul ăsta de a vorbi părea destul de smerit şi de serios. Am fost atât de afectată, alternând între supărare şi bucurie, încât m-am văzut silită să fac o pauză de câteva secunde până să-mi pot linişti vocea în suficientă măsură ca să-i răspund.

— Dacă ea îţi dă inima ei, i-am zis, trebuie s-o primeşti cu recunoştinţă şi s-o tratezi cum se cuvine şi să n-o calci în picioare şi să nu-i râzi în faţă pentru că nu şi-o poate smulge din mâinile tale.

Acum s-a întors şi m-a înfruntat direct, rămânând cu spatele la foc.

— Atunci spune, Helen, ai de gând să fii fată bună ?

Vorbele astea sunau cam prea arogant şi zâmbetul care le însoţea nu mi-a plăcut deloc. De aceea am şovăit să-i răspund. Poate că răspunsul meu dinainte implicase prea mult : îmi auzise glasul şovăind şi frângân- du-se şi poate că mă şi văzuse ştergându-mi o lacrimă.

— Ai să mă ierţi, Helen ? a reluat el mai smerit.

— Va să zică te căieşti ? i-am răspuns apropiindu-mă de el şi zâmbindu-i.

— Am inima frântă! mi-a răspuns cu o expresie tristă pe faţă, dar cu un zâmbet vesel sclipindu-i în ochi şi jucând pe la colţurile gurii. Dar asta nu putea să mă respingă, aşa că m-am aruncat la pieptul lui. M-a îmbrăţişat cu ardoare şi, cu toate că am vărsat un potop de lacrimi, cred că în viaţa mea n-am fost mai fericită decât în clipa aceea.

— Va să zică n-o să mai pleci la Londra, Arthur ? i-am zis după ce se mai potolise prima năvală a lacrimilor şi sărutărilor.

— Nu, dragostea mea, decât dacă vrei să mergi şi tu eu mine.

— Merg cu plăcere, i-am răspuns, dacă crezi că schimbarea o să te amuze şi dacă vei avea bunătatea să amâni călătoria până săptămâna viitoare.

A acceptat cu dragă inimă, dar a spus că nu e nevoie de multe pregătiri deoarece n-o să stea prea multă vreme. Zicea că nu vrea să mă vadă „londonizată" ca să nu-mi pierd prospeţimea şi originalitatea de provincială printr-un contact prea îndelungat cu doamnele mondene. Asta mi s-a părut o prostie, dar nu voiam să-1 contrazic. I-am spus, pur şi simplu, că, după cum ştia prea bine, deprinderile mele sunt foarte domestice şi nu ţin în mod special să mă amestec cu lumea aleasă.

Aşadar, urmează să plecăm la Londra luni, adică poimâine. Au trecut între timp patru zile de la sfârşitul neînţelegerii noastre şi sunt convinsă că cearta ne-a fost de mult folos amândurora : pe mine m-a făcut să ţin mult mai mult la Arthur, iar pe el l-a făcut să se poarte mult mai frumos cu mine. De atunci n-a încercat să mă mai supere nici măcar cu cea mai vagă aluzie la lady F. sau la una dintre acele reminiscenţe dezagreabile ale vieţii lui dinainte. Ce n-aş da să le pot şterge din memorie sau să-1 pot face să privească asemenea lucruri aşa cum le privesc şi eu. Mă rog ! Oricum e ceva că l-am făcut să vadă că nu sunt subiecte potrivite pentru o glumă între soţi. Cândva, mai târziu s-ar putea să vadă lucrurile şi mai clar — las frâu liber speranţelor mele ; şi în ciuda prevestirilor rele ale mătuşii, ale propriilor mele temeri nemărturisite, am încredere că vom fi totuşi fericiţi.

CAPITOLUL XXV

LA 3 APRILIE NE-AM DUS LA Londra ; la 8 mai m-am întors, ascultând de dorinţa lui Arthur. Dar în mare măsură împotriva propriei mele dorinţe pentru că l-am lăsat pe el acolo. Dacă ar fi venit cu mine aş fi fost foarte bucuroasă să mă întorc acasă,

pentru că acolo, la Londra, m-a ţinut numai în petreceri zgomotoase, aşa că în acel scurt răstimp am ajuns să fiu istovită şi plictisită. Părea înclinat să mă arate, ca la o expoziţie, prietenilor şi cunoştinţelor lui, în special, şi publicului în general, cu orice prilej şi pe cât posibil în lumina cea mai favorabilă. Era într-adevăr ceva, să simt că

mă socotea vrednică de mândrie. Dar am plătit scump această satisfacţie pentru că în primul rând — ca să-i fac lui plăcere — a trebuit să-mi încalc înclinaţiile scumpe firii mele — principiile mele destul de adânc înrădăcinate, în privinţa unei îmbrăcăminţi simple şi sobre, în culori închise. El mă silea să strălucesc, încărcată cu giuvaeruri scumpe, şi să mă împopoţonez ca un fluture pictat, exact aşa cum mă hotărâsem de multă vreme să n-o fac niciodată. A fost un sacrificiu destul de mare pentru mine. În al doilea rând, mă străduiam tot timpul să corespund speranţelor lui şi să fac cinste alegerii sale prin comportarea şi atitudinea mea, temându-mă mereu să nu-l dezamăgesc cumva prin cine ştie ce purtare stângace sau prin vreo manifestare a ignoranţei în privinţa obiceiurilor societăţii, din pricina lipsei de experienţă. Şi asta în special când jucam rolul de amfitrioană, pe care mi se cerea destul de des să-1 îndeplinesc. Şi în al treilea rând, aşa cum am arătat şi mai înainte, eram obosită de înghesuială şi de zarvă, de graba necontenită şi de schimbările neîncetate dintr-o viaţă atât de străină tuturor deprinderilor mele anterioare. În cele din urmă, el a descoperit dintr-o dată, că aerul Londrei nu-mi face bine, că tânjesc după casa de la ţară şi că trebuie să mă întorc imediat la Grassdale.

Râzând, l-am asigurat că situaţia nu e chiar atât de gravă cum părea el să creadă, dar că sunt gata să mă întorc acasă dacă şi el e dispus s-o facă. Mi-a răspuns că va fi obligat să mai rămână încă o săptămână sau două întrucât are nişte treburi care necesită prezenţa lui la Londra.

— Atunci voi rămâne cu tine, i-am spus.

— Dar n-am ce să fac cu tine, Helen, a sunat răspunsul lui. Atâta vreme cât rămâi şi tu mă voi ocupa numai de tine şi-mi voi neglija treburile.

— Ba n-am să te las eu s-o faci, i-am replicat. Acum, când ştiu că ai treburi, am să insist să-ţi vezi de ele şi să mă laşi pe mine în pace — şi ca să-ţi spun adevărul, chiar mă bucur să mă odihnesc puţin. Pot să-mi fac plimbările obişnuite prin parc, călare sau pe jos. Şi nu se poate ca treburile tale să-ţi ocupe chiar tot timpul. Am să te văd cel puţin la ora mesei şi seara, şi asta o să fie mult mai bine decât să mă aflu la mare distanţă şi să nu te văd deloc.

— Draga mea, dar mi-e imposibil să te las să rămâi. Cum voi putea să-mi rezolv afacerile când voi şti că tu eşti aici, neglijată...

— N-am să mă simt deloc neglijată : atâta vreme cât tu îţi vei face datoria, Arthur, n-am să mă plâng niciodată că sunt părăsită. Dacă mi-ai fi spus mai înainte că ai ceva de făcut, treaba ar fi fost pe jumătate îndeplinită între timp ; acum trebuie să recuperezi vremea pierdută sporindu-ţi eforturile. Spune-mi despre ce e vorba şi eu am să fiu şeful care-ţi repartizează sarcinile în loc să-ţi fiu o povară şi o piedică.

— Nu, nu, — insistă această fiinţă îndărătnică. Trebuie să te duci acasă, Helen. Trebuie să am mulţumirea de a şti că eşti bine şi în siguranţă, chiar dacă te afli la oarecare depărtare. Strălucirea din ochii tăi s-a şters şi culorile acelea de floare delicată ţi-au pierit din obraji.

— De vină e doar oboseala datorită petrecerilor şi chefurilor.

— Nu, nu, draga mea, ascultă-mă pe mine. E din pricina aerului de la Londra. Tu te ofileşti tânjind după adierile proaspete de la ţară —- şi le vei simţi negreşit în cel mult două zile. Pe urmă, nu uita de situaţia ta, scumpa mea Helen. După cum bine ştii, de sănătatea ta depinde sănătatea — dacă nu cumva şi viaţa — viitoarei noastre speranţe.

— Va să zică ţii cu tot dinadinsul să scapi de mine?

— Neapărat. Am să te conduc chiar eu la Grassdale şi apoi am să revin la Londra. Nu voi zăbovi aici mai mult de o săptămână, maximum două.

— Dar dacă trebuie să plec, am să plec singură. Din moment ce tu trebuie neapărat să rămâi la Londra, n-are rost să-ţi iroseşti timpul făcând călătoria până la Grassdale şi înapoi.

Numai că lui nu-i plăcea ideea de a mă trimite singură.

— Vai de mine, dar mă iei drept o fiinţă complet neajutorată — i-am răspuns — din moment ce te temi să mă laşi să merg o sută de mile în propria noastră trăsură, însoţită de valet şi de o cameristă. Dacă vii cu mine, cu siguranţă că te voi reţine. Dar spune-mi, te rog, Arthur, în ce constă această afacere plictisitoare ? Şi de ce nu mi-ai pomenit de ea până acum ?

— E vorba doar de o mică trebuşoară cu avocatul meu, mi-a răspuns.

Şi apoi mi-a îndrugat verzi şi uscate despre o bucată de pământ pe care voia s-o vândă ca să acopere o parte din ipotecile asupra moşiei lui. Dar fie că relatarea era puţin cam încurcată, fie că mintea mea nu era prea limpede, n-am izbutit să înţeleg bine cum o asemenea treabă l-ar putea reţine în capitală două săptămâni după plecarea mea. Încă şi mai puţin înţeleg astăzi cum a putut să-l reţină o lună — deoarece cam atâta a trecut de când l-am lăsat acolo şi tot nu văd nici un semn de întoarcere. În fiecare scrisoare îmi făgăduieşte că va veni la mine peste câteva zile şi de fiecare dată mă păcăleşte, sau se păcăleşte pe el. Scuzele lui sunt vagi şi nu stau în picioare. Nici nu mă îndoiesc că a revenit în mijlocul foştilor lui tovarăşi de petreceri. O, Doamne, oare de ce l-am lăsat acolo ? Aş vrea, tare aş vrea să se întoarcă !

29 iunie. Arthur tot nu s-a întors. Şi de multe zile aştept şi doresc zadarnic o scrisoare. Scrisorile lui, atunci când sosesc, sunt amabile — dacă acest cuvânt poate fi justificat de exprimări frumoase şi epitete drăgăstoase — dar sunt foarte scurte şi pline de scuze banale şi de promisiuni în care nu pot avea încredere. Şi totuşi, cu câtă nerăbdare le aştept ! Cu câtă aviditate deschid şi devorez fiecare dintre aceste replici scurte şi mâzgălite în grabă la cele trei sau patru scrisori lungi pe care le-a primit de la mine şi le-a lăsat fără răspuns !

Vai, dar e o adevărată cruzime să mă lase atâta vreme singură ! Ştie că n-am cu cine să vorbesc decât cu Rachel pentru că nu prea avem vecini prin împrejurimi — afară doar de familia Hargrave, a cărei reşedinţă o zăresc de aici, de la ferestrele de sus, printre colinele joase şi împădurite de dincolo de vâlcea. M-am bucurat când am aflat că Milicent stă atât de aproape de noi. Tovărăşia ei ar fi fost acum o blândă consolare pentru mine, dar ea se află încă la Londra cu mama ei. La

Grove nu e nimeni decât micuţa Esther şi guvernanta ei franţuzoaică, deoarece Walter e veşnic plecat. L-am văzut pe acest ideal al perfecţiunii masculine la Londra : nu prea părea să merite elogiile mamei şi surorii lui, deşi cu siguranţă că era un interlocutor mai agreabil şi un om mai plăcut decât lordul Lowborough, un tânăr mai candid şi cu idei mai morale decât domnul Grimsby, un gentleman mai rafinat şi mai manierat decât domnul Hattersley — singurul dintre ceilalţi prieteni pe care Arthur a găsit de cuviinţă să mi-1 prezinte.

Oh, Arthur, de ce nu vrei să vii ? De ce nu vrei măcar să-mi scrii ? Ai vorbit de sănătatea mea, dar cum te-ai putea aştepta să-mi regăsesc aici culorile şi vigoarea ? Ofilindu-mă din zi în zi în singurătatea şi neliniştea şi îngrijorarea aşteptării ? Aşa ţi-ar trebui, ca la întoarcere să mă găseşti veştejită, urâţită şi îmbătrânită. Tare i-aş ruga pe unchiul şi mătuşa mea, sau pe fratele meu, să vină să mă viziteze, dar nu-mi place să mă plâng lor de singurătatea în care mă aflu —- şi de fapt, singurătatea este cea mai mică dintre suferinţele mele ; dar ce-o fi făcând el ? Ce l-o fi reţinând atâta vreme ? Tocmai această întrebare care revine neîncetat şi lucrurile oribile pe care le sugerează mă fac să înnebunesc.

3 iulie. Ultima mea scrisoare, plină de reproşuri amare, a smuls, în sfârşit, de la el un răspuns mai lung decât cele de până acum. Dar încă nu ştiu cum să-1 iau. Mă ceartă în glumă pentru fierea şi oţetul care s-au amestecat în ultima mea efuziune sentimentală, şi-mi spune că eu n-am cum să-mi dau seama de nenumăratele obligaţii care-l reţin. Dar afirmă că în ciuda tuturor acestora, va reveni cu siguranţă la mine înainte de sfârşitul săptămânii viitoare, deşi e imposibil pentru un om aflat într-o asemenea situaţie ca a lui să fixeze o dată precisă a întoarcerii. Între timp mă îndeamnă să practic răbdarea — „prima dintre virtuţile femeii" — şi mă roagă să-mi amintesc de zicala : „despărţirea sporeşte iubirea" şi să mă mângâi cu asigurarea că, cu cât stă mai mult departe de mine, cu atât mă va iubi mai mult când se va înapoia. Şi până se întoarce mă roagă din suflet să continui să-i scriu neîncetat, pentru că deşi uneori e prea leneş, iar de cele mai multe ori prea ocupat, pentru a-mi răspunde la scrisori pe măsură ce le primeşte, îi face plăcere să le citească în fiecare zi. Şi dacă eu îmi voi pune în aplicare ameninţarea de a pedepsi aparenta lui neglijenţă încetând să-i scriu, o să se supere atât de tare încât o să facă tot posibilul să mă uite.

În scrisoare mai adaugă şi următoarele informaţii în legătură cu biata Milicent Hargrave :

„Micuţa ta prietenă Milicent pare că-ţi va urma în scurt timp exemplul acceptând jugul căsniciei, şi legându-se astfel de un prieten de-al meu. Ştii, Hattersley nu şi-a tradus încă în viaţă ameninţarea înspăimintătoare de a-şi arunca preţioasa fiinţă în braţele primei fete bătrâne care s-ar fi arătat dispusă de a manifesta oarecare afecţiune pentru el. Dar el îşi păstrează hotărârea absolută de a intra în rândurile bărbaţilor căsătoriţi înainte de sfârşitul anului.

—- Numai că — mi-a zis el — trebuie să găsesc pe cineva care să-mi facă voia în toate — nu ca nevastă-ta, Huntingdon. E o fiinţă încântătoare, dar s-ar părea

că are şi o voinţă a ei proprie şi uneori se poate dovedi o vulpişoară (Eu m-am gândit: «În privinţa asta, cam ai dreptate băiete» — dar nu i-am spus-o). Trebuie să am şi eu — a continuat el — un suflet bun şi liniştit care să mă lase să fac ce vreau şi să mă duc unde îmi place, să rămân acasă sau să stau în oraş, fără să aud un cuvânt de reproş sau vreo plângere ; pentru că nu pot să suport să fiu bătut la cap.

— Mde, i-am spus eu, păi ştiu eu pe cineva care ţi s-ar potrivi de minune dacă nu ţii prea mult la bani. E vorba de Milicent, sora lui Hargrave.

El a cerut să-i fie prezentat pe dată, întrucât zicea că bani are destui — sau cel puţin o să aibă când bătrânul lui tată se va hotărî să părăsească scena. Aşa că, după cum vezi, Helen, am aranjat lucrurile destul de bine atât pentru prietena ta, cât şi pentru prietenul meu."

Biata Milicent! Dar nu-mi pot închipui să se lase vreodată convinsă să accepte un asemenea pretendent, un om ce repugnă în atât de mare măsură tuturor ideilor ei despre un bărbat vrednic să-l cinstească şi să-l iubească.

5 iulie. Vai! M-am înşelat. Am primit azi-dimineaţă o lungă scrisoare de la ea în care îmi spune că s-a logodit şi că se va mărita, probabil, înainte de sfârşitul lunii.

„Nici nu ştiu ce să zic în privinţa asta sau ce să gândesc — îmi scrie ea. Ca să-ţi spun adevărul, Helen, nu mă încântă deloc perspectiva. Dacă urmează să fiu soţia domnului Hattersley va trebui să încerc să-l iubesc. Şi eu mă străduiesc din răsputeri. Dar deocamdată am făcut prea puţine progrese. Şi cel mai grav simptom al acestui caz este faptul că-mi place cel mai mult când e departe de mine. Când se află in preajma mea mă sperie cu bruscheţea lui şi cu atitudinea ciudat de tiranică şi mă înspăimântă gândul de a mă înărita cu el. «Atunci de ce l-ai acceptat ?» — mă vei întreba. Şi de fapt nici n-am ştiut că l-am acceptat. Dar mama zice că am facut-o, şi aşa pare să creadă şi el. Cu siguranţă că n-am avut intenţia s-o fac, dar nu mi-a plăcut să-l resping net, de teamă ca mama să nu se mâhnească şi să se supere (pentru că ştiam că doreşte să-l iau de bărbat) şi am vrut să vorbesc întâi cu ea în privinţa asta, aşa că lui i-am dat un răspuns care mie mi s-a părut a fi evaziv, pe jumătate negativ. Dar ea zice că a fost aproape un consimţământ şi că el m-ar socoti extrem de capricioasă, dacă ar fi să încerc să mi-l retrag. Şi realitatea este că în momentul respectiv am fost atât ele zăpăcită şi de speriată încât nici nu ştiu prea bine ce am spus. Iar data următoare, când l-am întâlnit, m-a abordat cu deplină siguranţă ca pe logodnica lui oficială şi s-a apucat imediat să rezolve toate chestiunile cu mama. Atunci n-am avut curajul să-l contrazic, aşa că nu mai văd cum aş putea s-o fac acum. Mi-e imposibil, amândoi m-ar socoti nebună. Şi pe urmă, mama e atât de încântată de ideea căsătoriei! I se pare că mi-a aranjat admirabil situaţia, aşa că mi-e tare greu s-o dezamăgesc. Uneori mai ridic şi eu unele obiecţii şi-i spun ce simt, dar tu nu-ţi poţi închipui cum vorbeşte ea. Ştii, domnul Hattersley e fiul unui bancher bogat şi întrucât Esther şi cu mine nu avem nici o avere, iar Walter una prea mică, scumpa noastră mamă e foarte preocupată să ne vadă pe toţi făcând partide bune, adică — aşa cum vede ea lucrurile — să ne căsătorim cu parteneri bogaţi. Nu este exact ideea mea despre o căsnicie bună, dar

ea aşa gândeşte cu toată seriozitatea. Zice că de îndată ce mă va vedea plecată cu bine, din mâinile ei, îşi va lua o mare piatră de pe inimă. Şi mă asigură că va fi un lucru admirabil atât pentru familie cât şi pentru mine. Chiar şi Walter e încântat de această perspectivă, şi când i-am mărturisit rezervele şi împotrivirea mea, mi-a spus că sunt prostii copilăreşti. Ţie, Helen, ţi se pare că sunt prostii ? Mie nu mi-ar păsa dacă aş întrezări vreo perspectivă de a-l putea iubi şi admira, dar din nefericire lucrurile nu stau astfel. N-are în el nimic de care să-ţi poţi lega stima şi afecţiunea. Este diametral opus imaginii pe care mi-o făcusem despre viitorul meu soţ. Te rog frumos, scrie-mi şi spune-mi tot ce poţi ca să mă încurajezi. Nu încerca să mă convingi să-mi mut gândul, fiindcă soarta mea e hotărâtă: pregătirile pentru importantul eveniment au şi început să se desfăşoare în jurul meu. Şi te rog să nu spui nici o vorbă împotriva domnului Hattersley, fiindcă vreau să gândesc frumos despre el. Şi cu toate că şi eu l-am criticat, o fac pentru ultima dată. De aici înainte nu-mi voi îngădui niciodată să mai rostesc, măcar un cuvânt în defavoarea lui, indiferent cât de mult s-ar putea să-l merite. Şi oricine va îndrăzni să vorbească mai mult sau mai puţin dispreţuitor despre omul pe care am făgăduit să-l iubesc, să-l cinstesc şi să-l ascult, trebuie să se aştepte la un reproş sever din partea mea. La urma urmelor, cred că nu e mai rău dacă nu cumva e chiar mai bun, decât domnul Huntingdon ; şi totuşi, tu îl iubeşti şi pari să fii fericită şi mulţumită. Poate că voi izbuti şi eu să-ţi imit exemplul. Trebuie să-mi spui, dacă poţi, că domnul Hattersley e mai bun decât pare — că e un om ales, onorabil şi cu inima deschisă — de fapt un adevărat diamant neşlefuit. S-ar putea să fie chiar aşa, dar nu-l cunosc suficient. Cunosc doar înfăţişarea lui exterioară şi ceea ce cred eu a fi latura lui cea mai urâtă."

Şi Milicent îşi încheie scrisoarea cu cuvintele : *„La revedere, draga mea, Helen, şi-ţi aştept cu nerăbdare sfaturile, dar ai grijă să ţii cu cine trebuie."*

Vai mie ! Sărmană Milicent, ce încurajare pot să-ţi ofer ? Sau ce sfaturi afară doar de acela că e mai bine să pui piciorul în prag acum, — chiar de-ar fi să-ţi dezamăgeşti şi să-ţi superi nu numai mama şi fratele, ci şi curtezanul, — decât să-ţi închini întreaga viaţă de mai târziu tristeţii şi regretelor vane ?

Sâmbătă, 13 iulie. Săptămâna s-a sfârşit, dar soţul meu nu s-a întors. Toată vara blândă trece fără o singură adiere de bucurie pentru mine, sau de folos pentru el. Şi eu tot timpul aşteptasem nerăbdătoare acest anotimp cu nădejdea scumpă şi înşelătoare că ne vom bucura atât de mult, împreună, de vară ; şi că, cu ajutorul lui Dumnezeu şi cu strădania mea, ea va constitui mijlocul de a-i înălţa spiritul şi de a-i rafina gusturile, ridicându-1 până la o apreciere potrivită a plăcerilor salutare şi pure ale naturii, ale tihnei şi ale dragostei sfinte. Dar acum, seara, când văd soarele rotund şi roşu coborând calm îndărătul dealurilor acelora împădurite şi lăsându-le să doarmă într-un abur cald, auriu, nu pot să mă gândesc decât că şi el şi eu am pierdut bucuriile unei alte zile încântătoare. Iar dimineaţa, când mă trezeşte sporovăiala şi agitaţia vrăbiilor şi ciripitul vesel al rândunelelor — cu toatele preocupate de hrănirea puilor şi pline de viaţă şi de bucurie în trupuşoarele lor

micuţe —- deschid fereastra pentru a sorbi aerul înmiresmat şi înviorător şi privesc peisajul frumos râzând sub rouă şi sub razele soarelui. Numai că eu prea adesea dau de ruşine acest spectacol strălucitor, pătându-l cu lacrimile tristeţii ingrate, pentru că soţul meu nu-i poate simţi înrâurirea binefăcătoare. Iar când rătăcesc prin codrii vechi şi întâlnesc în drumul meu micuţele zâmbete ale florilor de pădure sau când mă aşez în umbra nobililor noştri frasini de la malul apei, cu ramurile legănându-se gingaş în adierea uşoară de vară, care murmură prin frunzişul lor, cu urechile pline de muzica aceea sfioasă amestecată cu zumzetul de vis al gâzelor, cu ochii duşi peste oglinda sticloasă a lăculeţului din faţa mea, înconjurat de gloata copacilor, unii dintre ei aplecaţi graţios pentru a-i săruta undele, iar alţii înălţându-şi semeţ capetele mult deasupra lui, dar întinzându-şi larg braţele pentru a-i cuprinde marginile, cu toţii oglindiţi până în străfundurile sale sticloase, deşi uneori imaginile sunt frânte în parte de zbenguiala insectelor acvatice, iar alteori, o clipă, totul tremură sub suflarea vântului care atinge prea aspru faţa apei — nici atunci nu am nici o bucurie. Cu cât mai mare e fericirea pe care mi-o oferă natura, cu atât mai amarnic mă lamentez că nu e şi el aici pentru a o gusta. Cu cât mai bogată e bucuria pe care am putea-o avea împreună, cu atât mai intens simt tristeţea actualei noastre despărţiri (da, tristeţea amândurora, pentru că fără doar şi poate, şi el e nenorocit, chiar dacă nu şi-o fi dând seama de asta). Şi cu cât e mai mare satisfacţia simţurilor mele, cu atât mai cumplită e apăsarea pe care o simt în inimă. Pentru că el mi-o reţine în preajma lui, închisă în mijlocul prafului şi fumului Londrei — poate chiar întemniţată între zidurile abominabilului său club.

Dar cel mai rău e noaptea, când intru în camera mea însingurată şi mă uit la luna strălucitoare, „dulce regină a cerului", care pluteşte deasupra mea „pe bolta întunecată a lumii", revărsând strălucirea ei argintie asupra parcului şi pădurii şi apei, atât de pură, de tihnită şi de divină — şi mă gândesc : „Unde-o fi el acum ? Ce-o fi făcând în clipa asta ?" Habar n-are de această privelişte de paradis — poate că-şi face de cap cu tovarăşii lui de chefuri sau poate... — apără-mă Doamne că e prea mult — mult prea mult pentru mine !

23 iulie. Slavă Domnului, s-a întors în sfirşit! Dar cât de schimbat e ! Îmbujorat şi înfrigurat, moale şi apatic, cu frumuseţea lui ciudată, estompată, fără vigoarea şi vioiciunea lui de altădată. Nu l-am ţinut de rău nici cu vorba nici cu privirea, nici nu l-am întrebat măcar de ce a zăbovit atâta vreme. N-am avut inima s-o fac, pentru că mi se pare că singur se ruşinează — chiar aşa şi trebuie să fie, şi asemenea întrebări n-ar putea fi decât penibile pentru amândoi. Îngăduinţa mea îi face plăcere — ba chiar aş fi înclinată să spun că-l înduioşează. Zice că se bucură că e iarăşi acasă şi numai Dumnezeu ştie cât de tare mă bucur eu să-l văd iarăşi lângă mine, chiar şi în halul în care este. Mai toată ziua zace pe canapea, iar eu îi cânt ceasuri întregi la pian şi din gură. Îi fac corespondenţa şi-i aduc tot ce vrea. Uneori îi citesc, sau îi vorbesc, alteori stau pur şi simplu lângă el şi-l alint cu dezmierdări tăcute. Ştiu că nu merită nici un sfert din ce fac pentru el şi tare mă tem că-1 răsfăţ. Dar de data asta îl voi ierta pe deplin şi de bunăvoie. Dacă voi putea, îl voi

determina să ajungă de la ruşine la virtute şi nu-i voi mai îngădui niciodată să mă părăsească.

E încântat de atenţiile mele — şi poate că mi-e chiar recunoscător pentru ele. Îi place să mă aibă în preajma lui ; şi cu toate că e morocănos şi ţâfnos cu slugile şi cu câinii, cu mine se poartă blând şi dulce. Nu ştiu cum ar fi, dacă nu m-aş arăta atât de prevenitoare, ieşind în întâmpinarea dorinţelor lui, şi dacă n-aş evita cu atâta grijă — sau dacă n-aş înceta imediat — să fac vreun lucru care are cât de cât şanse să-l irite sau să-l tulbure, indiferent dacă pe bună dreptate sau nu. Vai, ce n-aş da să merite toată această grijă ! Aseară când şedeam alături de el, ţinându-i capul în poală şi mângâindu-i buclele frumoase, gândul acesta îmi umplea ochii de lacrimi — aşa cum se întâmplă adesea. Numai că de data asta o lacrimă a căzut pe faţa lui şi l-a făcut să-şi ridice privirea spre mine. A zâmbit, dar nu într-un mod ofensator.

— Scumpa mea Helen ! mi-a zis el, de ce plângi ? Doar ştii că te iubesc (zicând asta mi-a dus mâna la buzele lui fierbinţi) şi ce altceva mai poţi dori ?

— Doar atât, Arthur, să te iubeşti şi tu cu tot atâta sinceritate şi credinţă cum te iubesc eu.

—- Asta ar fi destul de greu, zău aşa ! mi-a răspuns el, strângându-mi mâna cu tandreţe.

24 august. Arthur a redevenit cel dinainte, la fel de robust şi de nepăsător, cu inima şi mintea la fel de uşuratice ca pe vremuri, la fel de agitat şi de greu de distrat ca un copil răsfăţat şi aproape tot atât de poznaş, mai ales atunci când vremea umedă îl ţine în casă. Aş da nu ştiu ce să aibă şi el ceva de făcut, vreo meserie sau profesie sau ocupaţie folositoare — orice numai să dea şi el de lucru capului câteva ceasuri pe zi oferindu-i şi un alt subiect de gândire în afară de propriile lui desfătări. Dacă ar putea face pe moşierul şi s-ar ocupa de proprietate — dar nu se pricepe câtuşi de puţin la asta şi nici nu-şi pune mintea la contribuţie. Sau dacă ar vrea să se apuce de vreo îndeletnicire literară sau să înveţe să deseneze sau să cânte. Întrucât îi place atât de tare muzica mă străduiesc adeseori să-l conving să înveţe pianul, dar e mult prea leneş pentru o asemenea întreprindere. N-are nicidecum gândul să facă efortul de a învinge obstacole, după cum nu are nicidecum gândul de a-şi ţine în frâu poftele instinctive ; şi aceste două lucruri îl distrug. Le-am pus pe amândouă pe seama tatălui său, aspru, dar nepăsător, şi a mamei lui care l-a răsfăţat nebuneşte. Dacă voi fi vreodată mamă îmi voi da toată osteneala să reprim această crimă a răsfăţului exagerat. Nici nu pot s-o judec cu mai puţină severitate când mă gândasc la consecinţele ei nefaste.

Din fericire, curând se va deschide sezonul de vânătoare şi atunci, dacă vremea îi va îngădui, îşi va găsi o ocupaţie suficientă în urmărirea şi uciderea potârnichilor şi fazanilor. Nu avem găinuşi de munte, pentru că altfel s-ar fi putut bucura de o ocupaţie similară şi în momentul de faţă, în loc să stea tolănit sub salcâmi şi să-l tragă de urechi pe bietul Dash. Dar zice că vânătaarea făcută de unul singur e tare plicticoasă şi că îi trebuie vreo doi prieteni care să-l ajute.

— Atunci, Arthur, ai grijă să fie cât de cât nişte oameni decenţi, i-am zis eu.

Cuvântul „prieten" rostit de gura lui, îmi dă fiori : ştiu că tocmai unii dintre „prietenii" lui l-au determinat să rămână la Londra şi să zăbovească atâta vreme acolo. De fapt, din ceea ce mi-a spus fără să-şi dea prea bine seama, sau din vorbele şi aluziile care i-au scăpat din când în când, nu mai am nici o îndoială că adeseori le arăta scrisorile mele pentru ca ei să vadă cu câtă dragoste veghează soţia sa asupra intereselor lui şi cât de amarnic îi regretă ea absenţa. Şi tot aşa am dedus că ei l-au convins să mai stea săptămână după săptămână, afundându-se în tot felul de dezmăţuri pentru a nu se expune să fie socotit de ei drept un nătâng, sub papucul nevestii, şi poate chiar pentru a le arăta cât de departe se poate aventura fără riscul de a zdruncina dragostea soţiei devotate şi iubitoare. E o idee oribilă, dar mi-e greu să cred că e falsă.

— Ei bine, mi-a răspuns el, m-am gândit în primul rând la lordul Lowborough. Dar e imposibil să-l avem pe el printre noi fără jumătatea lui, prietena noastră comună Annabella. Aşa că trebuie să-i invităm pe amândoi. Sper că nu te temi de ea, Helen ? m-a întrebat el cu o sclipire maliţioasă în ochi.

-— Bineînţeles că nu, i-am răspuns. De ce m-aş teme ?... Şi pe cine mai vrei să inviţi ?

— Păi, pe Hargrave — el o să se bucure să vină fiindcă deşi proprietatea lui nu e la mare depărtare de aici, nu prea are terenuri de vânătoare, şi la urma urmei noi ne-am putea extinde prădăciunile până acolo, dacă am dori s-o facem. Ştii, Helen, că el e un om întrutotul onorabil, un adevărat gentleman care ştie să se poarte cu doamnele. Şi m-am gândit şi la Grimsby. E un băiat destul de liniştit şi de cumsecade — sper că n-ai nimic împotriva lui Grimsby ?

— Nu pot să-l sufăr. Dar în orice caz, dacă tu ţii, am să mă străduiesc să-i suport o vreme prezenţa.

— Astea sunt numai prejudecăţi, Helen, o simplă antipatie de femeie.

— Nu ; am motive serioase pentru acest resentiment. Aştia sunt toţi ?

— Păi da, cam aşa cred. Hattersley o să fie prea ocupat, gungurind ca un porumbel cu mireasa lui, ca să aibă, în momentul de faţă, timp liber pentru puşti şi câini de vânătoare.

Asta îmi aminteşte că am primit mai multe scrisori de la Milicent, după nunta ei, şi fie că e adevărat, fie că numai se preface, dar pare să se fi împăcat cu soarta ei. Afirmă că a descoperit nenumărate virtuţi şi perfecţiuni la soţul ei, dintre care unele, mă tem eu, nişte ochi mai puţin părtinitori n-ar prea izbuti a le discerne, de-ar fi să le caute cu toată grija şi chiar cu lacrimi. Iar acum, că s-a deprins cu glasul lui sonor şi cu manierele lui necioplite, lipsite de curtenie, Milicent spune că nu i se mai pare greu să-l iubească aşa cum trebuie să facă o nevastă şi mă roagă din suflet să ard scrisoarea aceea în care mi-a vorbit cu atât de puţină chibzuinţă împotriva lui. Aşadar, sper că va putea totuşi să fie fericită. Însă, de se va întâmpla astfel, va fi numai şi numai răsplata bunătăţii ei : pentru că dacă ar fi vrut să se considere victima soartei, sau a înţelepciunii prea lumeşti şi practice, a mamei ei, ar fi putut să se trezească extrem de nefericită. Iar dacă de dragul datoriei n-ar fi făcut

toate eforturile pentru a-şi iubi bărbatul, fără îndoială că l-ar fi urât până la sfârşitul vieţii.

CAPITOLUL XXVI

21 SEPTEMBRIE. OASPEŢII NOŞTRI au sosit acum vreo trei săptămâni. Lordul şi lady Lowborough sunt căsătoriţi de peste opt luni. Şi îi voi acorda doamnei atâta credit încât să spun că soţul ei e alt om ; înfăţişarea, dispoziţia şi caracterul lui s-au schimbat, sensibil, în bine, de când nu l-am mai văzut. Numai că există încă loc pentru îmbunătăţiri. Nu e întotdeauna vesel şi nici întotdeauna mulţumit, şi ea se plânge adesea de toanele lui, deşi, din toată lumea, tocmai ea ar trebui să fie ultima care să-l acuze de acest lucru, întrucât el nu şi le manifestă niciodată împotriva ei, decât cel mult pentru vreo purtare de natură a scoate din sărite până şi pe un sfânt. El tot o mai adoră şi ar fi în stare să umble în mâini până la capătul pământului numai pentru a-i face pe plac. Ea e conştientă de puterea pe care o are asupra lui şi o foloseşte din plin ; dar ştiind bine că e mai puţin primejdios să obţii un lucru prin dezmierdări şi vorbe mieroase decât prin porunci, în mod foarte înţelept îşi compensează despotismul cu linguşeli şi alintări, suficiente pentru a-1 face să se creadă un om fericit, îndrăgit şi favorizat de soartă.

Totuşi are un fel al ei de a-1 chinui, de pe urma căruia sufăr şi eu alături de el, sau cel puţin aşa s-ar putea întâmpla dacă aş accepta un asemenea mod de a vedea lucrurile. Îl chinuie cochetând pe faţă — deşi nu chiar scandalos — cu domnul Huntingdon, care acceptă cu dragă inimă să-i fie partener în acest joc. Numai că mie nu-mi pasă pentru că în privinţa lui ştiu că nu e vorba decât de vanitate şi de o dorinţă diabolică de a-mi stârni gelozia şi, poate, de a-şi chinui prietenul; iar ea, fără îndoială, e îndemnată de motive similare. Numai că în manevrele ei e mai multă maliţie şi mai puţină joacă de copil. Aşadar, este evident interesul meu să-i dezamăgesc pe amândoi în ceea ce mă priveşte păstrându-mi tot timpul o seninătate veselă şi netulburată. De aceea mă străduiesc să-mi manifest cea mai deplină încredere în soţul meu şi cea mai mare indiferenţă faţă de vicleşugurile şi iscusinţa atrăgătoarei mele vizitatoare. Lui nu i-am făcut reproşuri, decât o dată şi asta pentru că a râs de figura deprimată şi îngrijorată a lordului Lowborough într-o seară când cei doi se dăduseră în spectacol într-un mod deosebit de supărător. Atunci într-adevăr am spus o mulţime de lucruri în această privinţă şi l-am mustrat cu destulă severitate. Dar el n-a făcut decât să râdă şi mi-a zis :

— Îl compătimeşti, Helen, nu-i aşa ?

— Compătimesc orice persoană căreia i se face un rău, şi-i compătimesc şi pe cei care pot să jignească astfel oamenii.

— Vai, Helen, eşti tot aşa de geloasă ca şi el ! a strigat soţul meu râzând şi mai tare, de unde mi-am dat seama că e imposibil să-l conving de greşeala lui.

Prin urmare, de atunci încolo, m-am abţinut cu grijă: să mai pomenesc în vreun fel de acest subiect şi l-am lăsat pe lordul Lowborough să se descurce singur cum o putea. Dar el e lipsit fie de înţelepciunea, fie de puterea de a-mi urma exemplul, deşi se străduieşte să-şi ascundă cât mai bine neliniştea şi stânjeneala. Şi totuşi, ele se manifestă pe chipul lui şi proasta lui dispoziţie iese din când în când la iveală — chiar dacă nu sub forma unor resentimente făţişe — căci nu merge niciodată chiar atât de departe. Dar, mărturisesc că eu simt uneori muşcătura geloziei — aspră şi dureroasă chiar— când Annabella îi cântă acompaniandu-se la pian, iar soţul meu îi ascultă, pierdut, glasul, cu sincer şi vădit interes. Atunci ştiu că e eu adevărat încântat şi că eu nu am puterea de a trezi o ardoare similară. Îl pot amuza şi delecta cu cântecele mele simple, dar nu-1 pot fermeca în atât de mare măsură.

28 septembrie. Ieri ne-am dus cu toţii la Grove, conacul îndelung neglijat al domnului Hargrave. Maică-sa ne invită adeseori acolo ca să se bucure de prezenţa scumpului ei Walter. Şi de data asta ne-a invitat pe toţi la un dineu, şi în onoarea noastră a adunat laolaltă — ca să ne ţină tovărăşie — pe toţi nobilii de prin împrejurimi care au putut să vină. Petrecerea era foarte bine organizată; dar eu n-am putut să nu mă gândesc tot timpul la costul ei. Nu-mi place doamna Hargrave : e o femeie aspră, pretenţioasă şi cu preocupări lumeşti. Are destui bani ca să trăiască foarte comod, dacă ar şti însă cum să-i folosească în mod judicios şi dacă şi-ar fi învăţat şi fiul să facă acelaşi lucru. Dar ea se străduieşte tot timpul să menţină aparenţele, cu acea trufie condamnabilă care socoate până şi cel mai mic semn de sărăcie drept o crimă ruşinoasă. Îi împilează pe ţăranii ce depind de ea, manifestă multă zgârcenie faţă de slugi şi-şi privează până şi fiicele — după cum se privează şi pe ea — de adevăratele binefaceri ale vieţii, pentru că nu consimte să cedeze pasul celor care au o avere de trei ori mai mare decât a ei; şi, mai presus de toate, pentru că e hotărâtă ca scumpul ei fiu să capete posibilitatea „de a-şi ţine capul la fel de sus ca şi cei mai înalţi gentilomi ai ţării". Acest fiu, îmi închipui, e foarte cheltuitor şi are obiceiuri costisitoare. Nu e un risipitor nesăbuit şi nici un om înnebunit după căutarea plăcerilor, dar ţine „ca totul să fie elegant în jurul lui" şi să-şi permită cam multe dintre bucuriile tinereţii. Asta n-o face atâta pentru satisfacerea propriilor sale gusturi cât pentru a-şi menţine reputaţia de filfizon, în lume, şi de băiat de viaţă printre nelegiuiţii săi tovarăşi de chefuri. Dar e prea egoist ca să se gândească vreodată cât de multe bucurii ar putea să aducă mamei şi surorilor sale iubitoare cu banii pe care-i risipeşte astfel pentru el. Atâta vreme cât ele izbutesc să-şi facă o apariţie onorabilă o dată pe an, când vin la oraş, el nici nu-şi bate măcar capul să se gândească la micile lor lupte de acasă, la felul cum se privează în taină de unele şi de altele. E un fel destul de aspru de a-1 judeca pe „scumpul, nobilul şi mărinimosul Walter", dar mă tem că am prea multă dreptate.

Preocuparea şi grija neîncetată a doamnei Hargrave de a găsi partide bune pentru fiicele ei constituie în parte cauza şi în parte rezultatul acestor greşeli : făcând o figură bună în lume şi prezentându-le într-o lumină cât mai favorabilă, ea

speră să le asigure nişte şanse mai bune. Şi întinzându-se astfel mai mult decât îi e plapuma, depăşindu-şi mijloacele şi copleşindu-1 cu daruri pe fratele lor, le lipseşte pe ele de averea necesară, prefăcându-le astfel în nişte pietre greu de urnit din casă. Biata Milicent, mă tem, a şi căzut jertfă manevrelor acestei mame cu concepţii greşite, care se felicită că şi-a îndeplinit în mod atât de satisfăcător datoria maternă şi speră să facă la fel de mult şi pentru Esther. Dar Esther e deocamdată doar o copilă — o fetiţă băieţoasă şi veselă de paisprezece ani. Are sufletul la fel de cinstit, de naiv şi de nevinovat ca şi al surorii ei, însă are o personalitate neînfricată şi mă tem că mamei ei îi va fi destul de greu să-i încovoaie cerbicea conform ţelurilor urmărite de ea.

CAPITOLUL XXVII

9 OCTOMBRIE. ACUM CINCI ZILE, într-o seară, puţin după ce se servise ceaiul, Annabella cânta, acompaniindu-se la pian, având-1 ca deobicei alături pe Arthur. Îşi terminase cântecul, dar rămăsese încă la pian. Iar el stătea aplecat asupra scaunului ei, şi făcea conversaţie în şoaptă, ţinându-şi faţa foarte aproape de a ei. M-am uitat la lordul Lowborough. Se afla în celălalt capăt al odăii, vorbind cu domnii Hargrave şi Grimsby. Totuşi l-am văzut aruncând către doamna lui şi către stăpânul casei o privire enervată — manifestare clară a unei profunde nelinişti — la care Grimsby a zâmbit. Hotărâtă să întrerupt *téte-à-téte*-ul, m-am ridicat şi — alegând o bucată muzicală de pe etajera cu note şi partituri — m-am apropiat de pian cu intenţia de a o ruga pe lady Lowborough să ne-o cânte. Însă am rămas ţintuită locului şi fără glas când am văzut-o ascultând cu un zâmbet de încântare — după cât se părea şi cu obrajii îmbujoraţi — şoaptele dulci ale lui Arthur, şi lăsându-şi liniştită mâna în strânsoarea lui. Sângele mi-a năvălit mai întâi in inimă, apoi în cap. Pentru că ăsta n-a fost totul : puţin înainte de a mă apropia eu, Arthur a aruncat în grabă o privire peste umăr către celelalte persoane din încăpere şi apoi şi-a lipit mâna care nu se împotrivea, de buzele lui, într-o sărutare pasionată. Ridicând capul a dat cu ochii de mine, apoi şi i-a lăsat în jos, încurcat şi speriat. Şi ea m-a văzut şi m-a înfruntat cu un aer aspru şi sfidător. Am lăsat notele pe pian şi m-am retras. Mi-a venit rău; dar n-am părăsit încăperea. Din fericire se făcuse târziu şi nu putea să mai treacă multă vreme până când societatea avea să se risipească. M-am dus la cămin şi mi-am sprijinit capul de el. Peste câteva minute cineva m-a întrebat dacă nu mă simt bine. N-am răspuns. De fapt, în momentul acela nici nu mi-am dat prea bine seama ce mă întreabă. Dar în mod mecanic mi-am ridicat ochii şi l-am văzut pe domnul Hargrave stând lângă mine pe carpeta căminului.

— Să vă aduc un pahar cu vin ? m-a întrebat.

-— Nu, mulţumesc, i-am răspuns.

Şi, îndepărtându-mă de el, m-am uitat în jur. Lady Lowborough se afla lângă soţul ei, aplecată asupra lui şi cu mâna pe umărul lui, vorbindu-i în şoaptă şi zâmbindu-i. Arthur era la masă şi răsfoia un album cu gravuri. M-am aşezat pe scaunul cel mai apropiat, iar domnul Hargrave, constatând că serviciile lui nu sânt solicitate, s-a retras în mod foarte înţelept. Curând după aceea lumea a spus noapte bună şi în timp ce oaspeţii se retrăgeau în odăile lor, Arthur s-a apropiat de mine zâmbind cu un aer foarte sigur de el.

— Eşti foarte supărată, Helen ? mi-a şoptit el.

— Nu e vorba de o glumă, Arthur — i-am răspuns eu pe un ton grav, dar cu tot calmul de care am fost în stare dacă nu cumva ţi se pare o glumă să-mi pierzi definitiv afecţiunea.

— Cum ? Eşti chiar atât de pornită ? a exclamat el râzând şi mi-a strâns mâna într-ale lui.

Dar eu mi-am tras-o înapoi, indignată, şi aproape dezgustată, pentru că se vedea bine că e sub influenţa vinului.

— Atunci trebuie să mă aşez în genunchi, mi-a spus el şi îngenunchind în faţa mea, cu mâinile împreunate şi ridicate într-o parodie a smereniei, a continuat pe un ton
de implorare :

— Iartă-mă, Helen ! Scumpa mea Helen, iartă-mă, şi n-am să mai fac niciodată !

Îgropându-şi faţa în batistă s-a prefăcut că scoate nişte suspine profunde.

Lăsându-1 în această poziţie mi-am luat sfeşnicul şi, strecurându-mă, în tăcere, afară din odaie, am urcat scările cat de repede am putut. Dar el a constatat curând că l-am părăsit şi, alergând după mine m-a cuprins în braţe tocmai când intrasem în cameră şi mă pregăteam să-i închid uşa în nas.

— Nu, nu, pe legea mea, n-ai să scapi aşa uşor de mine ! a strigat el.

Apoi, alarmat de starea de agitaţie în care mă aflam, m-a rugat cu căldură să nu mă înfurii atât de tare, spunându-mi că sunt albă la faţă şi că, dacă urmez această cale, o să mă omor singură.

— Atunci dă-mi drumul! i-am şoptit.

M-a lăsat imediat din braţe — şi bine a făcut, pentru că într-adevăr eram furioasă. Am căzut moale în fotoliu şi am încercat să mă liniştesc pentru că voiam să-i vorbesc cât mai calm. A rămas în picioare lângă mine, dar n-a îndrăznit să mă atingă sau să-mi vorbească. Apoi apropiindu-se şi mai mult s-a lăsat într-un genunchi — de data asta nu din prefăcută umilinţă, ci pentru a se afla la aceeaşi înălţime cu mine, şi sprijinindu-se de braţul fotoliului a început a-mi vorbi cu glas scăzut:

— Toate astea sunt fleacuri, Helen, o glumă, o nimica toată, oare nu merită nici măcar o clipă de gândire. N-ai să înveţi niciodată — a continuat el cu mai multă îndrăzneală — că nu ai de ce să te temi din partea mea ? Că te iubesc pe deplin şi din tot sufletul ? Sau că, a adăugat el, şi un zâmbet îi flutura pe la colţurile gurii, dacă mă gân- desc vreodată, măcar o clipă, la altcineva nu trebuie să-ţi pară rău de

asta, pentru că asemenea fleacuri apar şi dispar ca o licărire de fulger, în timp ce dragostea mea pentru tine arde statornic şi neîncetat, ca soarele. Micul meu tiran nesăbuit, oare asta...

— Arthur, te rog taci o clipă şi ascultă-mă — şi să nu crezi cumva că am un acces de furie din pricina geloziei. Sunt absolut calmă. Uite, pipăie-mi mâna.

Şi cu un aer grav am întins-o către el, dar am strâns-o pe a lui cu o energie care părea să conteste afirmaţia mea şi care l-a făcut, deci, să zâmbească.

— Nu e nevoie să zâmbeşti, domnule, i-am zis eu întărindu-mi strânsoarea şi privindu-1 ţintă până l-am făcut aproape să se intimideze. Se prea poate, domnule Huntingdon, să ţi se pară că e foarte frumos să te distrezi stârnindu-mi gelozia. Dar bagă bine de seamă să nu-mi stârneşti cumva ura. Şi dacă vei ajunge să faci să mi se stingă dragostea, vei vedea că nu e deloc uşor să mi-o mai reaprinzi.

— Bine, Helen, nu voi repeta greşeala. Dar te asigur că n-am avut nici o intenţie rea. Băusem cam prea mult vin şi în momentul acela nu-mi dădeam bine seama ce fac.

— Adeseori bei prea mult, şi ăsta e încă un obicei pe care-l detest.

A ridicat capul, uluit de pasiunea cu care vorbeam.

— Da, am continuat. E un lucru pe care nu l-am pomenit niciodată, pentru că mi-a fost ruşine. Dar acum îţi voi spune că mă necăjeşte şi mă tulbură şi s-ar putea chiar să mă şi dezguste dacă o vei ţine tot aşa şi vei lăsa năravul să pună stăpânire pe tine, ceea ce se va întâmpla cu siguranţă în cazul când nu te opreşti la timp. Dar e greu să punem pe seama vinului întreaga ta comportare faţă de lady Lowborough. Şi în seara asta ştiai perfect ce faci.

— Ei bine, îmi pare rău, a replicat el, mai degrabă morocănos decât pocăit. Ce altceva mai vrei ?

— Îţi pare rău că te-am văzut, de asta nu mă îndoiesc, i-am răspuns cu răceală.

— Dacă nu m-ai fi văzut — a mormăit el cu ochii în podea — nu s-ar fi întâmplat nimic rău.

Am simţit că-mi plesneşte inima. Dar cu multă hotărâre mi-am înghiţit năduful şi i-am spus calm :

— Aşa ţi se pare ?

— Chiar aşa, mi-a răspuns el aproape obraznic. La urma urmei ce-am făcut ? Nimic — decât faptul că tu te-ai găsit să transformi totul într-un motiv de acuzaţie şi supărare.

— Dar ce-ar gândi lordul Lowborough, prietenul tău, dacă ar şti totul ? Sau ce-ai gândi chiar tu, dacă el sau vreo altă persoană ar fi jucat acelaşi rol faţă de mine pe care l-ai jucat tu faţă de Annabella ?

— I-aş zbura creierii.

— Ei vezi, Arthur ? Atunci cum poţi să spui că e o nimica toată o greşeală pentru care te-ai socoti îndreptăţit să zbori creierii altui bărbat ? E oare o nimica toată să te joci cu sentimentele prietenului tău şi ale mele — să te străduieşti să răpeşti unui soţ afecţiunea nevestii lui ? Oare jurămintele căsătoriei sunt o simplă

glumă ? Şi e chiar o nimica toată să te distrezi călcându-le în picioare şi ispitind şi pe altcineva să facă la fel ? Oare pot eu iubi un bărbat care săvârşeşte asemenea lucruri şi apoi susţine cu atâta degajare că e vorba de un fleac ?

— Chiar tu eşti aceea care-ţi calci în picioare jurămintele căsniciei — mi-a zis el ridicându-se indignat şi măsurând camera în lung şi-n lat. Ai făgăduit să mă cinsteşti şi să mi te supui, şi acum încerci să mă tiranizezi şi mă ameninţi, şi mă acuzi, şi mă faci tâlhar ! Dacă n-ar fi la mijloc starea în care te afli Helen, nu m-aş supune chiar aşa blând ca un mieluşel. Nu pot suporta să-mi dicteze nici o femeie, chiar dacă e soţia mea.

— Şi atunci ce-ai să faci ? Ai s-o ţii tot aşa până când am să ajung să te urăsc şi pe urmă ai să mă acuzi că-mi calc jurământul ?

A tăcut o clipă şi apoi a răspuns :

— N-ai să mă urăşti niciodată.

Întorcându-se şi reluându-şi poziţia dinainte, la picioarele mele, a repetat pe un ton mai vehement:

— Nu mă poţi urî atâta vreme cât eu te iubesc.

— Dar cum pot eu să cred că mă iubeşti dacă vei continua să te porţi în felul ăsta ? Pune-te în locul meu : să mă comport şi eu astfel ai mai socoti oare că te iubesc? În asemenea împrejurări ai mai crede în declaraţiile mele cele mai solemne şi mi-ai mai acorda cinstire şi încredere ?

— Sunt două situaţii diferite. Aşa e în firea femeii, să fie constantă, să iubească o persoană, o singură persoană, orbeşte, nebuneşte şi de-a pururi. Domnul să le aibă în pază, scumpele de ele ! Şi pe tine mai presus de toate ! Dar trebuie să ai puţină înţelegere şi pentru noi, Helen. Trebuie să ne acorzi ceva mai multă libertate şi îngăduinţă, pentru că aşa cum zice Shakespeare :

„Oricât ne-am lăuda, avem pasiuni
Mai schimbătoare, lacome, nebune,
Mult mai uşor stârnite sau pierdute,
Mai firave ca cele de femeie." [9]

— Vrei să spui prin asta că am pierdut pasiunea ta şi a câştigat-o în schimb lady Lowborough ?

— Nu, cerul mi-e martor că în comparaţie cu tine o socot pe ea doar ţărână şi scrum — şi voi continua să gândesc astfel dacă nu mă vei îndepărta de tine printr-un exces de severitate. Ea e fiica pământului; tu eşti un înger din ceruri. Numai că nu trebuie să fii prea austeră în divinitatea ta şi să-ţi aminteşti că sunt doar un biet muritor şi supus greşelii. Zău aşa, Helen, nu vrei să mă ierţi ? a încheiat el luându-mi, cu tandreţe, mâna şi ridicând capul cu un zâmbet nevinovat.

— Dacă te iert ai să repeţi greşeala.

— Jur pe...

---

[9] *William Shakespeare, A douăsprezecea noapte, Actul II, Scena IV, 13—16*

— Nu jura. Te pot crede pe cuvânt chiar şi fără să te juri. Ce n-aş da să pot să am încredere în oricare vorbă a ta!

— Atunci pune-mă la încercare, Helen. Încrede-te în mine şi iartă-mă numai de data asta şi ai să vezi ! Haide odată, că trec prin chinurile iadului până te aud rostind cuvântul acela !

Nu l-am rostit, dar am pus mâna pe umărul lui şi l-am sărutat pe frunte şi apoi am izbucnit în lacrimi. M-a îmbrăţişat cu căldură ; şi de atunci am rămas în termeni foarte buni. A fost destul de cumpătat la masă şi purtarea lui faţă de lady Lowborough n-a lăsat nimic de dorit. În prima zi a ţinut-o la distanţă, în măsura în care a putut s-o facă fără să încalce, în mod flagrant, legile ospitalităţii. După aceea, s-a arătat prietenos şi civilizat, dar atâta tot — în prezenţa mea, cel puţin, şi, bănuiesc, şi în celelalte împrejurări, pentru că ea pare ţeapănă şi nemulţumită, iar lordul Lowborough este, în mod vizibil, mai bine dispus decât înainte şi mai cordial cu gazda lui. Dar voi fi foarte bucuroasă să-i văd duşi de aici, deoarece am atât de puţină afecţiune pentru Annabella încât e o adevărată povară să fiu amabilă cu ea şi cum e singura doamnă din casă, în afară de mine, mă văd silită să petrec o mare parte din timp împreună cu ea. Data viitoare, când va mai veni pe aici doamna Hargrave, voi saluta vizita ei drept o adevărată uşurare. Mă bate chiar gândul să cer permisiunea lui Arthur ca s-o poftesc pa bătrâna doamnă să stea la noi până la plecarea oaspeţilor. Cred că aşa voi face. Ei i se va părea o atenţie amabilă din partea mea, şi cu toate că am prea puţină poftă de societatea ei, va fi cu adevărat binevenită ca o a treia doamnă care să se interpună între lady Lowborough şi mine.

Prima dată când am rămas singură cu această lady, după seara aceea nefericită, s-a întâmplat chiar în ziua următoare, la vreo două ceasuri după micul dejun. Domnii părăsiseră casa după ce petrecuseră intervalul de timp obişnuit, scriind scrisori, citind ziarele şi schimbând între ei câte o vorbă.

Lady Lowborough şi cu mine am stat împreună câteva minute. Ea lucra ceva, iar eu parcurgeam coloanele unui ziar din care desprinsesem esenţialul cu mai bine de un sfert de oră înainte. Era un moment de stânjeneală penibilă pentru mine şi socoteam că pentru ea trebuie să fie infinit mai neplăcut. Dar se pare că mă înşelam. Ea a fost prima care a vorbit. Zâmbind cu siguranţă şi sânge rece, a început astfel :

— Soţul tău a fost foarte bine dispus aseară, Helen. Aşa e el întotdeauna ?

Am simţit că-mi năvăleşte sângele în cap şi că-mi ard obrajii.

— Nu, i-am răspuns, şi nădăjduiesc că nu i se va mai întâmpla niciodată.

— Va să zică i-ai ţinut o predică înainte de culcare, nu?

— Nu ; dar i-am spus că nu-mi place o asemenea conduită şi mi-a promis că n-o va mai repeta.

— Mi s-a părut cam smerit şi supus azi-dimineaţă, a continuat ea. Iar tu, Helen, ai plâns, după câte văd. Ştii, asta este marea noastră resursă. Dar plânsul nu te face să te doară ocliii ? Şi poţi plânge întotdeauna când crezi că se cuvine s-o faci ?

— Nu plâng niciodată pentru a obţine anumite efecte. Şi nici nu înţeleg cum poate cineva s-o facă.

— Mă rog, nu ştiu ; eu, personal, n-am avut niciodată motive să experimentez. Dar cred că dacă Lowborough ar face asemenea greşeli de comportare l-aş sili să plângă. Nu mă mir că te-ai supărat, căci sunt sigură că dacă soţul meu ar comite chiar şi o greşeală mai puţin gravă decât asta, i-aş da o lecţie pe care n-ar uita-o multă vreme. Dar, pe de altă parte, el nu se va face niciodată vinovat de aşa ceva pentru că-l ţin mult prea bine în frâu.

— Eşti sigură că nu-ţi arogi prea multe merite ? După câte am auzit, lordul Lowborough se făcuse remarcat pentru cumpătarea lui cu multă vreme înainte de a te mărita tu cu el şi acum e la fel de cumpătat ca şi atunci.

— A, te referi la vin ? Da, în privinţa asta e destul de ferit de primejdii. Iar în ceea ce priveşte ocheadele aruncate altei femei — şi sub acest raport e ferit de primejdii atâta vreme cât trăiesc eu, pentru că mă adoră aşa de mult încât ar fi în stare să sărute până şi pământul de sub picioarele mele.

— Serios ? Şi eşti la fel de sigură că-i meriţi adoraţia ?

— Mde, în privinţa asta n-aş şti să-ţi spun. Nici tu, Helen, nu eşti străină de faptul că suntem cu toţii supuşi greşelii. Nici unii dintre noi nu merită să fie adoraţi şi veneraţi. Eşti sigură că preaiubitul tău Huntingdon merită toată dragostea cu care-l înconjori ?

La asta n-am ştiut ce să-i răspund. Ardeam de indignare. Dar mi-am stăpânit orice manifestare exterioară şi mi-am muşcat doar buza prefăcându-mă că-mi aranjez lucrul de mână.

— În orice caz, a reluat ea, speculându-şi avantajul obţinut, te poţi consola cu asigurarea că tu meriţi toată dragostea pe care ţi-o oferă el.

— Mă măguleşti, i-am răspuns, dar cel puţin mă pot strădui s-o merit.

Apoi am schimbat subiectul.

CAPITOLUL XXVIII

25 DECEMBRIE. ANUL TRECUT, DE Crăciun, eram mireasă, cu inima copleşită de bucuria momentului şi plină de speranţe fierbinţi pentru viitor — dar nu şi fără o undă de presimţiri şi de temeri întunecate. Acum sunt soţie. Bucuria s-a mai potolit, dar n-a dispărut cu totul; speranţele mi-au mai scăzut, dar nu s-au spulberat ; temerile au sporit, dar n-au fost confirmate pe deplin. Şi, slavă Domnului, sunt şi mamă. Dumnezeu mi-a trimis un suflet pe care să-l cresc şi mi-a acordat o bucurie nouă, mai calmă, şi speranţe mai solide care să mă aline.

25 decembrie. A mai trecut un an. Micuţul meu Arthur trăieşte şi înfloreşte. E sănătos, deşi nu prea robust. E jucăuş şi vioi fără să supere pe nimeni, e afectuos şi

supus unor pasiuni şi emoţii pe care nu şi le poate încă exprima pentru că n-a învăţat să vorbească. În sfârşit, a cucerit inima tatălui său ; acum, frica mea permanentă e ca nu cumva indulgenţa nesăbuită a acestui tată să-i strice caracterul. Dar trebuie să mă tem şi să mă feresc de propria mea slăbiciune, pentru că niciodată până acum n-am ştiut cât de tare e ispitit un părinte să-şi răsfeţe singurul copil.

Am nevoie să-mi găsesc o consolare în fiul meu, pentru că (acestei hârtii fără glas îi pot încredinţa mărturisirea) găsesc prea puţină consolare la soţul meu. Îl iubesc încă; şi el mă iubeşte, în felul lui, dar vai cât de diferit este acest sentiment, de iubirea pe care aş fi putut să i-o ofer şi de cea pe care nădăjduisem odinioară s-o primesc ! Cât de puţină înţelegere adevărată există între noi; cât de multe dintre gândurile şi simţămintele mele sunt încătuşate în sihăstria întunecoasă a minţii mele ! Cât de mult din fiinţa mea a rămas de fapt nemăritată —- sortită fie să se împietrească şi să se acrească în umbra neînsorită a singurătăţii, sau să degenereze cu totul şi să se ofilească din lipsă de hrană pe acest teren nesănătos ! Dar, repet, n-am nici un drept să mă plâng. Să declar doar adevărul — cel puţin o parte din adevăr — şi să văd mai apoi dacă alte adevăruri, mai întunecate, nu vor păta aceste pagini. Suntem căsătoriţi de mai bine de doi ani şi probabil că „farmecul" idilei noastre s-a istovit. Cu siguranţă că acum am coborât pe treapta cea mai de jos a afecţiunii lui Arthur şi am descoperit toate racilele firii sale. Dacă se va schimba ceva, probabil că se va schimba în bine, pe măsură ce ne deprindem mai mult unul cu celălalt. Cu siguranţă că e greu să coborâm la un nivel mai scăzut decât cel la care am ajuns. Şi dacă se va întâmpla aşa, voi putea suporta bine lucrurile, — cel puţin atât de bine cât le-am putut suporta până acum.

Arthur nu e chiar ceea ce numeşte îndeobşte lumea un bărbat rău : are multe calităţi. Dar e un bărbat lipsit de stăpânire de sine sau de aspiraţii înalte, iubitor de plăceri şi care se lasă uşor pradă bucuriilor animalice. Nu e un soţ rău, dar ideile lui despre îndatoririle şi bucuriile conjugale nu corespund cu ale mele. Judecând după aparenţe, el concepe soţia ca pe o fiinţă care să-şi iubească soţul şi să stea acasă, servindu-1, distrându-1 şi îngrijindu-se în tot felul de bunăstarea lui, atâta vreme cât are el chef să stea cu ea. Iar când e plecat, să se ocupe de interesele lui — domestice sau de altă natură — şi să-i aştepte, răbdătoare, întoarcerea. Asta, indiferent de ce face el între timp.

La începutul primăverii şi-a anunţat intenţia de a pleca la Londra : mi-a zis că treburile lui îi reclamă prezenţa acolo şi nu mai poate să se împotrivească acestei necesităţi. Şi-a exprimat regretul că mă părăseşte şi, pe de altă parte, speranţa că mă voi distra cu copilaşul până la întoarcerea lui.

— Dar de ce trebuie să mă părăseşti ? l-am întrebat. Nu văd de ce n-aş merge cu tine ; pot fi gata oricând.

— Nu cumva ai vrea să iei copilul la Londra ?

— Da, de ce nu ?

Lucrul era absurd : cu siguranţă că aerul de la oraş nu i-ar fi făcut bine nici lui şi nici mie ca doică. În împrejurările date, obiceiurile londoneze, orele târzii de

culcare n-ar fi fost deloc potrivite pentru mine. În general, m-a asigurat că ar fi fost un lucru extrem de supărător, incomod şi primejdios. I-am respins obiecţiile cât de bine m-am priceput, pentru că tremuram la gândul că se va duce singur şi eram în stare să sacrific aproape orice când era vorba de mine şi chiar şi de copil, numai pentru a-l împiedica să plece. Într-un târziu, mi-a spus de la obraz, şi chiar pe un ton cam ţâfnos, că n-are ce să facă cu mine acolo. Era istovit de nopţile de nesomn şi de agitaţie ale copilului şi trebuia să se odihnească şi el. I-am propus să stăm în camere separate. Dar a zis că nici aşa nu e bine.

— Adevărul este, Arthur, i-am răspuns în cele din urmă, că te-ai săturat de societatea mea şi eşti hotărât să nu mă iei cu tine. Puteai să spui asta din capul locului.

El a negat. Dar eu am părăsit imediat încăperea şi am fugit în camera copilului ca să-mi ascund tulburarea.

Eram prea jignită ca să-mi mai exprim nemulţumirea faţă de planurile lui sau ca să mă mai refer cât de cât la acest subiect, afară doar de cazul când era vorba de aranjamentele necesare pentru plecarea lui şi rezolvarea treburilor cât timp va fi plecat. Asta până în ajunul călătoriei, când l-am implorat, cu toată seriozitatea, să aibă grijă de el şi să se ferească din calea ispitei. A râs de neliniştea şi de îngrijorarea mea, dar m-a asigurat că ele sunt lipsite de orice temei şi a făgăduit să ţină seamă de sfaturile mele.

— Bănuiesc că n-are nici un rost să te rog să fixezi o zi pentru întoarcerea ta ? l-am întrebat.

— A, nu ! Date fiind împrejurările nici n-aş putea s-o fac. Dar te rog să fii sigură, dragostea mea, că nu voi lipsi multă vreme.

— Nu vreau să te ţin prizonier acasă, i-am răspuns. N-aş protesta chiar şi împotriva unei absenţe de câteva luni, dacă poţi fi fericit atâta vreme fără mine, cu condiţia să ştiu că nu eşti în primejdie. Dar nu-mi place ideea că te afli acolo, printre prietenii tăi, cum le zici tu.

— Ei, ei, prostuţo ! Ce-ţi închipui că nu sunt în stare să-mi port singur de grijă ?

— Data trecută n-ai făcut-o. Dar de data asta, Arthur, am adăugat eu cu toată seriozitatea, arată-mi că eşti în stare s-o faci şi dovedeşte-mi că nu trebuie să-mi fie teamă să-ţi acord încrederea !

De promis a promis într-adevăr, însă cam pe tonul pe care-l folosim când încercăm să potolim un copil. Şi parcă şi-a ţinut promisiunea ? Nu ! De aici înainte nu voi mai putea niciodată să-l cred pe cuvânt. Amară, foarte amară mărturisire! Din pricina lacrimilor nici nu mai văd ce scriu. A plecat la începutul lui martie şi nu s-a întors până în iulie. De data asta nu s-a mai deranjat să-şi găsească pretexte, şi scrisorile lui au fost mai rare, mai scurte şi mai puţin afectuoase, în special după câteva săptămâni. Veneau la intervale tot mai mari şi erau din ce în ce mai concise şi mai nepăsătoare. Şi totuşi, când omiteam să-i scriu, se plîngea că-l neglijez. Când îi scriam cu severitate şi răceală — aşa cum mărturisesc că am făcut-o adesea în ultima perioadă — mă ţinea de rău pentru severitate şi spunea că în felul ăsta îl fac

să se înspăimânte la gândul întoarcerii acasă. Când încercam să-l conving cu duhul blândeţii, îmi răspundea pe un ton mai agreabil şi făgăduia să se întoarcă. Dar, în sfârşit, învăţasem între timp să nu mai ţin seamă de făgăduielile lui.

CAPITOLUL XXIX

AU TRECUT PATRU LUNI CHINUI-toare, alternând între îngrijorare profundă, desperare şi indignare ; milă pentru el şi milă pentru mine. Pe de altă parte, în tot acest timp, n-am fost chiar lipsită de orice consolare : îl aveam pe scumpul meu micuţ nevinovat. Dar până şi această consolare era întinată şi înveninată de gândul care se încăpăţâna să-mi stăruie în minte : „Cum îl voi putea învăţa să-şi respecte tatăl şi totuşi să evite să ia exemplu de la el ?"

Mi-am amintit însă că într-un fel îmi adusesem singură pe cap toate aceste necazuri, de bunăvoia mea. Aşadar, m-am hotărât să le îndur fără să murmur. Totodată mi-am pus în gând să nu mă las pradă durerii din pricina păcatelor altcuiva şi m-am străduit să mă distrez pe măsura posibilităţilor. În afară de tovărăşia copilului meu şi a scumpei şi credincioasei mele Rachel, care evident, îmi ghicea suferinţele şi mă compătimea, deşi era prea discretă ca să se refere vreodată la ele — aveam cărţile şi uneltele de desen şi pictură, treburile gospodăriei de care trebuia să mă ocup, ca şi de situaţia şi bunăstarea bieţilor dijmaşi şi lucrători de pe moşia lui Arthur. Şi uneori căutam şi găseam o distracţie în tovărăşia tinerei mele prietene Esther Hargrave. Din când în când mă duceam călare la ea şi de vreo două ori am poftit-o să petreaeă ziua cu mine la conac. Doamna Hargrave n-a plecat la Londra în sezonul acela : neavând nici o fiică de măritat, a socotit că e mai bine să rămână acasă şi să facă economie. Şi — adevărată minune — Walter a venit el la ea în primele zile ale lui iunie şi a stat până aproape de sfârşitul lui august.

Prima dată l-am văzut într-o seară blândă şi caldă, când mă plimbam prin parc cu micuţul Arthur şi cu Rachel care este deopotrivă dădacă, guvernantă şi cameristă. Dată fiind viaţa mea izolată şi deprinderea de a fi suficient de activă, n-am nevoie decât de prea puţină îngrijire şi cum ea fusese dădaca mea şi tânjea să joace acelaşi rol pe lângă copilul meu, şi fiind pe deasupra şi atât de vrednică de încredere, am preferat să-i las pe mână preţiosul odor (punând sub ordinele ei şi o fată la copil), decât să angajez o altă slujnică. Pe lângă asta, era şi o economie. De când am luat cunoştinţă de situaţia afacerilor lui Arthur, am învăţat să acord destulă importanţă acestui lucru. Pentru că, după propria mea dorinţă, mai tot venitul pe care-l aduce averea mea este destinat, pe ani de zile de aici înainte, acoperirii datoriilor lui, şi e pur şi simplu inimaginabil cât de mulţi bani izbuteşte să risipească el la Londra.

Dar să revin la domnul Hargrave. Stăteam cu Rachel, pe malul apei, distrând copilaşul care râdea în braţele ei, cu o rămurică de salcie încărcată de mâţişori aurii, când, spre marea mea surprindere, Walter intră în parc călare pe armăsarul său scump, de vânătoare, şi traversă pajiştea venind spre mine. M-a salutat cu complimente foarte frumoase şi meşteşugit întocmite — fără îndoială pregătite pe drum — pe care le-a rostit pe un ton de delicată modestie. Mi-a spus că-mi aduce un mesaj din partea mamei lui care, aflând că el vine încoace, l-a rugat să treacă pe la conac şi să-mi ceară favoarea de a participa mâine la o masă amicală de familie.

— Nu veţi întâlni oaspeţi, ci doar pe noi — mi-a zis el — dar Esther ţine foarte mult să vă vadă. Iar mama se teme că vă veţi simţi prea singură, părăsită de atâta vreme în casa asta mare şi ar da nu ştiu ce să vă poată convinge să-i acordaţi mai des plăcerea societăţii dumneavoastră şi chiar să vă instalaţi în locuinţa noastră, mult mai umilă, până la întoarcerea domnului Huntingdon.

— Vai, e foarte amabilă — i-am răspuns — dar după cum vezi nu sunt deloc singură. Şi cei care sunt ocupaţi tot timpul rareori se plâng de singurătate.

— Va să zică nu vreţi să veniţi mâine ? Va fi tare dezamăgită dacă o veţi refuza.

Nu-mi făcea deloc plăcere să fiu compătimită astfel pentru singurătatea în care trăiam. Dar în orice caz am promis că mă voi duce.

— Vai, ce după-amiază încântătoare ! a remarcat el uitându-se în jur la parcul însorit, cu impunătoarele lui ridicaturi şi pante, cu apa placidă şi cu majestuoasele pâlcuri de copaci. În ce paradis trăiţi !

— Da, într-adevăr e un amurg încântător, i-am răspuns şi am oftat gândindu-mă cât de puţin i-am savurat încântarea şi cât de puţin era pentru mine un paradis agreabila proprietate Grassdale.

Dacă domnul Hargrave mi-a ghicit gândurile, n-aş şti să spun. Dar, cu o seriozitate a tonului şi a manierei — pe jumătate şovăielnică, pe jumătate compătimitoare — m-a întrebat dacă mai am veşti de la domnul Huntingdon.

— În ultima vreme, nu, i-am răspuns.

— Aşa m-am gândit şi eu, a murmurat el ca pentru sine, privind gânditor la pajiştea înconjurătoare.

— Dar dumneata nu te-ai întors de curând de la Londra ? l-am întrebat.

— Ba da, chiar ieri.

— Şi l-ai văzut acolo ?

— Da... l-am văzut.

— Era bine ?

— Da... adică... adăugă el, ezitând din ce în ce mai mult şi având aerul că-şi stăpâneşte cu greu indignarea. Era atât de bine... cât... cât merită să fie, dar în împrejurări pe care ar trebui să le socotesc de-a dreptul de necrezut pentru un om atât de privilegiat de soartă, cum e el...

După ce rosti aceste vorbe ridică ochii şi îşi încheie replica făcându-mi o reverenţă foarte gravă. Bănuiesc că mă împurpurasem la faţă.

— Vă rog să mă iertaţi, doamnă Huntingdon, continuă el, însă nu-mi pot înăbuşi indignarea când văd o asemenea orbire stupidă şi o asemenea pervertire a gusturilor... dar... poate că dumneavoastră nu ştiţi...

Făcu o pauză.

— Nu ştiu nimic, domnul meu — decât că-şi întârzie întoarcerea mai mult decât mă aşteptam; şi dacă în momentul de faţă preferă să aibă societatea prietenilor lui decât pe cea a soţiei şi preferă petrecerile zgomotoase ale oraşului vieţii tihnite de la ţară, bănuiesc că pentru asta trebuie să le mulţumesc tocmai acestor prieteni ai lui. Gusturile şi îndeletnicirile lor se aseamănă cu ale lui şi nu văd de ce purtarea sa ar trebui să stârnească indignarea sau surprinderea lor.

— Mă nedreptăţiţi foarte tare, răspunse el. În ultimele săptămâni m-am înfruptat destul de puţin din societatea domnului Huntingdon. Cât despre gusturile şi îndeletnicirile lui, ele sunt absolut de neînţeles pentru mine — eu fiind de felul meu un rătăcitor singuratic. Iar lucrurile din care eu am gustat sau am sorbit doar o înghiţitură, el le bea până la fund. Şi de voi fi încercat vreodată măcar o clipă să înec glasul raţiunii în nesăbuinţă şi nebunie, sau de-mi voi fl risipit în prea mare măsură timpul şi înzestrările fireşti printre tovarăşi destrăbălaţi şi fără minte. Domnul mi-e martor că aş renunţa cu dragă inimă la ei pentru totdeauna dacă aş avea măcar jumătate din bucuriile şi binecu- vântările pe care acest om le părăseşte în mod atât de nerecunoscător — dacă aş avea măcar jumătate din îndemnurile la virtute şi la obiceiuri casnice tihnite pe care el le dispreţuieşte — dacă aş avea un asemenea cămin şi o asemenea fiinţă cu care să-l împart! E o ticăloşie ! murmură el printre dinţi. Şi să nu credeţi, doamnă Huntingdon — adăugă el cu glas tare — că aş putea cumva să fiu vinovat că-l aţâţ să persevereze în acţiunile lui de acum; dimpotrivă, l-am mustrat în repetate rânduri şi adeseori mi-am exprimat surprinderea faţă de comportarea lui şi i-am amintit de îndatoririle pe care le are şi de privilegiile de care se bucură, dar totul a fost zadarnic. El n-a făcut decât să...

— Destul, domnule Hargrave! Ar trebui să-ţi dai seama că indiferent care sunt defectele soţului meu, auzindu-le descrise de gura unui străin, tristeţea mea nu poate decât să sporească.

— Va să zică sunt un străin? îmi zise el mâhnit. Dar sunt vecinul dumneavoastră cel mai apropiat, naşul fiului dumneavoastră şi prietenul soţului dumneavoastră ; n-aş putea fi şi prietenul dumneavoastră ?

— Prietenia adevărată trebuie să fie precedată de o cunoaştere mai apropiată. Şi eu te cunosc prea puţin, domnule Hargrave, afară doar de cât ştiu despre dumneata de la alţii.

— Va să zică aţi uitat cele şase sau şapte săptămâni pe care le-am petrecut astă-toamnă sub acoperământul dumneavoastră? Eu nu le-am uitat. Şi vă cunosc îndeajuns, doamnă Huntingdon, pentru a socoti că soţul dumneavoastră este bărbatul cel mai de invidiat de pe lume şi că aproape tot aşa aş fi şi eu dacă m-aţi socoti vrednic de prietenia dumneavoastră.

— Dacă m-ai cunoaşte mai bine n-ai mai gândi acest lucru sau chiar dacă ai face-o nu l-ai spune şi nu te-ai aştepta să fiu măgulită de un asemenea compliment.

În timp ce vorbeam m-am dat înapoi. El a văzut că doresc să pun capăt discuţiei. Conformându-se imediat acestui semn mi-a făcut o reverenţă solemnă, mi-a spus bună seara şi şi-a întors calul spre drum. Părea tare mâhnit şi jignit de lipsa de amabilitate cu care i-am primit manifestările de compătimire şi simpatie. Nu eram sigură dacă am făcut bine vorbindu-i atât de aspru ; dar în momentul acela eram iritată de purtarea lui: mi se părea că profită de faptul că soţul meu lipseşte şi mă neglijează pentru a insinua împotriva lui lucruri care depăşesc adevărul.

În timpul conversaţiei noastre, Rachel se îndepărtase puţin. Domnul Hargrave s-a dus la ea şi a rugat-o să-i arate băieţelul. L-a luat, cu grijă, în braţe şi l-a privit zâmbindu-i aproape părinteşte, şi în timp ce eu mă apropiam l-am auzit spunând:

— Iată încă o fiinţă pe care a părăsit-o !

Apoi l-a sărutat tandru pe Arthur şi l-a redat braţelor primitoare ale dădacei.

— Îţi plac copii, domnule Hargrave ? l-am întrebat eu cu mai multă blândeţe.

— În general nu, mi-a răspuns, dar copilul ăsta e tare dulce — şi seamănă grozav cu mama lui, a adăugat el pe un ton mai scăzut.

— În privinţa asta te înşeli; e leit taică-său.

— Doică, spune dumneata dacă n-am dreptate ? a insistat el, făcând apel la Rachel.

— Eu zic, conaşule, că are câte ceva din amândoi, i-a răspuns ea.

Domnul Hargrave s-a îndepărtat. Rachel l-a declarat un domn foarte drăguţ. Eu aveam însă oarecare îndoieli în această privinţă.

În decursul următoarelor şase săptămâni l-am întâlnit de mai multe ori dar — cu o singură excepţie — întotdeauna în tovărăşia mamei lui, a surorii lui sau a amândurora. Ori de câte ori ne vizitam el se întâmpla de fiecare dată să fie acasă ; iar când veneau ele la mine, întotdeauna mâna el caii de la trăsură. Se vedea bine că maică-sa e de-a dreptul încântată de purtarea lui cuviincioasă şi atentă, de fiu ascultător, precum şi de faptul că de la o vreme se deprinsese să fie om de casă.

Singura dată când l-am întâlnit singur a fost într-o zi însorită, dar nu îngrozitor de caldă, de la începutul lui iulie. Îl luasem pe micuţul Arthur în pădurea care înconjoară parcul şi-l aşezasem acolo, pe rădăcinile îmblănite în muşchi, ale unui stejar bătrân. După ce strânsesem un mănunchi de campanule şi trandafiri sălbatici, stăteam în genunchi în faţa lui şi oferam florile, una câte una, degeţelelor lui micuţe. Mă bucuram de frumuseţea cerească a florilor, prin intermediul ochilor lui zâmbitori ; uitasem pentru moment toate grijile mele, râdeam de râsul lui vesel şi mă încântam văzând încântarea lui — când o umbră a întunecat deodată peticul de iarbă bătută de soare din faţa noastră. Ridicând capul am dat cu ochii de Walter Hargrave care stătea aplecat deasupra noastră şi ne privea.

— Iertaţi-mă, doamnă Huntingdon, dar eram vrăjit. N-am avut nici puterea de a mă apropia şi de a vă întrerupe, şi nici de a mă retrage din contemplarea unei

asemenea scene. Vai, ce voinic se face micuţul meu fin ! Şi ce vesel e în dimineaţa asta !

Se apropie de copil şi se aplecă pentru a-i lua mâna. Dar văzând că mângâierile lui au şanse de a stârni lacrimi şi lamentări — în locul unui schimb de manifestări prieteneşti — se retrase prudent.

— Vai, ce bucurie şi ce alinare trebuie să fie această fiinţă micuţă pentru dumneavoastră, doamnă Huntingdon ! exclamă el cu o undă de tristeţe în glas, în timp ce admira copilul.

— Chiar este, i-am răspuns.

Apoi m-am interesat de mama şi de sora lui.

Mi-a răspuns, politicos, la întrebări, apoi a revenit la subiectul pe care doream să-l evit; dar a făcut-o cu o oarecare timiditate —- dovadă a fricii lui de a nu mă ofensa.

— N-aţi mai avut veşti de la Huntingdon în ultima vreme ?

— Săptămâna asta nu, i-am răspuns (de fapt aş fi putut să spun : în ultimele trei săptămâni, nu).

— Am primit azi-dimineaţă o scrisoare de la el. Aş da nu ştiu ce să fie de asemenea natură încât s-o pot arăta doamnei lui.

Scoase dia buzunarul de la vestă o scrisoare a cărei adresă era scrisă de mâna încă îndrăgită a lui Arthur, se uită urât la ea, apoi o vârî la loc, adăugând :

— Dar îmi spune că are de gând să se întoarcă săptămâna viitoare.

— Aşa îmi spune ori de câte ori îmi scrie.

— Serios ?... Mde, asta îi cam seamănă. Dar mie mi-a mărturisit intenţia de a rămâne la Londra până în iulie.

Asta era o adevărată lovitură pentru mine — dovada unei ticăloşii premeditate şi a unei nesocotiri sistematice a adevărului.

— Se integrează perfect în conduita lui generală, remarcă domnul Hargrave privindu-mă gânditor şi, bănuiesc, citindu-mi pe faţă sentimentele.

— Va să zică vine cu adevărat săptămâna viitoare ? am reluat eu după o pauză.

— Puteţi conta pe asta, dacă o asemenea asigurare vă poate face vreo plăcere. E posibil oare, doamnă Huntingdon, să vă bucuraţi de întoarcerea lui ? a exclamat el scrutându-mi din nou, cu atenţie, faţa.

— Bineînţeles, domnule Hargrave ; nu e soţul meu ?

— O, Huntingdon, nici nu-ţi dai scama ce lucruri calci tu în picioare ! a şoptit el pe un ton pătimaş.

Mi-am ridicat în braţe băieţelul şi luându-mi rămas bun de la domnul Hargrave, m-am îndepărtat pentru a mă lăsa în voia gândurilor mele fără supravegherea nimănui, în sanctuarul căminului meu.

Eram bucuroasă ? Da, încântată. Deşi eram furioasă pe Arthur pentru purtarea lui şi deşi simţeam că m-a nedreptăţit şi mi-a făcut un rău; eram hotărâtă să-l fac să simtă şi el acest lucru.

CAPITOLUL XXX

ÎN DIMINEAŢA URMĂTOARE AM primit şi eu câteva rânduri de la el, confirmând veştile transmise de Hargrave cu privire la apropiata lui întoarcere. Într-adevăr, a venit săptămâna următoare, dar într-o stare şi mai proastă decât data trecută. Acum nu mai aveam deloc de gând să trec peste faptele lui — neglijenţa şi părăsirea — fără o vorbă ; mi s-a părut că nu se cade s-o fac. Însă în prima zi era obosit de drum şi eu eram bucuroasă că-l am iarăşi lângă mine: n-am vrut să-l ocărăsc chiar atunci. Aveam de gând să aştept până a doua zi. În dimineaţa următoare era încă obosit : aşadar, aveam să mai adăst puţin. Dar la cină (după ce luase la ora douăsprezece micul dejun constând dintr-o sticlă de apă gazoasă şi o ceaşcă de cafea tare şi după ce la ora două luase prânzul — altă sticlă de apă gazoasă amestecată cu rachiu — găsind cusururi la toate în timpul mesei şi declarând că trebuie să ne schimbăm bucătăreasa), am socotit că a sosit timpul.

— Dar e aceeaşi bucătăreasă pe care am avut-o şi înainte de plecarea ta, Arthur, i-am zis. Pe atunci erai în general destul de mulţumit de ea.

— Probabil că i-ai permis să se lase pe tânjală şi să se deprindă tot mai neglijentă în timpul absenţei mele. Porcăriile astea dezgustătoare sunt otravă curată !

Şi cu un gest ţâfnos a împins farfuria într-o parte şi s-a lăsat cu un aer desperat pe spateaza scaunului.

— Mă tem că tu te-ai schimbat, nu ea — i-am zis eu, dar cu maximum de blândeţe, pentru că nu voiam să-l enervez.

— Se prea poate, mi-a răspuns el nepăsător luând un pahar dc vin amestecat cu apă şi adăugând, după ce l-a dat pe gât : Pentru că am în vine un foc infernal pe care nu-l pot stinge toate apele oceanului !

— Dar ce anume l-a aprins ? tocmai mă pregăteam eu să-l întreb când, exact în clipa aceea intră majordomul şi începu să strângă masa.

— Mişcă-te mai repede, Benson ! Termină odată cu zăngănitul ăsta infernal ! strigă stăpânul lui. Şi nu mai adu brânza dacă nu cumva vrei să-mi vină rău de tot !

Cam surprins, Benson luă platoul cu brânză de acolo şi se strădui cât putu să strângă restul lucrurilor repede şi fără zgomot. Dar din nefericire covorul avea un creţ — pricinuit de stăpânul lui care-şi împinsese neglijent scaunul înapoi — şi Benson se împiedică. Făcu un zgomot destul de puternic dat fiind că avea mâinile pline de veselă, dar fără altă pagubă decât spargerea unui castron. Însă, spre indescriptibila mea ruşine şi tulburare, Arthur îl luă furios în primire şi-i adresă câteva înjurături vulgare şi aspre. Bietul om păli şi tremură vizibil în timp ce se aplecă să ridice cioburile.

— N-a fost el de vină, Arthur. S-a împiedicat de covor. Şi pe urmă nici n-a făcut o poznă prea mare. Benson, lasă cioburile, poţi să le strângi şi mai târziu.

Bucuros de această îngăduinţă, Benson se grăbi să ne aducă desertul, apoi se retrase.

— Ce ţi-a venit, Helen, să iei partea slugii împotriva mea — zise Arthur de îndată ce se închise uşa — când ştiai bine că sunt înnebunit ?

— Nu ştiam că eşti înnebunit, Arthur, iar bietul om a fost pur şi simplu speriat şi jignit de explozia ta neaşteptată.

— La dracu, bietul om ! Ce-ţi închipui că pot să ţin seama de sentimentele unei brute nesimţitoare ca el, când propriii mei nervi sunt iritaţi şi chinuiţi de poznele lui prosteşti ?

— Parcă până acuma nu te-am auzit niciodată plângându-te de nervii tăi.

— Şi mă rog de ce n-aş putea avea şi eu nervi ca şi tine ?

— A, eu nu contest faptul că-i ai, dar nu mă plâng niciodată de-ai mei.

— Nu — ar fi şi de mirare, când nu faci niciodată nimic pentru a-i pune la încercare.

— Dar atunci tu de ce-i pui pe-ai tăi la încercare, Arthur ?

— Crezi că n-am nimic altceva de făcut decât să stau acasă şi să mă corcolesc ca o femeie ?

— Asta înseamnă că e imposibil să-ţi porţi singur de grijă, ca un bărbat, când lipseşti de acasă ? Mi-ai spus că poţi s-o faci — şi că o vei face ; şi ai promis...

— Haide, haide, Helen, nu mai începe acum cu prostiile alea ! Nu le pot suporta.

— Ce nu poţi suporta ? Să ţi se amintească de făgăduielile pe care le-ai călcat în picioare ?

— Helen, eşti de-a dreptul crudă. Dacă ai şti cum mi-a bătut inima şi cum mi s-au înfiorat toţi nervii în timp ce vorbeai, m-ai cruţa. Tu eşti în stare să compătimeşti un tâmpit de slugoi pentru că a spart un castron ; şi în schimb n-ai pic de milă pentru mine când îmi crapă capul şi-mi arde ca pe jăratic din pricina acestei febre mistuitoare.

Şi-a lăsat capul în mâini şi a început să ofteze. M-am apropiat de el şi i-am pus palma pe frunte. Într-adevăr ardea.

— Atunci vino cu mine în salon, Arthur ; şi nu mai bea vin ; ai şi băut câteva pahare după cină şi n-ai mâncat mai nimic toată ziua. Cum ai putea să te faci bine în felul ăsta ?

Luându-l cu binişorul şi străduindu-mă cât puteam să-l conving, l-am făcut să plece de la masă. Când Rachel mi-a adus copilaşul am încercat să-l distrez cu ajutorul lui pe taică-su. Dar bietului băieţel tocmai îi ieşeau dinţii, aşa că Arthur nu i-a putut suporta scâncetele. De îndată ce a dat primele semne de nervozitate, copilaşul a fost condamnat la un exil imediat. Şi pentru că în cursul serii m-am dus să împărtăşesc o vreme cu el, surghiunul, la întoarcere am primit reproşuri aspre pentru că-l prefer pe copil soţului. Pe acesta l-am găsit, tolănit pe canapea exact în starea în care-l lăsasem.

— Bravo ! exclamă partea lezată pe un ton de resemnare prefăcută. Am zis că n-o să trimit totuşi după tine. Am zis că să stau să aştept — să văd câtă vreme o să-ţi facă plăcere să mă laşi singur.

— Dar ce, Arthur, doar n-am lipsit mult. Sunt convinsă că n-am stat nici un ceas.

— A, bineînţeles, o oră e un fleac pentru tine, din moment ce ţi-o poţi umple cu lucruri atât de plăcute ; dar pentru mine...

— N-a fost vorba câtuşi de puţin de lucruri plăcute, l-am întrerupt eu. L-am îngrijit pe bietul nostru băieţel care nu se simte deloc bine şi nu puteam să-l părăsesc până ce nu l-am văzut adormind.

— A, fireşte, îi copleşeşti pe toţi cu bunătatea şi mila ta în afară ele mine.

— Dar de tine de ce-ar trebui să-mi fie milă ? Ce-ai păţit ?

— Ei, poftim ! Asta le întrece pe toate ! După atâtea necazuri şi complicaţii prin care-am trecut, când mă întorc acasă bolnav şi istovit, tânjind după alinare şi aşteptân- du-mă să mă bucur de atenţie şi amabilitate măcar din partea nevestii, ea mă întreabă calmă ce-i cu mine !

— N-ai absolut nimic — i-am răspuns — decât relele pe care ţi le-ai adus singur, de bunăvoia ta, împotriva rugăminţilor şi îndemnurilor mele cele mai solemne.

— Ascultă, Helen — mi-a spus el pe un ton apăsat încercând să se ridice în capul oaselor — dacă mă mai necăjeşti măcar cu o vorbă, sun imediat clopoţelul şi poruncesc să mi se aducă şase sticle de vin şi, pe legea mea, că le beau până la fund înainte de a mă mişca de aici !

N-am mai zis nimic, m-am aşezat la masă şi am întins mâna după o carte.

— Lasă-mă să am cel puţin linişte ! a continuat el, dacă-mi refuzi toate celelalte consolări.

Şi tolănindu-se la loc, respirând nervos ca şi cum ar fi oftat sau ar fi gemut şi-a închis apatic ochii.

Ce carte o fi fost aceea care stătea deschisă dinaintea mea n-aş putea spune, pentru că nici nu m-am uitat la ea. Stând cu coatele pe masă şi acoperindu-mi ochii cu mâinile m-am lăsat pradă lacrimilor, fără zgomot. Dar Arthur nu dormea : la primul suspin uşor pe care l-am scos şi-a ridicat capul şi a privit în jur exclamând nervos :

— Pentru ce plângi, Helen ? Ce naiba s-a mai întâmplat ?

— Plâng pentru tine, Arthur, i-am răspuns ştergându-mi repede ochii. Şi ridicându-mă de la masă m-am pus în genunchi în faţa lui şi strângându-i mâna inertă între ale mele am continuat: Nu ştii că tu eşti o părticică din mine ? Crezi că poţi să te înjoseşti şi să-ţi faci rău singur fără să simt şi eu durerea ?

— Să mă înjosesc, Helen ?

— Da, să te înjoseşti! Ce altceva ai făcut în tot timpul ăsta ?

— Mai bine n-ai întreba, mi-a răspuns el schiţând un zâmbet...

— Şi tu ai face mai bine să nu-mi spui; dar nu poţi nega că te-ai înjosit îngrozitor. În modul cel mai ruşinos ţi-ai făcut rău ţie — trupeşte şi sufleteşte — şi mie aşijderea ; nu pot să îndur în tăcere acest lucru — şi nu vreau s-o fac !

— Ei, nu-mi mai strânge aşa, nebuneşte, mâna şi nu mă zgudui atâta, pentru numele lui Dumnezeu ! Vai, Hattersley ! Ai avut dreptate ! Femeia asta o să mă bage în mormânt cu sentimentele ei intense şi cu personalitatea ei viguroasă şi interesantă. Ei, haide, haide, cruţă-mă puţin.

— Arthur, trebuie neapărat să te căieşti ! am strigat eu într-un acces de desperare, înconjurându-l cu braţele şi îngropându-mi faţa la pieptul lui. Trebuie să spui că-ţi pare rău de ceea ce ai făcut!

— Ei, mă rog, îmi pare rău.

— Ba nu e adevărat! Şi-ai să-ţi repeţi greşeala.

— N-am să trăiesc destul ca s-o pot repeta, dacă te porţi atât de sălbatic cu mine! a replicat el împingându-mă la o parte. M-ai strâns aşa de tare că am rămas fără suflare.

Şi-a dus mâna la inimă, şi de fapt chiar părea să fie într-o stare proastă, de mare agitaţie.

— Ei, acuma adu-mi un pahar de vin ca să dregi ce-ai stricat, tigroaică ce eşti ! Îmi vine să leşin.

M-am repezit să-i aduc leacul cerut. Într-adevăr parcă începuse să-şi revină.

— Vai, ce ruşine pentru un tânăr ca tine — am zis eu luându-i paharul gol din mână — să te aduci singur într-o asemenea stare !

— Dacă ai şti tot adevărul, fetiţo, ai zice mai degrabă : „Ce minune că rezişti atât de bine !" În astea patru luni, Helen, am trăit mai mult decât ai trăit tu în tot cursul existenţei tale şi mai mult decât vei trăi până la sfârşitul zilelor, chiar dacă ar fi să împlineşti o sută de ani; aşa că e firesc să trebuiască să plătesc într-un fel pentru asta.

— Va trebui să plăteşti un preţ chiar mai ridicat decât crezi, dacă nu bagi bine de seamă : ai să-ţi pierzi de-a binelea sănătatea, precum şi afecţiunea mea — dacă asta preţuieşte cât de cât ceva pentru tine.

— Cum, iar ai început jocul ăla al tău, amenințându-mă cu pierderea afecţiunii ? Înseamnă că n-a fost mare lucru de capul ei dintru început, dacă a putut fi zdruncinată atât de uşor. Nu te supăra, drăgălaşul meu tiran, dar ai să mă sileşti să regret cu adevărat alegerea pe care am făeut-o şi să-l pizmuiesc pe prietenul meu Hattersley pentru nevestica supusă pe care o are : un adevărat model pentru sexul slab, Helen. Hattersley a ţinut-o cu el la Londra în tot cursul sezonului şi ea n-a supărat pe nimeni. El a avut voie să se distreze exact cum a vrut, în cel mai autentic stil de holtei, şi ea nu s-a plâns niciodată că e neglijată ; el putea să se întoarcă acasă la orice oră din zi ori din noapte, sau să nu se întoarcă deloc ; putea să fie morocănos sau treaz, sau beat criţă. Şi putea face pe nebunul sau pe caraghiosul după pofta inimii fără nici un fel de teamă sau îngrijorare. Orice ar face el, ea nu-i adresează niciodată vreun reproş şi nu se plânge niciodată de nimic. El

zice că în toată Anglia nu se mai găseşte un asemenea giuvaer şi jură că n-ar schimba-o nici măcar pe un regat.

— Bine, dar el îi face viaţa un blestem.

— Aş, de unde ! Ea nu are altă voinţă decât a lui şi e întotdeauna mulţumită şi fericită atâta vreme cât el se distrează.

— În cazul ăsta ea e la fel de nătângă ca şi el ; dar nu cred că aşa stau lucrurile. Am primit mai multe scrisori de la ea în care-şi exprimă cea mai mare îngrijorare faţă de comportarea lui şi se plânge că tu îl aţâţi să comită aceste excese. În special o dată mă implora să uzez de influenţa pe care o am pe lângă tine pentru a te hotărî să pleci de la Londra şi afirma că soţul ei n-a făcut niciodată asemenea lucruri înainte de venirea ta şi cu siguranţă ar înceta să le mai facă de îndată ce-ai pleca tu şi l-ai lăsa să fie călăuzit de propria lui înţelepciune.

— Vai, ce trădătoare detestabilă ! Dă-mi scrisoarea aia şi să fiu al naibii dacă nu i-o arăt şi lui !

— Nu, n-o s-o vadă fără aprobarea ei. Dar chiar dacă ar vedea-o, nu e nimic care să-l supere în această scrisoare — şi nici în celelalte. Nu spune o vorbă împotriva lui ; nu-şi exprimă decât îngrijorarea pentru el. Face doar aluzii la comportarea lui în termenii cei mai delicaţi şi-i găseşte toate scuzele pe care le poate inventa. Iar cât despre propriile ei chinuri, mai degrabă le simt decât le văd exprimate în corespondenţa ei.

— Dar mă insultă pe mine ; şi fără doar şi poate că tu ai ajutat-o.

— Nu ; i-am spus că supraapreciază influenţa pe care o am asupra ta, că dacă aş putea m-aş bucura să te smulg din mijlocul ispitelor Londrei, dar am prea puţine speranţe de izbândă şi că, după câte cred, greşeşte presupunând că tu l-ai atras pe domnul Hattersley sau pe oricare altul pe o cale greşită. Eu personal avusesem cândva părere contrarie, dar acum socotesc că vă corupeţi reciproc ; şi poate, dacă ea ar fi recurs la oarecare mustrări blânde, dar serioase aduse soţului, acestea s-ar putea dovedi întru- câtva utile ; şi cu toate că el e mai puţin cizelat decât soţul meu, socot că e alcătuit dintr-un material mai puţin impenetrabil.

— Şi va să zică tot aşa o ţineţi — încurajîndu-vă una pe alta la răzvrătire, insultând fiecare pe partenerul celeilalte şi aruncând câte o umbră de îndoială împotriva soţului, spre mulţumirea voastră a amândurora !

— După cum ai spus chiar tu, Arthur, sfaturile mele proaste au avut prea puţin efect asupra ei. Cât despre ocări şi critici, suntem amândouă mult prea ruşinate de greşelile şi viciile jumătăţilor noastre, pentru a le transforma într-un subiect obişnuit al corespondenţei. Oricât de bune prietene am fi, am prefera să păstrăm lipsurile voastre numai pentru noi — şi chiar să ni le ascundem de noi înşine, dacă nu ne-am gândi că printr-o cunoaştere mai exactă a lor am putea să vă izbăvim de ele.

— Ei, haide, haide ! Nu mă mai necăji acuma cu lucruri dintr-astea ! Tot n-ai să ajungi la nici un rezultat. Ai răbdare cu mine şi suportă-mi o vreme plictiseala şi nervii până îmi alung din vine febra asta blestemată şi atunci o să vezi că sunt la fel de vesel şi de bun ca întotdeauna. De ce nu poţi să fii blândă şi amabilă ca data

trecută ?... Atunci ţi-am fost de bună seamă foarte recunoscător pentru atitudinea pe care ai avut-o.

— Şi cât bine a adus recunoştinţa ta ? M-am înşelat cu gândul că te ruşinezi de păcatele şi greşelile tale şi cu speranţa că nu le vei mai repeta niciodată ; dar acum nu mi-ai lăsat nici o nădejde !

— Aşadar cazul meu o chiar disperat ? Ar fi o consideraţie de-a dreptul binccuvântată dacă m-ar apăra măcar de necazul şi durerea eforturilor scumpei mele neveste atât de doritoare să mă convertească, dacă ar cruţa-o pe ea de truda şi de agitaţia unor asemenea strădanii şi dacă i-ar feri şi faţa şi glasul argintiu de efectele lor distrugătoare. Un acces de pasiune sau furie, din când în când, poate fi un frumos stimulent, Helen, şi un şuvoi ele lacrimi e minunat de impresionant. Dar dacă recurgi prea des la ele amândouă devin o pacoste blestemată care-ţi strică frumuseţea şi-i plictiseşte pe cei din jur.

De atunci înainte mi-am stăpânit cât am putut lacrimile şi izbucnirile. L-am cruţat şi de predicele mele şi de eforturile zadarnice de a-1 aduce pe calea cea bună, fiindcă am văzut cât de inutil era totul. Dumnezeu ar putea eventual să trezească inima aceea abrutizată şi prostită de prea multă îngăduinţă faţă de sine şi ar putea să-i ia de pe ochi vălul acela de beznă al plăcerilor simţurilor, dar eu n-aveam puterea s-o fac. Încă mai priveam cu ochi răi şi-i reproşam atitudinea nedreaptă şi morocănoasă faţă de inferiorii lui care nu se puteau apăra. Dar când numai eu eram obiectul acestei atitudini — aşa cum se întâmpla adesea sufeream totul cu răbdare şi calm ; asta cu excepţia unor momente când nervii mei istoviţi de supărări repetate sau încordaţi la maximum, până în pragul nebuniei, de cine ştie ce nouă manifestare absurdă, cedau în ciuda voinţei mele. Mă expuneam astfel unor imputări că aş fi crudă, nervoasă feroce. Eram foarte atentă să port de grijă nevoilor lui şi să-l distrez ; dar, mărturisesc, n-o mai făceam cu acelaşi devotament afectuos de altădată, pentru că pierdusem acest sentiment. Şi pe urmă, mai era acum şi o altă fiinţă care reclama timpul şi îngrijirea mea — copilaşul meu firav, de dragul căruia adeseori bravam şi sufeream reproşurile şi plângerile tatălui său nerezonabil de pretenţios.

Dar Arthur nu e un om ţâfnos sau iritabil din fire — ba chiar e atât de departe de a fi astfel încât era ceva aproape ridicol în absurditatea acestei agitaţii, nervozităţi şi irascibilităţi întâmplătoare, destinate mai degrabă să stârnească râsul decât furia — dacă n-ar fi fost consideraţiile profund dureroase legate de aceste simptome ale unei tulburări generale. Comportarea lui se ameliora treptat pe măsură ce-şi recăpăta sănătatea trupească, ceea ce s-a întâmplat mult mai curând decât te-ai fi putut aştepta, datorită eforturilor mele neîncetate. Dar pofta lui pentru vin ca stimulent crescuse, după cum prevăzusem pe bună dreptate. Vinul era acum pentru el mai mult decât un accesoriu al vieţii mondene : era o sursă importantă de bucurie în sine. În această epocă de slăbiciune şi de deprimare el găsea în băutură o doctorie şi un sprijin, o consolare, o recreaţie şi un prieten. Şi în felul acesta a coborât tot mai jos —- cufundându-se în prăpastia în care căzuse. Deşi nu-1 puteam împiedica să bea mai mult decât era bine pentru sănătatea lui, totuşi, prin

perseverenţă neîncetată, prin blândeţe, fermitate şi vigilenţă, luându-1 cu binişorul, arătându-mă îndrăzneaţă şi hotărâtă — ara izbutit să-l apăr de o robie absolută faţă de această înclinaţie detestabilă — atât de insidioasă în avansurile ei, atât de necruţătoare în tirania ei, atât de dezastruoasă în efectele ei.

Şi în această privinţă nu trebuie să uit că sunt în mare măsură îndatorată prietenului său, domnul Hargrave. Cam prin vremea aceea venea adeseori la Grassdale şi lua uneori masa cu noi. Tare mă tem că în asemenea împrejurări Arthur ar fi dat bucuros cu piciorul prudenţei şi decenţei şi ar fi făcut „o noapte de pomină" ori de câte ori prietenul lui ar fi acceptat să-l susţină în această distracţie nesăbuită. Şi dacă domnul Hargrave s-ar fi supus dorinţelor lui, poate că într-o noapte sau două Arthur, ar fi ruinat o trudă de săptămâni întregi şi ar fi răsturnat dintr-o mişcare meterezele fragile pe care le construisem cu atâta străduanie şi trudă. La început m-am temut atât de tare de acest lucru încât m-am umilit până într-acolo că i-am împărtăşit, în taină, presimţirile mele negre privitoare la înclinaţia lui Arthur către asemenea excese şi i-am exprimat speranţa pe care o nutream că el nu-1 va încuraja. Domnul Hargrave s-a arătat încântat de încrederea pe care i-am acordat-o şi nu mi-a dezamăgit-o. În ziua aceea şi cu toate celelalte prilejuri, prezenţa lui a slujit ca un fel de oprelişte pentru gazda sa, mai degrabă decât ca un îndemn la noi manifestări de lipsă de cumpătare. Şi el a reuşit întotdeauna să-l scoată din sufragerie la timp şi într-o stare relativ onorabilă. Căci dacă Arthur nu ţinea seamă de asemenea fraze ale musafirului ca : „Ei, nu trebuie să te mai reţin departe de doamna ta", sau : „Să nu uităm că doamna Huntingdon e singură", el insista oricum să plece de la masă pentru a veni în salonaş unde mă aflam eu şi atunci stăpânul casei se vedea obligat să-l urmeze, chiar dacă n-avea câtuşi de puţin chef s-o facă.

Astfel, m-am deprins să salut în domnul Hargrave un adevărat prieten al familiei, un tovarăş nevinovat şi inofensiv pentru Arthur, care să-l mai învioreze şi să-l mai înveselească, apărându-l de plictisul trândăviei totale şi al izolării de societatea altor persoane ; totodată aveam în domnul Hargrave şi un aliat util. În asemenea împrejurări nu puteam decât să-i fiu recunoscătoare. Şi nu m-am sfiit, când s-a ivit prima ocazie convenabilă, să recunosc cât de tare îi sunt obligată. Şi totuşi, când am făcut-o, inima mi-a şoptit că ceva nu e chiar în regulă, şi mi-a adus în obraji o împurpurare pe care el a sporit-o prin privirea lui insistentă şi gravă. Iar felul în care a primit aceste mărturisiri n-a făcut decât să-mi întărească temerile. Marea lui încântare că-mi poate fi de folos era sporită de înţelegerea pentru mine şi de compătimirea pentru el însuşi — din ce pricină n-aş şti să spun, pentru că n-am vrut să merg până acolo încât să-l întreb s-au să-i permit să-mi vorbească despre durerea şi mâhnirea care-i împovărau inima. Felul cum ofta şi dădea de înţeles că-şi stăpâneşte cu greu tristeţea părea să arate că inima lui e încărcată de o povară grea; dar trebuie să facă în aşa chip încât să ţină această povară încătuşată sau să se elibereze de ea şoptind ceea ce-1 apăsa, în alte urechi decât ale mele. Între timp se stabilise între noi destulă încredere. Nu mi se părea frumos să existe o înţelegere tainică între mine şi prietenul soţului meu, fără ştirea acestuia, şi în legătură cu el.

Dar după un timp m-am gândit astfel : ,,Dacă nu e frumos, cu siguranţă că vina îi aparţine lui Arthur şi nu mie”.

Şi într-adevăr, nu ştiu prea bine dacă în momentul acela nu cumva roşeam mai degrabă pentru el decât pentru mine.

În ultima vreme s-a purtat într-un mod pe care lumea l-ar numi ireproşabil ; dar pe de altă parte, eu ştiu că în sufletul lui nu s-a schimbat câtuşi de puţin ; şi mai ştiu că se apropie primăvara şi trăiesc cu o spaimă cumplită a consecinţelor ei.

Pe măsură ce a început să-şi recapete vigoarea şi energia trupului său istovit şi totodată şi ceva din nerăbdarea pe care o manifesta şi altădată când era singur şi izolat şi trebuia să stea locului, i-am propus să petrecem un scurt răstimp pe malul mării, ca să se mai recreeze şi să se înzdrăvenească şi totodată spre binele micuţului nostru. Dar n-a vrut : staţiunile balneare erau îngrozitor de plicticoase — şi pe lângă asta fusese invitat de un prieten de-al lui să petreacă vreo două luni în Scoţia distrându-se mult mai bine la vânătoare de găinuşe de munte şi de cerbi, şi el promisese că se va duce.

— Va să zică mă părăseşti din nou, Arthur ?

— Da, draga mea, dar asta nu înseamnă decât că te voi iubi mai mult când mă voi întoarce şi voi îndrepta toate greşelile şi lipsurile trecutului. Nici de data asta nu trebuie să te temi pentru mine : în munţi nu sunt ispite. Şi în timpul absenţei mele poţi să faci o vizită la Staningley dacă vrei. Ştii bine că unchiul şi mătuşa ta ne roagă de multă vreme să ne ducem acolo. Numai că nu ştiu cum să spun, însă între bătrânica aceea de treabă şi mine există o asemenea repulsie încât n-aş fi niciodată în stare să trec această probă de curaj.

Cam prin a treia săptămână a lunii august Arthur porni către Scoţia, şi domnul Hargrave îl însoţi într-acolo — spre tainica mea mulţumire. Curând după aceea am plecat împreună cu micuţul meu Arthur şi cu Rachel la Staningley, scumpa mea reşedinţă de altădată. Am revăzut-o, aşa cum i-am revăzut şi pe scumpii ei locatari, rudele şi prietenii mei — cu sentimente de bucurie atât de strâns legale de cele de durere, încât abia dacă mai eram în stare să le disting pe unele de celelalte sau să spun cărora din ele atribuiam lacrimile, zâmbetele şi oftaturile stârnite de vechile şi familiarele scene, glasuri şi chipuri.

Arthur nu s-a întors acasă decât la vreo câteva săptămâni după înapoierea mea la Grassdale. Dar de data asta nu eram atât de îngrijorată în privinţa lui. A-1 şti ocupat cu sporturile şi mişcarea în aer liber printre colinele sălbatice ale Scoţiei era cu totul altceva decât a-1 şti cufundat în corupţia şi ispitele Londrei. Scrisorile lui de acum, deşi nu sunt nici lungi şi nici epistolele unui îndrăgostit, sosesc mai regulat decât în orice altă împrejurare anterioară. Şi când s-a întors totuşi, spre marea mea bucurie, în loc să arate mai rău decât la plecare, era mai vesel şi mai viguros şi mult mai bine în toate privinţele. De atunci încoace n-am avut decât prea puţine motive să mă plâng. Mai manifestă încă o predilecţie nefericită pentru plăcerile mesei, împotriva cărora trebuie să mă lupt şi să dovedesc multă vigilenţă; dar a început să-şi bage în seamă băiatul, şi asta constituie pentru el o sursă din ce în ce mai importantă de distracţie în casă, în timp ce vânătoarea de vulpi şi de alte animale îi

oferă o îndeletnicire suficientă în aer liber, când pământul nu o îngheţat. Aşadar, acum nu mai depinde total de mine pentru a se distra. Dar ne aflăm în ianuarie ; primăvara se apropie ; şi, repet, mă tem groaznic de consecinţele sosirii ei. Acest anotimp blând pe care altădată îl salutam cu bucurie, ca pe o epocă a speranţei şi a fericirii, trezeşte acum cu totul alte presimţiri prin apropierea lui.

CAPITOLUL XXXI

20 MARTIE 1824. VREMEA MULT temută a sosit şi, după cum mă aşteptam, Arthur a plecat. De data asta şi-a anunţat intenţia de a zăbovi doar scurt timp la Londra şi de a trece apoi pe continent unde, probabil, avea să rămână câteva săptămâni. Dar nu-1 voi aştepta decât peste un răstimp mult mai îndelungat. Între timp am învăţat că la el zilele înseamnă săptămâni, iar săptămânile luni.

30 iulie. S-a întors acum vreo trei săptămâni, fără doar şi poate stând mai bine decât altădată cu sănătatea, dar tot atât de prost cu nervii. Şi totuşi poate că greşesc : poate că eu am mai puţină răbdare şi îngăduinţă. Sunt istovită şi sătulă de nedreptatea lui, de egoismul şi de depravarea lui fără nădejde de îndreptare. Ce n-aş da să pot folosi un cuvânt mai blând fără să greşesc ; dar nu sunt nici eu un înger şi declinul de pe urma căruia sufăr şi eu mă face să mă revolt. Bietul meu tată a murit săplămâna trecută. Arthur s-a supărat când a auzit vestea, pentru că a văzut că sunt tare lovită şi mâhnită şi se temea ca nu cumva această împrejurare să nu-i strice lui tihna şi bunăstarea. Când am pomenit de faptul că trebuie să-mi comand o toaletă de doliu a exclamat:

— Ah, nu pot să sufăr negrul ! Şi totuşi bănuiesc că trebuie să-l porţi o vreme, măcar aşa, de formă. Dar sper, Helen, că nu vei socoti de datoria ta să-ţi compui un chip şi să adopţi nişte maniere conforme cu veşmintele funebre. De ce să oftezi şi să gemi şi de ce să mă deranjezi pe mine pentru că un bătrânel din comitatul X, un străin pur şi simplu pentru noi amândoi, a găsit de cuviinţă să se omoare cu băutura ? Ei poftim, te văd plângând ! Nu, nu, trebuie să fie, o simplă afectare.

Nici n-a vrut să audă de planul meu de a asista la înmormântare sau de a mă duce să stau câteva zile cu bietul Frederick pentru a-1 mai mângâia în singurătatea lui. Zicea că e un lucru absolut inutil şi că e o lipsă de înţelepciune din partea mea să doresc aşa ceva. La urma urmei ce reprezenta pentru mine tata ? Nu-l văzusem de enorm de multă vreme, de fapt o singură dată din copilărie şi până acum — şi ştiam foarte bine că nu i-a păsat niciodată nici cât negru sub unghie de mine ; şi chiar şi fratele meu era doar ceva mai mult decât un străin.

— Şi pe urmă, scumpa mea Helen, — îmi zise el îmbrăţişându-mă cu o tandreţe măgulitoare — nu mă pot lipsi de tine nici măcar o singură zi.

— Atunci cum te-ai descurcat fără mine atâta amar ele vreme ?

— A, pe atunci mă învârteam prin lume, dar acum sunt acasă ; şi casa fără tine — zeitatea căminului meu — ar fi insuportabilă.

— Da, atâta vreme cât sunt necesară pentru comoditatea ta ; dar nu tot aşa ai zis şi mai înainte când mă îndemnai să te părăsesc pentru ca tu să poţi să scapi din căminul tău — i-am replicat eu.

Dar nici n-apucasem bine să rostesc aceste vorbe că le-am şi regretat. Păreau o acuzaţie foarte gravă : dacă era falsă, reprezenta un afront mult prea grosolan; dacă era adevărată, atunci era un lucru prea umililor pentru a i-1 arunca astfel, în mod făţiş, în obraz. Dar aş fi putut foarte bine să-mi cruţ acest chin momentan al reproşurilor şi remuşcărilor. Acuzaţia n-a trezit în el nici ruşine, nici indignare : Arthur n-a încercat nici să nege, nici să se scuze, ci a răspuns doar cu un hohot prelung, mai mult în sinea lui, fără zgomot, de parcă toată afacerea i s-ar fi părut de la început şi până la sfârşit o glumă isteaţă şi plină de haz. Fără îndoială, omul ăsta o să mă facă până în cele din urmă să-l antipatizez !

„Precum făcut-ai berea, mândra mea
E musai că aşa o vei şi bea !”

Da : şi voi bea paharul până la fund, cu drojdie cu tot : şi nimeni în afară de mine nu va şti cât de amar a fost !

20 august. După atâtea frecuşuri am ajuns să ne reluăm fiecare postura obişnuită. Arthur a revenit cam la starea şi obiceiurile dinainte ; iar eu am considerat că planul cel mai înţelept ar fi să închid ochii asupra trecutului şi viitorului — cel puţin în ceea ce-1 priveşte pe el — şi să trăiesc numai pentru prezent ; să-l iubesc atunci când pot; să zâmbesc (dacă e posibil) când zâmbeşte şi el, să fiu veselă când e el vesel şi încântată când e agreabil; iar dacă e dezagreabil să încerc să-l fac agreabil — în caz că e cu neputinţă, să-l suport, să-l scuz şi să-l iert în măsura puterilor mele şi să-mi ţin în frâu propriile patimi rele ca nu cumva să le agravez pe ale lui ; şi totuşi, cedând astfel şi chiar încurajând înclinaţiile sale mai puţin dăunătoare către automulţumire, să fac tot ce-mi stă în putere pentru a-l salva de la alte lucruri mai rele.

Dar nu vom rămâne multă vreme singuri împreună. Curând mi se va cere să găzduiesc acelaşi corp select de prieteni pe care i-am avut şi în urmă cu două toamne sub acoperământul nostru, la care se va adăuga domnul Hattersley şi — la cererea mea specială — soţia şi copilul lui ; Mi-e tare dor s-o văd pe Milicent şi pe fetiţa ei. Aceasta a împlinit nu de mult un an şi va fi cu siguranţă un încântător tovarăş de joacă pentru micuţul meu Arthur.

30 septembrie. Oaspeţii noştri se află aici de mai bine de o săptămână, dar până acum n-am avut răgazul să fac comentarii asupra lor.

Nu pot trece peste antipatia mea faţă de lady Lowborough. Acest sentiment nu se întemeiază doar pe faptul că am motive să-i port pică personal; femeia în sine îmi displace şi asta pentru că o dezaprob întru totul. Întotdeauna îi evit pe cât pot tovărăşia, fără să încalc legile ospitalităţii; dacă totuşi ne adresăm una alteia sau facem conversaţie, toate se petrec cu maximum de politeţe — şi chiar cu aparentă cordialitate în ceea ce-o priveşte; însă ferească Domnul de asemenea cordialitate ! E ca şi cum ai umbla cu trandafiri sălbatici — flori atrăgătoare pentru ochi şi aparent blânde — dar ştii foarte bine că ascund ghimpi şi din când în când îi şi simţi ; şi poate că te supără agresivitatea lor şi-i turteşti până când le-ai distrus puterea, deşi o faci oarecum în detrimentul propriilor tale degete.

În ultima vreme însă n-am văzut nimic care să mă supere sau să mă alarmeze în conduita ei faţă de Arthur. În primele câteva zile mi s-a părut că-şi dă osteneala să-i câştige admiraţia. Eforturile ei n-au rămas neobservate de către el : adeseori l-am văzut zâmbind în sinea lui din pricina manevrelor ei viclene ; dar, s-o spunem spre lauda lui, săgeţile ei au căzut neputincioase alături de el. Zâmbetele ei cele mai seducătoare, cele mai semeţe ridicări din sprâncene au fost întotdeauna primite cu aceeaşi amabilitate nepăsătoare şi neschimbată, până când, descoperind că el e într-adevăr impenetrabil, ea a renunţat deodată la sforţările pe care le făcca şi, după toate aparenţele, a devenit la fel de indiferentă ca şi el. Şi n-am mai observat de atunci încoace vreun semn de pică din partea lui sau noi încercări de cucerire din partea ei.

Şi tocmai aşa ar şi trebui să fie lucrurile ; dar Arthur nu mă lasă niciodată să fiu mulţumită de el. Nici măcar vreme de un ceas de când m-am măritat cu el n-am cunoscut bucuria acelei dulci idei : „În tihnă şi încredere îţi vei găsi liniştea". Aceşti doi indivizi detestabili, Grimsby şi Hattersley au năruit toată truda mea îndreptată împotriva dragostei soţului meu pentru vin. Ei îl încurajează în fiecare zi să depăşească limitele cumpătării şi destul de des să se facă de râs prin excese. O să treacă multă vreme până am să pot uita de cea de a doua seară după sosirea lor. Tocmai când mă retrăsesem împreună cu celelalte doamne, din sufragerie, înainte de a se închide uşa in urma noastră, Arthur a exclamat :

— Ei băieţi, ce-ar fi sa-i tragem un chef pe cinste ?

Milicent mi-a aruncat o privire destul de plină de reproş, de parcă eu aş fi putut să pun stavilă lucrurilor ; dar expresia ei s-a schimbat când, glasul lui Hattersley, răsunând atât de tare, s-a auzit prin perete :

— Sunt omul tău ! Trimite să ne mai aducă vin ! Ceea ce avem aici nu ne ajunge nici pe sfert !

Abia ne aşezasem în salonaş că a venit la noi lordul Lowborough.

— Ce te-a făcut să vii atât de curând ? exclamă doamna lui, cu un aer cât se poate de acru şi nemulţumit.

— Annabella, tu ştii că eu nu beau niciodată, îi replică el pe un ton grav.

— Mă rog, dar oricum ai fi putut să stai puţin cu ei. Pare atât de stupid să te ţii mereu după fusta femeilor ; mă mir cum de eşti în stare s-o faci !

El îi făcu reproşuri cu o expresie de amărăciune amestecată cu surprindere şi, prăbuşindu-se într-un fotoliu îşi înăbuşi un oftat profund, îşi muşcă buzele palide şi rămase cu ochii ţintă la podea.

— Ai făcut bine că i-ai părăsit, lord Lowborough, i-am zis eu. Nădăjduiesc din tot sufletul că vei continua şi de aici înainte să ne onorezi atât de devreme cu societatea dumitale. Şi dacă Annabella ar cunoaşte valoarea adevăratei înţelepciuni, precum şi chinurile nechibzuinţei şi... şi ale necumpătării, nu ar mai spune asemenea absurdităţi — nici măcar în glumă.

El ridică ochii în timp ce-i vorbeam şi -i întoarse cu gravitate spre mine, cu un aer pe jumătate surprins şi pe jumătate absent, iar apoi şi-i îndreptă asupra nevestii lui.

— Dar cel puţin, zise aceasta, ştiu să apreciez valoarea unei inimi calde şi a unui spirit îndrăzneţ, bărbătesc.

— Bine, Annabella — zise el cu o voce profundă şi cavernoasă — întrucât prezenţa mea ţi-e dezagreabilă te voi scuti de ea.

— Va să zică te întorci la ei ? zise ca nepăsătoare.

— Nu ! exclamă el, apăsând cu o surprinzătoare asprime asupra acestei vorbe. Nu mă voi întoarce la ei ! Şi nu voi zăbovi niciodată cu ei o clipă mai mult decât mi se pare potrivit, nici de dragul tău şi nici de dragul vreunei alte fiinţe care vrea să mă ispitească ! Dar nu e nevoie să te necăjeşti din această pricină ; n-am să te mai tulbur niciodată venind în mod atât de inoportun ca un intrus în preajma ta.

A părăsit încăperea. Am auzit uşa de la hol deschizându-se şi închizându-se şi, imediat după aceea, trăgând la o parte perdeaua, l-am văzut păşind în sus şi-n jos prin parc, în întunericul trist al serii aceleia umede şi înnourate.

— Ai fi pedepsită pe bună dreptate, Annabella — i-am zis eu într-un târziu — dacă lordul Lowborough ar cădea din nou pradă vechilor lui năravuri care erau gata, gata să-l distrugă şi pe care le-a părăsit cu preţul unor eforturi atât de mari. Atunci ai avea motive să te căieşti pentru o purtare ca aceasta.

— Câtuşi de puţin, draga mea ! Nu mi-ar păsa deloc dacă lordul ar găsi de cuviinţă să se îmbete în fiecare zi: aş scăpa pur şi simplu mai repede de el.

— Vai, Annabella ! strigă Milicent. Cum poţi să spui asemenea răutăţi ? Ar fi într-adevăr o pedeapsă meritată, în ceca ce te priveşte, dacă providenţa ţi-ar asculta vorbele şi te-ar face să simţi ceea ce simt şi alţii care...

Făcu o pauză întrucât din sufragerie ne ajunse la urechi o izbucnire bruscă de vorbe răstite şi de râsete, glasul lui Hattersley se înălţa deasupra celorlalte, şi chiar şi urechea mea, nedeprinsă cu el, îl putu recunoaşte.

— Ceea ce simţi tu în momentul acesta, bănuiesc ? zise lady Lowborough cu un zâmbet maliţios, aţintindu-şi ochii asupra chipului profund tulburat şi mâhnit al verişoarei ei.

Aceasta nu răspunse nimic, dar îşi întoarse faţa şi-şi şterse o lacrimă. În clipa aceea uşa se deschise şi intră domnul Hargrave ; nu era decât puţin îmbujorat, şi ochii lui negri, scânteiau cu o vivacitate neobişnuită.

-— Ah, îmi pare bine că ai venit, Walter! strigă sora lui. Dar aş fi dat nu ştiu ce dacă l-ai fi putut aduce încoace şi pe Ralph.

— E absolut cu neputinţă, dragă Milicent, răspunse el cu o veselie zgomotoasă. Şi aşa am avut destul scandal ca să mă pot smulge eu dintre ei. Ralph a încercat să mă reţină cu forţa ; Huntingdon m-a ameninţat că mă va şterge definitiv de pe lista prietenilor lui; şi, cel mai rău din toate e faptul că Grimsby s-a străduit să mă facă să mă ruşinez de virtutea mea, prin vorbe de un sarcasm veninos şi prin aluzii despre care ştia bine că mă vor jigni cumplit. Aşadar, vedeţi, doamnelor, că ar trebui să mă primiţi cu braţele deschise pentru tot eroismul de care am dat dovadă şi pentru suferinţele îndurate ca să am favoarea de a mă bucura de gingaşa voastră societate.

Îşi încheie replica întorcându-se spre mine cu un zâmbet şi cu o plecăciune.

— Spune şi tu, Helen, dacă nu e un băiat frumos ! şopti Milicent şi mândria ei de soră învinse pentru moment toate celelalte considerente.

— Ar fi frumos — sună răspunsul meu — dacă acea strălucire a ochilor, buzelor şi obrajilor i-ar veni de la natură ; dar să-l priveşti încă o dată peste câteva ceasuri.

Gentilomul de care era vorba se aşează la masă, în preajma mea, şi se rugă să-i dau o ceaşcă de cafea. În timp ce i-o dădeam zise :

— Mie mi se pare asta o ilustraţie foarte potrivită pentru scena când paradisul este luat cu asalt. Acum mă aflu în paradis ; dar a trebuit să mă lupt din greu, să-mi croiesc drum prin potop şi prin foc pentru a-1 câştiga. Ultima resursă a lui Ralph Hattersley a fost să se proptească cu spatele în uşă şi să jure că n-o să mă lase să trec decât peste trupul lui (care are proporţii destul de considerabile). Din fericire însă aceea nu era singura uşă, aşa că am scăpat pe intrarea laterală, prin cămara majordomului, spre marea uimire a lui Benson care tocmai curăţa vesela şi tacâmurile.

Domnul Hargrave râse, şi verişoara lui făcu la fel; dar sora lui şi cu mine ramaserăm tăcute şi grave.

— Vă rog să-mi iertaţi uşurinţa cu care am vorbit, doamnă Huntingdon — murmură el pe un ton mai serios, ridicând privirile către mine. Nu sunteţi deprinsă cu aceste lucruri : le îngăduiţi să vă afecteze în mod prea sensibil mintea delicată. Dar în mijlocul acelor zurbagii nelegiuiţi mă gândeam la dumneavoastră ; şi m-am străduit să-l conving pe domnul Huntingdon să se gândească şi el la dumneavoastră. Zadarnic însă. Mă tem că e absolut hotărât ca astă-seară să se distreze după pofta inimii ; şi n-are nici un rost să păstraţi cafeaua în aşteptarea lui sau a tovarăşilor lui. Şi aşa va fi mare lucru dacă vor veni la noi măcar la ceai. Între timp aş ţine foarte mult să vă alung gândul de la ei — şi să mi-l alung şi eu, pentru că nu pot să sufăr să mă gândesc la ei — da — chiar şi la scumpul meu prieten Huntingdon, când ţin seamă de puterea pe care o are asupra fericirii unei persoane superioară lui într-o măsură inimaginabilă, şi la felul cum tratează el această fericire ! Îl detest pur şi simplu pe acest om !

— Atunci ai face mai bine să nu mi-o spui —- i-am răspuns eu — deoarece, chiar aşa rău cum e, face parte integrantă din fiinţa mea şi nu-l poţi insulta pe el fără să mă ofensezi pe mine.

— Vă rog să mă iertaţi pentru că aş prefera să mor decât să vă ofensez. Dar, dacă vreţi, putem să nu mai vorbim despre el deocamdată.

În cele din urmă au venit; dar asta abia după ora zece, când ceaiul, pe care şi aşa îl întârziasem cu mai bine de o jumătate de oră, era pe sfârşite. Oricât de tare tânjisem după sosirea lor, mi s-a strâns inima auzind zarva turbulentă a apropierii lor ; Milicent a pălit şi aproape că s-a sculat de pe scaun când domnul Hattersley a dat buzna în odaie cu un potop de înjurături violente pe buze ; Hargrave s-a străduit să le stăvilească implorându-1 să-şi aducă aminte că sunt de faţă doamne.

— A ! Da, bine faci, dezertor ticălos ce eşti, că-mi aminteşti de doamne — strigă domnul Hattersley ameninţându-şi cumnatul cu pumnul lui uriaş — pentru că dacă n-ar fi fost ele la mijloc ştii bine că te-aş face praf cât ai clipi din ochi şi ţi-aş arunca trupul să slujească drept hrană păsărilor cerului şi câinilor de pe câmp !

Apoi, instalând un scaun lângă lady Lowborough se propti acolo şi începu să-i vorbească, cu un amestec de absurditate şi neruşinare care pe ea părea s-o amuze mai degrabă decât s-o ofenseze; deşi se prefăcea jignită de impertinenţa lui şi arăta că-1 ţine la distanţă prin vorbe de duh şi neaşteptate replici ironice.

Între timp, domnul Grimsby se aşează lângă mine pe scaunul părăsit de Hargrave la intrarea lor ; îmi declară cu gravitate că mi-ar fi recunoscător dacă i-aş da o ceaşcă de ceai. Iar Arthur se instală lângă biata Milicent vârându-se în sufletul ei cu un aer confidenţial şi apropiindu-şi mereu capul de al ei pe măsură ce ea se trăgea tot mai stingherită într-o parte. Nu era chiar aşa de zgomotos ca Hattersley, dar era teribil de congestionat la faţă, râdea neîncetat şi în timp ce eu roşeam văzându-i înfăţişarea şi auzându-i vorbele, mă bucuram că cel puţin îşi alesese un ton atât de scăzut pentru conversaţia cu Milicent încât numai ea îl putea auzi.

— Vai ce fraier sunt ! zise cu vorbire tărăgănată domnul Grimsby care până atunci tot trăncănise cu gravitate sentenţioasă lângă cotul meu.

Dar eu fusesem mult prea absorbită să contemplu starea deplorabilă a celorlalţi doi bărbaţi — în special a lui Arthur — ca să-l mai ascult.

— Ai mai auzit vreodată asemenea prostii ca alea pe care le spun ei, doamnă Huntingdon ? continuă el. În ceea ce mă priveşte mi-e pur şi simplu ruşine de ei; nu sunt în stare să bea nici măcar o juma de sticlă fiecare fără să li se urce la cap...

— V-aţi turnat frişca în farfurioară în loc s-o puneţi în ceaşcă, domnule Grimsby.

— A, da, văd, pentru că e tare întuneric aicea. Hargrave, ia du-te şi mai taie mucurile pe la lumânările alea !

— Sunt lumânări de ceară, n-au nevoie să li se taie mucurile, i-am atras eu atenţia.

— Lumina trupului este ochiul, a remarcat Hargrave cu un zâmbet sarcastic. „De ochiul tău priveşte bine, întregul trup ţi se va umple de lumină."

Grimsby îl respinse cu un gest solemn şi apoi, întorcându-se spre mine continuă, pe acelaşi ton tărăgănat şi cu o ciudată nesiguranţă a rostirii, precum şi cu înfăţişarea greoaie dinainte :

— Dar aşa cum ziceam, doamnă Huntingdon — ăştia n-au cap deloc : nu sunt în stare să bea nici măcar o juma de sticlă fără să sufere într-un fel sau altul. Pe când eu unul — mă rog, am băut astă-seară de trei ori mai mult ca ei şi după cum vezi n-am nici pe dracu. Se prea poate ca lucrul ăsta să ţi se pară foarte ciudat, dar cred că-l pot explica : le vezi creierul — nu mai pomenesc nici un nume, dar înţelegi la cine mă refer — creierul lor trage puţin la cântar de la bun început, şi vaporii băuturii îl face şi mai uşor şi produce o întreagă zăpăceală sau ameţeală care are drept rezultat starea de ebrietate; pe când creierul meu fiind alcătuit din materiale mult mai solide, va absorbi o cantitate considerabilă de asemenea vapori fără să se producă nici un rezultat sensibil...

— Cred că ai să vezi un rezultat sensibil produs asupra ceaiului aceluia — îl întrerupse domnul Hargrave — datorită cantităţii de zahăr pe care ai turnat-o în el. De obicei pui o singură bucată iar acum ai dat drumul la vreo şase.

— Serios ? replică filozoful afundând linguriţa în ceaşcă şi scoţând la iveală mai multe bucăţi de zahăr pe jumătate dizolvate — şi astfel confirmând cele spuse de domnul Hargrave. Aha ! Îmi dau seama. Aşadar, doamnă, vezi şi dumneata ce rău e să fii distrat — sau să gândeşti prea mult în vreme ce te ocupi cu îndeletnicirile banale ale vieţii. Acuma, dacă aş avea şi eu mintea oamenilor de rând şi nu cea a filozofului n-aş fi stricat această ceaşcă de ceai văzându-mă astfel silit să te deranjez să-mi dai alta.

— Aia e zaharniţa, domnule Grimsby. Acuma aţi udat zahărul ; dar nu-i nimic, am să sun să ne aducă altul — pentru că uite-l în sfârşit şi pe lordul Lowborough ; şi sper că mylord va catadicsi să stea cu noi, aşa cum suntem, şi-mi va permite să-i ofer un ceai.

Lordul făcu o plecăciune solemnă ca răspuns la apelul meu, dar nu rosti nici o vorbă. Între timp Hargrave se oferi să sune clopoţelul pe când Grimsby îşi deplânse greşeala, încercând să dovedească nici mai mult nici mai puţin decât că ea se datora umbrei ceainicului şi luminii slabe din încăpere.

Lordul Lowborough intrase cu vreun minut înainte, fără să fie observat de altcineva decât de mine şi rămăsese în uşă, scrutând cu un aer sever societatea de faţă. Acum făcu câţiva paşi spre Annabella care şedea cu spatele la el, avându-l pe Hattersley alături. Dar acesta nu se ocupa de ea, ci de stăpânul casei pe care îl insulta şi-l teroriza zgomotos.

— Ei, Annabella, zise soţul ei aplecându-se asupra scaunului unde şedea, cu care dintre aceste „spirite îndrăzneţe şi bărbăteşti" ai vrea să semăn ?

— Pe ceruri şi pe dumnezei, ai să ne semeni tuturor ! strigă Hattersley ridicându-se brusc şi apucându-l cu un gest grosolan de braţ. Hei, Huntingdon ! strigă el. L-am prins — vino odată omule şi ajută-mă ! Şi să mă ia naiba dacă-i dau drumul până nu-l îmbăt ! Să-mi ziceţi mie cuţu dacă nu-1 fac eu să ne plătească pentru toate porcăriile din trecut !

A urmat o încăierare ruşinoasă ; lordul Lowborough, cu o seriozitate desperată şi palid de mânie luptându-se în tăcere să se elibereze de nebunul voinic care se străduia să-l tragă afară din odaie. Am încercat să-l îndemn pe Arthur să intervină în apărarea musafirului său supus la un asemenea afront, dar el nu era în stare să facă altceva decât să râdă.

—- Huntingdon, prostule, vino odată şi ajută-mă, ce naiba ! strigă Hattersley slăbit şi el în oarecare măsură de excesele pe care le comisese.

— Îţi urez mult succes, Hattersley, strigă Arthur şi te ajut cu rugăciunile mele. Mai mult decât atât n-aş putea să fac nici dacă ar depinde de asta însăşi viaţa mea ! Sunt sfârşit de oboseală. Oho ! râse el, şi lăsându-se pe speteaza scaunului îşi pocni palmele de coapse şi gemu tare.

— Annabella, dă-mi o lumânare ! zise Lowborough al cărui adversar îl apucase între timp de mijloc şi se străduia să-l smulgă de lângă cadrul uşii de care el se agăţa cu energia desperării.

— Nu vreau să iau parte la jocurile voastre grosolane ! răspunse doamna, trăgându-se înapoi cu răceală. Mă şi mir cum de te poţi gândi la una ca asta.

În schimb eu am luat o lumânare şi i-am înmânat-o. El a apropiat flacăra de mâinile lui Hattersley până ce acesta urlând ca o fiară înjungheată şi le-a desfăcut lăsându-l slobod. Lowborough a dispărut, ducându-se probabil în camera lui, pentru că nimeni nu l-a mai văzut până dimineaţa. Înjurând şi blestemând ca un nebun, Hattersley s-a trântit pe taburetul de lângă fereastră. Uşa fiind acum liberă, Milicent a încercat să fugă şi ea de pe scena înjosirii soţului ei ; dar acesta a chemat-o înapoi şi nu s-a lăsat până n-a silit-o să se apropie de el.

— Ce doreşti, Ralph ? murmură ea apropiindu-se de el în ciuda voinţei ei.

— Vreau să ştiu ce-i cu tine, zise el trăgând-o pe genunchii lui ca pe un copil. Spune-mi de ce plângi, Milicent ?

— Nu plâng.

— Ba plingi, insistă el, îndepărtându-i cu asprime mâinile în care-şi ascundea ea faţa. Cum îndrăzneşti să spui o asemenea minciună ?

— Acum nu mai plâng, suspină ea.

— Dar ai plâns — şi chiar acum o clipă. Şi vreau să ştiu de ce. Haide, haide, trebuie să-mi spui !

— Te rog lasă-mă în pace, Ralph ! Nu uita că nu suntem acasă la noi.

— N-are importanţă : trebuie să-mi răspunzi la întrebare ! exclamă călăul ei.

Şi el se strădui să-i stoarcă mărturisirea, zgâlţâind-o şi zdrobindu-i fără pic de remuşcare braţele firave în strânsoarea degetelor lui puternice.

— Nu-l lăsa să se poarte astfel cu sora dumitale, i-am zis eu domnului Hargrave.

— Ei haide, haide, Hattersley, nu-ţi dau voie să te porţi astfel ! i-a zis gentilomul căruia mă adresasem, apropiindu-se de această pereche nepotrivită. Te rog las-o în pace pe sora mea.

Şi făcu un efort de a desface degetele ticălosului, dar se trezi împins cu brutalitate în lături şi aproape trântit pe podea de o lovitură violentă în piept însoţită de mustrarea :

— Asta-i drept plată pentru obrăznicia ta ! Şi învaţă astfel să nu mai intervii altădată în disputele dintre mine şi ai mei!

— Dacă n-ai fi beat, ţi-aş cere satisfacţie pentru asta ! zise Hargrave când îşi putu trage sufletul, alb la faţă şi răsuflând greu, pe de o parte pentru că încerca să-şi stăpânească furia, şi pe de altă parte suferind de pe urma efectelor imediate ale loviturii.

— Du-te dracului ! îi răspunse cumnatul său. Acum Milicent, să-mi spui de ce-ai plâns !

— Am să-ţi spun altădată, când vom fi singuri, murmură ea...

— Ba ai să-mi spui acum ! insistă el, zgâlţâind-o încă o dată şi strângând-o atât de tare încât ea se văzu silită să-şi tragă răsuflarea şi să-şi muşte buzele ca să-şi înăbuşe un strigăt de durere.

— Am să-ţi spun eu, domnule Hattersley, m-am amestecat eu. Plângea pur şi simplu de ruşine şi de umilinţă din pricina dumitale ; pentru că n-a putut suporta să te vadă purtându-te într-un mod atât de ruşinos.

— Să te ia naiba, doamnă ! mormăi el uluit pur şi simplu de „impertinenţa" mea. Nu de asta a plâns — nu-i aşa Milicent ?

Ea tăcu.

— Haide, vorbeşte, fetiţo !

— Nu-ţi pot spune acum, suspină ea.

— Dar nu văd de ce ţi-e mai greu să spui „da" sau „nu" decât „nu-ţi pot spune". Haide odată !

— Da, şopti ea lăsând capul în jos şi roşind de această cumplită mărturisire.

— Atunci să te ia dracu de obrăznicătură ! strigă el îmbrâncind-o de lângă el cu asemenea violenţă încât ea căzu într-o parte. Dar se ridică înainte ca eu sau fratele ei să-i fi putut veni în ajutor şi părăsi încăperea cu toată demnitatea de care putu da dovadă. Bănuiesc că fără să piardă timpul se dusese sus.

Următoarea ţintă a atacurilor fu Arthur, care stătea de partea cealaltă şi fără doar şi poate savurase din plin întreaga scenă.

— Ei, Huntingdon — exclamă irascibilul său prieten — n-am să te las să stai acolo şi să râzi ca un tâmpit!

— Vai, Hattersley ! strigă acesta ştergându-şi lacrimile de atâta râs — ai să mă omori pur şi simplu.

— Da, asta aşa e, dar n-am să te omor cum crezi tu : am să-ţi smulg inima din trup, băiete, dacă mă mai enervezi cu râsul ăla imbecil!... Cum ? Iar te-ai apucat?... Poftim ! Asta sper că o să te liniştească ! strigă Hattersley apucând un scăunel de picioare şi aruncându-1 în capul stăpânului casei. Dar îşi greşi ţinta şi soţul meu rămase tolănit şi scuturat de un râs slab, cu lacrimile şiroindu-i pe faţă : era un spectacol cu adevărat deplorabil.

Hattersley încercă să-l blesteme şi să-l înjure, dar nici asta nu sluji la nimic; atunci puse mâna pe cărţile de pe masa de alături şi le aruncă pe rând în cel ce-i stârnise mânia. Dar Arthur nu făcu altceva decât să râdă mai tare. În cele din urmă Hattersley se repezi înnebunit la el şi apucându-l de umeri îl scutură tare de tot. Arthur râse, şi apoi scoase nişte ţipete îngrijorătoare. Asta-i tot ce-am mai văzut : mi s-a părut că am asistat, în suficientă măsură, la degradarea soţului meu ; aşa că, lăsându-i pe Annabella şi pe ceilalţi să mă urmeze când vor pofti, m-am retras, dar nu m-am culcat. Dându-i voie lui Rachel să se odihnească, am început să măsor odaia cu paşi rari, chinuită de desperare faţă de cele petrecute şi de îngrijorare, neştiind ce s-ar mai putea întâmpla de aici înainte şi nici cum şi când va veni la culcare nefericitul meu soţ.

În cele din urmă sosi, încet şi împiedicându-se la urcarea scărilor, sprijinit de Grimsby şi ele Hattersley care nici ei nu aveau mersul prea sigur, dar care râdeau amândoi şi glumeau pe socoteala lui făcând suficientă gălăgie ca să-i audă toate slugile. El nu mai râdea, ci părea prostit şi îi era rău. N-am de gând să mai scriu nimic în această privinţă.

Asemenea scene ruşinoase (sau aproape la fel de ruşinoase) s-au mai petrecut în repetate rânduri. Nu-i vorbesc prea mult lui Arthur despre ele pentru că dacă aş proceda astfel aş face mai mult rău decât bine. Dar îl las să înţeleagă că detest din inimă asemenea manifestări. De fiecare dată a promis că nu se vor mai repeta. Mă tem însă că pierde şi puţina stăpânire de sine şi demnitate pe care le avea odinioară : pe vremuri i-ar fi fost ruşine să se poarte astfel —sau cel puţin în faţa altor martori decât tovarăşii lui de chefuri şi alţii de teapa lor. Prietenul său Hargrave, cu o cumpătare şi o fermitate pentru care îl invidiez, nu se face niciodată de râs bând mai mult decât trebuie pentru a se „înveseli" puţin şi e întotdeauna primul care părăseşte masa după lordul Lowborough. Acesta, dovedindu-se încă şi mai înţelept îşi păstrează obiceiul de a ieşi din sufragerie imediat după noi ; dar de când Annabella l-a jignit atât de profund, niciodată n-a mai intrat în salonaş înaintea celorlalţi bărbaţi. Îşi petrece întotdeauna răstimpul respectiv în bibliotecă şi eu am grijă să găsească acolo lumina aprinsă. Sau, în serile senine, cu lună, se plimbă prin parc. Dar cred că ea îşi regretă greşeala pentru că de atunci n-a mai repetat-o niciodată şi în ultima vreme s-a comportat foarte cuviincios cu el tratându-1 în mod constant cu mai multă amabilitate şi consideraţie decât am observat vreodată la ea până atunci. Atribui această ameliorare în manierele ei momentului în care a încetat să mai spere şi să mai aspire la admiraţia lui Arthur.

Versiune ebook: [1.0] lacramioara